

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Ioann Bruun og Flemming Weye

Smør og mønter

Historien om storkøbmanden og møntsamleren
Lars Emil Bruun

Ioann Bruun og Flemming Weye

Smør og mønter

Historien om storkøbmanden og møntsamlere
Lars Emil Bruun

Smør og mønter

Historien om storkøbmanden og møntsamleren Lars Emil Bruun

Copyright © 2006 Ioann Bruun og Flemming Weye

Layout og billedbehandling: Hans Engelund Kristiansen

Forfatterforlaget Attika

Bogen er sat med Adobe Garamond

Trykt hos Nørhaven Bogtrykkeri, Viborg

Printed in Denmark 2006

ISBN 87-7528-628-9
ISBN 978-87-7528-628-7

1. udgave, 1. oplag

Tak til Veluxfonden for økonomisk støtte til udgivelsen af denne bog

Indhold

Forord	5
Kapitel 1: Tyveriet på Frederiksborg Slot	6
Kapitel 2: L.E. Bruuns aner – og lidt lokalhistorie	12
Kapitel 3: L.E. Bruuns vej til smørgrosserer	32
Kapitel 4: Familie og venner	68
Kapitel 5: Sønnen Eivins indsats i Bulgarien og Estland	96
Kapitel 6: Den store møntsamlers	110
Kapitel 7: De store rejser	138
Kapitel 8: L.E. Bruuns Mønt- og Medaillesamling	178
Efterskrift	191
Slægtstavle	192
Litteraturliste	194
Stikordsregister	196

Forord

Inspirationen til denne bog om grosserer Lars Emil Bruun fik yderligere næring, da jeg havde læst Flemming Weyes bog: "Villaen på Gammelholm". I bogen omtales ejerne af villaen i Havnegade 29 i København, og blandt disse er min farfar, Lars Emil Bruun, storkøbmand og numismatiker, udførligt omtalt med oplysninger, der på dette tidspunkt var ukendte for mig.

På denne baggrund har det været mit ønske, som ældste sønnesøn af Lars Emil Bruun – og mens tid var – at forsøge at uddybe disse oplysninger. Til formålet allierede jeg mig med ovennævnte bogs forfatter for at vi sammen kunne tegne et mere omfattende og uddybende billede af L.E. Bruun, hans liv og virke og hans nærmeste familie.

Vor bog skal ikke ses som den højere historiske eller numismatiske videnskab. Den kan læses som eventyret om drengen, der gennem flid og godt købmandskab blev én af sin tids betydningsfulde mænd, der for alvor var med til at give den voksende industrialisering og eksport et godt skub fremad.

Med sin levende interesse for numismatikken skabte L.E. Bruun sig allerede i begyndelsen af det tyvende århundrede et stort navn, ikke alene på de udenlandske, numismatiske markeder, men også i Danmark. Med hans meget store, endnu eksisterende møntsamling og dennes forestående spændende skæbne er vi sikre på, at Lars Emil Bruuns navn igen vil komme på manges læber.

København, 1. oktober 2006

Ioann Bruun

Tyveriet på Frederiksborg Slot

Den 20. marts 1985 afsagde Malmö Tingsrätt dom over Bo-Göran Andersson. Han fik seks års fængsel for grov narkotikakriminalitet, groft tyveri, forsøg på groft tyveri og medhjælp til groft tyveri.

Det var den grove narkotikakriminalitet, der vejede tungest i dommer Rolf Ströms vurdering af sagen, og da Bo-Göran Andersson var hovedmanden i den gruppe på yderligere tre personer, der var anklaget i samme sag, fik han også den hårdeste straf. De fleste af de anklagede havde trods deres forholdsvis unge alder alle tidligere været i konflikt med svensk lov. Der var i denne sag tale om ganske betydelige mængder narkotika, der havde passeret gennem hænderne på de anklagede, men den virkelige hovedmand i narkotikaringen viste sig at være den fra Colombia udviste 40-årige dansker, Poul Dige Terkelsen. Bo-Göran Andersson og Poul Dige Terkelsen – som senere tog navneforandring til Poul Dige Betancourt Villegas – havde truffet hinanden i Bogota efter Bo-Göran Anderssons springtur juleaften 1983 fra et svensk fængsel. Midlerne fra narkotikasalg skulle anvendes som internt betalingsmiddel i den dansk-svenske narkotikaring.

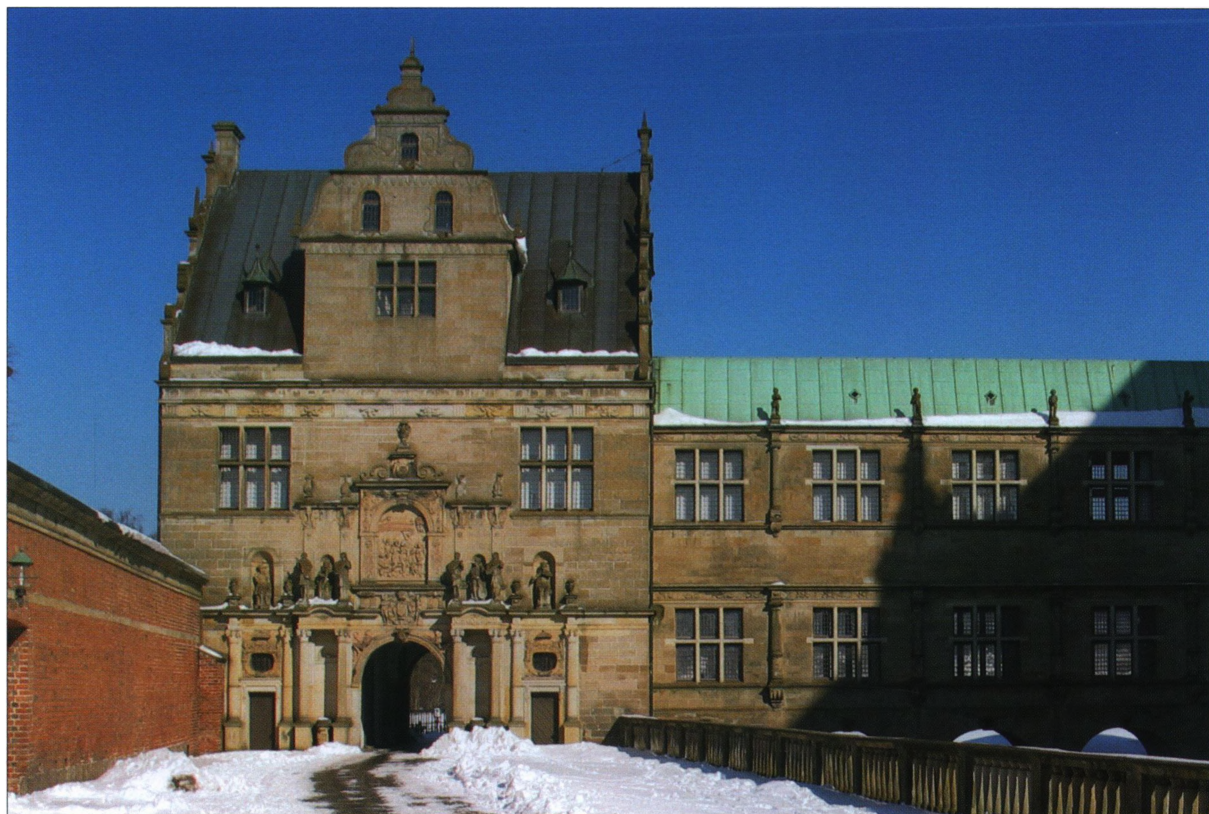
Det var åbenbart ikke nok med midlerne fra den ulovlige narkotikahandel. Gruppen havde gennem en længere periode overvejet et indbrud på Frederiksborg Slot, hvor der på det tidspunkt var udstillet sjældne eksemplarer fra

store møntsamlinger. Bo-Göran Andersson havde i en rum tid inden foretaget en rekognoscering i og omkring slottet med henblik på at komme ind. Han planlagde også tyvenes flugtvej. Han havde ved tidligere besøg gjort sig bekendt med låse- og alarmsystemer samt set muligheden for et vellykket indbrud, medens Slots- og Ejendomsstyrelsens restaureringsarbejder på kobbretaget over audiensbygningen nødvendiggjorde en stilladsopstilling tæt på det område, hvor de værdifulde mønter var udstillet. Han påstod, at han ikke selv deltog i tyveriet, men blot kørte gerningsmændene frem til ca. to-tre kilometer fra slottet, hvorefter de kørte videre på cykel, medens han holdt vagt.

Klokken 02.50 natten til den 30. maj 1983 gik alarmen på slottet. I en fart og uden hensyn til den numismatiske værdi smed man værdigenstandene ned i en sæk og forsvandt fra gerningsstedet – først på cykel og siden med bil. Bo-Göran Andersson kørte den ene af sine medgerningsmænd til Lyngby og den anden til København. Slottets vagter kom hurtigt til stede, men kun for at konstatere, at tyvene da var over alle bjerge.

Godt halvandet år senere, den 31. oktober 1984, blev Bo-Göran Andersson pågrebet af svensk politi, da han ankom til Malmø med en flyvebåd fra København – og gik dermed ind til en ny fængselsskæbne.

Udbyttet af tyveriet blev pænt set med en

Via et opstillet stillads omkring Møntporten på Frederiksborg Slot skaffede tyvene sig adgang til mønt- og medaljeudstillingen. (Foto: Ib Eisenhardt)

møntsamlers øjne – ca. 1,5 mio. kroner. Det har formentlig ikke i første omgang været tyvenes hensigt at afhænde de værdifulde mønter på møntauktioner eller lignende, da der straks blev udsendt orientering til alle samlerforeninger, museer, auktionshuse og det internationale kosternet. Tyvene, der havde flere alvorlige forbrydelser på samvittigheden, havde taget højde for disse foranstaltninger og havde formentlig haft til hensigt at smelte mønterne om og anvende guld- og sølvværdi som betalingsmiddel i narkomiljøerne.

I Nordisk Numismatisk Unions medlemsblad for august 1983 angives således den samlede liste over de mønter og medaljer, der blev fjernet fra L.E. Bruuns Mønt- og Medaillesamling og Den kgl. Mønt- og Medaillesamlings genstande på Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg Slot. Også slottets egne samlinger led alvorlige tab.

Fra L.E. Bruuns samling blev fjernet fem guldmedaljer og ikke mindre end 33 sølvmedaljer samt en enkelt af bronze.

De fem guldstykker var “Christian IV”, “Anna Cathrine”, “Freden i Brømsebro 1645”, “Kunstakademiets store guldmedaille” og “Grundloven 1849”.

Blandt de 33 sølvmedaljer var blandt andet den store 720 gram berømte medalje over slaget i “Køge Bugt 1677”, “Christian I’s romerrejse”, “Kalmars erobring 1611”, “Tycho Brahe”, “Christian V’s salving 1671”, “Freden i København 1660”, “Freden i Lund 1679”, “Karl XII’s død 1718”, “Freden i Frederiksborg 1720”, “Christiansborgs indvielse 1740”, “Ludvig Holberg 1754”, “Frederik V’s rytterstatue 1768”, “Adam Oehlschläger 1850” og “H. C. Ørsted 1851”.

Desuden også bronzemedaljen over Peter Sabroe 1913 og en del mønter.

Frederiksborg Museums egne tab var ikke mindre end ni guldmedaljer og to sølvmedaljer.

I brev til anklagemyndigheden i Stockholm opgjorde politimesteren i Hillerød de to samlingers erstatningskrav således: Fra L.E. Bruuns samling et krav på 573.200 danske kroner og for Frederiksborg Museum et krav på 395.300 danske kroner.

Når det privatretlige krav ikke er angivet højere, skyldes det, at næsten præcist et år efter tyveriet på Frederiksborg Slot fandt man efter et lille tip – nedgravet på en tankstation i Nordsjælland – 37 af de i alt 55 stjalne mønter og medaljer. En del af dem beskadiget, men ikke mere end at man ved professionel hjælp kunne genoprette de fleste af skaderne. Alle guldmedaljerne er dog stadig forsvundet. Medaljerne er formentlig smeltet om, hvilket Bo-Göran Andersson antydede under retssagen i Malmø. Mere end tyve år efter tyveriet

er de endnu ikke kommet på markedet for handel med sjældne mønter.

Som følge af tyveriet af de uerstattelige mønter og medaljer blev sikkerhedsforanstaltningerne naturligvis skærpet og det i en sådan grad, at det i dag ikke er muligt for et almindeligt publikum at bese »L.E. Bruuns Mønt- og Medaillesamling« på ca. 19.000 emner. Der tilstås absolut kun adgang under helt ekstraordinære omstændigheder og sikkerhedsforanstaltninger til ”det hemmelige rum”, hvor samlingen opbevares.

Poul Dige Betancourt Villegas opgav åbenbart ikke interessen for handel med hårde stoffer og opholdt sig i øvrigt i en lang årrække i Colombia. Men på begæring af den danske stat udleveredes den da fængslede fra Colombia til Horsens, hvor han sigtedes for indsmugling af flere kilo kokain via Billund lufthavn. Han dømtes i 2005 til forvaring på psykiatrisk hospital, da han betegnedes som utilregnelig i gerningsøjeblikket.

Steffen Heiberg ved den knuste dobbeltmontre i Mønttårnet i 1983. (Foto: Bjarne Lüthcke, Berlingske Tidende)

Lykkeligvis kom den store sølvmedalje over slaget i Køge Bugt i 1677 tilbage til samlingen.

Men hvorfor ligger en så dyrebar skat hengemt på Det nationalhistoriske Museum i Hillerød?

Jo, svaret er måske, at L.E. Bruun, der havde oplevet den 1. verdenskrig og senere havde set følgerne af den tids moderne våbenmagt, frygtede for mulighederne af luftskibes og flyvemaskiners potentiale til at kaste altødelæggende bomber over byerne i en eventuel ny krig. Han havde set krigens alvorlige følger i Alsace-Lorraine-områderne i Frankrig og havde af egen drift senere forsøgt at råde lidt bod herpå, bl.a. i Pont-à-Mousson. Nu frygtede han, at disse våben i tilfælde af en ny krig ville være videreudviklede, og det kunne måske også gå ud over byen København med Nationalmuseet og de uerstattelige værdier, der var her. Han foreslog derfor, at der blev bygget et nyt og bombesikkert nationalt museum i Kongens Have ved Rosenborg Slot.

Denne ide vandt dog ikke gehør i videre kredse, og for at sikre samlingen efter L.E. Bruuns død blev der indgået en aftale med Ny Carlsbergfondet, der driver museet på Frederiksborg Slot i Hillerød om, at hans samling kunne opbevares der frem til 2023 – hundrede år efter hans død. Samlingen skulle indtil da være

reserve for “Den kgl. Mønt- og Medallesamling”. Såfremt det frygtelige scenario, som han forestillede sig, virkelig skulle ske, kunne hans samling af mønter og medaljer, af hvilke “Den kgl. Mønt- og Medallesamling” ikke ejede så mange og så sjældne eksemplarer, træde i stedet for nationalskatten.

I 2023 skal mønt- og medaljesamlingen sælges på auktioner og provenuet tilfalde hans livsarvinger i lige linie, således som det er nedfældet i hans testamente.

Men hvorledes gik det til, at denne mand kunne grundlægge en samling, der blev Danmarks største private mønt- og medaljesamling? Hvorfor skal vi atter og atter høre om netop denne mand og hans samling, når mønter og medaljer m.m. omtales mand og mand imellem? Det bliver uden tvivl også det rigtigt store samtaleemne, når samlingen til sin tid skal realiseres.

Det var måske også Lars Emil Bruuns hensigt, at hans navn igen skulle komme på alles læber. Men lad os først se lidt på hans baggrund.

Frederiksborg Slot er anlagt på tre små holme, hvor oprindelig Herluf Trolle og Birgitte Gøye havde herregården, Hillerødsholm. Ejerne mageskiftede med Frederik II, der opførte et slot på holmene. Christian IV blev født på dette slot, men i hans regeringsperiode blev slottet nedrevet, og han opførte i stedet det Frederiksborg Slot, vi kender i dag. Christian IV's slot blev imidlertid raseret af en stor brand i 1859. Christian IX agtede ikke at bruge slottet, og først 20 år efter kom brygger I. C. Jacobsen med den ide at lade slottet genopføre og indrette det til Nationalhistorisk Museum. Samtidig indgik han en aftale med staten om, at Carlsbergfonden ville finansiere driften, hvilket den stadig gør.

Slottet rummer flere meget fine samlinger så som den meget store portrætsamling, Constantin Hansens store grundlovsbillede og originalmanuskriptet til Leonora Christines "Jammersminde", som blev fundet i Østrig i det 19de århundrede, for blot at nævne nogle af de seværdigheder, der hvert år trækker mange tusinde gæster til slottet. (Foto: Hans Engelund Kristiansen)

Bronzebuste af Ole Bruun (Foto: Ib Eisenhardt)

Lars Emil Bruuns aner – og lidt lokalhistorie

Det er måske relevant at se lidt nærmere på L.E. Bruun og hans familie, og hvorledes han nåede til den betydende position, han fik ikke alene i Gentofte, men også i det københavnske og øvrige danske forretningsliv i slutningen af 1800-tallet og begyndelsen af 1900-tallet.

Det følgende skal dog ikke opfattes som en minikronike over slægten Bruun, men da en del af L.E. Bruuns manøvre muligheder i forretningslivet i væsentligt omfang hviler på hans aners tidligere indsats i lokalområdet, må vi nok tage et spadestik dybere ned i denne del af Ordrups, Charlottenlunds og Gentoftes lokalhistorie.

I Ludvig Holbergs komedie "Jeppe på Bjerget" bliver vi i begyndelsen af komedien gjort bekendt med Jeppes skænderier med sin kone Nille. Da hun sender Jeppe til byen efter grøn sæbe for et par skilling, falder Jeppe på sin vej ind hos Jacob Skomager, der også driver værtshus. Beredvilligt skænker skomageren den brændevin, Jeppe forlanger, og han drikker Nilles skillinger op. Da Jeppe døddrukken bliver fundet af herremanden og hans folk, spiller disse et gevaldigt puds med den nærmest bevidstløse Jeppe – og komedien går derefter sin velkendte gang.

Det var måske denne ynkelige situation for den stakkels Jeppe, der rumsterede i hovedet på kongen, Christian VII, og hans embedsmænd, da der den 2. februar 1768 udstedtes en kongelig bevilling til tømremester Jens Bruun Larsen til "*udi Ordrup Bye at indrette og herefter holde et*

Kroe eller Vertshus, og de Rejsende saavel som andre Behøvende Logementer samt Spiese og Drickevahre til Nødtørftighed og for en Billig Betaling sammested betiene med Vilkaar: at hand (altså Jens Bruun som han kaldtes på egnen) ikke ved Stødet maae Brøgge Øll til Kroeholdets Fornødenhed saa at Kroet ikke til noget Fylderie og Tidsspilde for Bonden eller andre vorder misbrugt".

Det er sandsynligvis den første kongelige bevilling til krohold i Ordrup, selv om det kan antages, at der tidligere har været holdt almindeligt værtshus på stedet.

Der var åbenbart gode penge at tjene på at holde kro, idet brygger og toldkontrollør Nils Hallander allerede omkring 1780 frasælger de til Ordrupgaard tilliggende jorder til kromanden Jens Bruun, mens bygningen og haverne til Ordrupgaard solgtes til anden side. Ordrupgaard skulle egentlig havde fungeret som lyststed i Ordrup by, men navnet og aktiviteterne slog ikke rigtigt an. Denne Ordrupgaard må dog ikke forveksles med det nu velkendte museum, Ordrupgård, som senere opførtes af kunstsamler, etatsråd Vilhelm Hansen på en grund, der oprindeligt hørte til Skovgården.

Jens Bruun havde i 1756 i en alder af 21 år taget turen fra København til Ordrup for sammen med broderen Frederik at arbejde som tømmermand ved opførelsen af Bernstorff Slot. Jens Bruun gjorde åbenbart sine hoser grønne, når han frekventerede Ordrup Kro, for han giftede sig den 26. juli 1765

med Kirsten Jacobsdatter, enke efter kroej Jepsen. Jens Bruun blev således nu foruden at være selvstændig tømremester også kroej. Sammen fik de fem børn.

Kromand Jens Bruun, som han kaldtes, fik igen den 11. juni 1785 udvidet forretningen, idet han opnåede bevilling til *“at falholde i smaa Portioner alle Husholdningsvahrer af: saltet Flæsk, Kiød, Ost og Smør, Ærter, alle Sorter Gryn, Hvede- og Rugmel etc.”* Ved siden af at være krostue blev kroen også en sand viktualie- og købmandsforretning – et koncept, der holdt sig langt op i det tyvende århundrede. Det må erindres, at det på den tid ikke var almindeligt med de små detailforretninger, vi kender i dag, men handlen med de ovennævnte varegrupper blev samlet og udgik fra den lokale

kroholder. Var det en kongelig privilegeret kro, nød den også nåde for en eventuel halsstarrig præst, der søndag efter søndag talte dunder til sognebørnene, såfremt de ikke udviste mådehold med indtagelse af øl og brændevin.

Ud over at drive sin forretning som kroej og købmand m.v. fortsatte Jens Bruun også sit virke som tømremester med dertil hørende særlige opgaver. Han var således en hyppig anvendt vurderingsmand i den for Købstæderne i Danmark oprettede *“Brand-Assurance-Cassee”*, og han udmeldtes som særlig sagkyndig af Birkedommeren til Kiøbenhavns Rytter-Districts Birke Ting til blandt andet at vurdere Fuglegaarden beliggende i Vangede by.

Af brandforsikringens taksationsprotokoller for Fuglegaarden fremgår det således, at ...

Anno 1771, den 2den April haver vi undertegnede 2de Haandverksmestre, ifølge den os af Birke-Retten tillagde Udmældelse og Befaling mødt paa Fuglegaarden ved Vangede udi Gientofte Sogn, for at inventere og vurdere berørte Gaards Bygninger til Brand-Assurance-Efterretning, hvorved var overværende Birke-Dommer Sundbye og da bleve befundne som følger:

– og herefter følger en lang opremsning af bygninger og effekter samt en vurdering af værdien til i alt 720 rigsdaler (rdl.)

Vurderingen afsluttes således:

Forestaaende Forretning haver vi saaledes efter bedste Skjønsomhed forrettet, som vi med vore egne Hænder underskriver og med Eed bekræfter naar forlanges.

Actum ut supra
(foregået som ovenfor nævnt)

Jens Bruun Larsen
Tømremester

Martin Ulrich
Muurmester

Som overværende:

N: Sundbye

For Retten læst og paaskrevet.

Samme Forretning som lydelig udi Retten for bemældte 2de Mestere blev oplæst, de hver for sig ved Eed med oprakte Fingre efter Loven bekræftede at være saaledes forefunden og forrettet efter Deres beste og nøyeste Skjønsomhed.

Jens Bruun skødede imidlertid den 27. april 1795 Ordrup Kro for 1000 rdl. til sin søn, Lars Jensen Bruun, som allerede året før, den 19. februar 1794, havde fået bevilling som værts-husholder i Ordrup by. Overtagelsen skete dog på betingelser, der tydeligvis ser ud til at være dikteret af sælger.

Lars Bruun skulle overtage en 1. prioritet på 500 rdl., og resten skulle fordeles som arv til hans søskende. Således fik brødrene Hans Jensen, Jacob Jensen samt søsteren, Ane Margrethe Jensdatter, hver 100 rdl., og Jeppe Jensen Bruun får 200 rdl., *“som dog ei udbetales dem førend efter min og min Kones Død”*.

Der skulle dog ikke svares renter af de ovenfor nævnte søskendepenge, så længe forældrene levede.

Desuden skal Lars Jensen Bruun *“give mig og min Hustru, saalænge vi leve, i Undertag – ifald mig og min Hustru ej kan forblive og nyde Kost og Logie hos ham – til min egen Raadighed Stuen, som støder op til Gadeporten med Kakkellovn samt derved værende lidet Kammer, paa hvilket Kammer han lade mig og min Hustru bringe Morgen, Middag og Aftensmad, saaledes som han har det ved hans eget Bord.*

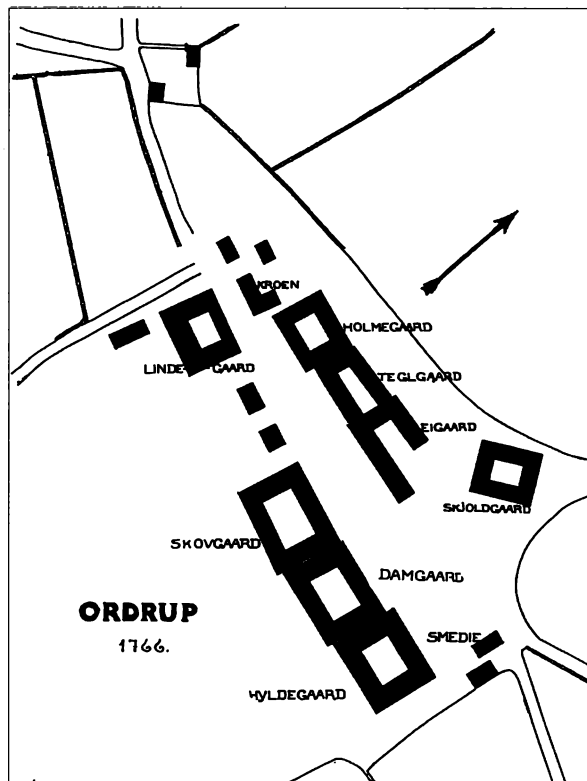
Ildebrand (læs: ildebrændsel) skal han levere mig eller i dets Sted jeg og min Kone have Frihed at tage i hans Gaard Brænde og Tørv saaledes som han har det der. Saa giver han ogsaa mig til min og min Kones Disposition aarlig 20 Rdl. og naar jeg og min Kone vil have Vogn til og fra Kiøbenhavn og Kirken skal han være pligtig at levere os den”.

Endelig betingede faderen sig en hæderlig begravelse for sig og sin kone.

Jens Bruun døde som 65-årig den 7. maj 1800, og hans enke, Kirsten, døde den 7. maj 1805 i en alder af 82 år. Parret nåede således kun i en relativ kort periode at nyde godt af de skrappe aftægtsbetingelser.

Den nybagte kroejer, Lars Jensen Bruun, der var den ældste af de fem søskende, var født den 24. juni 1768 i Ordrup. Han giftede sig med en datter af Anders Olsen på Eigaard i Ordrup,

Johanne Andersdatter, født den 11. august 1766. Men kort tid efter giftermålet døde Lars Jensen Bruun den 10. februar 1796 ved et ulykkestilfælde på Charlottenlund Slot i en alder af kun 27 år.

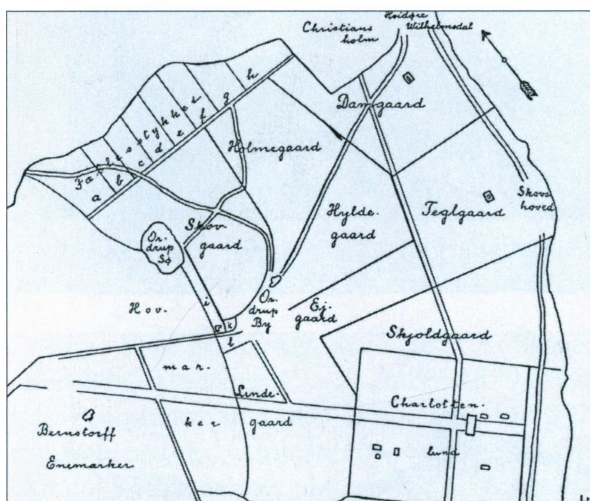

Kort over gårdene i Ordrup i 1766 – før landboreformerne og ophævelse af landsbyfællesskabet med udskiftningen af jorderne. Bemærk, at Lindegaarden inden branden i 1798 lå lige overfor Ordrup Kro. Den omfattende brand skyldtes en overkogning af en limpotte på Teglgaarden, hvor en af længerne tjente som snedkerværksted. (Kilde: Joh. Lemche og L. Gotfredsen)

Under skiftet den 19. februar 1796 stod enken Johanne Andersdatter frem for retten og nævnte, *“at hun var frugtsommelig ved sin afdøde mand og forment at hun skulle føde sit foster om to måneder samt at de ellers ingen børn havde”*. Skifteretten udpegede derfor den afdødes fader Jens Larsen Bruun som formynder for det ufødte barn, da han var til stede i skifteretten, og enken fik som

lavværge en myndig mandsperson, med hvem hun skulle konferere alle dispositioner. Lavværgeren blev ikke uventet hendes egen fader Anders Olsen på Eigaard i Ordrup.

Barnet, en dreng, fødtes den 25. februar 1796. Skiftet, som var blevet opsat til efter barnets fødsel, blev derfor genoptaget den 17. december 1796. Enken gav her afkald på den hende tilkommende broderlod "eftersom hun i Tiden agter at indlade sig i nyt Ægteskab". Udtrykket 'broderlod' kan måske i dag lyde lidt misvisende at udbetale til en enke. Udtrykket 'broderlod' dækkede oprindeligt den arvelod, som tilfaldt en søn efter ældre nordisk ret, nemlig dobbelt lod mod datter. Efter Christian den Femtes Danske Lov af 1683 og arveforordningen af 1845 fik dog også ægtefællen nu en broderlod.

Kort over Ordrup jorderne efter udskiftningen.

Men kort efter skete der igen noget dramatisk med Ordrup Kro. En række huse og gårde samt kroen brændte den 6. september 1798, og assurancesummen på 5.500 Rdl. udbetaltes. Et større ombygnings- og restaureringsarbejde påbegyndtes, og kroen skildredes derefter som "beliggende ved Landevejen eller Gaden med Enderne til østre og vestre 41½ Alen lang, 16 Alen og 8 Tm. dyb, 2 Etager høj, Grundmur til alle Sider belagt med

Engelske Sash-windows blev anvendt på Ordrup Kro efter branden i 1798. Anvendes nu sjældent i Danmark. Et af de få eksempler, der endnu kan ses her i landet, findes i det Hansenske palæ i Helsingør – tæt ved havnen.

Steen, samt Værelserne overalt indrettet til Beboelse med engelske Vinduer (såkaldte sash-windows eller skydevinduer – se tegning), Hollandske Dørre med Beslag, Bræddegulve og dito Lofter – saaledes som det nu findes efter Branden i 1798".

Enken optog derfor nu et lån i ejendommen med 1. prioritet hos Jørgen Friis Rasch af København.

Johanne Bruun giftede sig mod forventning ikke igen, men drev kroen videre som den meget dygtige og foretagsomme kvinde, hun var. Således opkøbte hun i 1823 Lindegaarden, der var genopført efter branden i 1798, men nu på den anden side af Lindegaardsvej. Kroen og Lindegaarden var inden den store brand genboer, således som det fremgår af kortet fra 1766. Efter branden i 1798 blev Lindegaarden flyttet og genopført på stedet, hvor den nu har ligget i mere end to hundrede år. Johanne Bruun ejede således både Ordrup Kro og Lindegaarden. Begge overdrog hun senere til sin søn.

Johanne Bruun var åbenbart en ualmindelig klog og dygtig kvinde, og det blev hendes fortjeneste og rige evner, der gjorde, at familien kunne

Lindegaarden ca. 1904. Lindegårdsvej er naturligvis opkaldt efter denne gård.

samle noget af den formue, som den senere nød godt af. Johanne Bruun døde den 28. april 1830 i en alder af 64 år.

Den unge søn, Lars Larsen Bruun, giftede sig med Karen Cadovius i Mørkhøj. De fik sammen seks børn, hvoraf kun de fire opnåede voksenalderen. Børnene var Jacob, Jacob, Anne-Sofie, Ole, Johanne Marie og Johanne. Det noteredes i Gentofte kirkebog, at der den 1. januar 1829 var født en pige ved navn Johanne Marie Bruun. På et tidspunkt i 1859 blev præsten ved Gentofte kirke anmodet om ved en udskrift af kirkebogen at bekræfte denne piges fødsel og dåb. Johanne Marie forblev ugift, medens lillesøsteren Johanne, der var født den 12. september 1834, blev gift med redaktør, professor Christian Dahl. De fik to børn. Johanne døde den 17. august 1902.

Ordrup Kro.

Lars Larsen Bruun. Maleriet viser ham som valgt sogneforstander i 1842. Maleriet er i privat eje. (Foto Ib Eisenhaardt)

Anne-Sofie giftede sig med Carl F. A. Bagge, som døde i USA den 19. november 1879, men L.E. Bruun satte sin onkel et minde ved i 1892 at opkalde en vej i Gentofte efter ham. Vejnavnet blev dog i 1928 ændret til Carl Baggers Allé efter digteren af samme navn.

I året 1841 indførtes en lov, der gav sognenes beboere indflydelse på ledelsen af lokalsamfundet. Der har i Gentofte vel ikke været tale om et egentligt valg. Det har været sandsynligt, at de større besiddere af hartkornsejendomme blot i al fordragelighed har talt sammen om tingene og derved blevet enige om, hvem de ville arbejde sammen med i sogneforstanderskabet. De første og de største var på det tidspunkt ejerne af Højsgaard, Havsgaard og Teglgaard, og de blev "valgt" tillige med kroejeren i Ordrup, Lars Bruun, og

restauratøren på "Bellevue". Det man dengang kaldte sogneformandskab valgtes pr. 1. januar 1842, men tre personer var dog kongevalgte eller fødte medlemmer. Det var præsten, den lokale birkedommer og sognets største ejendomsbesidder, krigsassessor Kalko på Bernstorff Gods. Godset solgtes til kongen i 1842, men kongen tog først slottet, som det nu hed, i besiddelse et par år efter. På Gentofte sogneforstanderskabets første møde på ejendommen "Taffelbay" på Strandvejen den 11. februar 1842 indtrådte Lars Larsen Bruun som sogneforstander – et virke han bestred til sin død den 4. april 1844 – kun 48 år gammel.

Lars Larsen Bruun fik således kun en kort tid i sogneforstanderskabet, men han blev dog noteret for en rammende bemærkning i forbindelse med budgetforhandlingerne i sognerådet for året

Ole Bruuns hustru, Caroline Frederikke, født Jensen. 1886. (Foto i privat eje)

Lars Larsen Bruuns hustru, Karen Cadovius 1868 (Foto i privat eje)

1843. Han gik her ind for at opretholde en højere ligning ud fra den betragtning: "at man burde henlægge for at have en opsamlet, om end kun ringe (kasse)Beholdning".

Den eneste overlevende af sønnerne, Ole Bruun, stak i en ung alder til søs og var på mange langfarter,

hvilket flere skippere bevidnede, da Ole blev optaget på styrmandsskole. I en alder af kun 17 år bestod han styrmandseksamen i København den 10. september 1844 med karakteren "Bequem". En anvendelse af en gammel karakterskala, der var opdelt i *Meget duelig*, *Duelig* og *Bequem* eller *Uduelig* (dumpet).

Hjærtelig Sogns afbudning d. 11 Febr 1842.
 -Mortz Thig! Vor mand L. A. Michelsen. Mogens Porsum N. N. N.
 Ole Niigjen Loren Larsen Niig Nielsen Hans Hvidersen Loren Jacobsen

Fra det første møde i Gentoftie sogneforstanderskab. Medlemmernes underskrifter i protokollen fra mødet den 11. februar 1842.

Ud over mølleri i Havdrup drev Ole Bruun også bageri, bryggeri og købmandshandel. (Kilde: "Havdrup – Solrød. Træk af de to sognes historie". Redigeret af H. Birkegaard, O. P. Olsen og P. Petersen 1949)

Systemet svarede stort set til det ved filosofikum anvendte med udtrykkene UG (udmærket godt), MG (middel god) eller G (godt) eller *ikke bestået*. I 1963 afløstes dette af 13-skalaen. Det ses ikke, at Ole Bruun gjorde brug af sin styrmandseksamen.

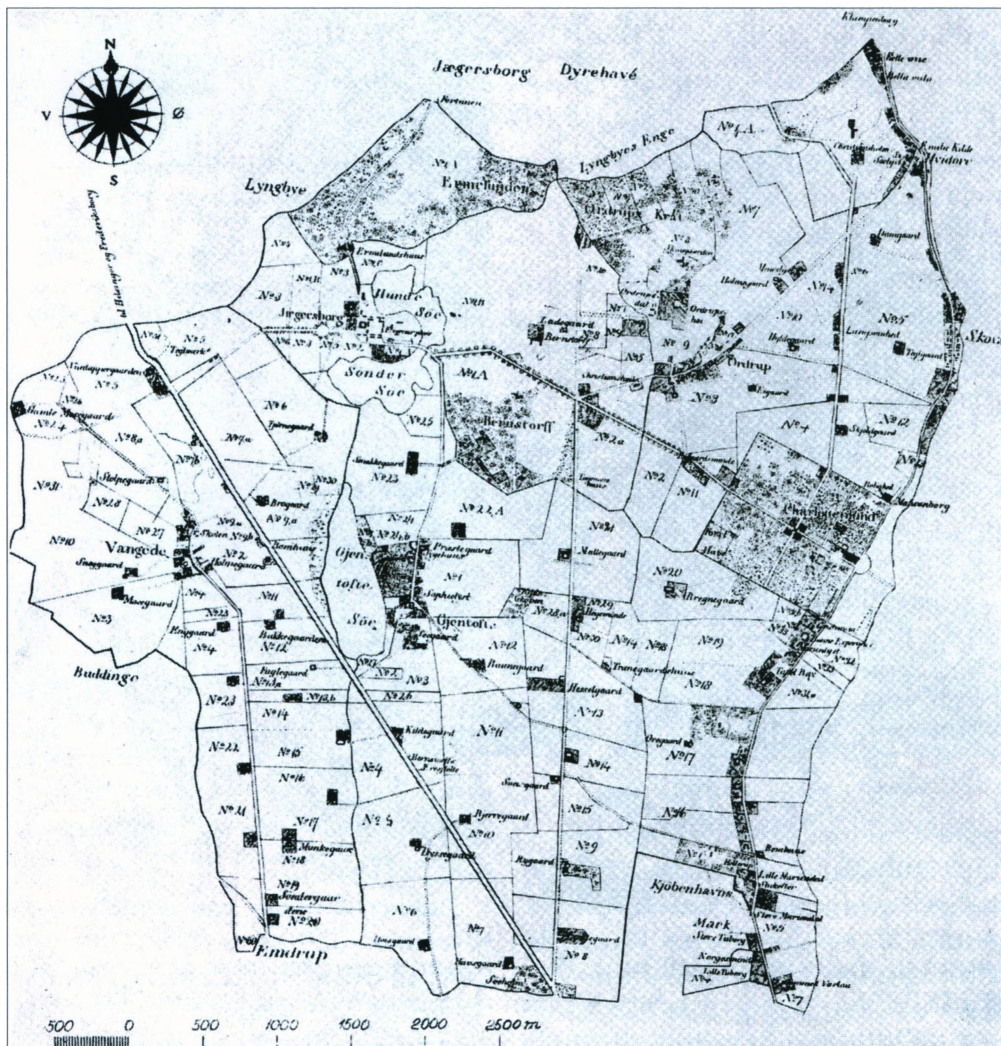
Da faderen døde samme år, som Ole havde taget sin styrmandseksamen, blev det dog ikke til flere langfarter for Ole. Han overtog gerningen som kromand i Ordrup efter sin fader, og efter sit ægteskab med Caroline Frederikke Jensen, der var født i Ordrup den 22. marts 1825, forsøgte han sig i en kortere periode tillige som forpagter af Havdrup Mølle i Havdrup Ulvemose på Sjælland.

Familien flyttede fra Ordrup til Havdrup til november skiftedag 1850. Havdrup Mølle var opført 1840 af møller Christensen, og i 1846 byggede han et stuehus til møllen. Der blev senere tinglyst krobevilling til møller Ole Bruun på selve møllergården, og i møllergården var der således både en købmandshandel og et gæstgiveri. Sidstnævnte blev dog senere flyttet til den nyopførte

kro i Havdrup i 1870, samtidig med at jernbanen kom til Havdrup.

Imidlertid opgav han mølleri i Havdrup i november 1857 for at flytte tilbage til Ordrup, hvor han rykkede ind på Lindegaarden, som endnu var beboet af moderen, Karen Cadovius. Også Lindegaarden var blevet offer for en pyroman i 1844, men skaderne havde ikke været så omfattende, at ejendommen ikke kunne bebos. Til denne gård hørte også en del jorder beliggende syd for Jægersborg Alle, og her oprettede han i 1870 et teglværk, der opnåede en betydelig produktion og fik gode anbefalinger for sine produkter med på vejen. Men da krisen i 1876–77 også ramte ham, måtte teglværket afhændes. En rest af teglværkets lergrave fandtes endnu mange år efter som en dam i en af villahaverne på Carl Baggers Allé.

At Lindegaardens teglværk kunne opnå gode anbefalinger for sine produkter, fremgår af flere anbefalinger fra nogle af kunderne – her "oversat" fra gotisk skrift:

Kort over Gentofte Sogn ca. 1840. Man ser tydeligt bl.a. Jægersborg Alle, Bernstorffsvej og flere af matrikelnumrene. (Kilde: "Glimt fra 800 år omkring Gentofte Kirke".)

Kjøbenhavn, den 27de Juni 1871

Da jeg har anvendt, saavel for flere Aar tilbage som i den seneste Tid, betydelige Partier af Hr. O. Bruuns røde Muursten fra Lindegaardens Teglværk, som Facadesteen og fundet, at de saavel for deres Holdbarhed imod Vejrliget som ved deres smukke Farve, fortjene al Anerkjendelse som et godt Fabrikat, undlader jeg ikke herved paa Forlangende at meddele denne anbefaling.

E. H. Weber
Malermester

– eller denne fra muremester F. Bruun (ikke familiemedlem):

Kjøbenhavn, den 24. juni 1871

Fra Hr. O. Bruuns Teglværk i Jægersborg Alle har jeg modtaget i denne Sommer ca. 40.000 Stk. røde Muursteen, hvilke Steen have været af et godt og fuldbrændt Materiale, hvorfor jeg i Et og Alt kan anbefale denne Slags Muursteen som meget anvendelige til Byggeforetagender.

Lindegaardens Teglværk (Kilde: "Rids af Gjentofte Kommunes Historie v. L. Gotfredsen")

Medens Ole Bruun og hans hustru Caroline forpagtede Havdrup Mølle, fik de tre af deres i alt ni børn. Kun de seks nåede at blive voksne. Den førstefødte søn, Lars, var dog født i Ordrup og var ni måneder gammel, da familien flyttede til Havdrup, men han døde af hjernebetændelse i Havdrup den 26. juli 1851 i en alder af 1½ år – og blev begravet der.

Den ældste af de overlevende, Lars Emil Bruun, fødtes som den første af børnene i Havdrup den 29. marts 1852. Han skulle vise sig at blive en mand af stor betydning ikke alene for sin familie og lokalsamfundet, men også for Danmarks fremmarch på verdensmarkedet for dansk smør og ikke mindst via sin store hobby og lidenskab – numismatikken.

Lars Emils øvrige søskende var den senere jernbanepostmester i Nyborg og Charlottenlund, Jens Christian Bruun, og de fem søstre var Sofie Frederikke, Johanne Marie, Annette Caroline, Emilie Nielsine samt en halvsøster, Louise, der ikke var optaget i familiekredsen, men som via Lars Emils store og stærke familiebånd senere blev knyttet til familien.

Kun de to af søstrene blev gift: Johanne Marie med ingeniør Anders Gundersen i Christiania (Oslo) og Emilie Nielsine med overretssagfører Evald Steincke i København – senere Rudkøbing

Ole Bruun opstilledes i 1876 sammen med andre venstrekandidater til sognerådet i Gjentofte. Den første venstrekandidat var gård- og teglværks-ejer Ole Bruun, Lindegaarden i Ordrup, men valget blev ikke den store succes for ham, idet valgresultatet gav Carl von Rosen 880 stemmer og sproglærer Bjørnstrup 168. Ole Bruun opnåede kun 29 stemmer og valgtes ikke ind.

At han dog havde blik for kommunens udvikling, vidner hans lokale initiativer om. Som den første lodsejer i Gjentofte tog han allerede i 1876 initiativ til, at alle hans villaudstyknings blev kloakeret, ligesom han sørgede for, at de parceller, som blev udstykket fra hans jorder, blev belagt med servitutter mod "vild" bebyggelse, samt at der etableredes spildevandsanlæg.

Hans udstykningsaktiviteter skal nok ses i lyset af, at voldene omkring København var faldet i 1856, Klampenborgbanen etableret i

*Familie og venner samlet i parken på Annettevej 19.
L.E. Bruun satte stor pris på stilfuld påklædning. (Familiefoto)*

1863, og at han derfor håbede på en udflytning fra storbyen.

Dengang kunne en udstykkende grundejer opkalde vejene, som han ønskede, samtidig med at han også bekostede grundmodningen. Ole Bruuns Vej i Charlottenlund er navngivet omkring 1888. Lindegaarden gav navn til vejen, og vejene Christiansvej, Annettevej, Johannevej, Sofievej og Emilievej er også i årene omkring 1888 opkaldt efter hans børn. Navnet Sofievej har dog senere måtte vige for Rosenstandsvej. Han havde åbenbart ikke fundet det nødvendigt at opkalde en vej efter sin ælste søn Lars Emil, som på det tidspunkt havde lært at klare sig selv og var en respekteret mand, som faderen ikke behøvede at give et vejnavn.

Siden pengekrise i 1850'erne havde Ole Bruun kun haft små midler at råde over. Ved disse udstykninger, som kostede ham mange penge til vejanlæg etc., kom han i forbindelse med forskellige københavnske sagførere, som "hjalp ham så godt", at hans pengesager hurtigt blev meget indviklede. Der indtraf igen en bygge- og pengekrise straks efter, at han i 1875 havde påbegyndt sit store udstykningsforetagende. Krisen medførte, at Ole Bruun i 1878 også måtte afhænde Lindegaardens teglværk.

Privat boede han i en stor villa på Annettevej nr. 19. Da hans søn, Lars Emil Bruun, senere overtog villaen, udfoldede der sig her stor selskabelighed med kvinder i dyre rober og herrer i kjole og hvidt eller smoking. Flere familiefotografier

taget i den til ejendommen hørende store park fremviser denne pragt. Det kan derfor ikke undre, at L.E. Bruun deltog i de protester, der fremkom, da den navnkundige, populære og smukke sangerinde Dagmar Hansen – hende med “Aah Dagmar” – så sig om efter en ny bolig i kvarteret omkring Annettevej. Dagmar Hansen havde ved fremføringen af de dengang stærkt vovede sange og viser samt ved at fremvise sine ynder på en efter datidens opfattelse mindre anstændig vis pådraget sig det moralske borgerskabs vrede. Der var derfor nogle, der mente, at hendes scenefremtræden ikke kunne undgå at smitte af på hendes privatliv, og i 1899 blev der nedlagt forbud mod hendes optræden i København.

L.E. Bruun deltog, da der blev indsamlet underskrifter mod, at Dagmar Hansen slog sig ned i “hans kvarter”. Det samme skete, da hun senere byggede sig en villa på A. N. Hansens Allé i Hellerup.

Efter L.E. Bruuns død overtog sønnen Hans ejendommen på Annettevej. Ejendommen blev senere solgt til en overlæge, som i 1936 igen solgte til optagelsesteatret “Saga Studio”. Da Flemming John Olsen omkring 1976 opgav at lave nye spillefilm her, blev studiet erstattet af boligbebyggelsen “Sagaparken”.

Lars Emil Bruun, som i modsætning til faderen var konservativ, solgte i 1902 en grund til Gentofte Kommune på meget gunstige vilkår. Byggegrunden til det smukke i 1970 nedrevne rådhus lå på hjørnet af L.E. Bruuns Vej og Rådhusvej. Men L.E. Bruuns tilbud til kommunalbestyrelsen faldt ikke i lige god jord hos alle. Den gamle, næsten traditionelle strid om, hvor det kommunale hovedsæde skulle ligge, blussede op igen, fordi der på et tidspunkt i 1899 i “Kjøbenhavns Amts Avis” fremkom nogle oplysninger om, at sognerådet i Gentofte havde planer om at opføre et egentligt rådhus. Det kunne der være en vis raison i, men på grund af lidt intern uenighed blev spørgsmålet udskudt til 1901, hvor sognerådet nedsatte et udvalg til at se nærmere på spørgsmålet om et nyt rådhus.

Den skønne sylfide Dagmar Julie Augusta Hansen (1871-1959) havde også vakt en vis forargelse ved at optræde som nøgenmodel for maleren Julius Paulsen og lægge krop til Vilhelm Bissens smukke skulptur »En Jægerinde« (1890), der i en bronzestøbning i dag står som smukt gårdinventar i ejendommen Strandgade 28-30 på Christianshavn. Også Statens Museum for Kunst har i dag en tilsvarende figur stående i skulpturgangen. Dagmar Hansen, gift Heinemann, ligger begravet på Assistens Kirkegård. (Foto: Flemming Weye)

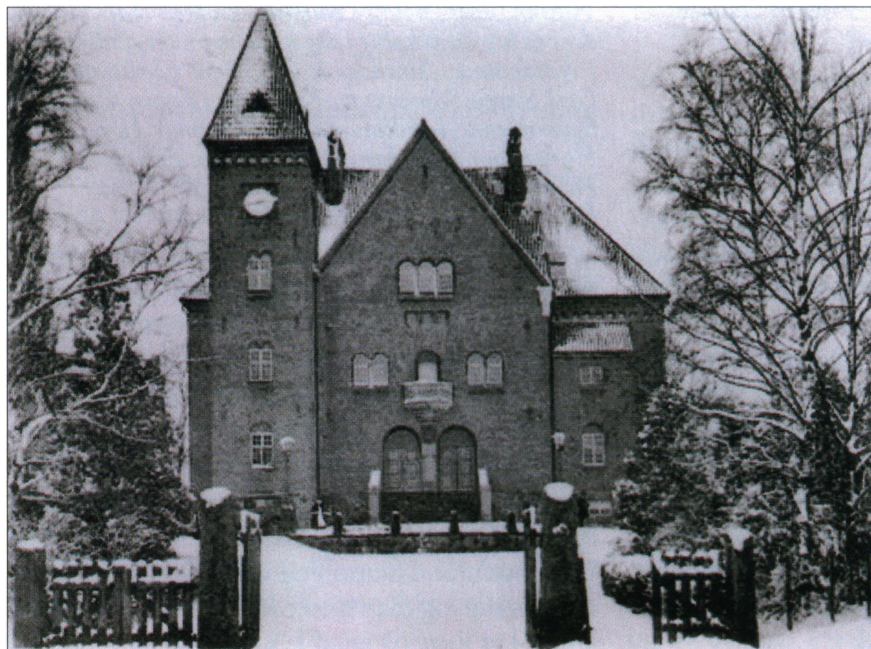
Der havde været forlydender om, at en grund, ejet af L.E. Bruun og beliggende i nærheden af Charlottenlund Station, skulle være egnet til område for det nye rådhus. Dette fik straks nogle personer og foreninger i Hellerup til at rejse børster. Flere foreninger med Hellerup Vælgerforening, Handelsstandsforeningen og Grundejer- og Borgerforeningen i spidsen skrev til sognerådet og protesterede mod, at rådhuset skulle ligge ved Charlottenlund Station og ikke i den centrale del af Hellerup, og man ønskede slet ikke, at rådhuset kom til at ligge på en af L.E. Bruuns grunde.

Sagen om det nye rådhus havde ganske vist ikke været til behandling i sognerådet endnu, men der forelå faktisk et tilbud fra L.E. Bruun om at skænke en grund til en ny administrationsbygning for kommunen. Da sagen kom til realitetsbehandling i sognerådet, kom det da frem, at L.E. Bruuns tilbud var afgivet efter opfordring fra flere af sognerådets egne medlemmer. Flertallet i sognerådet vedtog derfor på mødet den 14. januar 1902 at sige "ja, tak" til Bruuns tilbud om et areal i nærheden af L.E. Bruuns Vej. Tilbudets modtagelse var dog betinget af, at han etablerede en vejforbindelse over Høeghsminde's grunde, således at Rådhusvej kunne forlænges til Charlottenlundvej. Men dette krav ville L.E. Bruun ikke gå med til.

Der fremkom i mellemtiden flere tilbud på grunde til et nyt rådhus, men sognerådet valgte den 11. februar alligevel L.E. Bruuns tilbud, omend der fortsat var visse tilkendegivelser fra mindretallet. Rådhusudvalget havde imidlertid allerede fået udarbejdet tegninger til huset af bygningsinspektør A. Thejll, og arbejdet kunne derfor hurtigt komme i gang.

Der rejste sig atter en proteststorm mod beslutningen, hvilket fik amtsrådet til at nægte samtykke til, at Gentofte Kommune erhvervede det omtalte areal på Bruuns vilkår. Man så sig derfor om efter andre muligheder, der dog ikke alle var lige brugbare, og udvalget så også på nogle af de flere tilbud, der senere var fremsat. Udvalget indstillede imidlertid alligevel til endelig vedtagelse at bygge et nyt rådhus – ikke på den oprindelige grund, som L.E. Bruun havde tilbudt – men på den allerede omtalte grund beliggende på hjørnet af L.E. Bruuns Vej og Rådhusvej (den tidligere Godthåbsvej) og overtage de ca. 8.000 alen² for omtrent 16.000 kr. Også denne grund tilhørte L.E. Bruun.

Amtsrådet godkendte denne disposition, og så spillede L.E. Bruun ud med en trumf, man ikke havde regnet med ved vedtagelsen. Han ville vederlagsfrit og uden andre betingelser end almindelige villaservitutter – han havde åbenbart lært noget af sin fader – forøge det erhvervede areal med en 10 alen bred jordstrimmel mod nord og vest. Det nye rådhus kom derved til at ligge næsten i kommunens midte.

Gentofte Kommunes første rådhus kostede 130.000 kroner at opføre i 1903. (Kilde: "Fra det nu forsvundne Charlottenlund".)

Maltegaarden kan spores tilbage til før udflytningerne. Mange kan endnu huske, da gården brændte den 17. juni 1933. (Kilde: "Fra det nu forsvundne Charlottenlund".)

Nogle år senere skulle det vise sig, at de røster, der i 1903 havde lydt om, at rådhuset var alt for stort, meget snart blev gjort til skamme. Det viste sig, at rummeligheden ikke var så rigelig endda, og allerede i 1906 måtte man købe mere jord for at klare en nødvendig udvidelse.

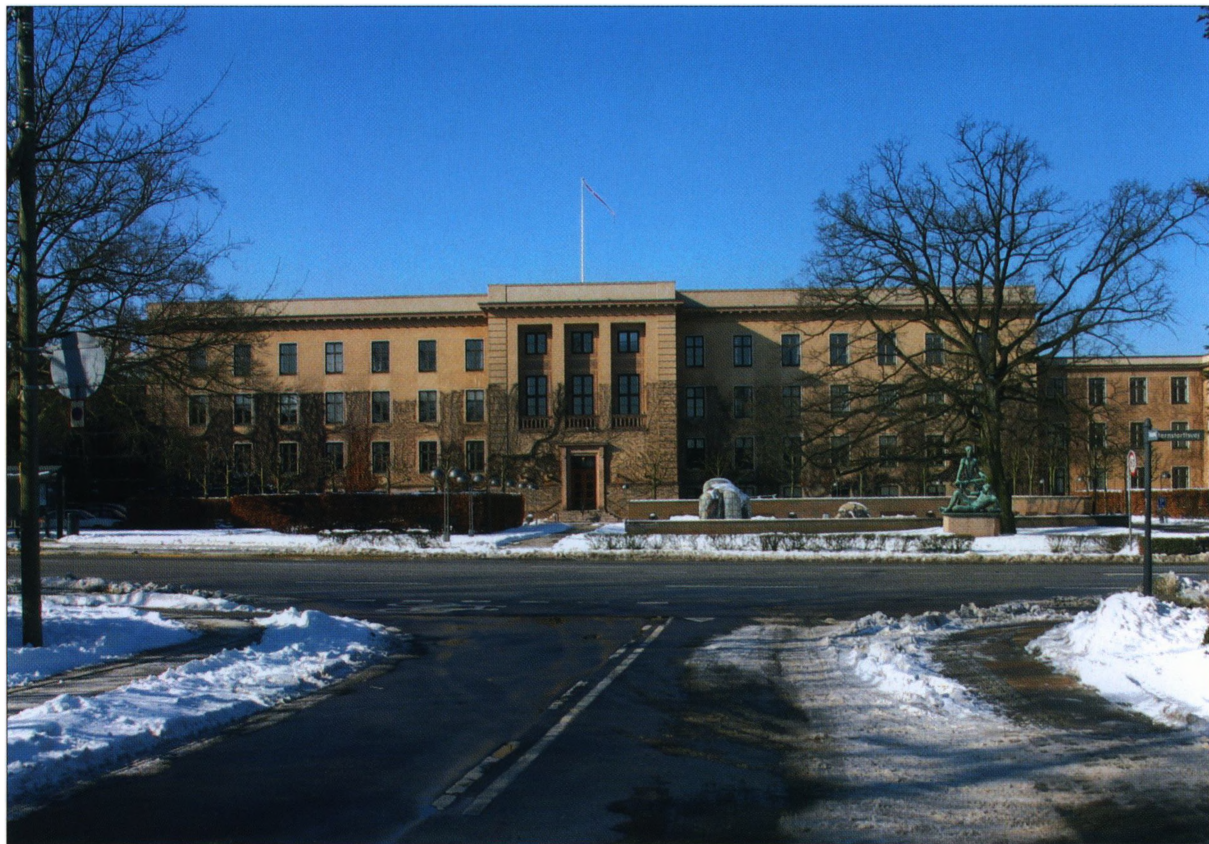
Hvem måtte man så købe af? Lars Emil Bruun! Efter at kommunalbestyrelsen med tak havde taget imod L.E. Bruuns favorable tilbud om at kunne købe grunden ikke langt fra Charlottenlund Station, byggede A. Thejll derefter et rådhus i gotisk stil med firkantet tårn med rådhusur og en høj pyramidalsk tagrejsning. Rådhuset på L.E. Bruuns Vej/Rådhusvej kunne indvies under festlige former den 27. august 1903.

Den kommunale administration havde til huse her, indtil det nuværende rådhus på Bern-

storffsvej på Maltegaardens jorder kunne indvies i 1936. Det gamle rådhus på Rådhusvej blev nedrevet i 1970.

Afslagtermester Jacobsen-Ellegaard købte L.E. Bruun i 1894 efter egne angivelser Maltegaarden tillige med 20 tdr. land af Bregnegaarden. Maltegaarden blev i 1931 solgt til Gentofte Kommune af L.E. Bruuns selskab, "Maltegaardens Villakvarter A/S" – et selskab han selv havde stiftet, og hvori han selv havde været hovedaktionær. Gården nedbrændte den 17. juni 1933.

I sommeren 1905 fik sognerådet en henvendelse om tilladelse til at etablere elektriske ledninger på kommunens offentlige veje med henblik på en sporvejsforbindelse ad Bernstorffsvej. Dette krævede dog forbedringer og udvidelser af vejene, således at driften kunne være etableret i 1908.

Gentofte Rådhus 2004, tegnet af Thorvald Jørgensen og indviet i 1936. (Foto: Ib Eisenhardt)

Sognerådet fandt anlægsudgifterne for store for kommunen og mente, at da anlægget medførte en værdiforøgelse for grundejerne langs sporvejslinien, måtte de også deltage i udgifterne til vejudvidelser m.v. Sognerådet hældede nok mest til det sidste og forsøgte sig alligevel, selv om man var klar over, at man ikke havde hjemmel til at afkræve grundejerne deltagelse i udgifterne. Sognerådet var dog nok inspireret til anvendelsen af en frivillig deltagelse, da man i 1899 havde modtaget et stort frivilligt bidrag på 12.000 kroner fra L.E. Bruun til overdækning af Bernstorffrenden. Man var derfor rimelig sikker på, at man igen kunne få et tilskud også denne gang fra ham, da han ejede en hel del af de berørte ejendomme. Der gjorde man dog i første omgang regning uden vært. Alle grundejere med undtagelse af Bruun

var med på ideen. Senere besindede han sig og ydede også endnu et bidrag. De indkomne bidrag beløb sig til 265.000 kroner.

Omkring århundredeskiftet påbegyndte L.E. Bruun de store udstykninger af jorderne. Efter hans død i 1923 fortsatte udstykningen af "Maltegaardens Villakvarter A/S". Det var hovedsageligt Maltegaardens arealer, der blev udstykket til villagrunde.

Det siges, at det var en gnist fra den nye sporvejslinie 15, der dengang kørte på Bernstorffsvej, som antændte den gamle, stråttækte Maltegaard. Den nedbrændte, så det var nok meget heldigt, at L.E. Bruuns selskab havde solgt i tide, og at kommunen havde købt gården. Gentofte Kommune kunne således hurtigt få et nyt rådhus, der tilgodeså sognenes beboere mere ligeligt,

Vejnavne i Gentofte opkaldt efter familiemedlemmer. (Foto: Flemming Weye)

end tilfældet havde været med rådhuset på L.E. Bruuns Vej/Raadhusvej.

L.E. Bruun ejede fra 1894 Maltegaarden, og på udstykningerne fra gården gav han vejene navne efter sig selv, sine børn, familie og venner. En i dag ret betydelig vejstrækning i Gentofte er således L.E. Bruuns Vej. Desuden navngav han vejene Eivindsvej (efter sin ældste søn), Hans Bruuns Vej (efter sin yngste søn), Ingersvej (efter sin ældste datter), Ellinorsvej (efter sin yngste datter – vejen hed indtil 1919 Eleanorsvej). Eleanor var nok for fremmedartet et navn efter danske forhold, Ingeborgvej (efter sin første kone), Tonysvej

(kaldenavn for hans anden kone), Juliusvej (efter sin svigerfader i andet ægteskab – Julius Kiær – navngivet i 1935).

Emmasvej ved rådhuset er opkaldt i 1913. Oprindelsen er ikke autoritativt fastslået, men skal sandsynligvis søges i kredsen omkring L.E. Bruun. Der har været flere bud på, hvem i venne- eller bekendtskabskredsen Emmasvej skulle være opkaldt efter. Et var, at navnet kommer fra murermester Frederik Lembergs hustru Emma, da L.E. Bruun havde et tæt samarbejde med murermesteren i forbindelse med byggeri på de mange udstykkede arealer. Hun var født

Ud over de sportslige præstationer på cricket- og fodboldbanen kunne Hagbard Vestergaard udføre ofte smertefulde behandlinger på en suggestiv og næsten smertefri måde. Dette erindres stadig tydeligt af Ioann Bruun. (Foto i privat eje)

i 1860 under navnet *Emma Sofie Meta Waterstradt*, og da hun i 1887 var blevet bosat i Gentofte med sin mand, deltog hun aktivt i det lokale, kirkelige og sociale arbejde og blev senere medlem af sognerådet, hvor hun sad i otte år – medens hendes mand sandsynligvis spillede l'hombre med L.E. Bruun. Endelig er Hjalmarsvej i 1927 opkaldt efter en fætter til L.E. Bruun.

Alle disse vejnavne er således mindelser om familien Bruuns store indflydelse på topografien i Gentofte Kommune. Det var dog ikke alle, der bifaldt ideen med at navngive veje efter familie og venner. Således udtrykte direktør Sofus Agerholm under et møde i kommunalbestyrelsen, hvor

vejnavnene var til debat, *“at han ikke vilde være med til at opkalde Veje efter alle dem, L.E. Bruun spillede l'Hombre med”*.

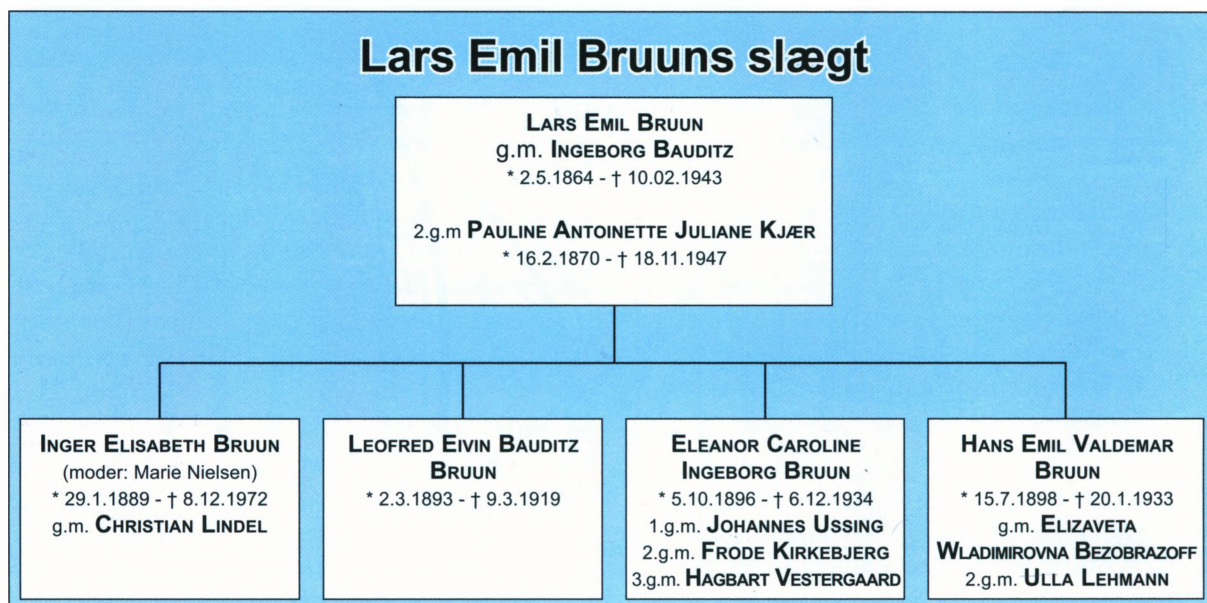
Hverken Ole Bruun eller Lars Emil Bruun blev dog medlem af sogneråd eller kommunalbestyrelse i Gentofte, selv om de begge var stærkt politisk engagerede. Gentofte Kommune udskrev i midten af 1920'erne en konkurrence om nye vejskilte. Konkurrencen blev vundet af arkitekt Knud V. Engelhardt, der udmærkede sine skilte ved at markere prikken over “j” i vej med et lille hjerte. Det ses stadig på mange af vejskiltene endog med en lille rød markering af hjertet, og man må således konstatere, at vejskiltene i Gentofte udtrykker sig både på en romantisk og pittoresk måde.

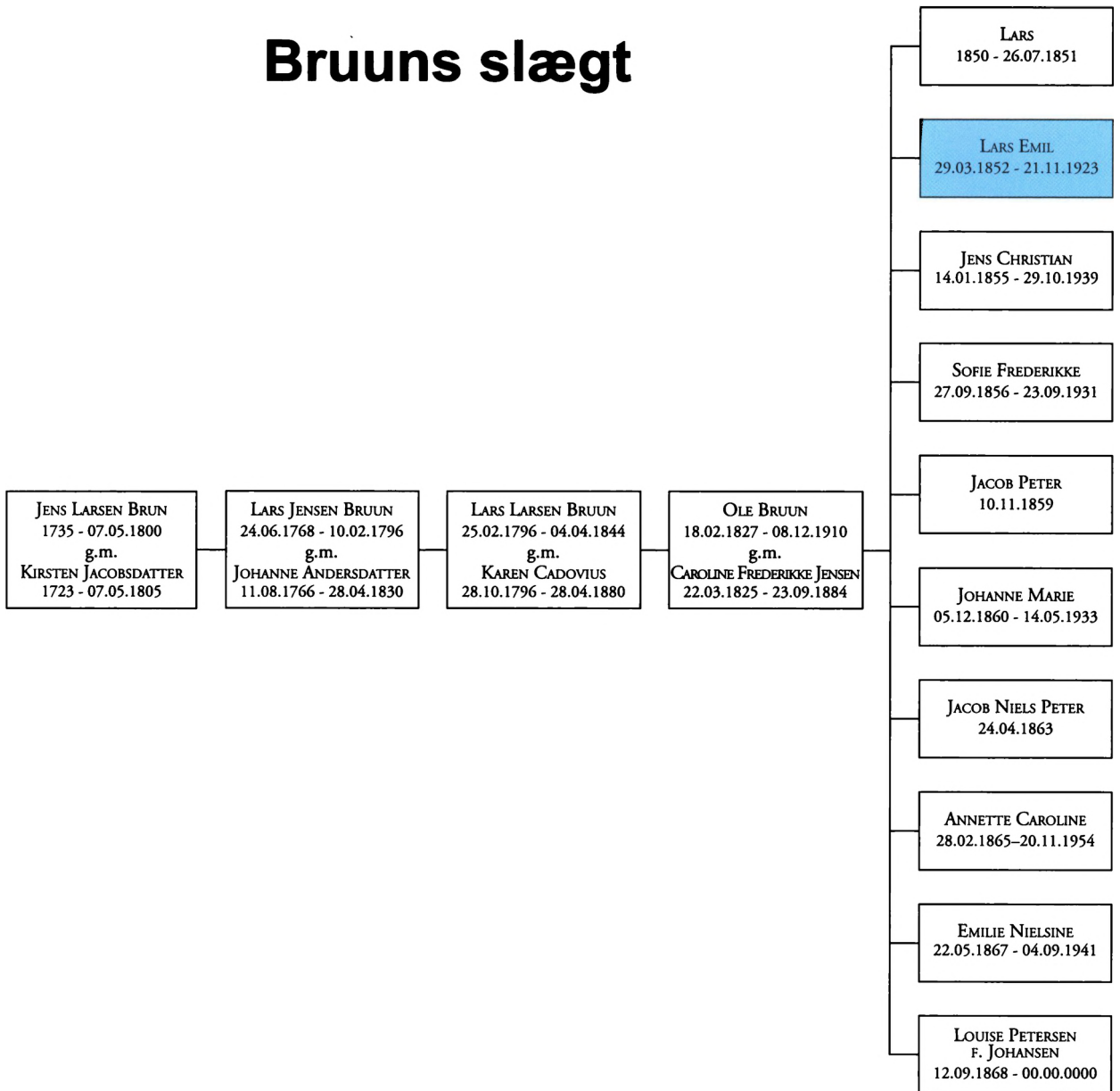
Vejnavne efter familien Bruuns slægtninge og venner dominerer store dele af Gentofte. (Kraak R/150306/1).

Lindegaarden var efter L.E. Bruuns død i familiens eje i mange år. Ifølge testamentet overtog Eleanor, der senere blev gift med Hagbard Vestergaard, ejendommen. Vestergaard var læge og gik meget ind for Finsens lysbuebehandlinger. Det var derfor nødvendigt at lave en tilbygning til Lindegaarden, hvorfra Vestergaard kunne udøve sin lægegerning. Han konsulteredes ofte af kvinder af det bedre borgerskab. Derudover var han en eminent fodbold- og cricketspiller på AB's førstehold. Men det var dog som fodbolddommer, han for alvor blev kendt ikke alene i Norden, men også ud over Europa. På det formelle plan lancerede han således den sorte dommeruniform. Hvor fodbolddommere tidligere havde optrådt i sweater, lange bukser og fodboldestøvler, viste Hagbard Vestergaard sig nu som en elegantier på

banen iført sort blazer, korte benklæder og små spartasko. Og på banen viste han en endnu uset stor bevægelighed, når han fulgte spillet intenst fra den ene baneende til den anden. Hans blik overså intet, og hans afgørelser og domme vandt stor respekt – også blandt publikummet på “den billige langside”. Da landskampen mellem Danmark og Sverige skulle afvikles under 1. verdenskrig i 1917, var det forbundet med store vanskeligheder at få den neutrale, hollandske dommer frem til landskampen. Det svenske fodboldforbund foreslog, at man overlod dommerhvervet til den danske og meget værdsatte Hagbard Vestergaard. Resultatet af kampen i Idrætsparken i København den 3. juni blev 1-1 under overværelse af 25.000 tilskuere. Det danske udlignende mål blev i øvrigt scoret af Sophus “Krølben” Hansen.

Bruuns slægt

Lars Emil Bruuns vej til smørgrosserer

Den tidligste barndom tilbragte Lars Emil Bruun naturligt nok hos sine forældre i Havdrup Ulvemose, hvor de blev boende, indtil de den 1. maj 1857 flyttede tilbage til Ordrup. Her anlagde faderen et teglværk, som netop stod klar, da den store pengekrise brød ud samme år. Krisen kostede faderen næsten hele hans formue. I sin rejsedagbog fra rejsen i 1920 ser L.E. Bruun på sagen i erindringens hårde og klare lys. Han skriver således den 4. april 1920: *“...saa var Familien Carl Bagges hele Stilling [i USA] bleven en ganske anden end den blev. Min Fader havde jo ganske vist et videre Syn paa Forholdenes Udvikling i Charlottenlund. Naar hans Resultat ikke blev bedre, end det blev, saa var Grunden jo nærmest, at han i 1857 havde sat sin Formue til paa det fordømte Teglværk, som hans Moder fik ham til at begynde paa, uden Kjendskab til Fabrikation af Mursten og den straks derpaa følgende Pengecrise gjorde jo sit til at fremme vor Ruin.”*

Efter familien var flyttet tilbage til Ordrup, blev Lars Emil straks sat i skole hos Jomfru Topp, en meget energisk, men samtidig meget excentrisk ældre dame. Hun var dygtig, men hendes pædagogiske metoder var af og til noget besynderlige. Således forhindrede hun blandt andet, at børnene talte med hinanden i timerne ved, foruden rigelig brug af spanskkrøret tillige at have en mængde store korkpropper, som hun – så snart hun opdagede, at nogle af børnene talte sammen – straks anbragte i munden på dem, og

med denne stopklods måtte synderne så sidde i op til flere timer i træk. Det var et ynkeligt syn at se alle disse børn sidde der hver med en prop i munden. Dette straffemiddel fandt Lars Emil så modbydeligt, at han selv aldrig udsatte sig for denne straf, og som han kun nævner, fordi den illustrerer, hvordan eleverne dengang blev behandlet.

Efter datidens krav lærte man i øvrigt meget godt i denne skole. I 1861 satte faderen ham dog i en anden skole.

Da faderen ikke havde råd til at holde ham i skole i København, og jernbaneforbindelsen til Ordrup endnu ikke eksisterede, blev Lars Emil og hans cirka tre år yngre bror Christian sat i Jægersborg Skole. Læreren, Caspar Erslev, var en barndomsven af faderen. Christian og Lars Emil selv lærte dog meget lidt i denne skole, der kun var en såkaldt almueskole. Til sidst gik det omsider op for faderen, at børnene ikke lærte nok, hvorfor han 1. januar 1864 flyttede dem til en skole i Ordrup. Denne blev drevet af to frøkener Terkildsen. Her gik Lars Emil, indtil han et år efter kom til at læse privat hos en af tyskerne fordreven slesvigsk præst, pastor Worsøe i Gentoft, hvor han læste sammen med præstens to sønner.

Den 8. april 1866 blev han konfirmeret i Gentoft Kirke af provst Bojesen. I den periode, han gik i skole hos frøkenerne Terkildsen, begyndte krigen med Preussen i 1864, og han

Klasse.		N ^o					
Fra den 11. Decbr til den 17.							
Læregjenstand.	M.	T.	O.	T.	F.	L.	Bemærkninger.
Dansk Læsn. og Gr.	5		6	5		5	
Dansk Stil				5		6	
Tydsk Overs. og Gr.			5				
Tydsk Stil <i>Arund</i>	5					6	
Engelsk Ovr. og Gr.							
Engelsk Stil							
Religion	6		4				
Historie <i>Arund</i>			5				
Geographi						5	
Mathematik	5		5			5	
Physik <i>Arund</i>				5		5	
Naturhistorie	5		5				
Regning	5		5				
Skrivning	5		5				
Tegning						4	
Gymnastik							
<i>Arund</i>				4		5	
Orden med skriftlige Arbejder							

Ole Bruun

Klasse.		N ^o					
Fra den 18. Decbr til den 4. Januari 1866.							
Læregjenstand.	M.	T.	O.	T.	F.	L.	Bemærkninger.
Dansk Læsn. og Gr.	5		6	5		5	
Dansk Stil				4			
Tydsk Overs. og Gr.			6				
Tydsk Stil <i>Arund</i>							
Engelsk Ovr. og Gr.					5		
Engelsk Stil							
Religion			5				
Historie <i>Arund</i>			5				
Geographi				6		5	
Mathematik			5	4			
Physik <i>Arund</i>				6		5	
Naturhistorie			6				
Regning			5				
Skrivning			5				
Tegning						5	
Gymnastik							
<i>Arund</i>						5	
Orden med skriftlige Arbejder							

Ole Bruun

Under skolegangen hos frøknerne Terkildsen fik eleverne daglige bedømmelser, og karaktererne for ugens præstationer i 1866 skulle underskrives af husfaderen – her Ole Bruun.

erindrede levende det indtryk, den gjorde på alle. Forældrene havde i flere omgange indkvartering af soldater, inden disse skulle afgå til krigsskuepladsen i Slesvig, og selv om de kun boede nogle få dage hos familien, nærede den dog stor interesse for dem og deres videre skæbne. Faderen holdt Berlingske Tidende og gennemgik altid nøje listerne over de sårede og døde soldater for at se, om nogle af dem, der havde boet hos familien, var blandt de faldne. Så vidt man kunne se, slap de logerende soldater alle helskindet gennem krigen, men familien mødte dem dog aldrig senere.

Efter krigen fik forældrene igen indkvarte-

ring, men mens det i første omgang havde været fodfolk, blev det denne gang husarer, og de blev temmelig længe hos familien Bruun og var til megen fornøjelse for de to brødre.

Da Lars Emil var blevet konfirmeret, blev han den 1. august 1866, kun godt 14 år gammel, sat i handelslære i Holbæk hos købmand C.E. Nissen. Det var i en af byens største forretninger, men det blev en meget drøj tid for ham. Faderen må formentlig have håbet, at hans søn kunne blive en bedre købmand, end han selv havde været i Havdrup Ulvemosse. Han, der aldrig havde sovet så meget som en enkelt nat uden for sine forældres hus, kom nu til en by, hvor han ikke kendte et

eneste menneske. Det var en stor omvæltning for ham. Da der endnu ikke var nogen jernbaneforbindelse mellem Holbæk og København, kunne der ikke være tale om hyppige besøg hos forældrene. Det blev kun til én gang hvert andet år.

Købmand C.E. Nissen var ugift, og hans moder styrede huset for ham, men hun var til tider nærmest sindssyg. De holdt imidlertid meget af hinanden, så det måtte gå, som det bedst kunne. Efter kontrakten skulle Lars Emil stå fire år i lære uden egentlig løn, men kun have kost, logi og vask.

Han var så uheldig at være den sidste, som lærte efter "den gamle skoles metode", og da den nok nogenlunde var den samme, som var blevet brugt i Holbæk i de sidste to hundrede år og samtidig var så forskellig fra, hvad man nu til dags byder en lærling, beskrives denne læretid her mere udførligt. Forretningen var stor; man sagde, at 400 bønder handlede der, uden at Lars Emil har været i stand til at kontrollere, om det var rigtigt. Forretningen omfattede urtekram (urter/grønsager), hørkram (levnedsmidler), manufaktur, trælast og kornhandel, foruden brændevinsbrænderi, kohold og et avlsbrug på cirka 60 tdr. land. En typisk, men ret stor købmandshandel efter datidens forhold.

Der var som regel to handelsbetjente (kommiser) og to lærlinge ansat i forretningen. Lærlingene måtte efter gammel skik også arbejde som arbejdsmænd, når der ikke var noget at bestille på lageret eller i butikken. Om sommeren åbnede man forretningen kl. 6, og det første år, Lars Emil var der, blev der først lukket kl. 22; men fra november 1867 fik personalet dog lov til at lukke kl. 21. Om vinteren åbnedes først kl. 7. Den yngste lærling måtte da straks måle en ¼ pægl (ca. ¼ liter) brændevin af til hver af de mange ansatte. Denne pægl fik de gratis.

Samtidig hermed gav førstesvenden folkene besked på, hvad de hver især skulle udføre. Når den yngste lærling – eller dreng, som hans titel var – havde udleveret brændevinen til arbejdsfolkene, måtte han om vinteren fyre op i kakkelovnen på chefens kontor. I selve butikken blev der først

opstillet en kakkelovn i efteråret 1868. Chefens kontor turde man absolut kun betræde, når man havde noget at bestille der. Når brændevinen og kakkelovnene var ordnet, drak man te. En lille kop med tre trekantede stykker rugbrød med bart smør. Sommer og vinter blev måltidet altid bragt ind i butikken kl. 7 og igen kl. 19. Frokosten kom kl. 9 og vesperkosten kl. 16, hver gang tre halve stykker med pålæg – som altid spistes stående i butikken, mens man samtidig ekspederede kunderne. Middagsmaden indtog man mellem kl. 12 og kl. 12.30 i principalens spisestue. Dette måltid blev ofte imødeset med rædsel, da principalens moder – madammen, som hun kaldtes – som nævnt var sindssyg. Hun købte ofte så store mængder kød ind, at det nåede at blive fordærvet, før det kunne blive spist op. I spisestuen var man hele tiden under hendes strenge opsig, og hun kunne af og til blive meget fornærmet, når man ikke spiste nok af hendes "dejlige" kødpølse. Måltiderne kl. 9 og kl. 16 nød man jo heldigvis i butikken, hvor svende og drenge var uden for hendes opsig og derfor kunne pille kødet af, når det blev for harsk.

Medarbejderne i butikken boede i to værelser ovenpå, og i hvert af dem sov en svend og en dreng i samme seng. Disse var dels alt for smalle til to personer, dels var sengetøjet så elendigt, at man i vintermånederne måtte have en halv snes kasserede kornsække i hver seng for at kunne holde varmen. Når man desuden konstaterede, at lagnerne kun blev skiftet hvert halve år, er billedet af sengelejet fuldstændigt.

Lofterne i disse to værelser var så dårlige og utætte, at beboerne en nat i stærkt regnvejr måtte flytte deres seng fem gange for at undgå vand, der løb ned igennem loftet. Væggene var hvidkalkede, men i de seks år Lars Emil beboede disse værelser, blev de ikke hvidtet om.

Lærte han ikke meget i den tid, han var hos købmand C.E. Nissen, lærte han dog en nøjsomhed og tålmodighed, som kom ham til gode senere i livet.

Når frokosten var spist kl. 9, begyndte bønderne

C.E. Nissens købmandsgård i Holbæk ca. 1855. (Foto: Holbæk lokalhistoriske arkiv)

at komme ind fra landet, og så var tiden optaget af at måle brændevin på ankre. Da petroleum i de første år af hans læretid var ukendt på landet, havde hver bonde derfor en olie- eller trandunk med ind til købmandsgården, når der skulle handles. Fordi dunken var for fedtet udenpå til at kunne mærkes med kridt, sådan som brændevinsankeret blev det, opstod der ofte voldsomme skændier om forbyttede olie- og trandunke. Foruden at måle brændevin, olie og tran af, skulle den yngste lærling desuden "lægge sild". Det betød, at man fra de store tønder måtte flytte spegesild over i de af bønderne medbragte baljer, som hver kun rummede $\frac{1}{8}$ tønde. Dette arbejde var navnlig om vinteren særdeles ubehageligt, fordi kulden og saltlagen gav frostknuder med sår på hænderne og især fingrene, og det voldte derfor store smerter, når man op til ti gange om dagen skulle have hænderne ned i sildetønden og "lægge sild".

Drengene måtte desuden sammen med en karl måle kul af. Med de små løse smedekul gik det nogenlunde til trods for, at man om sommeren i varmt vejr af det meget støv, der var i dem, og sveden, som arbejdet gav, kom til at se ud som en kulleemper. Værre var det med de store kakkelovnskul, som bønderne fik målt i $\frac{1}{2}$ tønder og tog hjem i sække. Når et stykke var for stort til at glide i sækken, måtte man hele tiden holde sækken oppe med den ene hånd, mens man med den anden baksede med at få kulstykket ned i sækken. Dette kunne være et livsfarligt stykke arbejde for en 14-årig dreng.

Med disse og lignende ubehagelige arbejder gik dagen temmelig ensformigt. Der var mest at bestille om vinteren, fordi bønderne om sommeren ikke havde noget at sælge, og derfor kom sjældnere til byen end om vinteren, hvor de ugentligt kom ind med det tærskede korn.

1871 November		Prodit	1871 November		Debet
	Saldo	78 3 14	1	Indbetalt til Bikuben	75 " "
5	Opflag af ysa Lou	6 " "		betalt Præsenspen	2 " "
	Salgt Mønter	1		betalt Løstede	1 4 8
				betalt om Kaskjot	2 " "
				Ol for	" 1 8
				Abod om en for	" 2 12
				Porto	" 1 8
				Pa. børsen	" 2 "
				Mønter for	3 3 "
		85 3 14			85 3 4

I sin ungdom lærte Lars Emil at være bevidst om, hvad han brugte sine penge til. Allerede her var han i gang med møntforretningerne – om end i beskedent omfang, men han førte et sirligt månedsregnskab med kredit- og debetkolonner. Her ses en side fra november 1871 – som det fremgår før møntreformen i 1875.

Omsider var de fire læreår gået, og den 25. september 1870 blev Lars Emil handelsbetjent eller svend. Det var en umådelig afstand, der skilte en svend fra en dreng. Den stakkels dreng måtte feje gulvet i butikken, og hver lørdag aften desuden vaske diskene af, og når han så endelig var færdig med dette, måtte han pille rosiner, veje sukker af osv., så han var travlt beskæftiget uden hvile fra kl. 6 – eller om vinteren kl. 7 til kl. 22 – senere kl. 21.

Derimod kunne svenden nøjes med at ekspedere kunderne. Svenden havde desuden en gadedørsnøgle, så han – efter forretningen var lukket

om aftenen – kunne gå ud og komme hjem, når han lystede, mens drengene måtte gå lige i seng hver aften efter lukketid. Om søndagen skulle forretningen være lukket mellem kl. 9 og kl. 16, men da mange bønder netop kom ind til byen søndag formiddag og straks ville ekspederes, var der i virkeligheden aldrig lukket, idet der blev handlet hele dagen igennem. Døren til gaden var nok lukket i kirketiden, men døren til bagbutikken stod altid åben, hvilket betød, at man så godt som aldrig havde fri. Ferie kendte man ikke til, højst 2-3 fridage til at tage hjem, og det kun hvert andet år. I de to sidste år kunne han dog tage hjem

hvert år. For alt dette arbejde fik de kun kost, logi og vask, mens svendene foruden kost, logi også fik 200 rdl. (rigsdaler, ca. 400 kr.) årligt.

Blandt den store gruppe af arbejdere, som Lars Emil den gang kom i berøring med, herskede der gennemgående tilfredshed med tilværelsen til trods for den efter nutidens begreber meget lave løn, man oppebar. Ugelønnen for en arbejdsmand på egen kost var 4 rigsdaler og 3 mark (i alt ca. 9 kr.) + ¼ pot brændevin daglig, og det endda kun til betroede medarbejdere.

Lars Emil Bruun siger et sted i 1908 blandt andet: *“Hvorledes dog Alt har forandret sig siden dengang. Nu er Arbejderne ofte ondskabsfulde og umedgørlige med en Ugeløn paa 24 Kr. Paa Landet var Lønnen langt lavere end i Købstæderne, og hvorledes Arbejderne den gang kom ud af det med deres smaa Lønninger, har man nu svært ved at begribe”* – .

Under opholdet i Holbæk gjorde han bekendtskab med en derboende maler Holm, som samlede på gamle mønter, og da Holm havde erfaret, at Lars Emil også var i besiddelse af nogle gamle mønter, inviterede maleren ham en dag hjem til sig. Både Holm og hans hustru var retskafne og elskværdige ældre mennesker, og Lars Emil mindedes med glæde de behagelige timer, han tilbragte i malerfamiliens hus i sin ellers glædesløse tilværelse i Holbæk.

Bekendtskabet med Holm stimulerede hans interesse for mønter og blev anledning til, at han senere opbyggede sin egen store samling, som var til megen tidsfordriv og glæde for ham i en langt senere periode af hans liv. Samlingen bestod af danske, norske, svenske, slesvig-holstenske og engelske mønter samt medaljer fra de tre nordiske riger. Den blev den største samling, som nogen privat mand i de nordiske lande har haft.

Da han havde sat sig godt ind i kornforretninger og desuden fandt, at der ikke var mere for ham at lære i C.E. Nissens forretning, forlod han Holbæk den 1. maj 1872 efter næsten seks år. Han fik en glimrende anbefaling af C.E. Nissen,

Maler Holm og hans hustru ca. 1870. Holm blev hans ven og numismatiske inspirator. (Familiefoto)

og han havde til trods for alt, hvad han havde måttet døje i Nissens hus, meget tilovers for sin principal. Det smertede ham derfor meget, da Nissen senere fik en ulykkerlig skæbne.

Årsagen til Nissens deroute var, at denne i Holbæk og omegn så estimerede mand, som tilsyneladende med stor dygtighed havde fortsat Borchs og Kornerups store købmandsforretning i byen, endte i forbedringshuset, dømt for bedrageri og falsk. Han havde især misbrugt sine landbokunders tillid ved at lade dem underskrive vekslers, som han siden udfyldte med et større beløb end det, der var aftalt. Det medførte, at han gik fallit og desuden, at Holbæk Amts Sparekasse måtte standse sine betalinger i 1883 på grund af de store tab. Nissens lån i banken androg 77.500 kroner og hans samlede engagementer ca. 180.000 kroner. Som følge heraf måtte Landmandsbanken overtage alle Holbæk Amts Sparekasses aktiver

og passiver. Men da havde Lars Emil Bruun for længst forladt Holbæk.

C.E. Nissen fik efter udstået straf en lille cigarforretning på Christianshavn, hvor han levede under meget beskedne forhold.

Straks efter at Bruun havde forladt Holbæk, begyndte han på et kursus på Grüners Handelsakademi i København, hvorfra han året efter tog afgangseksamen med en særdeles fin hovedkarakter. Mens han læste til eksamen, boede han hos sine forældre i Ordrup. På grund af den mangelfulde skoleundervisning, han havde fået i sin barndom, måtte han arbejde meget hårdt for at kunne følge med på handelsakademiet, hvor han kom i klasse med unge mennesker, som havde gået i Danmarks og Norges bedste skoler. Imidlertid klarede han sig godt og dimitterede fra Grüners Handelsakademi som en af de bedste fra sin årgang.

Ferie efter eksamen i 1873 blev der intet af, da han straks fik arbejde i København hos grosserer P.F. Esbensen, som eksporterede korn, navnlig maltbyg, til England. Lars Emil Bruun fik pladsen på grund af sit gode kendskab til korn. Esbensen var desuden kort forinden begyndt at eksportere smør i fustager til England.

Smør var ikke L.E. Bruuns yndlingsspise, da han lige fra sin spæde barndom og i lighed med sin farfar, hverken spiste smør eller ost. Smør havde han dog været nødt til at spise i Holbæk, men det blev ham aldrig nogen nydelse. Han undgik det derfor helst, når og hvor han kunne. Skæbnen ville imidlertid, at hans livsgerning netop blev at handle med smør. Dagligt i lange tider af året måtte han smage på hundredvis af fustager af dette produkt.

Smørsmager var dengang en fast stilling af stor betydning for at bedømme produktets ensartethed, da det var væsentligt, at eksportmarkederne kunne stole på smørrets kvalitet.

Lars Emil Bruuns nye principal var svagelig og måske derfor altid i mere eller mindre dårligt humør. Han led af en uhelbredelig sygdom, som lagde ham i graven allerede som 41-årig. Trods

flere økonomiske op- og nedture døde han som en ret velhavende mand.

Esbensen var en særdeles streng mand og tilmed en temmelig dårlig købmand, men til gengæld en meget dygtig administrator. Han var meget flittig og forlangte meget af sine ansatte. L.E. Bruun mødte således på kontoret hver morgen kl. 07.30, spiste sin frokost samme sted kl. 12.00 og blev der til kl. 16.00, hvor han gik til middag og atter var tilbage på jobbet kl. 17.00. Aftensmaden spistes mellem kl. 20.30 og 21.00, og fra dette tidspunkt arbejdede man igen til kl. 22.30.

Da dampskibene til England i disse år først sejlede fra Havnegade i København fredag morgen, blev han hver torsdag først færdig på kontoret ca. kl. 01.30 om natten. *“Nu til Dags kan man ikke forlange saa meget Arbejde af sine Folk, som man kunde i 1873, og det er en stor Lykke for Alle dem, der er i en tjenende Stilling,”* anfører han flere steder (1908).

Kontoret lå i Holbergsgade 7. Selv boede han i Tordenskjoldsgade 24 på et pulterkammer med et lille jerntagvindue. Han spiste på 2. sal hos frk. Emma Holmer, der senere blev gift med professor Thor Sundby. Hun leverede udmærket mad og var en meget elskværdig dame, hvorfor hendes pensionat var et af de bedste i København. Da Lars Emil Bruun aldrig havde tid til at være hjemme, betød det ikke så meget, at hans bolig var så ringe. Fra sine år i Holbæk var han ikke forvænt med gode boligforhold. Han blev i øvrigt ret godt betalt for sit arbejde, idet han fik 1.000 rdl. (ca. 2.000 kroner) om året på egen kost og logi, hvad der den gang blev anset for en særdeles god gage navnlig i betragtning af, at han da kun var 21 år gammel.

Eksporten af korn betalte sig imidlertid stadig dårligere, og da forretningen med smør i fustager heller ikke gav nogen særlig fortjeneste, begyndte P.F. Esbensen i foråret 1875 at pakke smør i blikdåser til forsendelse til de varme lande. Lars Emil Bruun, der i mellemtiden var blevet prokurist i forretningen, hjalp ham efter bedste evne med at

sætte denne produktion i gang, og den blev hurtigt til en af de største i branchen.

På dette tidspunkt havde Lars Emil Bruuns far, Ole Bruun, købt et større areal i Ordrup, som han begyndte at udstykke til villagrunde og anlægge veje, som blev opkaldt efter børnene.

Men dette store udstykningsforetagende gik som tidligere nævnt galt for faderen. Ole Bruun følte efterhånden, at forholdene var ved at vokse ham over hovedet og forlangte af Lars Emil, at han skulle opgive sin gode og sikre stilling hos P.F. Esbensen for i stedet at flytte hjem til ham og hjælpe med at klare problemerne.

Med tungt hjerte adlød L.E. Bruun faderen og forlod sidst i januar 1877 sin stilling hos P.F. Esbensen, hvor han havde arbejdet siden 1873. Esbensen bad ham to gange om at blive og forudsagde også, hvad resultatet ville blive for ham, hvis han rejste. Lars Emil selv så langt fra lyst på stillingen hjemme hos faderen, men han foretrak at forlade P.F. Esbensen og dennes forretning, for ikke senere at være årsag til faderens økonomiske problemer, blot fordi han ikke havde villet hjælpe ham. Faderen blev dog alligevel ruineret, men Lars Emil Bruun havde da intet at bebrejde sig i den anledning.

Den pengekrise, som begyndte i 1875, blev endnu hårdere i de tre efterfølgende år for alle, der dengang besad fast ejendom, navnlig ved, at det næsten var umuligt at få ombyttet 2. prioriteter, når disse var blevet opsagt i en fast ejendom. Dette forhold led Ole Bruun under, og flere af hans ejendomme blev bortsolgt ved tvangsauktion rekvireret af 2. prioritetshaveren, hvad der naturligvis fuldstændigt undergravede hans økonomi. Allerede i september 1877 – otte måneder efter, at Lars Emil havde forladt P.F. Esbensen – var faderens økonomiske stilling blevet så fortvivlende, at han ikke så sig i stand til at yde sin søn noget vederlag overhovedet for hans omfattende assistance.

De fleste 2. prioritetshavere var dengang for det meste privatpersoner. Kreditforeningerne, der oprettedes for at give lån mod pant i fast ejendom, blev stiftet i 1851 og havde altid krav om 1. prio-

ritetsstilling i ejendomme. Hypotekforeningerne blev oprettet i 1895 og var kreditformidlere med krav om 2. prioritet. Både i 1857 og i 1870'erne var det derfor de private udlånere, der fik 2. prioritetspladsen, men lånevilkårene har ikke været så favorable som i dag. En långiver kunne således – åbenbart – opsige lånet med kort varsel, og det var det, der derved var med til at skærpe krisens virkninger.

Faderen var igennem sin "juridiske konsulent" kommet i hænderne på nogle af Københavns værste ågerkarle, længe før hans søn kom tilbage, og det var L.E. Bruun umuligt at få nogen som helst aftale eller moratorium i stand med disse gribbe. Da faderen måtte betale helt op til 28 - 48 % p.a. i renter af ret store beløb, kunne intet hjælpe. Rentebyrden blev efterhånden så stor, at den til sidst ikke kunne bæres, og alle kreditorer tog derfor straks, hvad de kunne få fat på. L.E. Bruuns opgave blev da så vidt muligt at forsøge at forhindre en almindelig og hurtig opgørelse, da kun nogle få kreditorer derved ville blive dækket ind for deres tilgodehavende, mens resten til gengæld slet ingen penge ville få. Det lykkedes til dels for ham, og dagen oprandt, hvor alle faderens kreditorer havde fået deres tilgodehavender, væsentlig senere end han havde forestillet sig, da han rejste hjem til faderen i 1877. Kun ved store tilskud af egen lomme og ved at nogle af de ågerkarle, som havde store summer til gode, til sidst måtte gå med til kun at beregne sig almindelig rente af deres tilgodehavende, lykkedes hele operationen for ham.

Lars Emil Bruun fik også fattigdommens følge af ulykkerne i 1877 at føle.

Det var nu moderen, der i stedet måtte brødføde familien med også de to yngste døtre – og en tid lang også Lars Emil – for kun to kroner om dagen. Desuden måtte hun holde det store hus på Annettevej 19 i orden uden tjenestepige og kun med hjælp fra de to endnu ukonfirmerede døtre. Han begriber ikke, "*hvad der var blevet af dem Alle, hvis de ikke havde haft den elskelige og dygtige Moder.*"

Ejendommen med den store park ved Annettevej 19 omkring århundredskiftet. (Familiefoto)

Hvad L.E. Bruun havde sparet sammen hos P.F. Esbensen, lånte han straks sin far ved sin hjemkomst, og da han selv kun af og til tjente lidt ved at være forskellige mennesker behjælpelige med at sælge obligationer eller fast ejendom, var hans stilling efter 1877 nærmest helt håbløs, indtil han i april 1880 fik ansættelse hos firmaet W. Bagger. Han stiftede ikke ny gæld og havde derfor ingen gældsbyrde at slås med. Han spadserede ofte fra Charlottenlund til København kl. 08.30 om morgenen og samme tur tilbage igen om eftermiddagen uden i mellemtiden at have fået noget at spise, da han både manglede penge til jernbanebilletter og en kop kaffe.

I juni 1879 tog han ned til herregården Jomfruens Egede (3 km NV for Fakse) for dér at lære noget om mejeridrift. Herregården har navn efter landsbyen Egede, der tidligere lå der. Oprindeligt hed gården Egedegaard. Da to ugifte søstre af slægten Bille boede her i årene 1542-1587, fik godset sit nuværende navn. Herregården er bemærkelsesværdig derved, at begge de toetagers fløje er bygget sammen med kirkegårdsmuren til Østre Egede Kirke. I våbenhuset til kirken er opsat gravstene over jomfruerne Ermegaard og Birgitte.

Bruun betalte ikke noget for oplæring i at lave smør og ost på herregården, men eleverne måtte arbejde mod kost og logi, hvad der for øvrigt også var nødvendigt, hvis de skulle lære noget. Man må her forstå, at smørfremstillingen i disse år gennemgik en enorm udvikling, både hvad angår kvalitetskrav og det rent tekniske med at fremstille et ensartet og smagsmæssigt bedre produkt. Udviklingen fra at smørret blev kærnet og lagret på de enkelte gårde, gik nu mere i retning af, at bønderne fandt sammen omkring fællesdrift og andelsmejerier. Anvendelse af kontinuerlige centrifuger medførte, at man kunne opnå det fulde udbytte af fløden i sødmælken. I 1880 var allerede flere af disse moderne centrifuger i drift, og i 1882 blev det første andelsmejeri etableret i Hjedding i Vestjylland.

Lars Emil havde allerede på dette tidspunkt besluttet sig for, i hvilken retning hans liv skulle gå. Han ville gerne medvirke til, at smørret fik en bedre smag – man arbejdede på dette tidspunkt med fem kvaliteter – men også at smørfremstillingen skulle foregå efter de teknisk set mest moderne principper.

Den læreproces og detaljerede viden om smørfremstilling og kvalitetskrav, som han opnåede

under opholdet på Jomfruens Egede, kom ham rigeligt til gode senere i livet. Med sin indgående viden om smør blev han således senere et fremtrædende medlem af Grosserer-Societetets voldgiftsnævn for smørbranchen og forblev medlem i mange år. Hans erhvervede viden kom også til stor nytte under forhandlinger om indkøb, behandling og salg af smør.

Således gik sommeren 1879. Den følgende vinter blev antagelig den drøjeste tid, han endnu havde oplevet, idet han tjente yderst lidt og samtidig havde den daglige bekymring for sin moder, der sled sig op ved alt det arbejde, hun havde, og alle de sorger hun måtte bære. *“Hun var en sjælden retskaffen Kvinde og elsket af Alle, der kendte hende”*, erindrer han.

Af lyspunkter i al denne elendighed var der så godt som ingen. I november 1878 kom L.E. Bruun og hans ældste søster hjem fra Småland, hvor faderen havde købt en lille ejendom, som han senere overdrog til sin anden søn, Christian. Faderen gjorde det desværre uden i forvejen at have sikret prioritetsforholdene ordentligt. Da broderen havde sat gården i stand og drevet den godt frem, opsagde 2. prioritetsshaveren imidlertid sine penge og tog på den måde gården fra broderen. Den ældste søster Sophie Frederikke havde i lang tid bestyret hus for broderen, og L.E. Bruun havde i det sidste halve år passet gården, medens broderen var indkaldt til militærtjeneste hjemme i Danmark. Det blev endnu et hårdt slag for familien således at skulle miste en veldreven ejendom.

Næsten umiddelbart efter hjemkomsten fra Sverige var L.E. Bruun en dag tilfældigt til stede ved en auktion, som staten lod afholde for forfaldne skatter over to ubebyggede byggegrunde i Ordrup. Tiderne var nu så dårlige, at ingen købere mødte op til auktionen, og ejeren, der boede i Jylland, brød sig heller ikke om sin besiddelse, der derfor pludselig blev L.E. Bruuns for et bud på kun fem kroner foruden restancer og afgifter, deriblandt en temmelig stor bygafgift til Bernstorff Gods. L.E. Bruun bød de fem kroner nærmest i kådhed, da han selv så godt som ingen

penge havde og i hvert fald ikke havde brug for to byggegrunde. Imidlertid kom der som nævnt ingen andre købere, og han blev hængende ved sit bud. Sandelig en lav pris, men det købte var på den tid helt usælgeligt til anden side. En prioritetsshaver anlagde senere sag mod statskassen og amtmanden i anledning af denne auktion, men tabte, da retten fandt, at alt var gået lovligt til. Bruun fik jordlodderne, som han endnu ejede mere end 30 år efter.

Købet blev heldigvis senere til stor nytte. Da han således i 1880 erhvervede ejendommen matr. nr. 2b af Ordrup fra bogbinder Th. Meyer, tog denne det købte jordstykke på ca. 5000 alen² i pant for den beskedne del af købesummen for matr. nr. 2b, som skulle betales til Meyer senest seks måneder senere. Derved viste Th. Meyer ham en stor tillid ved at sælge ham matr. nr. 2b af Ordrup, og derigennem blev L.E. Bruun tre år efter – da tiderne omsider havde bedret sig, og parcellerne i Ordrup var begyndt at blive bebygget – i stand til at stille ejendommen matr. nr. 2b til sikkerhed til sine forretningskompagnoner for den del af kassekrediten, som han måtte rejse for at kunne drive den nye forretning, som han åbnede i 1883.

Ejendommen matr. nr. 2b af Ordrup havde selv samme Th. Meyer taget tilbage fra Ole Bruun nogle år forinden, fordi det dengang var faderen umuligt at betale Meyer dennes 2. prioritet tilbage, ligesom denne heller ingen renter fik. Th. Meyer var en af Københavns mest kendte pengeudlånere og lidt af en original. Han kunne være ganske stor i slaget, når det drejede sig om store summer, men hvor det drejede sig om mindre beløb, var hans nærighed næsten legendarisk og helt uforklarlig. Han boede i et hus på det hjørne, der opstod, hvor Bernstorffsvej skilte sig ud fra Lyngbyvej. Meyer gik hver dag turen til København og tilbage. Det blev sagt, at hans sparsommelighed var så stor, at han ved hjemkomsten, tog jakke og bukser af for ikke at slide på sit tøj mere end højst nødvendigt. I sin have holdt han en mængde kaniner, som han selv spiste. Græs til kaninerne plukkede han langs

vejkanten og samlede det i en stor pose under gåturen hjem fra København.

L.E. Bruun havde imidlertid vundet denne mands tillid ved aldrig at love mere end han kunne holde og ved at vise sin egen sparsommelighed. Meyer solgte måske også til L.E. Bruun, fordi han havde svært ved at komme af med matr. nr. 2b af Ordrup til anden side.

L.E. Bruun havde derfor foreslået Meyer at lade ham få ejendommen for, hvad den kostede ham plus 10% mod en udbetaling på 1.000 kroner, og mod, at køber betalte alle handelsomkostningerne. Resten af købesummen skulle da blive indestående i ejendommen, uopsigelig i 10 år. Dette gik Meyer – ret usædvanligt – ind på. Udbetalingen på 1.000 kroner skulle Meyer dog først have seks måneder efter overtagelsesdagen.

Til trods for Meyers dårlige omdømme opførte han sig i hvert fald meget fair over for L.E. Bruun, som derfor kun kunne sige, at han aldrig havde noget at beklage sig over i de handeler, han selv gjorde med Meyer. At L.E. Bruun også værdsatte, at Meyer havde overladt ham købet af ejendommen, skyldtes måske ikke mindst, at faderen rent faktisk havde bønfuldt Meyer om at sælge den til hans søn.

Som en udløber af disse forretninger bildte faderens ven, H.P. Lund, der var ejer af Bernstorff Hovmarksgaard, faderen ind, at Meyer havde forurettet ham, da han i sin tid tog ejendommen fra ham. Ole Bruun lagde derfor sag an ved domstolene imod Meyer i den anledning, men tabte imidlertid sagen så eftertrykkeligt, at faderen blev dømt til også at betale modpartens omkostninger. En særdeles uheldig proces for faderen. Ondsindede personer benyttede den senere til at udsprede et rygte om hans søn, at han skulle have bedraget sin fader for alt, hvad denne ejede. Sandheden er imidlertid, at Lars Emil ikke alene betalte faderens store gæld, men også sørgede for, at han ikke havde økonomiske bekymringer i de mange år frem til sin død i december 1910.

Året 1880 begyndte for L.E. Bruun som 1879 endte, men hen på foråret skete der noget meget

vigtigt for ham. To mænd – grosserer C.E.W. Kramer og grosserer Wilhelm Bagger – bestemte sig for at begynde en forretning med at pakke smør i blikdåser. De var stærkt inspireret af, at flere store smørgrosserere med P.W. Heymann, Gunni Busck, Hans Broge, Otto Mønsted og T. & S. Plum i spidsen havde fået stor succes med denne form for moderne smørpakning til eksport.

Da L.E. Bruun havde stor erfaring fra sin tid hos P.F. Esbensen, fik han straks ansættelse som førstemand i deres nye forretning med 2.000 kr. i årlig gage. Dette forandrede med ét slag hele hans situation, og det bidrog måske også noget til, at Meyer gik ind på at sælge ham ejendommen matr. nr. 2b af Ordrup. Bruun skulle jo betale ham 1.000 kr. af købesummen senest den 3. september 1880. Til trods for, at han nu havde en årlig indkomst på 2.000 kr., var der ingen i hele København, som ville låne ham 1.000 kr. – selv imod pant. Uden at meddele Meyer noget om dette, fik han ham dog til at forandre betingelserne for købet af matr. nr. 2b af Ordrup, således at han i stedet for at betale 1.000 kr. den 3. september, lovede Meyer 1.200 kr. med 100 kr. i månedlige afdrag fra den 3. september 1880.

Derved kom Bruun ud af en af sine værste kniber, idet han fremover kunne tage de 100 kr. månedlig af sin gage. Ganske vist måtte han i tolv måneder (1880-81) leve af 800 kr., men det betød jo kun lidt for en mand, der i omtrent tre år stort set havde levet på et eksistensminimum.

Th. Meyer blev betalt, og Bruun slap for at takke andre for at have hjulpet ham med at købe matr. nr. 2b af Ordrup. Samme ejendom bestod af et mindre grundstykke på 2.388 alen², hvortil var lagt grundafgifter til et beløb af ca. 6.000 kr. årligt sikret ved pant i en hel del byggegrunde, som var udskilt fra matr. nr. 2b. Men da kun to af disse var bebygget, da han købte matr. nr. 2b, var pantsikkerheden kun mådelig, hvorfor Meyer selv heller ikke havde kunnet finde nogen anden køber til denne ejendom.

C.E.W. Kramer blev hurtigt en principal, der værdsatte L.E. Bruun, og som også viste ham

Ejendommen på Halmtorvet 14 – nu Rådhuspladsen på hjørnet af Jernbanegade – 1885. Det er ejendommen til venstre i billedet, der er Halmtorvet 14. Overfor ligger det gamle Dagmarteater, der blev nedrevet i 1937. (Kilde: København – Før og Nu)

stor venlighed og tillid. Kramer døde imidlertid efter et kort sygeleje den 31. maj 1882, kun 43 år gammel. L.E. Bruun fulgte ham til graven med oprigtig sorg. Til den anden indehaver af forretningen, W. Bagger, fik han imidlertid aldrig noget særlig godt forhold. Dertil var de to for forskellige af natur. Da derfor hans forrige principal i København – P.F. Esbensen – som nævnt den 3. juni 1883 i en alder af kun 41 år bukkede under for sin sygdom, og hans forretning gik over på fremmede hænder, mente Bruun, at øjeblikket nu var kommet til at blive selvstændig. Han tog sin afsked fra firmaet W. Bagger & Co. Han søgte herefter fremmed kapital, som han fik gennem to nye kompagnoner, en forhenværende landmand, Albin Møller, og grosserer A.P. Andersen, der garanterede det nye firma “Lars Emil Bruun” en kassekredit på 60.000 kr. i Den Danske Landsmandsbank.

L.E. Bruun havde forinden – den 3. juli 1883 – taget borgerskab som grosserer i København.

Hans initiativ blev udmøntet i smørpakkeforretningen, “The Copenhagen Preserved Butter Company”, der blev påbegyndt under særdeles beskedne former i stueetage og kælder på Halmtorvet 14 (den nuværende Rådhusplads) på hjørnet af Jernbanegade. Det var af indlysende markedsføringsmæssige grunde, at han valgte dette navn. Andre smøreksporthører arbejdede i udlandet under tilsvarende navne som “The Northern Preserved Butter Company” og “The Danish Preserved Butter Company”.

I begyndelsen pakkede han selv dåserne sammen med en karl. En kone hjalp til med at ælte smørret. Kontorpersonalet bestod af ham selv. Da han havde stor erfaring med hensyn til at drive en smørpakkeforretning fra sin tid som 1. mand både hos P.F. Esbensen og W. Bagger & Co.’s forretninger, nærrede han ingen bekymring for, hvad han nu indlod sig på. Alt gik også ganske godt, indtil den nye forretning blev ramt af en ulykke, som han aldeles ikke havde forudset.

Den kvindelige medhjælper i gården på Halmtorvet 14 med smørdritler. (Familiefoto)

Begge kompagnoner og økonomiske garanter døde i løbet af de første syv måneder af forretningens levetid. Først døde Albin Møller og et par måneder efter grosserer Andersen – begge som følge af ulykkestilfælde. Albin Møller var på en jagttur faldet i et mosehul, hvor han måtte stå i næsten 12 timer i vand til halsen, før han blev fundet og reddet, men han døde bagefter af følgerne. Grosserer Andersen tog en dåse smør med hjem for at vise sin kone kvaliteten. Under åbning af smørdåsen skar han sin hånd, og dette forårsagede en dødelig blodforgiftning. Det var et frygteligt slag for L.E. Bruun.

Garantierne blev opsagt af begge dødsboer. Grosserer Andersen døde den 24. januar 1884, og fra 1. maj 1885 skulle hele forretningen fortsættes for Bruuns egen regning, men samtidig skulle dødsboerne have deres penge udbetalt i løbet af et halvt års tid.

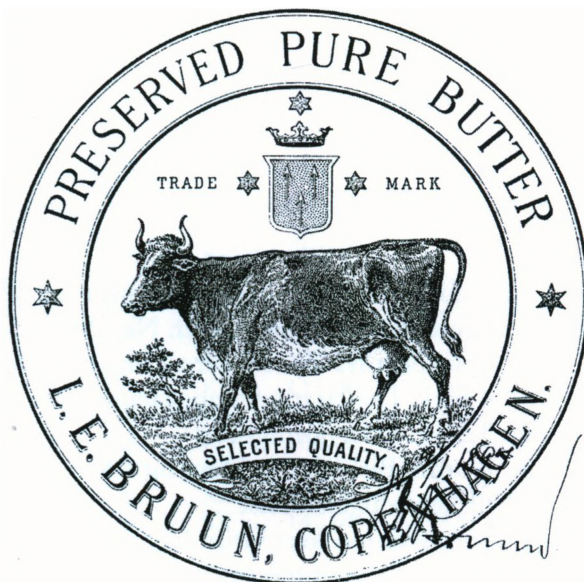
Denne uventede modgang blev for meget for Lars Emil Bruuns nervesystem, hvorfor han efter Andersens død rejste til udlandet, dels for at finde ro og dels for at forsøge at knytte nye handelsforbindelser. Han indså klart, at han kun havde kort tid til at bygge sin egen nye forretning op. Udlandsrejsen gav naturligvis anledning til, at de vildeste

rygter blev sat i cirkulation i København. Den 1. april 1884 kom han dog tilbage til København og tog nu fat på at løse de forskellige opgaver, der lå foran ham. Eksekutorerne i de to dødsboer lagde ham nemlig i deres manglende kendskab til ham alle mulige hindringer i vejen, idet de mente – som den ene af eksekutorerne, højesteretssagfører R. Strøm, udtalte til ham, “at Executorernes Hovedopgave var at forhindre, at han gjorde Forretninger”. Dette forårsagede naturligvis tab, som ikke blot gik ud over dødsboerne selv, men samtidig også over L.E. Bruun med hans tredjedel. Penge, som han slet ikke havde råd til at miste.

Endelig oprandt den 1. maj 1885, og han var nu eneansvarlig om tab og gevinst samtidig med, at han hurtigt skulle afvikle sin gæld til de to dødsboer. Inden beskrivelsen af dette for ham mærkelige år må imidlertid nævnes det største tab, den nu 32-årige unge mand blev ramt af. Hans kærlige og kloge moder døde den 23. september 1884 i en alder af 59 år efter et kort sygeleje, netop som han nu syntes, at

resultaterne og anstrengelserne af hans eget arbejde begyndte at vise sig. Aldrig havde han lidt så meget som i de dage, hvor hans moder lå på sit dødsleje, og ikke mindst den dag hun gik bort. Det var det største tab, han og hans søskende kunne komme ud for. “Gud lønne hende for hendes Kærlighed mod os, hendes Børn, og alle andre, hun kom i Berøring med,” siger sønnen.

Vinteren 1884–85 blev således en trist tid for ham, og den nævnte 1. maj 1885 var imødeset med stor bekymring. Han vidste, hvad det nu gjaldt, men han havde heldigvis gjort et stort arbejde i udlandet med at finde kunder til sit smør. Han fik solgt en del, og priserne var så gunstige, at han i løbet af tre sommermåneder tjente omtrent hele det beløb, han skulle udrede til de to dødsboer. Derved havde han i virkeligheden sejret i kampen mod de meget hårde vilkår, som sagførererne havde stillet op. Han kunne betale de to dødsboer deres tilgodehavende og endda have tilstrækkelig kapital til at drive forretningen videre.

I midten af 1890'erne kom L.E. Bruun i konflikt med et andet smøreksportørfirma, T. & S. Plum, om retten til at anvende billedet af en græssende ko i sin markedsføring og etikettering. Ved et stiltiende forlig blev resultatet, at L.E. Bruun måtte love ikke at benytte en blå farve, og at T. & S. Plum ikke benyttede farverne sort og rød. (Kilde: Erhvervshistorisk Årbog 1964).

Dette varede dog ikke længe. Der opstod et nyt kapitalbehov i forbindelse med en nødvendig udvidelse af firmaet. Lars Emil hentede denne kapital hos vekselererne "Rubin & Bing", men foruden de mange hårde betingelser fremsatte vekselererne også den betingelse, at han i sit firma skulle optage en yngre mand ved navn E.C. Høst som kompagnon. Det måtte han gå med til trods det, at Høst selv intet ejede.

Det nye partnerskab gik da heller ikke særlig godt. Fra 1. maj 1886 var E.C. Høst således blevet medejer af firmaet "Lars Emil Bruun", men opførte sig imidlertid så tåbeligt, at fortjenesten både for 1886 og for 1887 sank til et minimum. På grund af det ringe afkast i disse år opsagde "Rubin & Bing" derfor kreditten til den 1. maj

1888. Samarbejdet med Høst kunne ophøre, og han udtrådte igen af firmaet.

Lars Emil havde herved fået sig en fjende for livet. Høst havde i forvejen forvoldt ham al mulig skade, medens han var i kompagniskabet, og skønt Høst slap med kun at betale en beskeden del af de penge, som han skyldte firmaet ved sin udtræden, fortsatte han i årenes løb med at gøre L.E. Bruun al den skade og fortræd, som det var ham muligt.

At rejse ny kapital krævede nu, at der søgtes andre og mere rimelige græsgange for udbud af lånekapital.

Han skiftede således bankforbindelse og knyttes indirekte tættere til kredsen omkring C.F. Tietgen. Det var han nu ikke den eneste inden for smørbranchen, der gjorde. Også flere af hans

d. 26. Maj 86

Til Privatbanken

Til Brug i den af mig her i Staden første Smørpakke-Forretning tillader jeg mig herved hos den ærede Bank at andrage om at erholde en Kredit saa stor, som Banken maatte finde at kunne tilstaa mig, imod at jeg derfor indrømmer Banken Sikkerhed ved Skadesløsbrev i den af mig tilhørende Ejendom Matr. nr. 2b af Ordrup med de nævnte Ejendom tillagte Grund- og Vejafgifter samt Rekognitioner næstefter Kr. 33.000, foruden et paa Ejendommen læst Kautionsbevis stor Kr. 1.100.

De nævnte Grundafgifter udgjøre aarlig	Kr.	4.790,00
Vejafgifterne ligeledes aarlig	ca. Kr.	835,00
aaarlig i alt	Kr.	5.625,00

Til Oplysning til nævnte Afgifter og min Ret til samme tillader jeg mig at fremsende:

1. Pantebogsattest over Matr. No. 2b af Ordrup
2. Transport fra Th. Meyer til mig paa Afgifterne
3. 4 Styk. Deklarationer angaaende Afgifter
4. 3 Styk. Udstykningskort
5. Nordre Birkethings Dom og Overrettsdom angaaende Ret til Vejafgift uden Forpligtelse til Vejvedligeholdelse
6. Specifikation over Grundafgifterne og Vejafgifterne
7. Til yderligere Oplysning Gjenpart af det i Pantattesten omtalte Skadesløsbrev fra mig til Vexelererne Herrer Rubin & Bing

Ærbødigst
L.E. Bruun

senere konkurrenter skiftede bank. Årsagen må nok søges i, at den gamle direktør Isak Glückstadt (1838-1910) i Landmandsbanken indskrænkede kreditgivningen til grossererne i smørbranchen, fordi banken havde brændt fingrene på korn- og smørgrossererfirmaet Mohr & Kjær, der var gået i betalingsstandsning i 1885.

Efter moderens død i efteråret 1884 så det ud, som om det gamle hjem skulle gå i opløsning. Hendes søn måtte derfor i sommeren 1885 købe faderens landsted på Annettevej 19 i Ordrup. Her skabte han et hjem for sine søskende. Huset indeholdt for dem alle så mange minder om den elskede moder, at han fandt det på sin plads fortsat at holde sammen på familien netop på dette sted. Han ejede endnu huset ved sin død i 1923.

Efter at han den 2. november 1887 igen var blevet eneindehaver af firmaet, skaffede han sig nu den nødvendige kapital til forretningens drift hos C.F. Tietgen i Privatbanken. Han havde fået nok af medindehavere og kompagnoner, og han klarede sig fremover alene med sine mange forretningsmæssige initiativer. Han gjorde en stor indsats for at holde konkurrenterne stangen på de markeder, hvor han forsøgte at gøre sig gældende.

Selv om størstedelen af smøreksperten foregik i dritler over den nyetablerede Esbjerg havn, var nogle af hans værste konkurrenter på eksport af dåsesmør dog foretagender, der havde eksisteret på markedet før ham: P.W. Heymann, The Scandinavian Preserved Butter Company ved Busck jr. & Co. samt P.F. Esbensen, som han jo

Bilaget lyder således:

<i>Bebyggede og sammenlagte Parceller Grund- og Vejafgifter</i>				<i>Ubebyggede Parceller Grund- og Vejafgifter</i>				
Matr. nr.	2 ch	Kr.	10,50	Matr. nr.	2 ck	Kr.	120,50	2632 Alen ²
Matr. nr.	2 co	Kr.	125,50	Matr. nr.	2 cl	Kr.	125,50	2922 Alen ²
Matr. nr.	2 cp	Kr.	131,90	Matr. nr.	2 cm	Kr.	125,50	3000 Alen ²
Matr. nr.	2 cr	Kr.	120,50	Matr. nr.	2 cn	Kr.	125,50	3000 Alen ²
Matr. nr.	2 cø	Kr.	122,25	Matr. nr.	2 cg	Kr.	140,00	3727 Alen ²
Matr. nr.	2 cz	Kr.	165,86	Matr. nr.	2 cæ	Kr.	122,25	3255 Alen ²
Matr. nr.	2 da	Kr.	122,25	Matr. nr.	2 dh	Kr.	122,25	3288 Alen ²
Matr. nr.	2 db	Kr.	122,25	Matr. nr.	2 ct	Kr.	120,50	3000 Alen ²
Matr. nr.	2 dd	Kr.	122,25	Matr. nr.	2 cu	Kr.	120,50	2922 Alen ²
Matr. nr.	2 de	Kr.	122,25	Matr. nr.	2 cv	Kr.	110,50	2632 Alen ²
Matr. nr.	2 df	Kr.	122,25	Matr. nr.	2 ce	Kr.	110,50	2329 Alen ²
Matr. nr.	2 dg	Kr.	122,25	Matr. nr.	2 dp	Kr.	137,03	2810 Alen ²
Matr. nr.	2 do	Kr.	194,50	Matr. nr.	2 dg	Kr.	104,50	2818 Alen ²
Matr. nr.	2 cf	Kr.	152,50	Matr. nr.	2 dr	Kr.	104,50	2818 Alen ²
Matr. nr.	2 cg	Kr.	140,80	Matr. nr.	2 ds	Kr.	104,50	2818 Alen ²
Matr. nr.	2 ci	Kr.	115,50	Matr. nr.	2 dt	Kr.	111,00	2257 Alen ²
Matr. nr.	2 gh	Kr.	39,00	Matr. nr.	2 du	Kr.	96,50	2548 Alen ²
Matr. nr.	2 cs	Kr.	120,50	Matr. nr.	2 dv	Kr.	106,50	2832 Alen ²
Matr. nr.	2 dc	Kr.	122,25	Matr. nr.	2 dx	Kr.	120,50	3118 Alen ²
Matr. nr.	2 dn	Kr.	104,50	Matr. nr.	2 gu	Kr.	205,50	4257 Alen ²
Matr. nr.	2 dm	Kr.	104,50	Matr. nr.	2 gd	Kr.	142,00	3200 Alen ²
Matr. nr.	2 dl	Kr.	137,03	Matr. nr.	2 ge	Kr.	135,50	3055 Alen ²
Matr. nr.	2 cy	Kr.	140,50	Matr. nr.	2 gf	Kr.	135,50	3088 Alen ²
Matr. nr.	2 gg	Kr.	64,00	Matr. nr.	2 B			2398 Alen ²
Matr. nr.	2 di	Kr.	45,86					
	I alt	Kr.	2.771,45					
				I alt	Kr.	2.847,03	70755 Alen ²	

Et eksempel fra 1886:

the 26 May -86
Dear Mr. Hartlamb

I wrote you last year and have since been without any of your favours to reply to, but hope that you are now a married man and have found a good partner for the rest of your life. I myself have not yet found any woman, who I ventured to go on with for such a long time. In the meantime I do not think it will last long, before I am going in for a wife now, because last summer I bought myself a Villa for Fl. 30.000 about 10 minutes by rail from Copenhagen, where I live quite alone with my old maid servant, and I begin to find this too lonely.

My business is going very well, and last year I made a lot of money, which I hope you did too. The reason for this letter in the meantime is, that I am not satisfied with my Agent Mr. A. Cibauer in Amsterdam, as this gentleman always tells me the best plan is not to do any business at all, as the general condition in Java is too wretched, this can be very prudent, but as I see my competitors ships' large quantities of butter to the Java markets, I should wish to get a share of them too; for this reason I want an active pushing agent for Holland and beg to ask you, whether it would suit you to take the agency or if not, you would be kind enough to recommend me a proper firm, who could work the agency well. My brand is now the most favoured in South Africa, Spain and The West Indies, and I get also some f.o.b. orders from Java, but it is only from a small place Probolingas not far from Socralaya. I beg you to send enclosed Price list and also some of my labels.

You will observe, that I am packing a very cheap and good class of butter under the name of Prime quality, which Esbensen sells largely in Amsterdam, some markets in the East (Tonkin, requires this quality in 400 grammes tins, which I then label with the green label to separate from the 1 lbs tins, which are almost the best size).

If you could find a good and safe buyer for Dutch India, I am prepared to sell him a lot of my small tins at a wonderful cheap price to get my tins in general circulation at once; everywhere I have met with Esbensens or Heymanns brands I have beaten them last year. I sold more than (above) 5.000 cases of butter, and I am very anxious to get in the Java markets too, from Hong Kong I have a letter the other day, where their people write that for 15 years they have not seen so excellent butter there.

Awaiting your favourite news.
I am
Dear Sir
Yours faithfully
L. E Bruun.

tidligere havde arbejdet for. En stor del af hans korrespondance fra disse år består af instruktioner til agenterne i de mange lande, hvor han ud fra sine kvalitetskrav gjorde sig gældende.

Det danske smør, der efterhånden havde vundet betydelige markedsandele i kraft af sin ensartethed på et højt kvalitetsniveau, begyndte nu at få konkurrence fra lande som Australien og New Zealand i takt med, at der blev skabt bedre forhold til at køle smørret på den lange transportvej fra disse lande til de europæiske markeder, herunder især til Storbritannien. Også på den hjemlige front var konkurrencen hård.

Ligesom hans tidligere arbejdsgiver, P.F. Esbensen og dennes efterfølger, var også Philip W. Heyman en alvorlig konkurrent på de udenlandske markeder, hvor L.E. Bruun gjorde sig gældende. Det gjaldt specielt for Philip W. Heyman, der allerede havde etableret sig som smørgrosserer i 1858. Han slog sig først igennem på det engelske marked, men også senere i flere fjerntliggende lande med sit hermetisk pakkede smør. P. W. Heyman var et stort navn i den københavnske forretningsverden. Det viser sig blandt andet ved, at han efter at have etableret sig med Københavns Svineslagteri blev udnævnt til direktør for Tuborg Bryggerierne i disses første vanskelige år.

Allerede i midten af 1860'erne fattede Gunni Busck den ide at eksportere fint, dansk herregårdssmør under hermetisk lukke til oversøiske lande, og efter at de første forsøg var slået ganske godt an, fik en ny eksportgren sin chance. Busck var ligesom Lars Emil Bruun smørgrosserer og eksportør til oversøiske destinationer, men af en mere sød smørtype end den Bruun fremstillede.

Busck oprettede i Slagelse et forsøgs- og uddannelsessted for dansk mejeridrift og var særdeles kvalitets- og hygiejnebevidst. Han lancerede børnemælketypen fra sit eget mejeri Solbjerg og stiftede i 1878 Københavns Mælke Forsyning. Den fransk-tyske krig i 1870-71 lammede i lange tider fuldstændig den franske produktion og udførsel af dåsesmør. Den franske

eksport havde hidtil helt domineret de fjerne markeder, men krigen åbnede nu mulighed for, at de danske smørekseportører kunne erobre en betydelig markedsandel. Blandt disse initiativrige smørgrossererere var Lars Emil Bruun, men også hans tidligere arbejdsgiver, W. M. Bagger, var repræsenteret på markedet.

Den foretrukne smørtype var det kraftigt smagende græssmør af den let saltede type, og det blev også denne type, som senere erobrede det engelske marked, især efter det store opsving, danske mejerier fik fra midten af 1880'erne.

De skabte netop i disse år en konstans i kvaliteten ved hjælp af de autoriserede smørsmagere og en betydelig kontrol i alle led. Det blev denne type græssmør, der i sin fineste og friskeste form viste sig fortrinlig til at pakke i dåser, idet den fortsat var – og er – langt mere modstandskraftig over for alle tendenser til harskhed end det søde smør med dets alt for store indhold af æggehvite.

På dette tidspunkt indtrådte der et drastisk vendepunkt i Lars Emil Bruuns tilværelse. Medens han i en årrække var blevet ramt af den ene ulykke efter den anden, og det samtidigt var sjældent, at noget lykkedes rigtig godt for ham, begyndte heldet nu omsider at tilsmile ham i alt, hvad han foretog sig. Han fik en række glimrende år med forretningen.

Det fremgår af L.E. Bruuns korrespondance med sine agenter verden over, at det ikke alene var kvaliteten af smørret, men også prisen og leverance-sikkerheden, der blev konkurrenceparametre. Alligevel udgjorde eksporten af dåsesmørret kun under 1% af den samlede danske smørproduktion.

Han skriver således til en af sine agenter i Paris – denne gang i 1888:

Hvad han havde forudset i 1885, indtraf i slutningen af 1888. Hans faders finansielle situation blev så dårlig, at denne ikke længere var i stand til at holde hjemmet og ejendommene samlet. Han fik ham derfor fra den 1. januar 1889 anbragt hos sin broder Christian, som var blevet gift. Her boede faderen i mange år og fulgte med sønnen til Nyborg, da Christian blev udnævnt til

The 27th February 88
Mister Joseph Ramell
Paris

Dear Sir,

Your favour of the 21st inst. is to hand and contents noted.

I fully understand what you write me but last year I lost a good lot of money with the Spanish and Portuguese business and you must admit loosing is not my business. If I had not made some profit in other countries it should have been a very bad year for me. Now I have all reason to believe Esbensens desire peace as much as I do; and do all you possibly can to avoid this terrible fighting this season, do not sell below him rather let him take a few orders if he sells at a reasonable price. You understand me, I do not mean we shall leave the orders to him, but I mean it is utterly necessary fight him with as less chicane as possible. Buyers who only buy tins say 28 lbs. choicest or mild salted if they press the price very much leave them to Esbensen. I have calculated the new prices for 28 lbs. choicest and mild salted, with a netto profit to me of only 2½%; for this 2½% I cannot afford to run much risk nor I am very anxious to fight for the orders. You write me the Portuguese buyers as Vienna Co. etc. are chicanous and fond of claiming damage. Please always avoid such people. My profit can under no circumstances be a large one, and the communication from here to Lisbon is not a very good one. You know all the bother with the December shipment was not my fault.

I beg to mention the butter to Vienna Co. is sold CIF London and consequently they have to pay shipping expenses in London.

I hope we shall do a good large business in Spain and Portugal this year, but really the prices must leave a profit also to me.

Regarding buyers remitting cheques I object to it, because I am still not so wealthy that I can do so. I have today a large amount standing at buyers, and during the coming season I cannot do so. I shall have laying for about 600.000 Pesetas butter at the same time in my warehouse, which I have all to pay cash, and I cannot get advanced a penny upon it here in Copenhagen, because butter is a cash article and the bankers won't allow it to be turned in an article sold on credit. Certainly I feel sure the buyers won't object to allow me to draw upon them at any rate please always reserve my acceptance on such sales and stipulate payment in Sterling british only, and only 1¼% discount for remitting by return of post not cash in a month. I suppose you soon can receive Esbensens new Spanish and Portuguese prices. Please don't forget to ask ¾d pr. lbs. more for shipment later than November.

Awaiting your favoured news I am
Dear Sir
Yours truly
L.E. Bruun

Ole Bruun i august 1886 med de fire døtre – Sophie, Johanne, Annette og Emilie. Pigen yderst til højre er formentlig plejedatteren Godtfrede Hemmert, men uden deres halvsøster, Louise, som Ole Bruun ikke havde lyst i kuld og køn. (Foto i privat eje)

Ole Bruun, 82 år i 1909 (Foto i privat eje)

jernbanepostmester i færgebyen. Da Christian senere igen blev forflyttet til København, flyttede den nu alderstegne og temmelig skrøbelige far i stedet ind på et pensionat for ældre mennesker på Frederiksberg Allé, hvor han boede og nød en sorgløs alderdom til sin død, 83 år gammel.

Da ingen af L.E. Bruuns søskende var særlig velhavende, betalte han fra 1. januar 1889 alle sin faders opholdsudgifter og øvrige fornødenheder. Samtidig overtog han i slutningen af 1888 også resten af de byggegrunde, faderen endnu havde, imod også at overtage prioriteterne i disse og stå for hele faderens økonomi.

Efter omtrent 12 års forløb var den opgave, han ved nytårstid 1877 havde påtaget sig, nu løst. Faderens gæld var blevet afviklet, og enhver havde fået sit. Selv om faderen ikke havde fået det udbytte, som han måske havde forventet for sit arbejde og sine investeringer, så var det hele dog gået langt bedre end forventet.

Fra nytår 1889 gav L.E. Bruun desuden sine to ugifte søstre 600 kr. årligt, medens de to andre i stedet fik rigeligt brudeudstyr ved deres bryllupper.

Han måtte i disse år være på tærne for at fremskaffe alt det smør, han kunne sælge. Det

Herr. Hans Knudsen
hersteds

Herved erkjender jeg at have købt af Dem hele Produktionen af Andelsmejeriet "Godthaab" i Tystofte pr. Skjelskør for Tiden fra 1. Maj til 12. September 1889, der bliver frit at levere ugentlig i min Kjælder Halmtorvet No 14 her i Staden.

Smørret leveres Tirsdag med de foregaaende 8 Dages hele Produktion. Bruttovægten opgives af Dem; skulde den imidlertid ikke stemme, er jeg berettiget til at fordre autoriseret Vægt. Med Hensyn til Tharavægten, da opgives den til Dem af mig, når jeg har tømt Fustagerne – senest Lørdag Eftermiddag kl. 2.

Smørret er De forpligtet at levere mig i første Klasses gode, sunde, velbehandlede Varer fri for Vand, Bitterhed, Oliethed, Fedtethed eller uren Smag. Prisen er akkorderet til 6 Kroner for 100 û (pund) over Grosserer-Societetets Smørudvalgs højeste Notering i Tiden fra 1. Maj til 16. Juni, og efter den Tid og indtil den 12. September 1889 til 6½ Kr. pr. 100 û over nævnte Notering – Betalingen af Smørret finder sted hver Lørdag.

Jeg er berettiget til i alle Tilfælde at forlange Smørret farvet efter min Opgave.

De er pligtig til – om jeg ønsker det – selv at beholde en Uges Produktion af Blandings – Smørret efter mit Valg.

Hvis jeg foruden ovennævnte Blandingsuges Produktion skulde af en eller anden Grund kassere Smørret i 2 Uger, da staar det Dem frit for at hæve Kontrakten for fremtidige Leveringer, hvis det konvenerer Dem.

I Tilfælde af Brud paa denne Handel, da er den, der bryder samme pligtig til skadesløst at erstatte den anden Part det Tab, som han maatte lide, samt til at betale Modparten skadesløse Sagsomkostninger.

Med Højagtelse
L.E. Bruun

fremgår af den korrespondance, han måtte føre med såvel leverandører som med større proprietærgårde eller mejerier. Også via andre grosserere måtte han nødvendigvis opkøbe større kvanta smør, såfremt leverandørerne kunne opfylde hans kvalitetskrav.

Han indgår således ovenstående aftale med smørgrosserer Hans Knudsen. En meget fint opstillet aftale, der præcist udtrykker, hvad der er aftalt mellem parterne. Dette brev er ret diplomatisk udtrykt, men der gives andre situationer, hvor hr. Bruun udtrykker sig mindre diplomatisk, omend lige så præcist.

I en instruks til sin kompagnon E.C. Høst, der var blevet hjemme for at passe butikken, medens Bruun selv er på rekreation i Holland, skrev han således kort om ansættelse af en ny medarbejder:

– Den unge Mand, De omtaler, kan De jo gerne antage paa Prøve – det har jo mindre at sige, og det er bedre at faa en fra Landet end en af disse Beder fra Kjøbenhavn (31. Januar 1883)

Eller i brev af 6. februar 1884:

Jeg havde ikke tjent ham i 2 Dage, forinden jeg var kommet til samme Resultat, som De er kommet

Lars Emil Bruun 1908.

til, han er imidlertid en stor Sladrehanke, og da han ikke er os god, saa maa De absolut paalægge ham Tavshed om Alt hvad vor Forretning angaar, thi han saavel som Hr. Schultz vil naturligtvis blive satte under Dampumpen omgaaende.

Efter disse ordninger med familiemedlemmerne og smøraftaler var faldet på plads i slutningen af 1888, rejste Lars Emil atter bort fra Danmark i tre måneder, hvor han hovedsageligt opholdt sig i Spanien. Dette med udenlandsrejser om vinteren skulle vise sig at blive en væsentlig bestanddel af hans ferieaktiviteter i årene fremover.

Han kom tilbage til Danmark den 1. april 1889 kun for at opdage, at hans konkurrenter i hans fravær havde benyttet lejligheden til at danne en "ring", som var vendt imod de private smørgrossererere i form af den senere så omtalte Smørekspportforeningen. Hensigten hermed var, efter Lars Emil Bruuns opfattelse, at Smørekspportforeningen skulle forhindre, at han kunne købe det smør, han skulle bruge om sommeren i sin egen forretning.

Det forholdt sig således, at P.A. Alberti og Hans Dønnergaard netop havde dannet Smørekspportforeningen samme dag, som Bruun kom tilbage fra udlandet. Det blev ham meddelt, at man herfra ikke så sig i stand til at levere ham smør i den kommende sommersæson. Denne eksklusive leveringsblokade fra Smørekspportforeningens side svarede stort set til de karteldannelser, der også er set i nyere tid.

Han henvendte sig derfor straks personligt til Alberti, som han i øvrigt ikke kendte i forvejen. Hans argument mod leverancestoppet fra Smørekspportforeningen var, at han jo ikke handlede med smør i fustager/dritler, men kun med smør pakket på dåser, som kun udgjorde en beskeden del af den samlede smørekspport. Det lykkedes ham derved at få truffet en ordning med Smørekspportforeningen, således at han til trods for "Ringens" eksklusivaftaler alligevel kunne få alt det smør, han skulle bruge. Aftalen voldte medlemmerne af Smørekspportforeningen nogen uro, da den netop

sikrede L.E. Bruun nærmest ubegrænset tilgang af smør i tilfælde af tilstrækkeligt store ordrer. Hermed mislykkedes intrigen mod ham.

Samtidig fik han ved denne aftale et godt indblik i den mærkelige affære, som senere kom til at gå under betegnelsen "Den falske Smørbalance", hvor P.A. Alberti på en særdeles brutal og hensynsløs måde med ét frigjorde sig for Hans Dønnergaard.

Lad os derfor her foretage en kort afstikker for bedre at kunne forstå det efterfølgende ved et øjeblik at opholde os lidt ved "Den falske Smørbalance" som begreb, samt ved P.A. Alberti som person.

Sidstnævnte kom som bekendt til at få betydning for det politiske klima i Danmark og klistrede i mange år – og helt op til vore dage – en etiket på visse politikere som værende særligt kreative, ofte uden for lovens og altid uden for anstændighedens rammer.

Lars Emil Bruuns hovednæringsvej var blevet smørekspporten og med speciale i smør i dåser, og han virkede som privat grosserer. Han stiftede tidligt The Copenhagen Preserved Butter Company i delvis konkurrence med det af Alberti i 1888 stiftede The Farmers of Denmark's Butter Export Association. Ideen til denne organisation var dog ikke Albertis egen, men derimod to unge opfindsomme handelsmænd: Hans Dønnergaard og Frederik Jensen. De havde tidligere udsendt en rundskrivelse til alle andelsmejerier på Sjælland med forslag til en sammenlutning, der kunne eksportere mejeriernes smør til salg direkte på verdensmarkedet for derved at opnå højere priser og således selv høste den fortjeneste, som ellers gik i de danske private smørgrossererers lommer – deriblandt L.E. Bruuns.

Alberti stjal imidlertid idéen fra de to handelsmænd, og han havde desuden en langt mere direkte kontakt til de sjællandske bønder via Den Sjællandske Bondestands Sparekasse, stiftet af hans fader, Carl Christian Alberti, i 1856, og hvis leder han var indtil sin død i 1890. Faderen formåede at få mange bønder til at anbringe indskud i sparekassen, hvilket betød et vældigt fremskridt for bondestanden, der i disse år forsøgte at frigøre sig for de Nationalliberales dominans,

Valgkampene på Køge Torv mellem P.A. Alberti og Viggo Hørup gik hedt til. Alberti hævdede, at der måtte sættes en bom for Socialismen, og det var at støtte Socialismen at stemme på Hørup. Alberti vandt valgkredsen med 1257 stemmer mod Viggo Hørups 1137.

og samtidig styrkede det bøndernes selvtillid og selvstændighed.

Her var P.A. Alberti – måske mest i kraft af sin faders gode navn og rygte – blevet en respekteret ny formand efter faderens død.

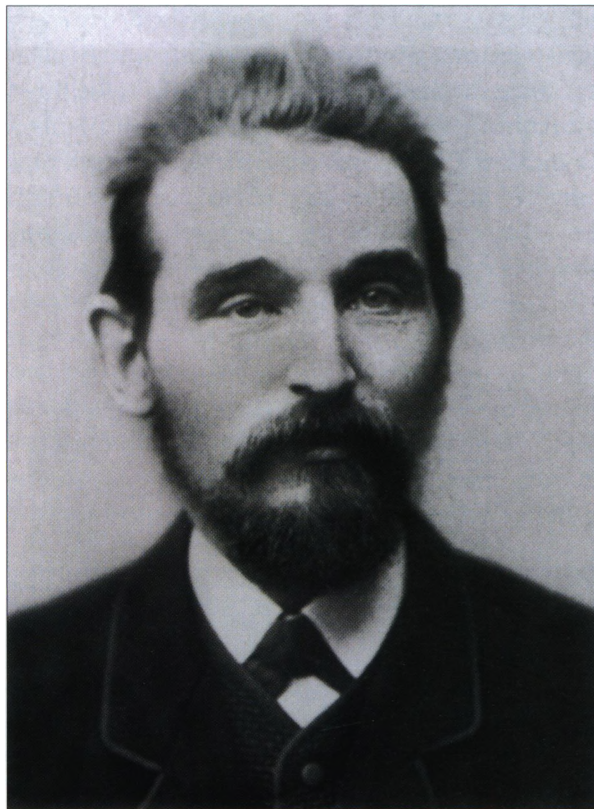
De sjællandske bønder nærrede ubegrænset tillid til Alberti, og det medførte ofte stort fremmøde, når han skulle holde tale. Meget omtalt blev de store valgmøder på Køge Torv op til folketingsvalget i 1892. Det var her i Køge-kredsen, at Alberti vandt opstillingen til Folketinget for Venstre over Viggo Hørup, der i flere år ellers havde repræsenteret Venstre i Køge-kredsen.

Albertis tyveri af andres ide foregik på den måde, at han en aften ved en middag efter en generalforsamling i Den Sjællandske Bondestands Sparekasse under en tale oplæste eksempler på de københavnske smørgrossererers skattebetalinger,

og samtidig foreslog, at bønderne lige så godt selv kunne få del i disse penge. Hermed havde Alberti faktisk skabt sig fjender på to fronter: dels de københavnske smørgrossererere og dels de to unge idérige handelsmænd, den ene Hans Dønnergaard, som en tid havde været bestyrer af Den Sjællandske Bondestands Sparekasses kontor i Roskilde samtidig med, at han var professionel smørsmager. Den idé, som han havde fostret, betragtede Alberti nu som sin egen. Dønnergaard skulle senere vise sig mand for at tage hævn.

P.A. Albertis hensigt var, at pengestrømmen for det solgte smør naturligvis skulle gå ind over Den Sjællandske Bondestands Sparekasse. Derved kunne Smørekspportforeningen (kaldet "Ringene" i Lars Emil Bruuns terminologi) og Sparekassen begge komme til at tjene gode penge.

Alle – og specielt bønderne – var begejstrede

Hans Dønnergaard blev i sagen om "Den falske Smørbalance" underkastet et meget indgående forhør og indrømmede alt, herunder en række mindre besvigelser. Sagen blev appelleret til Højesteret, og Dønnergaard blev idømt fængsel på vand og brød i 4 gange 5 dage. Han nåede ikke at afsone dommen, idet han i stedet valgte at flygte til Amerika. (Foto: Kgl. hoffotograf Elfelt).

for ideen om dette bånd mellem Den Sjællandske Bondestands Sparekasse og Smørekportsforeningen, men da det senere gik galt for Alberti, mistænkte alle ham for, at han kun havde konstrueret denne samhørighed mellem de to foretagender for lettere at kunne gennemføre sine betydelige bedrageriske transaktioner.

Den før omtalte Hans Dønnergaard var som nævnt smørsmager og ansat i Smørekportsforeningen. Han var således med til at fastsætte prisen på det smør, som bønderne skulle have betaling for. Da han så det første regnskab, som Alberti havde fremlagt for foreningen i 1889, blev han imidlertid klar over, at regnskabet ikke var korrekt.

Han rettede derfor i regnskabet, ikke for at gøre det rigtigere, men med flere og mere detaljerede regnskabsposter viste der sig nu et betydeligt underskud. Denne "falske smørbalance" sendte han derefter anonymt til en af konkurrenterne – den private smørgrosserer Hans Knudsen. I de private smørgrossereres øjne var Smørekportsforeningen i forvejen en urimelig kollektiv konkurrence til deres veldrevne, liberale erhverv som grosserere, og Hans Knudsen gik derfor til pressen med den falske smørbalance. Hele sommeren 1889 var der derfor en alvorlig avispolemik om emnet, især anført af Viggo Hørup på Politiken og Ove Rode i dagbladet København, hvor begge tog Dønnergaards parti og i skarpe udfald angreb P.A. Alberti.

Da Alberti blev bekendt med, hvorfra den falske smørbalance stammede og foreholdt Dønnergaard dette, lod denne, som om han var forarget over rygterne og den store presseomtale, de havde medført. Han opfordrede Alberti til at fremlægge den rigtige smørbalance. Dette kunne ikke falde Alberti ind. I stedet anmeldte han sagen til politiet som værende falsk, og det varede ikke længe før den rette sammenhæng blev almindelig kendt.

Hele sagen om "Den falske Smørbalance" og Albertis forhold til Den Sjællandske Bondestands Sparekasse var fra da af meget betændt og lå som en latent bombe under Alberti og hans politiske liv både som justitsminister og som en af partiet Venstres "tunge drenge". Han byggede herefter sit liv på en stor løgn.

Alberti blev justitsminister i I.C. Christensens venstregering (1901-1908), men det lykkedes ham i en årrække med stor dygtighed at holde sine privatøkonomiske dispositioner nogenlunde uden for offentlighedens søgelys. Han formåede endog at udvirke et privat lån fra statskassen af den midlertidigt fungerende finansminister I.C. Christensen på 1,5 mio. kroner.

Efter aftale med I.C. Christensen trådte Alberti tilbage den 24. juli 1908 "på grund af sygdom", men da havde redaktør Fr. Borgbjergs (Socialdemokraten) og Ove Rodes avisartikler allerede så godt som fældet ham. Da forfaldstiden på stats-

lånet kom, og Alberti ikke kunne betale gælden, brændte jorden så meget under ham, at han den 8. september 1908 meldte sig selv til politiet på Københavns Domhus. Her tilstod han bedrageriet. Samme dag indstillede Den Sjællandske Bondestands Sparekasse sine betalinger. Svindelen viste sig senere at løbe op i næsten 17 mio. kroner – eller det samme beløb, som det kostede at bygge hele det nye Christiansborg, der i 1918 stod færdigt med kongegemakker, landsting, folketing, ministerkontorer, formandsboliger, bibliotek, udvalgsværelser m.m. Det var efter datidens forhold et enormt beløb, der her var bedraget for. Tabene fordelte sig til Bondestandens Sparekasse med 14,7 mio. kroner, Smørekseportforeningen med 700.000 kroner og Statskassen med de lånte – uden fornøden sikkerhed – 1,5 mio. kroner. Bedragerierne havde da stået på i en snes år. Tilstanden til det finansielle system brød sammen og medførte en lang række bankkrak, aktivitetsnedgang og stor arbejdsløshed.

Man må sande, at Alberti i praksis efterlevede det ofte af ham fremsatte og nu bevingede ord: "I dette land kan man gøre alt, blot man ikke spørger om det". Den 13. september 1908 demissionerede ministeriet I.C. Christensen på grund af skandalen.

Alberti idømtes i 1910 otte års tugthus i Horsens for sine store bedragerier, men blev betinget løsladt i 1917. Herefter levede han et forholdsvis tilbagetrukket liv, indtil han den 11. juni 1932 blev kørt ned af Linie 8 på Christianshavns Torv. Han døde den 14. juni samme år af sine kvæstelser. Søsteren Sofie, som han boede sammen med, sørgede for, at han blev begravet på Assistens Kirkegaard i København.

Og nu tilbage til vor hovedperson – Lars Emil Bruun.

I 1895 viste det sig, at han igen havde behov for større lokaler, da han netop samme år havde opkøbt endnu en smørgrossistvirksomhed. Denne virkede under navnet The Danish Islands Preserved Butter Company. Han erhvervede derfor tillige ejendom-

men i Åbenrå 18. Atter blev den eksisterende ejendom nedrevet og et nyt hus opført i tilknytning til de øvrige ejendomme.

Herfra drev han nu en virksomhed med fremstilling af blikdåser, som han udelukkende anvendte i sit eget smørpakteri. Han beskæftigede i sommersæsonen over 200 medarbejdere, medens der i den øvrige tid af året arbejdede mellem 50 og 70 mænd og kvinder i virksomheden. Han handlede med omtrent alle lande i verden, men fortrinsvis med de varme lande.

På sine nye adresser i Gothersgade 101 og Åbenrå 18 og 24 opbyggede han en betydelig virksomhed med dåsefabrikation og pakning af det smør, han hvert år måtte forhandle sig frem til at kunne få tilført. Hans produktionstal lå i en årrække på mere end 1 million dåser smør om året.

Ejendommen i Åbenrå 24 eksisterer ikke mere – her ligger nu det af professor Steen Eiler Rasmussen opførte og prisbelønnede kollegium, "Blanche". Men såvel Gothersgade-ejendommene som Åbenrå 18 overlevede begge de store saneringsplaner, der i 1960'erne huserede i dette område.

Lars Emil Bruun lå ikke på den lade side med hensyn til udvikling af sine forretninger og satsede stadig på smørbranchen. I 1898 havde han oprettet The Copenhagen Preserved Butter Company. I 1908 blev det til endnu et smørekseportfirma, nu under navnet The Northern Preserved Butter Company for endelig i 1909 at danne aktieselskabet The Copenhagen Export Company. Sidstnævnte selskab eksporterede dog også andre varer end smør.

I 1900 købte han den smukke ejendom i Havnegade 29 – "Villaen på Gammelholm" og lod den indrette til kontor og privat beboelse for sig og sin familie, uden anelse om de sorger, der skulle ramme ham i dette hus. Han måtte blandt andet her se sit ægteskab opløst og lide tabet af sønnen Eivin, men han blev alligevel boende i ejendommen om vinteren næsten til sin død.

Da han mente, at huset var et af de få i den

P.A. Alberti i sine velmagtsdage

indre by, som var indrettet til beboelse for kun én familie, og da der var sandsynlighed for, at ejendommen engang måtte gå ud af hans families besiddelse og enten blive revet ned til fordel for en større forretningsejendom eller til fordel for en beboelsesejendom i flere etager, lod han huset fotografere samt indgå i det skjold, der blev udført, da han blev optaget i Det kgl. københavnske Skydebroderselskab.

Han har på dette tidspunkt kunnet følge sine firmaers aktiviteter på nærmeste hold, når han så ud af sine vinduer i Havnegade. En meget stor del af smør-

eksporten foregik stadig med skib fra København, og næsten alle bådene afgik fra Havnegade, hvad en hel del billeder også viser. Han havde sine kontorer på 1. salen i huset og indrettede dem blandt andet med den nyeste kommunikationsform på det tidspunkt – telefonen. Desuden etableredes en stor, brandsikker boks i ejendommen, således at hans allerede på det tidspunkt meget omfattende møntsamling var sikret mod brand og tyveri – forhold, han frygtede meget og tog sine forholdsregler imod. For at sikre sin møntsamling mod eventuelle tyveknægte, havde han, ud over at have sikret sin store brandsikre boks med forsvarlige låsemekanismer, også brugt den ekstra forholdsregel at stille en vinflaske og et glas frem på bordet. Flasken indeholdt gift. Politiet forbød dog snart denne fremgangsmåde!

I Havnegade havde han også mulighed for at dyrke en anden af sine passioner. Han indrettede i loftsetagen en stor volièr til sine fugle og gjorde meget ud af, at hans børn og niecer fik mulighed for at se dem og fodre dem med melorme. Lidt mere eksotiske fugle såsom flere arter af papegøjer købte han på sine oversøiske rejser og fik flotte fuglebure fremstillet af lokale specialister. På ejendommen på Annettevej havde han således en Cuba-papegøje, "Peter", der hurtigt fik lært en af husets standardsætninger. Når telefonen ringede, var papegøjen ikke sen til at svare: "Det'r grosserer Bruun", "Det'r grosserer Bruun". Hans interesse for fugle kom også til udtryk i testamentet oprettet i 1921. Heri bestemte han blandt andet, at Dyreværnsforeningen "Svalen" skulle betænkes med 10.000 kroner.

Den 4. december 1916 solgte han ejendommen i Havnegade til et af sine egne firmaer, A/S Nordisk Oversøisk Handelsselskab for 300.000 kroner. Fra dette tidspunkt er ejendommen atter blevet anvendt som ren erhvervsejendom.

Den 3. juli 1923 kunne Lars Emil Bruun fejre 40 års jubilæum som smørgrosserer. Det blev trods hans fremskredne sukkersyge markeret med en fest, hvor medarbejderne overrakte en taknemmelighedsgave til deres mangeårige chef. Dette

Da Lars Emil Bruun blev optaget i Det kongelige Skydebroderselskab i 1904, lod også han "Villaen på Gammelholm" indgå som motiv på sit skjold. Den første ejer Martin Levin anvendte også ejendommen i sit skydeskjold. Det ses på L.E. Bruuns skjold, at fløjen mod Tordenskjoldsgade er i tre fag, at den lille balkon endnu eksisterer, og at naboejendommen i Havnegade 31 har begyndende plantevækst op ad facaden – ligesom i dag.

Lars Emil Bruun opnåede i flere omgange at blive fuglekonge og var et højt respekteret medlem af Det kongelige københavnske Skydebroderselskab.

blev også markeret med den på side 67 afbillede adresse. Mange af medarbejderne havde været med i virksomheden i mere end 25 år, og der er ingen tvivl om, at han var en vellidt og afholdt chef, der sørgede godt for medarbejderne og deres familier. Hele hans velmenende holdning til omverdenen gav sig udslag i en god og tryk arbejdsplads.

I 1923 kort før Lars Emil Bruuns død solgtes ejendommen i Havnegade 29 atter, men denne gang til A/S De Danske Spritfabrikker for 370.000 kr.

Efter hans død fortsatte firmaet under navnet L.E. Bruun Eksport, idet grosserer Harald Plum af boet købte aktier i selskabet for 3 mio. kroner til kurs 140, i alt 4,2 mio. kroner. Beløbet betaltes dels kontant med knap 2,5 mio. kroner dels ved et eksisterende modkrav fra Harald Plum på ca. 500.000 kr. samt ved udstedelse af ikke rentebærende gældsbreve på i alt 1,2 mio. kroner. Disse

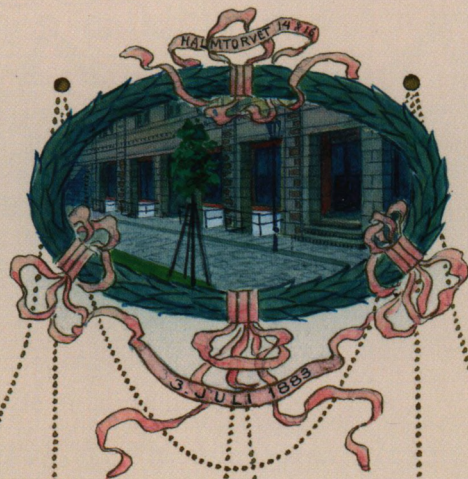
gældsbreve blev ved boopgørelsen fordelt mellem arvingerne til kurs 85.

Harald Plum drev endnu en virksomhed med god omsætning på trods af sine nyligt overståede retssager om egne forretningsregnskaber og -etik. Den tiltagende pressekritik mod Harald Plum for blandt andet forfalskninger og bedragerier medførte den 23. oktober 1929 hans endeligt ved selvmord på hans ø Torø i Lillebælt, men da var afdragene på gældsbrevene i henhold til aftalen helt afviklet.

I 1947 solgte Privatbanken hele aktiekapitalen i A/S L.E. Bruun Eksport, som var stiftet den 3. juli 1883, til Nestlé Nordisk Aktieselskab, og den 1. januar 1952 fusionerede begge selskaber. A/S L.E. Bruun-Eksport omfattede på det tidspunkt blandt andet en mælkeproduktfabrik i Hjørring. Det nye selskab fortsatte under navnet Nestlé Nordisk Aktieselskab.

I anledning af Lars Emil Bruuns 25-års forretningsjubileum lod de ansatte præge en medalje som hyldest til en afholdt arbejdsgiver. Med medaljen fulgte et smukt, kaligraferet lykønskingsbrev, som kan ses på de næste sider.

Herr Grosserer

Ridder af Dannebrog

Det er i Dag 25 Aar siden, at De grundlagde den Forretning, som endnu uforandret bærer Deres Naavn.

Vi Underskrevne, der er knyttede til denne Virksomhed og har haft Lejlighed til at se dens stadige og sikre Fremgang under Deres dygtige Ledelse, føler Trang til i den Anledning at udtale vore bedste Ønsker for Dem i Forbindelse med det Haab, at det maa blive Dem muligt endnu i en lang Aar-række at fortsætte Forretningens

sejrrige Udvikling. **Til varigt Minde om denne**
Dag har vi ladet præge en **Medaille,**
 som vi herved beder Dem om at
modtage.

København, den 3. Juli 1908.

Mr. Thomassen Augusten Ed. Dresler.
Mr. Pammann Klansen M. Wiens
St. Schøler. Th. Land.

L.E. Bruun i sit nye kontor

Kontorlokalerne i stueetagen i Gothersgade 101 år 1900

Medarbejderne i smørpakteriet år 1900

Jubilæumsbrev fra medarbejderne i anledning af L.E. Bruuns 40-års jubilæum som grosserer.

Herr Grosserer L. G. Bruun

R. af Dbg. og Dannebrogsmænd.

Dag for 40 Aar siden begyndte De Hr. Grosserer Deres Forretning som fra en ringe Begyndelse, nu indtager en Førerstilling inden for Branchen stadig voksende sig større og større.

Di undertegnede som have den Ære at være ansat i Deres Forretning, føler Trang til paa denne Dag at bringe Dem vore bedste Ønsker for Dem og Forretningen.

Di beder Dem modtage denne Adresse, idet vi udtaler Ønsket om at De endnu i mange Aar maa bevare et godt Helbred, og Deres store Arbejdsevne og Energi.

3. Juli 1923.

Samtlige Arbejdere paa Smørlageret.

LGB
1883-1923

Familie og venner

Efterhånden som arbejds- og lagerforholdene på Halmtorvet 14 blev for trange og uhensigtsmæssige, besluttede L.E. Bruun at etablere sig i nye og bedre lokaler, der også kunne rumme boliger og ordentlige arbejdsforhold for hans efterhånden store medarbejderstab. Han erhvervede derfor tre matrikler i henholdsvis Gothersgade 101 og Åbenrå 18 og 24 i København og opførte her et 5-etagers forhus ud mod Gothersgade til beboelse, med kælder til lager og tagetagen til pulterkamre og brændselsrum samt et tilstødende 4-etagers side- og baghus til lager og fabrikation af dåser samt et overhjulvet gårdareal.

Efter at Lars Emil havde fuldført dette store byggeføretagende, giftede han sig den 3. maj 1892 på Frederiksberg med Ingeborg Bauditz, datter af kaptajn og forhenværende ingeniør ved de sjællandske jernbaner, Waldemar Gustav Otto Bauditz og hustru Elisabeth Johanne, født Owen. Med Ingeborg fik han Leofred Eivin Bauditz Bruun, født den 2. marts 1893, Eleanor Caroline Ingeborg Bruun, født den 5. oktober 1896 samt Hans Emil Valdemar Bruun, født den 15. juli 1898. Parret flyttede ind i den nye 5-værelses lejlighed på tredje etage i Gothersgade straks ved husets færdiggørelse, og her fødtes børnene. Han bevarede fortsat ejendommen på egne hænder, indtil han på sit sidste bestyrelsesmøde i A/S L.E. Bruun den 18. september 1923 solgte den til samme selskab for 660.000 kr., men skiftede privatboligen ud med ejendommen i Havnegade 29 allerede i 1901.

Lars Emil erhvervede den 17. december 1900 ejendommen i Havnegade 29 på hjørnet af Tordenskjoldsgade af grosserer Robert Drucker for 144.000 kr. Dette var lidt over vurderingssummen, som angivet til skifteretten efter H.I. Druckers død, men villaen havde henligget tom en tid, området var nu udbygget, og kvarterets ejendomme også steget i pris. Det er højst sandsynligt, at Lars Emil har fattet interesse for denne ejendom, når han via Grosserer-Societetet – i dag Det Danske Handelskammer – havde haft kontakt med Robert Drucker, der også var medlem af samme societet.

Lars Emil Bruun købte 'Villaen på Gammelholm', som ejendommen Havnegade 29 også kaldes, efter at han på dette tidspunkt i sin tilværelse var kommet godt fra en række handelsmæssige heldige dispositioner. Det blev den eneste opførte villa i den store bebyggelsesplan, som arkitekt Ferdinand Meldahl (1827-1908) havde udarbejdet for Københavns Kommune, der stod som grundsælger af det tidligere Bremerholm. På dette område havde Danmarks flåde haft til huse, siden Kong Hans i 1510 indførte en del skibsbyggere fra Bremen for at opbygge den første orlogsflåde i Danmark. Håndværkerne fra Bremen satte naturligvis deres præg på dette område af København, og navnet Bremerholm blev godt indarbejdet i det danske sprog, så godt, at vi stadig har en gade i København opkaldt efter dette område, nemlig Bremerholm mellem Strøget og Holmens Kanal.

Billede af ejendommen Gothersgade 101 set fra Kongens Have 2005. (Foto: Flemming Weyer)

Telefonen var netop taget i brug i huset i Havnegade, og det fortælles, at da L.E. Bruun også havde installeret telefon i sit kontor på 1. sal, overhørte han en dag tilfældigt en samtale, hustruen havde med en fremmed herre. Hun skulle herunder have sagt, "at han som aftalt ikke måtte ringe inden kl.10, da "den gamle" endnu ikke var gået på Børsen", og da hun øjensynligt også havde omtalt L.E. Bruun i meget nedsættende vendinger både som husherre og ægtemand, valgte han at skride til opløsning af ægteskabet med Ingeborg ved skilsmisse i januar 1906. I henhold til skilsmissebevillingen blev hele fællesboet overtaget af ham, mod at han påtog sig at svare hende en årlig understøttelse på 2.500 kr., så længe hun levede, som en al-

Åbenrå 18 – nabo til kollegiet Blanche (Foto: Flemming Weyer)

mindelig forpligtelse, der påhvilede hans bo. Ud over dette sørgede han pænt for hende, som den gentleman han var. Ingeborg blev "deporteret" til en villa, som var købt af ham på Ellinorsvej 13 i Gentofte, med behørig tjenestepigeopvartning, og hun blev i øvrigt også betænkt i hans testamente. Hun fik i 1923 et legat på 5.500 kr. årligt, hvortil kom den ovennævnte årlige sum på de 2.500 kr. Som den købmand han også var, er disse aftaler uden tvivl indgået ved skilsmis- sen, således at han ikke nødvendigvis måtte lade forretningsdelen indgå i bodelingen. I dette lys kan Ingeborgs rimeligt sorgløse tilværelse efter skilsmis- sen også ses.

Ingeborg mistede i øvrigt senere sit ene ben og døde den 10. februar 1943, men det var bestemt i

forvejen af Lars Emil, at hun ikke måtte begraves i Bruuns familiegravsted på Gentofte Kirkegård. Hun ligger derfor begravet et andet sted – dog på samme kirkegård.

Om overhøringen af telefonsamtalen i Havnegade var den eneste grund til det ægteskabelige sammenbrud, kan ikke tolkes klart i dag. At ægteskabet imidlertid knagede en del, ses af følgende brev, som L.E. Bruun skrev til Ingeborg på deres 8-års bryllupsdag den 3. maj 1900:

d. 3^{die} Mai 1900

Kjære Ingse

Da det idag er vor Bryllupsdag, saa synes jeg, der er en god Anledning til at tænke lidt alvorligt over, hvorledes vort ægteskabelige Liv nu i Løbet af de 8 Aar, der ere svundne har udviklet sig. Du fortalte mig igaar, at jeg ikke var saa glad og saadan i det hele taget ikke er saaledes, som jeg var i de første Aar af vort Ægteskab. Deri har Du sikkert Ret men hvem er Skyld deri. Jeg har ælsket Dig som ingen Anden, og Du har kunnet faa Alt af mig, naar Du vilde, og hvor langt ere vi nu ikke i Tidens Løb gledne bort fra hinanden, til trods for, at jeg dog er mig bevi(d)st, at jeg har gjort for Dig Alt, hvad der stod i min Magt at gjøre.

Jeg har naturligtvis som alle Mennesker Feil; men jeg har haft en ærlig Villie til at komme godt ud af det med Dig; men har Du altid haft det samme med Hensyn til mig? Du har jo kun haft megen ringe Interesse for mig og min Gjerning og Forretning. Jeg har nu den Livsstilling at være Kjøbmand, og deraf skal jeg og vi Alle leve, og Du burde have interesseret Dig mere derfor end Du har, ellers burde Du aldrig have giftet Dig med mig.

Maltegaarden har Du heller aldrig havt Spor af Interesse for, og trøstet mig i de Øjeblikke, naar jeg har følt mig nedtrykket, har Du sjælden gjort. Med Hensyn til vore 3 kjære Børn da har Du overladt dem alt for meget til en Person, som ikke er mig god og som har bidraget til, at vi nu ere, hvor vi ere. Naar Du af og til har interesseret Dig for andre Mænd, har Du gjort det paa en saa ubehersket Maade, at det har vakt Opmærksomhed baade hos mig og Andre,

og i det Hele taget har Du været meget uforsigtig med Dit gode Navn og Rygte, saaledes at der er bleven talt Alt andet end godt om Dig i den Anledning. Noget Du ingen Hensyn har taget til, uagtet Du meget godt ved, at Din Ære er min.

Naar Du alligevel ingen Hensyn har taget og behandler mig saa kjøligt, som Du gjør, maa Du tilgive mig, naar jeg, der dog har ælsket Dig oprigtigt og inderligt, til sidst er kommet til det sørgelige Punkt, hvor jeg frygter for Dig, saasnart jeg ikke ved, hvor Du er. En Tilværelse der for resten ikke er bedre end deres som ere i Helvede. Du begaar den Feil, at Du stadig tænker paa Dine Rettigheder og Din Ret til at mores og underholdes, medens Du næsten aldeles har forglemt, at Du ogsaa har Pligter mod Din Mand, Dine Børn, Dit Hjem og Dig selv. At vort ægteskabelige Liv paa et vist Omraade næsten ogsaa helt er ophørt, bidrager jo ogsaa til at fjerne os fra hinanden og vil engang til sidst helt skille os ad, da ingen Mand i Længden vil kunde bevare sin ægteskabelige Troskab under slige Forhold. Derved paadrager Du Dig ogsaa et stort Ansvar, og tro mig kjære Ingeborg, at Alt denne Verdens Forføngelighed der dog hurtig forgaar, ikke i nogen Maade vejer op mod den Lykke at leve sammen med en Mand man elsker og Børn man elsker og af hvem man ælskes igjen. En Lykke der alene kan give Kraft til at bære de haardeste Savn. Jeg selv er ulykkelig, og Du allene kan forandre det Hele, dersom Du vil; men Du maa fuldstændig skifte System, ellers gaaer det ikke. Det forsikrer jeg Dig. Det gaaer ikke.

Jeg sender Dig disse Linier for at bede Dig om for min og for Dine Børns Skyld at holde op og forandre Dig; thi ellers bliver det til en skrækkelig Ulykke i det mindste for mig og Børnene, tænk paa det.

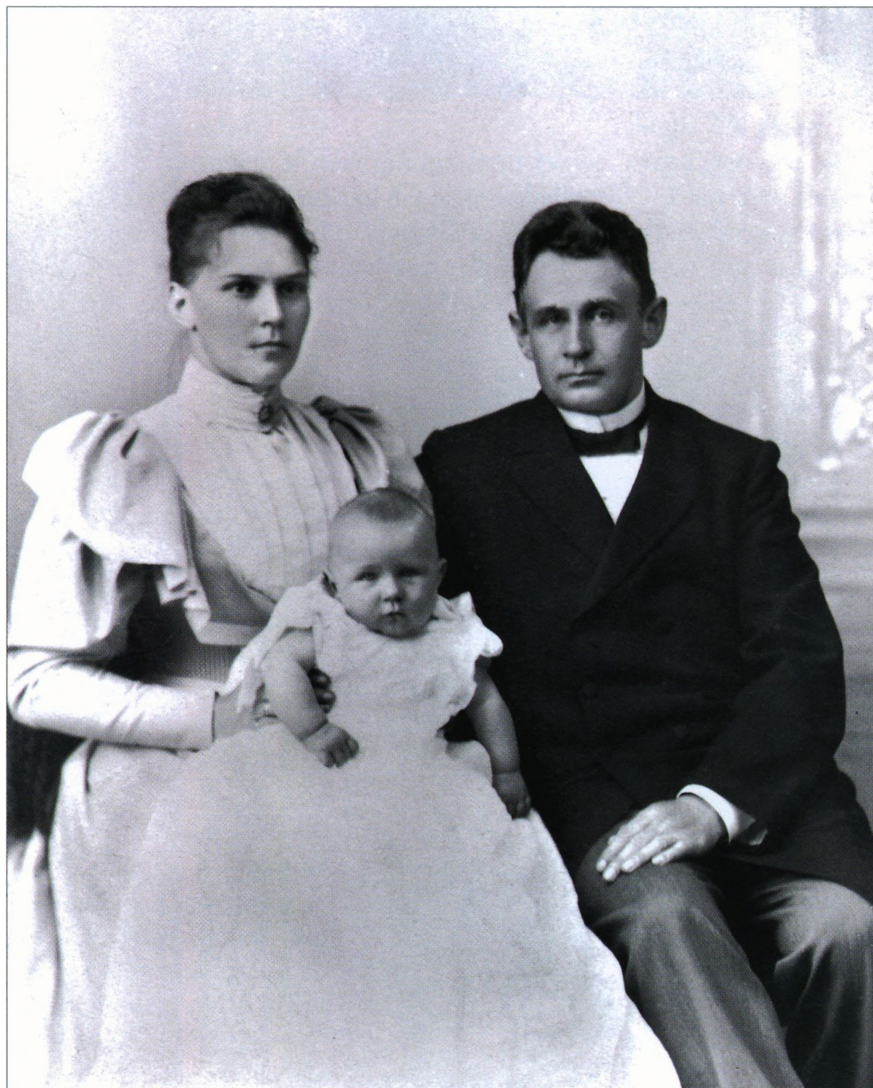
Med venlig hilsen
Din hengivne
Emil

Ved skilsmissen beholdt Lars Emil Bruun alle tre børn samt Inger Elisabeth Bruun, som var født den 29. januar 1889 før hans ægteskab med Ingeborg i 1892. Inger var resultatet af et lille eventyr, han havde med pigens moder,

Ingeborg og Lars Emil Bruun, onsdag før påske 1897.

*Ingeborg og Lars Emil Bruun
med sønnen Eivin 1893.
(Familiefoto)*

Marie Nielsen, i København. Lars Emil Bruun legitimerede året før sit andet ægteskab Inger som "ægte" barn ved en kuldlysning den 3. september 1907. "Tante Inger", som hun senere kaldtes af familiekredeens unge, blev senere gift med fuldmægtig Christian Rudolf Lindel. Hun døde den 8. december 1972.

Det blev herefter Lars Emil Bruuns livsopgave "at opdrage disse fire Børn til retskafne og nyttige Mennesker".

Skatteopgørelserne fra årene omkring 1900 viser, at han tjente særdeles godt på sine aktivite-

ter, og Lars Emil Bruun hørte til blandt de største skatteydere i København med sin skattepligtige indkomst på 910.000 kroner, medens han endnu boede i Gothersgade 101. At han også fortsatte sin gode formueforvaltning, viser skatteopgørelserne for 1917, hvor hans formue havde rundet de 18 millioner.

Der har med denne formue i baghånden nok også været andre muligheder for at forøge formuen end ved blot at handle med smør på de udenlandske markeder. Tidligere museumsinspektør ved Den kgl. Mønt- og Medaillesamling, Georg

Ellinorsvej 13, hvor Ingeborg boede resten af sin tilværelse godt hjulpet af hushjælpen, Kathrine. (Foto Ib Eisenhardt)

Galster, har således fortalt, at en dag i 1920, da L.E. Bruun besøgte møntsamlingen, havde han spurgt, om han måtte låne telefonen. Galster havde ikke kunnet undgå at overhøre samtalen, der drejede sig om en større valutabestilling (£). Efter samtalen sagde L.E. Bruun: “De må endelig ikke tro, jeg spekulerer”, men næste dag kunne Galster læse i avisen, at £’et var steget stærkt i værdi.

Den 4. december 1916 solgte L.E. Bruun atter ejendommen i Havnegade og flyttede til sin sommeradresse på Annettevej 19 i Gentofte. Fra dette tidspunkt er ejendommen i Havnegade igen blevet anvendt som erhvervsjendom. Den blev fredet i 1978. Hans frygt for, at den smukke gamle villa skulle blive revet ned eller ombygget i væsentlig grad, blev således gjort til skamme.

L.E. Bruun var allerede i juli 1898 blevet indstillet af Gustav Fredrik Giljam, som var statsråd

og chef for Ecklesiastikdepartementet (Kirke- og undervisningsvæsenet), til ridder af 1. klasse af den svenske kongelige Vasaorden med den begrundelse, “at Bruun hade visat synnerlig välvilja og frikostighet (gavmildhed) mot det svenska myntkabinetet”.

Vasaordenen er indstiftet af Gustaf III i 1772 og tildeles både svenske og udenlandske personer for fortjenester inden for det civile liv. Ordenstegnet er et hvidt emaljeret malteserkors i guld, båret i en kongekrone, og såvel avers som revers bærer et neg i vaseform – Gustaf Vasas våben – med omskriften GUSTAF. DEN. III. INST. MDCCLXXII.

Den 1. januar 1908 udnævnte Frederik VIII Lars Emil Bruun til Ridder af Dannebrogordenen.

Dannebrogordenen blev indstiftet i 1671 af Christian V, som en fornyelse af den allerede under Valdemar Sejr indstiftede Dannebrog-

Eivin, Hans og Eleanor, 1903. (Familiefoto)

ordenen i forbindelse med krigen i Estland 1219, hvor det siges, at Dannebrog faldt ned fra himlen. Deraf navnet. Ordenen er inddelt i fire klasser, hvis medlemmer alle er riddere af Dannebrog. Ved såkaldt åbent brev af 28. juni 1808 udvidede Frederik VI ordenen, der da blev åbnet for *“enhver af vore kære og tro Undersaatter uden Hensyn til Stand og Alder”*. Samtidig stiftedes Dannebrogsmændenes Hæderstegn, som *“kunne vorde flere af Landets mest fortiente Mænd til Deel”*, som et *“udvortes Tegn paa erkendt Borgerværd”*. Hæderstegnet kunne bl.a. tildeles som en yderligere udmærkelse af en tidligere udnævnt ridder.

Ved ændringer i 1952 af Dannebrogordenen er tildelinger af dette hæderstegn ophørt.

I familiekredsen verserede i mange år forlydender om, at motiveringen for at tildele L.E. Bruun Dannebrogordenen var, at han havde skænket kongehuset en af de statuer, der i dag pryder Fredensborg Slotspark. Det har dog ikke været muligt at få verificeret disse forlydender.

Forsidebilledet på denne bog viser et foto af L.E. Bruun taget kort før hans død 23. november 1923. På billedet bærer han sine ordener, og i midten prydes hans bryst af det netop modtagne Dannebrogsmændenes Hæderstegn.

Havnegade ca. 1910 - og livet omkring kajen og de mange skibe var uden tvivl et behageligt skue for Lars Emil Bruun. (Foto: Københavns Bymuseum)

Motiveringen herfor fremgår af Undervisningsministeriets indstilling af 21. juni 1923 til Ordenskapitlet:

Bruun født 1852 har ved Siden af at lede sin meget store Forretning næret en varm Interesse for gamle Mønter og Medailler, hvilket bl. a har givet sig Udslag i, at han efterhaanden har erhvervet den største Mønt- og Medaillesamling, der nogensinde herhjemme er dannet af en privat Mand. En Del af denne Samling bestaar af Mønter fra Northumberland, Østangel (East Anglia) og Irland, og ved en af Br. truffet testamentarisk Bestemmelse vil den Del af Samlingen efter Br.s Død overgaa til Den kgl. Mønt- og Medaillesamling i Kjøbenhavn.

Br. har ved denne Bestemmelse gjort sig overordentlig fortjent af den numismatiske Forskning, idet denne Samling efter sagkyndige Udsagn angives at være den værdifuldeste og bedste i sin Art, der overhovedet findes.

Endvidere har Br. truffet den Bestemmelse, at hans Samling af danske, norske og slesvigholstenske Mønter og Medailler samt Personmedailler skal opbevares som en særlig Samling og danne en Reserve for Den kgl. Mønt- og Medaillesamling i 100 Aar for det Tilfælde, at denne i det væsentligste skulde ødelægges ved Brand eller anden Begivenhed, idet Samlingen i saa Fald skal tilbydes Staten som Gave.

Ingeborg 1906, mor til de tre børn. (Familiefoto)

Til Hanses hans mor.

Den 14. oktober 1908 indgik han igen ægteskab. Denne gang med Pauline Antoinette Juliane Kjær – kaldet Tony – født den 16. februar 1870 i Tillitse på Lolland. Tony var datter af proprietær Julius Ferdinand Kjær og hustru Cecilie Emilie f. Lindel fra Østerskovgaard ved Nakskov. Efter en længere bryllupsrejse til Tyskland, Schweiz, Italien og Frankrig vendte ægteparret tilbage til København og Havnegade 29.

“Nu,” siger Lars Emil Bruun, “er det mit Haab, at dette Ægteskab maa blive lykkeligere end mit første, og at Gud vil give mig den Fred i Resten af mit Liv, som jeg inderligt længes efter.”

Som nævnt blev Lars Emil Bruun hurtigt en figur i familien, som de øvrige familiemedlemmer nærede stor tillid til. Han havde vist sig som manden, der klarede faderens økonomiske nedtur, og da denne blev alene, også sørgede for, at faderen fik ordentlig pleje langt op i årene. Det var ham, der hjalp broderen ud af problemerne med ejendommen i Sverige, sørgede for sine ugifte søstre og også hjalp de søstre, der blev gift, til en god økonomisk start i ægteskabet, ja, sågar også langt ind i deres ægteskaber, når forholdene tilsagde det.

Ud over det rent økonomiske, som han åben-

bart klarede godt, var han også den åndelige mentor, når søster Emilie havde religiøse traumer. Han skriver således til hende:

den 1 ste Marts 88

Kjære Emilie

Naar jeg i flere Dage har opsat at skrive til Dig, da er det nærmest paa Grund af, at jeg først har villet overveje Sagen. Mit Haab er, som Du vel kan tænke, at naar Du har faaet den Overbevisning, at den katolske Lære er den rigtige, saa har jeg intet derimod at indvende, da enhver jo i Troessager maa gaa efter egen Overbevisning. Imidlertid vil jeg give Dig et godt Raad, som Du ikke maa undlade at følge. Lad være med at gaa officielt over til Katolicismen i de første 2 a 3 Aar; ganske vist bør man være sig sin Overbevisning bekendt over for andre Mennesker. Men det at skifte Tro eller Parti bliver altid ilde optaget af Folk som ikke i Reglen tænke dybt og som ikke kunne faa i deres Hoveder, at man altid skal følge sin Overbevisning. Du kjender jo f. Eks. vor kjære Fader, han er meget stridbar. Naar Du nu kom hjem og straks bekendte Din Overgang kunde der let deraf opstaa Vanskeligheder og Ubehageligheder baade for Dig og Andre ja om galt skulde være, kunde de pustes op til en offentlig Historie og tages til Indtægt for de Radikale herhjemme, hvem Fader jo paa det politiske Omraade omgaaes meget med.

Derfor min kjære lille Søster opsæt Din officielle Udtrædelse af Folkekirken i et Par Aar, saa vil Ingen lægge mærke til den, medens nu naar Du kommer tilbage Alle vil spørge om Du ej er bleven Katolik. Desuden saa faar Du ogsaa bedre Tid til at overveje, om Du ogsaa for fuld Alvor kan tro paa de forskellige romerske Læresætninger, og Du maa jo ikke glemme at man kun har Nytte af sin Tro, naar man er fuldkommen overbevist om dens Rigtighed. Tingene tage sig jo ofte anderledes ud for Folk uden for Klosteret end for dem indenfor.

Har Du virkelig fundet Noget, der for bestandig kan give Din Sjæl Fred, da lykønsker jeg Dig af mit ganske Hjerte, thi det er jo dog det, som det kommer an paa. Imidlertid lad mig see, at Du følger mit Raad. Vent, giv Tid med at publicere

Pauline Antoinette Juliane Kiar – Lars Emil Bruuns anden hustru. Der er ikke noget at sige til, at der kunne opstå sød musik mellem grossererens og den smukke sygeplejerske, medens han var indlagt på Frederiks Hospital. (Familiefoto)

Din Overgang. Men Du bør betro Dig fuldt ud paa mig. Det haster jo slet ikke med at foretage et saadant Skridt som aabenlyst at skifte Religion. Man er jo hertilands slet ikke tvungen til at gaa med sin Troesbekjendelse opslaaet paa Brystet eller Ryggen. Du bør ikke meddele Fader noget derom foreløbig. Nu varer det jo ikke ret længe, forinden Du kan komme hjem igjen. Vi have her en streng Vinter i

Dag 10° Kulde og megen Snee. Jeg har i denne Uge som Følge at de store Forstyrrelser i Transportvæsenet faaet et forfærdeligt Bryderi paa Halsen.

Lad mig nu snart høre fra Dig Kjære Søster og lev vel med en kjerlig Hilsen fra

Din hengivne Broder

Emil

Det var formentlig i mange år en velbevaret hemmelighed, at også hans far, Ole Bruun, havde et barn, uden for ægteskab. På et tidspunkt fik Lars Emil Bruun imidlertid kendskab til denne pige – Louise Johansen, født 12. september 1868, da han selv er 16 år gammel – og han hjælper via sin indflydelse denne halvsøster, som faderen ikke havde lyst i kuld og køn, ved at skaffe hende en plads i huset hos familien Kroghen i Thorsminde, efter at hun i ca. 1½ år havde tjent hos pastor Nygaard i Ølsted præstegård.

Lars Emil skriver således til hende den 25. oktober 1892:

Kjære Louise

Efter utroligt Besvær har jeg nu endelig faaet en Plads til Dig, som jeg haaber Du maa faa Gavn af.

Jeg fik den efter at have averteret i Herregaardenes Adresseavis. Man er meget nøjeregnende med at faa at vide, hvem Du var, og dertil svarede jeg ganske kort, at Du var min Halvsøster, som jeg havde taget mig af og ønskede oplært i Husholdningsvæsen. Da jeg ogsaa maatte svare for, at dit Helbred var godt, saa haaber jeg, at Du ikke ligestraks bliver syg. Vedkommende ved Intet og behøver jo heller ikke at vide noget. Jeg er forvissat om, at Du nu, da Du skal staa paa egne Ben, vil opføre Dig godt og være en god og fornuftig Pige som jeg kan have Glæde af og Du behøver da heller ikke at frygte for, at jeg skal glemme Dig. At Du maa være forsigtig i din Opførsel og over for hvem Du maatte træffe, behøver jeg jo ikke sige Dig. Hverken Hr. K... eller M har havt noget med Sagen at gøre, saa Du kan være glad.

Da Fruen synes noget skrivelysten, saa er det ikke værd, at Du skriver til hende før et Par Dage forinden Du kommer. Jeg haaber, at Du hurtig kan

blive færdig med dine Sager, saa der ikke behøver at gaa mange Dage over den 1. Marts, forinden Du kan tiltræde Pladsen; noget som jeg ogsaa ville sætte Pris paa, da dermed forskjellige Intriger kan forhindres. Nygaards vil gjerne beholde Dig i Vinter og har skrevet til Meyer desangaaende.

Vil Du nu hilse Nygaards fra mig, hvis jeg faar Tid, skriver jeg til Pastoren en af de første Dage.

Haabende, at Du nu er glad og snart skriver til mig.

Hilsen fra din hengivne

Emil

Adressen er:

Fru Marie Kochen

Thorsminde

per Laven Station

Hun fik pladsen, og Lars Emil Bruun overbragte livet igennem hilsener til Louise, der senere blev gift Petersen.

Han huskede altid sin halvsøster, således som han lovede i brevet. Han opfyldte sit løfte over for hende i sit testamente. Som legatar modtog Louise, så længe hun levede, 1.500 kr. årligt. De fremtidige udbetalinger af dette beløb blev sikret ved, at der i Bikubens Forvaltningsafdeling blev deponeret 30.000 kr. Statsboligfondsobligationer 5% 2. serie med vedhængende renter.

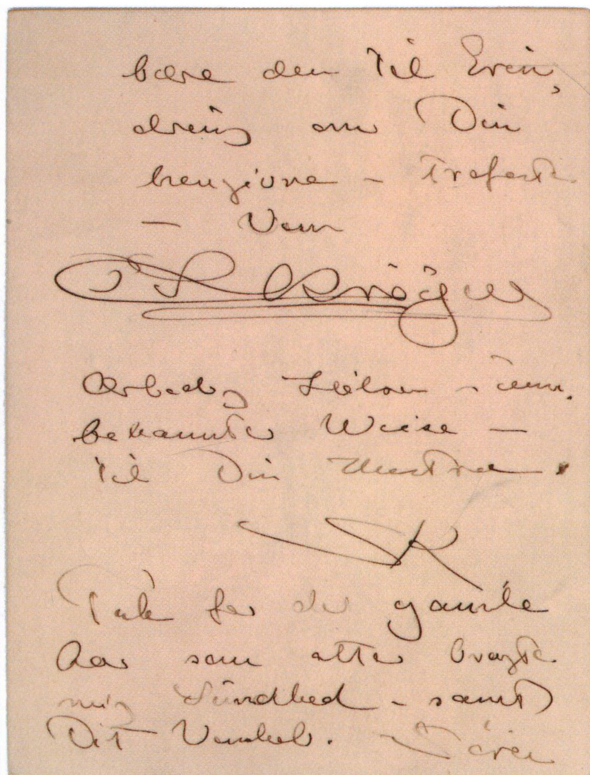
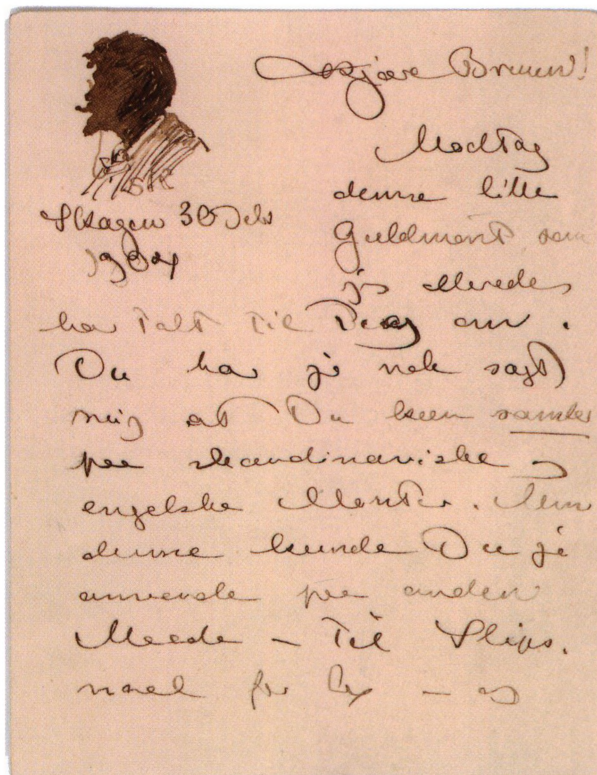
I kraft af sit virke både indenlands og udenlands fik Lars Emil Bruun en stor kontaktflade på både det professionelle og det private plan. Han fik

P.S. Krøyers oliekriddtegning af L.E. Bruun blev af familien tilbudt Gentofte Kommune for det beskedne beløb af 5.000 kr. i håb om, at kommunen ville lade det ophænge på rådhuset som en påskønnelse for det, han som privatperson havde gjort for kommunen. Gentofte kommunalbestyrelse afslog tilbudet. Billedet er i dag i privat eje.

således et godt venskab opbygget med maleren Peter Severin Krøyer.

Men P. S. Krøyer, der var bekendt med L.E. Bruns fritidsinteresse, påskønnede også den inter-

Kjære Bruun

Skagen 30. Debr. 1904

Modtag denne lille Guldmønt, som jeg allerede har talt til dig om. Du har jo nok sagt, at Du kun samler paa skandinaviske og engelske Mønter. Men denne kunde Du jo anvende paa anden Maade - Til Slipsenaal for ex. og bære den til Erindring om din hengivne og trofaste Ven

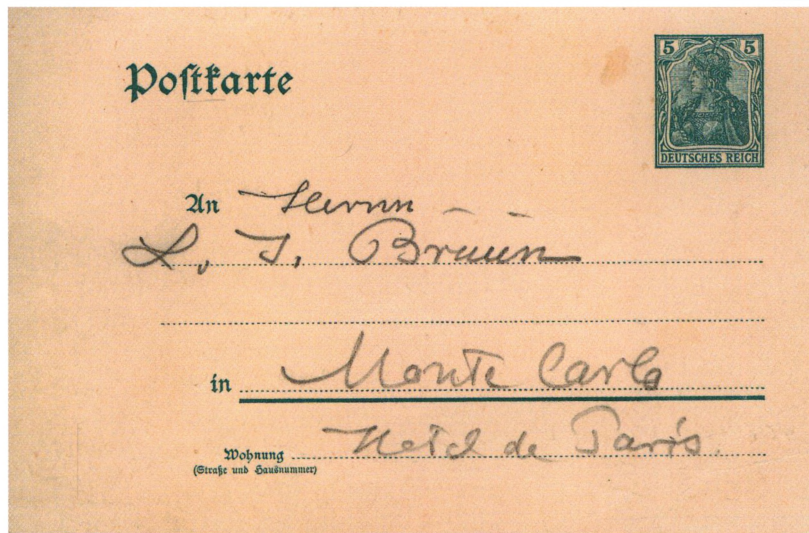
P. S. Krøyer

Ærbødig Hilsen i den bekendte Weise

SK

Tak for det gamle Aar som atter bragte mig Sundhed samt Dit Venskab.

Søren

At Peter Søren (Severin) Krøyer og Lars Emil Bruun var på postkortbølgelængde, vidner endnu et kort om. Kortet er sendt fra Tyskland til Lars Emil Bruun, medens denne boede på "Hotel de Paris" i Monte Carlo:

"Vi holder sammen som
Ærtehalm.
Vi elsker hinanden.

P.S. Krøyer

Hilsen fra Mutter Engel
fra
Hilda Hagström

Ein Spielmann
Heil Hurah."

esse, som Lars Emil viste hans kunst. På et nytårskort fra 1904 skriver P. S. Krøyer således til ham:

Som nævnt kunne Lars Emil i sine senere år leve et økonomisk sorgløst liv, dels i kraft af sine store aktiviteter i smøreksporthandelen, men også gennem sin store interesse for møntsamlingerne. Også de sidste gav ham et godt økonomisk rygstød ved flere gode køb og salg af mønterne.

Lars Emil Bruun sørgede godt for sine søskende. Men naturligvis skortede det heller ikke på hans generøsitet over for sine børn. Da hans yngste søn Hans Emil Valdemar den 26. november

1922 giftede sig med komtesse Elisaveta Wladimirovna Nostitz Bezobrazov – kaldet Veta – gav Lars Emil Bruun de nygifte godset Bækkeskov i bryllupsgave.

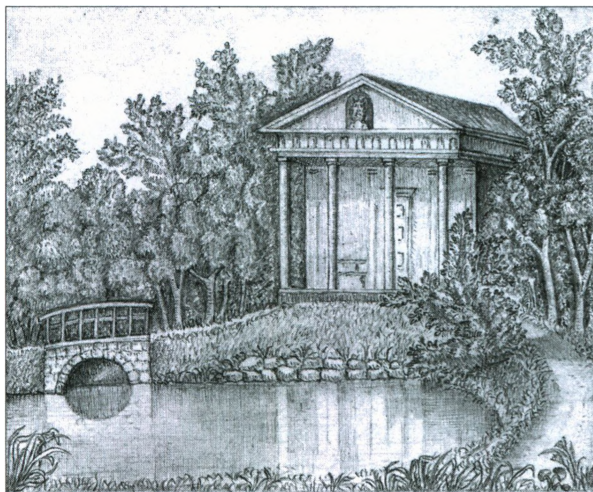
Bækkeskov ved Tappernøje i Præstø Amt omfatter flere matrikler, og godset omtales første gang i 1320 som hørende til godset under Marsk Dues enke. Senere indskrev godset sig på en lidt uheldig vis i den danske retshistorie, da den bekendte vicelandsdommer Knud Ahasverus Bekker i 1729 købte ejendommen. Ahasverus Bekker var af jævn herkomst.

*Bekkeskov
ved Præstøe.*

Petersen fec.

Gammelt kobberstik af Bækkeskous hovedbygning.

PAN^{ns} TEMPEL.

To små partier fra området. Raderinger udført af Emil Vind 1853.

Havde læst lidt i sine yngre dage, var derpå blevet ridefoged og senere inspektør på Vallø for dronning Anne Sofie (Reventlow), gift med Frederik IV. Han opnåede herigennem et dommerembede, og i 1729 købte han Bækkeskov, hvor han blev kendt som en meget streng godsherre og et eksempel på det gamle ordsprog: "Ej strengere herskab man finde kan, end bonden, der blev herremand". Det endte med, at nogle af hans hovbønder slog ham ihjel ude på marken, og som straf herfor dømtes elleve af hovbønderne til døden, og fire fik livsvarigt arbejde i "Jern på Bremerholm", medens fem kvinder kom i Spindehuset (jf. Holbergs "Mascarade"). Nogle andre deltagere valgte at flygte fra egnen. Spindehuset var nærmest at betegne som tugthus eller straffeanstalt, hvor utro kvinder – men især skøger – anbragtes og måtte udføre spindearbejde.

"Forpligter nogen Egte-Mands eller Qvindis-Person, imidlertid de leve i Egtetallet, sig nogen at egte, da skulle de, som sig saa forpligte, eller forskrive, saa vel som de, der saadanne Forskrivelser tage, staa aabenbare Skrifte, og straffis paa deris Formue, om de Middel have; Hvis ikke, da Mands Personen een Tid lang straffis i Jern og Qvindis Personen i Spindehuset" – Citat fra Christian V's Danske Lov af 1683, Bog 3-16-7.

Hovedbygningen til Bækkeskov er opført i 1796–1798 af den engelske baron Charles Aug. Selby.

Kammerherre Vind erhvervede ejendommen i 1844, og den forblev i Vind-slægtens eje indtil 1923, da hofjægermester Ove Vind solgte ejendommen til L.E. Bruun. Dennes søn, Hans Emil Valdemar Bruun, der nu blev godsejer, solgte Bækkeskov allerede igen i 1926 til P. F. Lagoni.

Lad os et kort øjeblik også se lidt på denne søn, Hans Emil Valdemar Bruun.

Han blev født i København den 15. juli 1898 i ejendommen Gothersgade 101, men fik sin skolegang på Stenhus Kostskole ved Holbæk. Efter endt skolegang rejste han til England, hvor

Hans Emil Valdemar Bruun (Familiefoto)

han fik en landbrugsfaglig uddannelse, og med denne i bagagen gik rejsen videre til USA for dér at søge lykken.

Under en af L.E. Bruuns store rejser mødte han og hustruen Tony Hans, som på det tidspunkt arbejdede som butler hos en velhavende amerikansk familie. L.E. Bruun og Tony inviterede Hans til middag på en fin og meget dyr restaurant i New York. Ved bordet ved siden af familien Bruun sad tilfældigvis Hans' værtspar. De har sikkert undret sig over at se, at deres butler kunne komme et så fint sted.

Der blev besluttet, at Hans skulle rejse med hjem til Danmark og være behjælpelig med den store bagage. Familien rejste den 29. maj 1920 med S/S MEGANTIC fra Montreal til Liverpool. Herfra gik rejsen videre over London og derfra med skib til Gøteborg, og den 13. juni var man hjemme på Annettevej 19. Med i bagagen havde man to små

Komtesse Elizaveta Wladimirovna Nostitz Bezobrazoff – kaldet Veta – gift med Hans Bruun. (Familiefoto)

alligatorer, som var købt i Los Angeles, Californien. Dyrene havde klarer den lange rejse fint.

I 1922 mødte Hans Bruun Elizaveta Wladimirovna Nostitz Bezobrazov – mellem venner kaldet Veta. Begge blev dybt forelskede i hinanden. Hun var flygtet fra Skt. Petersborg til Sverige i 1917 sammen med sin moder og de fleste af sine søskende. Hendes fader, general Bezobrazov, havde været arresteret flere gange og følte sig først sikker, da han havde passeret den finske grænse i Nordsverige. Familien samledes igen i Stockholm, og her hørte man, at københavnerne modtog de russiske emigranter med megen hjælpsomhed. Familien besluttede derfor at rejse til København, hvor de snart flyttede ind i en stor villa, Callisensvej 25, i Hellerup. Der gik ikke lang tid,

før alle ledige sengepladser var optaget af andre tilrejsende russiske emigranter.

Så vidt vides, var der ingen russiske emigranter, der kom til at ligge den danske stat til byrde. Mange af de russiske kvinder oprettede små systuer, og mændene blev blandt andet chauffører, gartnere, lagerarbejdere eller kontorassistenter, og adskillige avancerede til gode stillinger. De russiske emigranter var dybt taknemmelige over den store hjælpsomhed, som den danske befolkning gav dem, og de satte pris på at leve i et land med fred og orden.

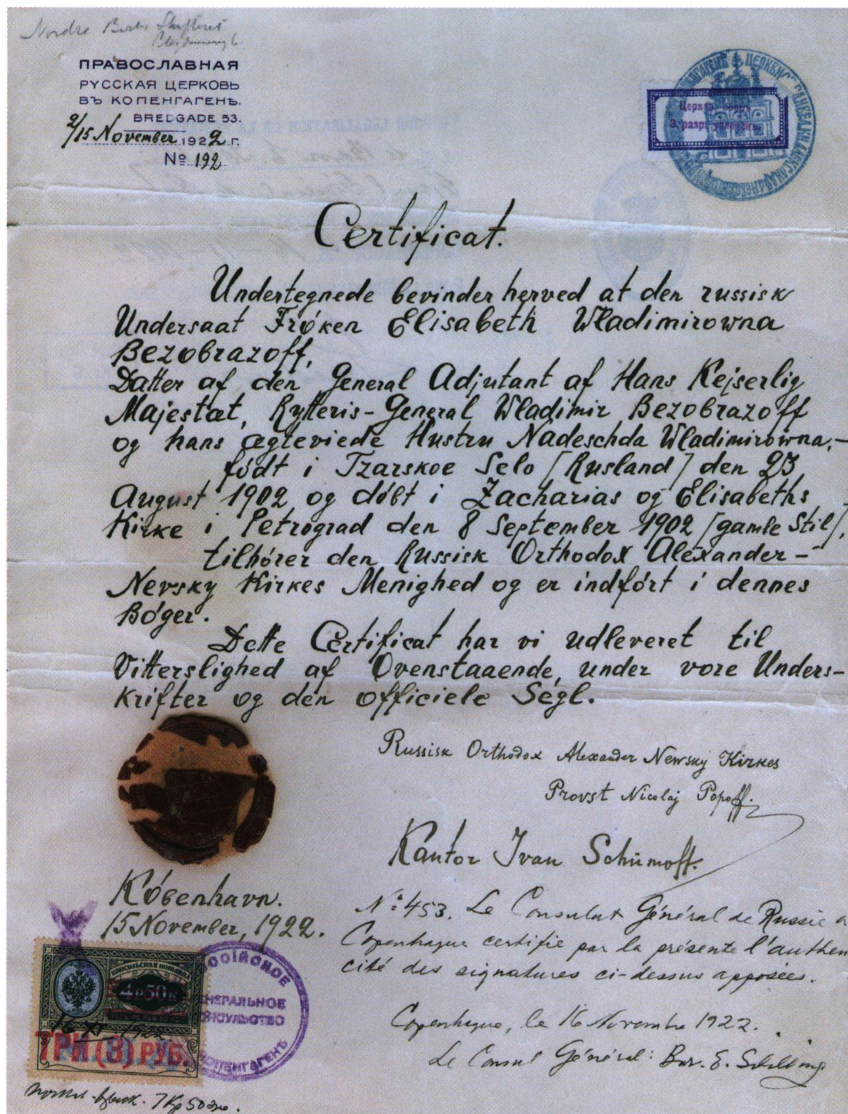
Hans Bruun blev i slutningen af oktober 1922 af sin fader anmodet om at rejse til Monte Carlo for at kontrollere færdiggørelsen af villa "Eleanor". Han skulle afvente de tilsendte møbler og drage omsorg

Callisensvej 25 i Hellerup blev lejet af general Wladimir Bezobrazoff efter 1917 og gav husly til mange af de russiske emigranter. (Foto: Ioann Bruun)

Hvert år afholdt den russiske koloni en basar i Odd-Fellow palæet i København til fordel for de mindrebemidlede russere i Danmark. Fru Brandt (nr. 2 fra venstre) styrede arrangementet og ses her med sine hjælpere. Veta står som nr. 3 fra venstre. (Familiefoto)

I forbindelse med Hans Bruun og Veta Bezobrazoffs giftermål udstedtes et certifikat, som bevidnede Vetas tilhørsforhold til den russisk-ortodokse Alexander Nevsky Kirke i Bredgade i København.

for, at alt blev placeret nogenlunde ordentligt, men transporten blev forsinket. Hans blev utålmodig, da han længtes hjem til sin kære Veta.

I et brev til Veta skrev han således:

Kæreste Veta

Godmorgen. Fader har givet mig Lov til, at vi bliver gift den 26. November – saa glad Dig. Jeg skriver til Dig i Aften, for jeg maa desværre af Sted nu – 1000 Kys min Darling.

Hans

Parrets førstefødte blev en pige – *Elizabeth*, der fødtes på en privatklinik i København den 11. juni 1924. De enæggede tvillingedrenge Ioann og Wladimir blev derimod født på Bækkeskov den 13. februar 1926, kort tid før ejendommen blev solgt.

Hans blev skilt fra Veta i 1927, og hun rejste til Nice med børnene. Han giftede sig igen allerede den 21. januar 1928 med Ulla Lehmann. Det viste sig at være en fejltagelse. Ulla begik få måneder efter brylluppet selvmord i København.

Det berørte ham dybt, og han begyndte derefter at interessere sig for ekspeditionsrejser i Grønland efter at have lært Knud Rasmussen at kende. Hans deltog således i Gino Watkins-ekspeditionen i Grønland i 1930-1931.

Efter skilsmissem fra Veta og efter det nye, men kortvarige ægteskab, følte Hans Bruun i februar 1930 behov for at finde sig selv samt opnå ro ved at forlade den gammelkendte verden. Han skriver således i sin dagbog, medens han sidder i en første classes kahyt ombord på M/S NEW FOUNDLAND på vej til Amerika:

“Jeg vil ikke mere tilbage til Danmark. Jeg vil se, hvordan det er at leve alene et Sted, der er Fred. Og jeg vil se, om der ikke er mere Lykke og Tilfredshed i det smaa, for jeg ved, at jeg ikke egner mig til Forretning. Penge har ikke den Tilrækning for mig som for andre”.

Opholdet i USA blev til en vis grad en skuffelse for ham, menneskeligt såvel som økonomisk. Efter nogle måneders forløb opsøgte han med en introduktionsskrivelse fra vennen, Knud Rasmussen, den legendariske ishavsskipper *Bob Bartlett* og kom med hans skonnert *EFFIE M. MORRISSEY* den 21. juli 1930 til Nordøstgrønland. Denne

gang ikke som første classes passager, men som maskinpasser i maskinen.

Hans tog hyre som fangstmand hos “Fangstkompaniet Nanok” for ét år med fast station i Germaniahavn på Sabine Ø. Her placerede Nanoks direktør, J. G. Jennov, ham sammen med Arne Schwarck, og fra Germaniahavn udlagde de i sommeren 1930 hytten på Kap Buchenau. Det gjorde dog ingen skår i hans nyvundne glæde, at dette fangstterræn var yderst ringe i vildtmæssigt henseende. I sin dagbog indførte han således: *“Hvor dog Livet er dejligt at leve, naar man bare tager alt, som det kommer”.* Men hvordan det vil gaa ved Hjemkomsten er et Spørgsmaal”.

Hans’ største bekymring var dog ikke fremtiden, men hans drenge – *“ellers vil jeg blive her altid”*, betroede han sin dagbog. Men han længtes usigeligt hjem *“til Drengene”*.

Under opholdet i Nordøstgrønland tilegnede Hans sig en lang række færdigheder, der var helt nye for ham, og som skulle læres fra bunden: at køre slæde, at drive fangst, at lave mad efter primitive principper, at reparere skindtøj og knækkede slædemeder – ja, alt det, der var nødvendigt for at overleve i den ubarmhjertige arktiske natur.

Hans Bruun i Germaniahavn 1930. Hans chef J. G. Jennov beskrev i 1931 hans indsats således: “Bruun og Schwarck har gjort et godt stykke arbejde. Stationen er bragt fuldstændig i orden, og i løbet af fangstsæsonen er der forarbejdet og udlagt i terrænet 80 til 90 fælder”. (Familiefoto)

Det er hævet over enhver tvivl, at dette barske liv og ensomheden udviklede ham menneskeligt. Han lærte "the hard way" sig selv og sin styrke at kende. Desuden lærte han mennesker at kende, som under normale omstændigheder ville have ligget milevidt fra hans ellers sofistikerede omgangskreds.

I foråret 1931 blev Hans Bruun og James van Hauen sendt den lange vej til den nærmeste danske radiostation (Scoresbysund), da der fra norsk side var planer om at oprette en station i dette område. Da striden mellem Danmark og Norge om overhøjheden til denne del af Grønland var på sit højeste, kunne direktør Jennov af gode grunde ikke sende telegram om disse vigtige observationer

hjem til Danmark via den norske radiostation – selv om denne lå langt nærmere.

Da direktør Jennov påtænkte at afvikle fangst-kompagniet på grund af ringe fangstresultater, var Hans Bruun interesseret i at købe selskabet, men stødte på problemer. Da det var nødvendigt at få sejlet forsyninger op fra Danmark, forhørte han sig hos Lauge Koch om skibslejlighed, men hans anmodning blev afslået af Koch.

Inden hjemrejsen til Danmark blev Hans i Ammassalik ansat som assistent hos arkæologen dr. Therkel Mathiassen og blev dermed – om end kun for en kort tid – et fuldgyldigt medlem af Knud Rasmussens 6. Thule-ekspedition.

Efter hjemkomsten mødte han Estrid Banni-

Fra kabinen om bord på JULIUS THOMSEN på vej til Grønland. Hans Bruun yderst til højre og Knud Rasmussen forrest til venstre på vej hjem fra 6. Thule-ekspedition i oktober 1931. Ekspeditionen anvendte i øvrigt den sommer bl.a. det færøske skib D/S STAUNING til sin ekspedition. (Familiefoto)

13. december 1938 tog polarforskeren Peter Freuchen initiativ til at stifte "Adventurers' Club of Denmark". På det stiftende møde deltog også Estrid Bannister (senere Estrid Good), som på billedet her læner sig frem iført pilleæskehat med slør. Eventyrernes Klub har i dag hjemme i Nyhavn 53, København. (Foto: Eventyrernes klub)

ster under en frokost, som Knud Rasmussen holdt for medlemmer af Watkins-ekspeditionen. De to blev glade for hinanden og red ofte sammen i Dyrehaven. Da Estrid Bannister blev klar over sin dybe forelskelse i Hans, anmodede hun sin mand om skilsmisse, som imidlertid blev afslået.

Dette forhindrede dog ikke Estrid og Hans i at lægge fremtidsplaner. Hans ønskede at starte en lille handelsstation på Grønland – man ville ikke tjene meget – men nok til at overleve. Han rejste derfor til Grønland, men vendte ret hurtigt tilbage, da det viste sig umuligt at etablere en forretning. I mellemtiden havde Don Bannister accepteret skilsmissen. Estrid ønskede ingen forsørgerbidrag, intet bohave, kun sin frihed. Med hjælp fra Hans' søster, Eleanor, købte de "Havegaarden" uden for Helsingø.

Tvillingerne, som havde boet hos deres farmoder i Gentofte, kom nu op for at bo på gården. Estrid havde en juleaften inviteret Hans' søster og mand og søsteren Mari, gift med professor Arne Jacobsen. Da ænderne blev serveret, var der kun skind og ben. Estrid havde ikke været klar over,

at ænder skulle fodres! Man må formode, at Hans fik travlt med at bestille mad fra Helsingø!

Det blev bestemt, at man ville satse på et stutteri. Hans var en strålende rytter og havde vundet adskillige præmier på galopbanen blandt andet Sølvpysken to år i træk. Deres gode ven, Axel Mattson, som havde en rideskole i Klampenborg, tilbød dem træet fra nedrivningsstalde, blot skulle Hans selv stå for nedrivningen. Under arbejdet blev han ramt af en stor bjælke, hvad der medførte alvorlige indre kvæstelser, og på Københavns Amts Sygehus i Gentofte konstaterede lægerne desuden tarmslyng. Trods to operationer døde Hans, kun 33 år gammel. Forinden nåede han at indlemme Estrid i sit testamente på lige fod med børnene.

Estrid var nøglefiguren i romanen "Barbara" skrevet af hendes fætter og beundrer, Jørgen-Frantz Jacobsen. Estrid gengældte dog ikke forfatterens følelser. Hun blev journalist på BT og engelsk oversætter og blev senere i England en meget værdig repræsentant for Danmark under 2. verdenskrig. Hun giftede sig for anden gang og slog sig ned i

Irland, hvor hun døde i 1993. I sine erindringer fortæller Estrid meget åbenhjertigt om sine forhold til mænd, men mest åbenhjertigt og med stor sødme erklærer hun Hans sin største kærlighed.

At L.E. Bruun nærede en særlig forkærlighed for heste, vidner hans testamentariske gave til "Hestens Værn" om. Foreningen modtog 12.000 kr. i arv efter L.E. Bruun. "Dyrenes Beskyttelse" testamenterede han 10.000 kr.

L.E. Bruun opførte i sine sidste år også en ejendom i Monaco, hvor han nu regelmæssigt tilbragte vintermånederne i "Villa Eleanor". Han døde ifølge kirkebogen for Gentofte i "Villa Nova", Rue de la Costa 22, Monte Carlo, Monaco den 21. november 1923. Andre steder står anført,

at han døde i sin "Villa Eleanor" i samme by. Den førstnævnte adresse kan muligvis være et hospital eller sanatorium, da han i mange år havde lidt af sukkersyge.

Han blev begravet fra Gentofte Kirke af provst Munck den 27. december 1923, 72 år gammel.

Dagen efter begravelsen samledes de i testamentet anførte og de af skifteretten ved allerhøjeste bevilling udnævnte executores testamenti, overretssagfører Chr. Hede, der også havde været med til at opstille testamentet, samt yderligere tre sagførere til at bistå med boopgørelsen. Selve opgørelsen blev stor og omfangsrig og fylder

Hans Bruun på hesten "Foxtrot". Han var en fremragende rytter og vandt mange præmier på Klampenborg Galopbane. Bl.a. vandt han i 1928 og 1929 den eftertragtede amatørernes "Sølvpiskan", som stadig er i familiens eje. (Familiefoto)

Lars Emil Bruun og hans familie ligger i dag begravet på familiegravstedet på Gentofte Kirkegård. Gravstedet er i henhold til testamentet købt og vedligeholdelse betalt til Gentofte Kirkegård for en periode af 100 år – frem til 2025. (Foto: Fl. Lamberth)

alene over 300 foliosider, hvoraf indtægterne udgør en væsentlig del. Blot til anskueliggørelse af opgørelsen over faste ejendomme er opstillet en oversigt over de ejendomme og panter, der indgik i boopgørelsen.

Hans enke, Tony Bruun, frafaldt sin ret til at blive boende i villæen på Annettevej, som derfor blev overtaget af Hans Bruun. Tony flyttede kort efter tabet af ægtemanden til Monaco. I 1929 vendte hun tilbage og bosatte sig på Esplanaden

(tidligere Toldbodvej) i København, hvor hun boede til sin død den 18. november 1947.

Lars Emil Bruuns liv blev også et liv, der er et H.C. Andersen-eventyr værdigt, eller som det også udlægges af den romerske digter Cornelius Serverus: "Per aspera ad astra" (gennem trængslerne til stjernerne). Eller man kan også mene, at han var den rette mand på det rette sted på det rette tidspunkt.

Oversigt over ejendomme og grunde, som L.E. Bruun ejede ved sin død den 21. november 1923

Matr. nr.	By	Ejerlav	Vejnavn og nr.	Solgt til
262	København	Rosenborg kvarter	Gothersgade 101	A/S L. E. Bruun
21ff	Gentofte	Gentofte by og sogn	Maltegårdsvej 20	Fru D. Lautrup (f. Owen)
21fh	Gentofte	Gentofte by og sogn	Maltegårdsvej 20	Fru D. Lautrup (f. Owen)
1c	Nykøbing S	Flyvesandslodder	Øster Lyng	Maltegårdens Villakvarter A/S
1d	Nykøbing S	Flyvesandslodder	Øster Lyng	Maltegårdens Villakvarter A/S
1e	Nykøbing S	Flyvesandslodder	Øster Lyng	Maltegårdens Villakvarter A/S
1f	Nykøbing S	Flyvesandslodder	Øster Lyng	Maltegårdens Villakvarter A/S
1g	Nykøbing S	Flyvesandslodder	Øster Lyng	Maltegårdens Villakvarter A/S
1h	Nykøbing S	Flyvesandslodder	Øster Lyng	Maltegårdens Villakvarter A/S
1i	Nykøbing S	Flyvesandslodder	Øster Lyng	Maltegårdens Villakvarter A/S
17b	Nykøbing S	Flyvesandslodder	Øster Lyng	Maltegårdens Villakvarter A/S
17c	Nykøbing S	Flyvesandslodder	Øster Lyng	Maltegårdens Villakvarter A/S
18b	Nykøbing S	Flyvesandslodder	Øster Lyng	Maltegårdens Villakvarter A/S
19b	Nykøbing S	Flyvesandslodder	Øster Lyng	Maltegårdens Villakvarter A/S
28	Nykøbing S	Flyvesandslodder	Øster Lyng	Maltegårdens Villakvarter A/S
29a	Nykøbing S	Flyvesandslodder	Øster Lyng	Maltegårdens Villakvarter A/S
30	Nykøbing S	Flyvesandslodder	Øster Lyng	Maltegårdens Villakvarter A/S
39a	Nykøbing S	Flyvesandslodder	Øster Lyng	Maltegårdens Villakvarter A/S
39b	Nykøbing S	Flyvesandslodder	Øster Lyng	Maltegårdens Villakvarter A/S
80	Nykøbing S	Flyvesandslodder	Øster Lyng	Maltegårdens Villakvarter A/S
21go	Gentofte	Maglegårds sogn		Sofie Jørgensen
21fx	Gentofte	Maglegårds sogn		Sofie Jørgensen
21gp	Gentofte	Maglegårds sogn		Tømrermester P. Hansen
21fx (parcel af)	Gentofte	Maglegårds sogn		Tømrermester P. Hansen
2fv	Ordrup	Ordrup sogn		Fritz Fogh Nielsen
21gt	Gentofte	Maglegårds sogn		Gartner A. Hansen
20lf	Gentofte	Maglegårds sogn		Gartner A. Hansen
21fx (parcel af)	Gentofte	Maglegårds sogn		Gartner A. Hansen
20t (parcel af)	Gentofte	Maglegårds sogn		Gartner A. Hansen
20cv	Gentofte	Maglegårds sogn		Murermester Aage Jepsen
20t (parcel af)	Gentofte	Maglegårds sogn		Murermester Aage Jepsen

Matr. nr.	By	Ejerlav	Vejnavn og nr.	Solgt til
21gu	Gentofte	Maglegårds sogn		Dir. J. Jacobsen
21a	Gentofte	Gentofte by og sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
21ø	Gentofte	Gentofte by og sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
21o	Gentofte	Gentofte by og sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
22t	Gentofte	Gentofte by og sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
21u	Gentofte	Gentofte by og sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
21fx	Gentofte	Maglegårds sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
21d	Gentofte	Maglegårds sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
21g	Gentofte	Maglegårds sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
21fg	Gentofte	Maglegårds sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
21ga	Gentofte	Maglegårds sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
21gb	Gentofte	Maglegårds sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
21ge	Gentofte	Maglegårds sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
21gf	Gentofte	Maglegårds sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
20t	Gentofte	Maglegårds sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
20bh	Gentofte	Maglegårds sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
20dz	Gentofte	Maglegårds sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
20eo	Gentofte	Maglegårds sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
20ep	Gentofte	Maglegårds sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
20ex	Gentofte	Maglegårds sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
20er	Gentofte	Maglegårds sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
20cu	Gentofte	Maglegårds sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
20cz	Gentofte	Maglegårds sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
2ez	Ordrup	Ordrup sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
2ey	Ordrup	Ordrup sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
2fx	Ordrup	Ordrup sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
2ev	Ordrup	Ordrup sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
2et	Ordrup	Ordrup sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
2es	Ordrup	Ordrup sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
2hh	Ordrup	Ordrup sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
2eq	Ordrup	Ordrup sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
2he	Ordrup	Ordrup sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
2eo	Ordrup	Ordrup sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
2en	Ordrup	Ordrup sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
1ag	Ordrup	Ordrup sogn	Stationsvej 1, Jernbanegade 2, Charlottenlund	Maltegårdens Villakvarter A/S

Matr. nr.	By	Ejerlav	Vejnavn og nr.	Solgt til
19a	Ordrup	Ordrup sogn		Maltegårdens Villakvarter A/S
21et	Gentofte	Maglegårds sogn	Eivindsvej 30	Maltegårdens Villakvarter A/S
4ai	Bernstorff by	Ordrup sogn	Christianshvilevej 3, Charlottenlund	Maltegårdens Villakvarter A/S
4ad	Bernstorff by	Ordrup sogn	Christianshvilevej 3, Charlottenlund	Maltegårdens Villakvarter A/S
19k	Ordrup	Ordrup sogn	Christianshvilevej 3, Charlottenlund	Maltegårdens Villakvarter A/S
2fu	Ordrup	Ordrup sogn		Fotograf J.F. Sønderbro *)
			Bækkeskov Gods Præstø amt	Godsejer Hans Bruun
2dl	Ordrup	Ordrup sogn	Annettevej 19 og Lindegårdsvej 20	Godsejer Hans Bruun
2dm	Ordrup	Ordrup sogn	Annettevej 19 og Lindegårdsvej 20	Godsejer Hans Bruun
2dn	Ordrup	Ordrup sogn	Annettevej 19 og Lindegårdsvej 20	Godsejer Hans Bruun
2do	Ordrup	Ordrup sogn	Annettevej 19 og Lindegårdsvej 20	Godsejer Hans Bruun
2r	Ordrup	Ordrup sogn	Annettevej 19 og Lindegårdsvej 20	Godsejer Hans Bruun
2gz	Ordrup	Ordrup sogn	Annettevej 19 og Lindegårdsvej 20	Godsejer Hans Bruun
2gd	Ordrup	Ordrup sogn	Annettevej 19 og Lindegårdsvej 20	Godsejer Hans Bruun
2ge	Ordrup	Ordrup sogn	Annettevej 19 og Lindegårdsvej 20	Godsejer Hans Bruun
2b	Ordrup	Ordrup sogn	Annettevej 19 og Lindegårdsvej 20	Godsejer Hans Bruun
Villa Eleanor	Monte Carlo			Nathalie Tchoubinsky

*) ved arvefæsteskøde, hjemfaldt 31.12.1949

TELEFONER: 10327 - 10398
TELEGRAM-ADR.: CAICAS
CODE: BENTLEY'S

KONTOR OG LOKALER.
GRØNNINGEN NR. 1
KØBENHAVN K.

Generalre-
AUTOMOBIL-
LER
LANCIA *Casperen* MORRIS
for præsentant
Danmark
Car

Hans Bruun havde en tid forsøgt sig som automobilforhandler af Lancia og Morris-biler, og han investerede en hel del af sin formue i dette foretagende. Desværre for ham havde danskerne endnu ikke fået øjnene op for de mindre biltyper, og han tabte derfor næsten hele sin investerede kapital på dette eventyr. Da han samtidig følte, at han var indtrådt i et kompagniskab under forkerte forudsætninger, henvendte han sig til lrs. Rudolf Sand for at søge det tabte beløb tilbage. Dette anså Sand dog for umuligt.

Sønnen Eivins indsats i Bulgarien og Estland

Der var ingen tvivl om, at grosserer L.E. Bruun var meget nationalt indstillet og gjorde alt for, at Danmarks gode navn skulle spredes ud over Europa. Det var ham derfor en stor skuffelse, da folkeafstemningen i Slesvig efter 1. verdenskrig om tilhørsforholdet til Danmark ikke gav det for ham forventede resultat: at Danmarks grænse mod syd igen skulle gå ved Ejderen.

At denne holdning stadig fyldte en del i hans tankeverden, vidner avisomtalen af L.E. Bruuns 70-års fødselsdagsfest i 1922 om. Under festen, der afholdtes på Skydebanen for Det kgl. københavnske Skydebroderselskab – nu Københavns Bymuseum på Vesterbrogade – udbragte han efter sin tale ved bordet en skål: “*Fremad – Fremad mod Dannevirke*” – dog uden den store respons.

Også hans sociale indstilling viste sig, da han efter 1. verdenskrig skænkede en stor pengegave til byen Pont à Mousson i Lorraine i Frankrig. Denne by var blevet meget hårdt hjemsøgt af krigshandlinger under 1. verdenskrig; adskillige huse var lagt i ruiner, og der var mange forældreløse børn i byen. For pengegaven havde byen nu opført et børnehjem, og ved en lille højtidelighed blev L.E. Bruun udnævnt til æresborger i byen.

Det var også med slet skjult stolthed hos ham, at hans ældste søn, Eivin, var blevet sekondløjtnant i den danske hær. Han var til gengæld nok skuffet over, at Eivin ikke forinden havde indviet sin fader i den dramatiske og pludselige beslutning, han tog, da han meddelte, at han ville drage til Finland

for der at melde sig som frivillig soldat i “Svenska Kåren” (Det svenske Korps) for at gøre en indsats mod bolsjevikkerne fremtrængen i Estland og Letland i tiden efter den russiske revolution.

Leofred Eivin Bauditz Bruun, ældste søn af L.E. Bruun og dennes første hustru Ingeborg Bruun, blev født i lejligheden i Gothersgade 101, 3. sal, i København den 2. marts 1893 og døbt i Trinitatis Kirke. Sin tidligste barndom tilbragte han dels på landstedet i Ordrup og dels på familiens vinteradresse i Gothersgade. Da skolen skulle begynde, blev han sat i Krohns Skole, der var en af tidens bedste privatskoler i København. Efter familien i 1901 var flyttet til den store villa i Havnegade 29, blev en væsentlig del af undervisningen forestået af en såkaldt ladvnurse, for at Eivin og hans søskende kunne lære det engelske sprog til fuldkommenhed.

I foråret 1906 blev Eivins forældre skilt, hvorfor han blev overflyttet til Birkerød Kostskole, men det modvirkede dog ikke, at L.E. Bruun tog Eivin og hans yngre søskende med på et tre måneders ophold ved den franske riviera.

Eivin blev student fra kostskolen og skulle derefter læse videre på universitetet, men at studere var ikke hans stærke side, og med en tilstødende sygdom fik han aldrig taget filosofikum.

Under et ophold i London, hvortil han var sendt for at hente sin søster hjem efter et kostskoleophold, blev han ramt af et alvorligt tilfælde

Postkort fra Pont a Mousson i Lorraine på tidspunktet for L.E. Bruuns pengegave til byen.

af difteritis. Det medførte et længere hospitalsophold, og ved hjemkomsten til København var hans hals og navnlig mandlerne alvorligt medtagne. På Skt. Josephs hospital blev han opereret under dramatiske omstændigheder, men det lykkedes i sidste øjeblik at få stoppet de alvorlige blødninger, som operationen havde medført.

Eivin blev først restitueret på faderens landsted

på Annettevej 19 i Ordrup og siden under et ophold ved Rivieraen. Nogen faglig uddannelse blev det ikke senere til. I 1912, da forlydender om, at tyrkerne havde indledt angreb på Bulgarien, Grækenland, Montenegro, Serbien og Bulgarien den 18. oktober 1912 erklærede Tyrkiet krig, fandt Eivin og fire andre unge letsindige københavnere pludselig ud af, at de måske kunne gøre

en indsats for at dæmme op for osmannernes indtrængen i Europa.

Med et bumletog på tredje klasse drog studenterne Eivin Bruun, Thor Rothmann, Fini Enna og Sejr H. Balthazar-Christensen af sted og landede godt udkørte og usoignerede i den ungarske hovedstad Budapest. Her udfoldede de "lidt" livsglæde på hovedstrøget i et sådant omfang, at det vakte stor opmærksomhed, og da en landsmandinde hørte det danske sprog igen, tilbød hun ungersvendene en mulighed for at få sovet nogle timer og blive vasket m.v. Den næste dag var humøret atter højt, og højrøstet tale og sang medførte atter stor opmærksomhed omkring den lille gruppe. Da de igen rejste videre med toget, fulgtes de af en stor skare budapestere, der venligt vinkede, da toget kørte, mens de fire glade gutter sang "Au, Au, Augusta" og andre af vort hjemlands muntre melodier. Har man lov at gætte på, at den venlige landsmandinde hed Augusta?

Eivin og kammeraterne meldte sig frivilligt til den serbiske hær, men henvistes herfra til den bulgarske hærstyrke i Sofia, og med grad af comitadje (menig) blev de optaget i et makedonisk korps af frivillige, der i stort tal var kommet til Balkanlandene fra USA. Under kommando af en russisk kosakofficer afgik de til krigsskuepladsen uden yderligere træning og uden anden uniform end en blå kappe og en hue med den gyldne løve, som alle frivillige bar. De dårlige geværer, som styrken var forsynet med, byttedes ud på selve krigsskuepladsen med de faldne soldaters langt bedre Mannlicher-rifler. Efter nogle lange marcher kom styrken til Thrakien i det nuværende Grækenland, men nåede først frem til valpladsen ved Kirk-Kilens efter det store slag, der havde fundet sted den 23.-24. oktober 1912. Styrken deltog nu i nogle træfninger med tyrkiske styrker og albanske røverbander, hvorunder Balthazar-Christensen og Rothmann blev såret i benene. De sendtes med

Avisudklip, hvor L.E. Bruuns udnævnelse til æresborger i Pont a Mousson omtales. (Uden dato)

Dansk Gave til Frankrig.

Og en Dansker, der hædres.

Grosserer Lars Emil Bruun.

Den bekendte Smør-Eksportør Grosserer Lars Emil Bruun, som for Tiden er paa Rejse i Frankrig, er i disse Dage bleven modtaget af Borgmesteren i Byen Pont à Mousson i Lorraine, som har udnævnt Hr. Bruun til Æresborger.

Anledningen er den, at Hr. Bruun i Fjor sendte den lille By, som blev meget haardt hjemsogt under Kri-gen, en stor Pengegave.

Borgmesteren i Pont à Mousson og en Del af Borgerrepræsentanterne hilste paa deres danske Gæst ved et Glas Champagne, som blev tømt paa Danmarks Velgaaende, og takkede ham hjerteligt for hans Godhed mod Byen, som for hans Pengegave har ladet opføre et Børnehjem.

Efter en Køretur gennem Byen, som knap nok har rejst sig af sine Ruiner endnu, viste Borgerrepræsentanterne Grosserer Bruun det smukke Børnehjem, han har stiftet. Grosserer er paa Rejsen ledsaget af sin Svingerson, Kaptajn Kirkeby, der for Tiden er i den franske Hær, og af sin Datter, Fru Kirkeby, som Borgmesteren overrakte en Buket.

Eivin Bruun i kampuniform fra Bulgarien.

oksekærre til et hospital i Sofia, hvor den danske sygeplejerske Ingeborg Lilieørn gjorde tjeneste. Under transporten blev styrken flere gange overfaldet af albanske røverbander, og man var på et tidspunkt tæt på at omkomme i floden Arda.

Medens de danske frivillige var indkvarterede i Sofia, var de udsat for befolkningens smigrende opmærksomhed, men efter våbenstilstanden blev Eivin Bruun og Fini Enna hjemsendt. Nogen tid senere kom også de to sårede tilbage til København; forinden havde de dog været arresteret i Østrig under mistanke for spionage.

Sejr Balthazar-Christensen deltog senere i 1. verdenskrig som menig i et belgisk-engelsk frivilligt korps, men han vendte i 1917 tilbage til Balkan, hvor han giftede sig med den russiske sygeplejerske Olga Vladimirovna. Han døde 8. maj 1920 som regeringsansat læge i Rumænien.

Efter hjemkomsten til Danmark kastede Eivin sig for en tid over forstværnenet, og det blev som forstelev, at han i februar 1916 blev indkaldt til fæstningsartilleriet i Eibylejren ved Vestvolden i Rødovre ved København. Efter rekruttiden meldte han sig som befalingsmandsaspirant og blev den 15. august samme år optaget som kornetelev på Kronborg med udnævnelse til kornet et halvt år senere. I august 1917 blev han udnævnt til sekondløjtnant af reserven, men blev hjemsendt ved sikringsstyrkens afvikling. Han besluttede sig i januar 1919 for at søge nye eventyr – denne gang i Baltikum.

Lad os et øjeblik opholde os lidt ved nogle få træk af Baltikum og specielt Estlands historie.

Ved 1200-tallets begyndelse var de baltiske folk – altså estere, lettere og litauere – opdelt i en række små herredømmer med hver sin hertug i spidsen, og disse var helt frem til 1900-tallet kastebolde mellem flere forskellige og lidt større nationale sammenhænge – heriblandt Danmark under Valdemar Sejr. Historien om, at Dannebrog faldt ned fra himlen under slaget ved Lyndanisse i 1219 er velkendt, men også Tyskland, Polen, Sverige og ikke mindst Rusland havde deres interessesfære rettet mod dette konglomerat af små hertugdømmer uden nogen samlet national ledelse. Det blev først Tyskland, men derefter i særlig grad Rusland, der i nyere tid kom til at beherske det baltiske område.

Også esterne blev inspireret af 1800-tallets demokratiske strømninger i Europa, og der var flere forsøg på at skabe en uafhængig republik. I løbet af 1906 lykkedes det for de estiske godsejere og den russiske hær at genvinde kontrollen over Estland. Dette herredømme blev imidlertid afbrudt af 1. verdenskrigs begyndelse i 1914, og

No 959

MAANEDSPAS.

Bruun

Pashaverens Underskrift.

Politidirektøren i København

Signalement: anmoder alle og enhver om uhindret at lade passere med sin

Fødselsdato og Aar *2/1893* Bagage dansk Undersaat *Lieutenant*

Fødested *Viborg* *Leofred Einar Brøndt Bruun*

Sprog *Dansk*

Vækst *0. 175 cm* som agter at rejse herfra til

Bygning *slank* *Frankrig og Tyskland*

Haar *Blond* *i Sønderjylland*

Øjne *Blågrønne*

Særkende

og om fornødent yde h *an* Hjælp og Beskyttelse.

Det bevidnes herved, at Indehaveren af Passet er identisk med den Person, som Fotografiet forestiller, og egenhændig har underskrevet Passet under Fotografiet.

Den *10-1-1919*

Bruun

G. H. ...

1 (aan)
Gyldigt i 12-Maaneder.
Betalt 2 Kr.

allerede i 1915 havde den tyske hær besat store dele af de baltiske lande. Ved krigsafslutningen omfattede besættelsen også Estland.

Med bolsjevikernes magtovertagelse efter revolutionen i Rusland i 1917, det gamle zardømmes sammenbrud og det tyske nederlag i verdenskrigen, øjnede esterne en ny mulighed for at opnå selvstændighed. Det udviklede sig nærmest til en borgerkrig, hvor hovedfjenden var bolsjevikkerne – de røde russere, der dog også blev støttet af lokale estiske kommunister. Det lykkedes for disse at få udråbt en estisk regering, men bolsjevikkerne kunne trods hårde angreb ikke erobre Tallinn – “danskerbyen”.

Det er ikke muligt ud fra L.E. Bruuns papirer og korrespondance at danne sig et overblik over de overvejelser, Eivin havde gjort sig forud for pludselig at forlade den danske hær og over hals og hoved drage af sted til Helsingfors for at indtræde i “Svenska Kåren”. Hans moder Ingeborg Bruun skriver dog i 1927 således til en anden dansk officer, C.F. Schiøffe, da denne nogle år senere søger oplysninger om danske officerer i udenlandsk tjeneste:

Jeg har herved givet Dem de Oplysninger, som jeg kan, men da min Mand er død, kan jeg ikke faa flere Oplysninger. Eivin var fuldstændig optaget af at gaa i Krig, og da vi blev forskaanet for at komme med i den frygtelige Krig (1. verdenskrig), tog han saa snart han kunde til Sverrig og kom derfra til Estland.

Han var det kæreste, man kunde tænke sig, modig, tapper og utrolig afholdt baade af Kammerater, Overordnede og Underordnede.

Han ligger begravet paa Gentofte Kirkegaard ved siden af sin Fader.

Det er mig kun en Glæde, at De vil omtale ham – han fortjener det.

Med megen Agtelse

Ingeborg Bruun f. Bauditz.

Et af motiverne kunne være hans politiske indstilling over for den kommunistiske bølge fra øst,

der inspirerede ham til at skulle gøre en indsats for at dæmme op mod denne.

Et andet kunne være, at han gennem sin faders meget nationale indstilling over for alt, hvad der var dansk, nu pludselig, da “danskerbyen” Tallinn i “gamle” Estland stod for at falde i bolsjevikernes hænder, partout ville af sted for at forsvare denne. Da Estland kom under betydelig tysk indflydelse, fik byen navnet Reval. Det danske islæt tilbage fra Valdemar Sejrs erobring i 1219 er stadig bevaret i byens våbenskjold, der minder om Danmarks rigsvåben.

På moderen Ingeborgs side af familien var der mange officerer, der bar navnet Bauditz. Admirallerne van Dockum var også en del af denne familie. Det kunne være fra den del af familien, at Eivins soldaterlyst stammede.

Men måske ville Eivin blot atter gerne ud i verden for oplevelsens skyld, at udnytte sin militære uddannelse, vise mod og mandshjerte og samtidig direkte vise sin egen protest over den danske regerings manglende vilje til at engagere sig i et krigsforløb, hvis udfald dog var mere end tvivlsomt. Den danske regering ydede kun modstræbende materiel støtte til den estiske frihedskamp ved at tillade udførsel af et antal af de danske Madsen-rekylgeværer, mod at geværene ikke blev anvendt i den aktuelle konflikt i Estland. En noget ambivalent holdning.

Endelig var Eivin som 26-årig stadig ugift.

Under alle omstændigheder er det bemærkelsesværdigt, så hurtigt Eivin traf sin beslutning. Der var udarbejdet planer om at sende et frivilligt dansk kontingent soldater til Estland (D.B.A.C. = Dansk Baltisk Auxiliare Corps), men Eivin syntes åbenbart, at afrejsen trak for længe ud.

Efter i 1917 at være blevet udnævnt til sekondløjtnant ved fæstningsartilleriet i Danmark, lod han sig hjemsende den 9. januar 1919. Som reserveofficer var han derfor friere stillet end linjeofficerer i den danske hær, og det blev betragtet som en privatsag, hvad man ville foretage sig efter en hjemsendelse som reserveofficer.

Den 10. januar 1919 havde han opnået må-

Nutidigt kort over kampområdet tæt på nuværende grænse til Rusland.

nedspas til udlandet hos politidirektøren i København.

Efter en kort og ufyldstgørende samtale med sin fader rejste han til Sverige den 11. januar, og via Stockholm og Haparanda nåede han frem til Helsingfors (Helsinki). Årsagen til den lange rejse var, at den botniske bugt var så isfyldt, at sejlads mellem Stockholm og Helsingfors var udelukket. I Helsingfors indtrådte han den 28. februar 1919 i det frivillige kompagni "Svenska Kåren" under ledelse af den svenske oberstløjtnant Motander.

Hjemme i København efterlod han sig en del ubetalte regninger for blandt andet tandlægebesøg, uniformer og udstyr, men også huslejen og et lille mellemværende med "Onkel" (Assistenshuset) blev tilbage som hængepartier. Hans kreditorer blev dog efterfølgende holdt skadesløse af faderen.

At Eivin måske også havde en vis "tomgang" i sin tilværelse, fremgår af en kort beskrivelse,

en svensk ven gav om et møde, han havde i København med ham nogle uger inden afrejsen. Vennen spurgte Eivin, der lige pludselig og midt i den livligste samtale havde fået et drømmende udtryk i øjnene og stirret frem for sig, mens han gik lidt rastløst frem og tilbage: *"Hvad er der dog i Vejen, kære Bruun?"*

"- Aa, Livet er saa tomt og indholdsløst" svarede Eivin og tog et eftertænksomt sug af cigaretten. *"Mine Muskler og Nerver skrider efter Handling - jeg gaar under i denne indolente Atmosfære..."*

Det var dog ikke med L.E. Bruuns gode vilje, at Eivin fik lov at rejse til slagmarken i Estland. Under den meget korte samtale, han havde med sønnen den 10. januar om aftenen, fik han opfattelsen af, at Eivin var blevet engageret af den lettiske stat som instruktør i maskingevær- og kanonskydning med en månedlig gage af 1.500 svenske kroner. Beløbet var betydeligt højere end

det, han havde fået som officer i den danske hær, og også meget højere end officererne i DBAC modtog under deres senere indsats i Estland. Det var dog næppe beløbets størrelse, der lokkede Eivin. Han var klar over, at faderen altid ville kunne tilbyde ham en vellønnet stilling i firmaet og ligeledes fordelagtige boligforhold.

Det har måske også undret L.E. Bruun en del, at sønnen ikke ventede nogle dage med sin afrejse, da han derved kunne have sluttet sig til D.B.A.C., der under kaptajn Richard G. Borgelins ledelse kort efter drog af sted til Estland med et større kontingent danske frivillige officerer og menige.

Eivins ankomst til "Svenska Kåren" blev hilst med stor tilfredshed, og han blev hurtigt vellidt blandt det øvrige militære personel. Han var en rask mand med et godt humør. Desuden havde han, måske i modsætning til mange af de øvrige frivillige, en solid militær løbebane bag sig. Dette medførte, at Eivin blev udnævnt til taktisk adjutant for korpsets chef, oberstløjtnant Motander, allerede inden korpset den 3. marts 1919 blev overført til Narva-området, hvor nogle af de hårdeste kampe blev udkæmpet.

Eivin havde som taktisk adjutant egentlig intet at gøre i ildlinien. Alligevel meldte han sig den 4. marts som leder af en kampgruppe udstyret med to rekylgeværer og 14 mand, der fik til opgave at trænge ca. 400 bolsjevikker ud af en herregård ca. 10 km. NØ for Narva – et område i det nuværende Rusland.

Gruppen rykkede ud kl. 20 for at overraske fjenden, og ret hurtigt kom det til en træfning. I kraft af mangel på kvalificerede maskingeværskytter tog Eivin selv det ene maskingevær, og i mørket sås mundingsilden tydeligt fra begge maskingeværer. De over 400 bolsjevikker gav fanden i den almindelige geværid og koncentrerede i stedet deres ild mod de to maskingeværer fra "Svenska Kåren". Det ene maskingevær måtte imidlertid indstille skydningen på grund af funktionsfejl, og bolsjevikkerne kunne nu koncentrere deres ild mod Eivin og hans maskingevær, der

alene forsatte beskydningen. Pludselig tav også dette maskingevær. Eivin var blevet ramt af et projektil, der gik ind gennem brystet og ud gennem lungen i venstre side. Som oftest var skuddets indgangsåbning beskeden, men udgangsåbningen var derimod betydeligt større. Eivin faldt om, og hans folk, der nu blev beskudt fra tre sider, måtte trække sig tilbage. Den hårdt sårede Eivin blev liggende alene tilbage ved det nu tavse maskingevær, men to svenske sanitetsunderofficerer kravlede frem i kugleregnet, fik fat i ham og slæbte ham ca. 200 meter tilbage under voldsom beskydning. *"Var dette ikke sket, vilde han være blevet taget til Fange af Bolsjevikkerne, og som alle Fanger endt sit liv under de haardeste Pinsler"*, hed det i en senere rapport.

Næste morgen blev Eivin transporteret med tog fra Narva til Tallinn. Undervejs havde han en meget dygtig og sød sygeplejerske, og selv om hans tilstand ved ankomsten til sygehuset i Tallinn var noget mat, havde han dog kræfter nok til at skæmte med en besøgende og forlangte: *"Ammunition til min Pistol og Stjerner til min Uniform"*. Desuden anmodede han om at få sin uniformskappe (den, som endnu ikke var betalt) og sin hue.

Således berettede løjtnant Knud von Clauson Kaas, der i et brev til Eivins forældre den 8. marts fortalte om Eivins skæbne på slagmarken. Han tilføjede efter besøget på hospitalet: *" – og jeg har aldrig set en mere tapper eller afholdt dansk Officer i Udlandet end Eivin"*. Han afsluttede brevet med at sende en beroligende hilsen til familien om, at Eivin nok skulle klare den. Det samme fremgik af det officielle telegram fra oberstløjtnant Motander til L.E. Bruun.

Men natten til den 9. marts 1919 indtraf en forværring i Eivins tilstand. Han døde om morgenen kl. 4 efter fem dages sygeleje.

Knud von Clauson Kaas er af andre bedre kendt som eventyreren, der var født i 1894 og straks ved flyvningens udvikling i begyndelsen af det 20. århundrede benyttede den nye transport- og

AFSKRIFT AF TELEGRAM TIL UDENRIGSMINISTERIET
FRA DET KGL. GENERALKONSULAT I REVAL, af 9'Marts 1919.

---oOo---

Dansk Løjtnant Leofred Bruun haardt saaret i tapper
Kamp ved Narva . Død i Reval 9'Marts.

Telegramteksten lyder: *Dansk Løjtnant Leofred Bruun haardt saaret i tapper Kamp ved Narva.
Død i Reval 9' Marts.*

krigsmaskine i sine mange eventyrlige oplevelser. Allerede under den første finske frihedskrig 1918 deltog han sammen med andre danske flyvere i Generalfeltmarschal G. Mannerheims – kaldet “den hvide general” – styrker i kampen mod russerne. Efter Viborgs fald (Viipuri) og krigen dermed afsluttet, høstede de frivillige stor anerkendelse fra det finske folk og ikke mindst fra generalfeltmarschallen personlig.

Løjtnant Clauson Kaas fortæller i sin bog “Et liv i luften” mange interessante oplevelser fra denne frihedskrig, hvor han først var flyveobservatør, derefter chef for en flyveeskadre – i dag ville vi kalde det en eskadrille. Han slutter sine oplevelser med hædrende ord om sin afdøde våbenfælle, løjtnant Eivind Bruun: “Eivind Bruun var en af de tapreste og dygtigste Officerer i den estiske Hær. Han holdt ud i Kampen til der ikke var flere Patroner i hans Rekylgevær og faldt så

gennemboret af Kugler. Hans Navn er kendt og æret overalt i Estland, og hans Minde vil leve længe blandt Esterne”.

Knud von Clauson Kaas deltog senere også i den anden finske frihedskrig i vinteren 1939-40, hvor han også var i flyverkorpsset af frivillige udlændinge – nu som den ældste af alle piloterne.

Ældre læsere af denne bog vil måske erindre Clauson Kaas og de mange historier, der verserede om ham. Ud over sin aktive flyvertilværelse var han også en af tidens store rejseeventyrere med en start som søkadet og letmatros, hvor han afmønstrede i Sydamerika og blev gaucho, tømrer, jernbaneingeniørassistent og færehyrde for blot at nævne nogle af hans mange gøremål der. Alle steder lurede farerne på ham i form af slangebids, forlovelse, mordforsøg og malaria. Efter vinterkrigen i Finland blev han bankassistent i Køben-

Fem af de seks danske frivillige i den finske frihedskrig i 1918. Fra venstre: lrs. Pontoppidan, redaktør Peter Gudme, løjtnant Clauson Kaas, forlagskonsulent Iver Gudme og pastor Borre-Larsen. (Kilde: "Et liv i luften" 1940)

havn, men sprang fra og rejste til Mexico for at grave guld. Vel hjemme igen blev han direktør for en sæbefabrik foruden krigskorrespondent i den spanske borgerkrig i årene 1936-38 for "Nationaltiende". I Danmark organiserede han "Hjemløsetoget" i marts 1928 og "Bondetoget" i juli måned 1935.

De bristede forhåbninger om Eivins muligheder for at overvinde følgerne af skudepisoden medførte store reaktioner fra faderen, der hurtigt kontaktede udenrigsministeriet og det kgl. danske

generalkonsulat i Tallinn med ønsket om at få sin dræbte søn sendt hjem til privat begravelse i Danmark samt en detaljeret beskrivelse af hans død.

"De bedes ligeledes godhedsfuldt meddele mig skriftligt Dag og Tid, da han blev saaret samt Dag og Tid for hans Død. Kunde De sende mig en Meddelelse om hans sidste Dage, og hvad der forårsagede Forværrelsen af hans Tilstand", hedder det i et brev af 14. marts 1919 fra L.E. Bruun til det danske generalkonsulat i Tallinn.

Reaktionerne inden for "Svenska Kåren",

den tysksprogede og danske presse samt familie og venner af familien var naturligvis mange og hjertegribende. Det officielle Danmarks reaktion var dog nok den mest lakoniske, som det fremgår af ovenstående afskrift af telegram til udenrigsministeriet fra Det kgl. danske Generalkonsulat i Reval af 9. marts 1919.

Udenrigsministeriet holdt i det hele taget lav profil over for de danske, der meldte sig frivilligt til esternes kamp mod bolsjevikkerne. Allerede ved de første henvendelser til Danmark om militær bistand markerede regeringen, at man af såvel indenrigs- som udenrigspolitiske årsager ikke så sig i stand til direkte at indsætte regulære styrker i esternes frihedskamp. Indenrigspolitisk måtte regeringen Zahle tage hensyn til det i Danmark stadig voksende socialdemokrati, og udenrigspolitisk var det fortsat hensigten at holde Danmark neutralt. Hertil kom hensynet til det uafklarede spørgsmål om Danmarks grænse til Tyskland samt hensynet til de danske, der befandt sig i Sovjetrusland.

Der måtte en del skrivelser til mellem familie og myndigheder for at få løjtnantens lig bragt hjem til Danmark, og da endeligt brikkerne faldt på plads måtte L.E. Bruun selv betale hjemtransporten med damperen BALTONIA til Danmark formedelst 822,75 kr.

Det var det første danske tab blandt de militærpersoner, der havde meldt sig til esternes frihedskamp, og det skabte naturligvis opstandelse blandt mange af kammeraterne, for hvem Eivin havde været et stort forbillede. Hans indsats i selve træningen og også hans fremtræden i det almindelige sociale liv blandt soldaterne havde aftvunget respekt. Eivins gode humør og engagerede indstilling var særdeles værdsat. De mange tilkendegivelser, der fremkom alle steder fra i forbindelse med oplysningen om hans død, priste alle i høje vendinger "den tapre soldat".

Generalkonsulen sagde blandt andet ved højtideligheden i Estland:

"For 700 Aar siden kom Danske hertil for at kristne Estefolket, som nu er et meget religiøst Folk.

Nu er der kommet Danske for at hjælpe Estefolket i Kampen mod en Fjende af alt det, vi hidtil har anset for godt og rigtigt.

Enhver, der tager Del i denne Kamp, har Krav paa vor Taknemmelighed, og med dyb Beklagelse ser vi paa de Tab af værdifuldt Menneskeliv, som ikke kan undgaas.

Vi udtaler vor Tak til denne unge Mand og sender vor dybeste Medfølelse til hans fjærne Forældre.

Han maatte dø, for at vi kan leve."

Af den yderligere korrespondance fremgår det, at L.E. Bruun måtte udbede sig en mere detaljeret beretning fra det officielle Danmark i Estland, og af den danske generalkonsuls beretning til L.E. Bruun om sønnens ligfærd i Tallinn hedder det således:

"Den 13. marts blev Løjtnant Bruuns Lig ført fra Hospitalet til Isbryderen "Wainemoinen". Kisten var dækket med et Dannebrogflag og smykket med Blomster. Den blev baaret hele Vejen gennem Byen i ca. 1 Time af estiske Officerer. Æresvagten førtes af Kaptain Asmann og Løjtnant Gutmann og bestod af en estisk Kavaleri- og Infanteriafdeling, en russisk Afdeling [formentlig hvide-russere] og 16 danske Frivillige med deres Løjtnant Palludan og Fanejunker.

Der var to Militærorkestre som skiftevis spillede. I Følget saas mange svenske, finske og estiske Officerer ført af Krigsministerens personlige Adjudant Wildenau og den danske Koloni i Reval. Husene lige over for Hospitalet havde Lys i Vinduerne.

En stor Mængde Publikum fulgte gennem Byen. Ved Skibet talte fra Skibsbroen ud til den store Menneskemængde en Præst og Krigsministerens Adjudant paa estisk og Undertegnede først paa dansk og saa paa estisk. Oppe paa Skibet nedlagdes Kranse fra: de svenske Officerer, de svenske Underofficerer, de estiske Officerer, den danske frivillige Afdeling og den danske Koloni – hver Krans ledsaget af nogle Mindeord

Overførelsen var overordentlig smukt og værdigt arrangeret.

*J. C. Johansen
Generalkonsul."*

Fra den svenske intendanturofficer i Svenska Kåren sendtes også en hilsen til L.E. Bruun om kompagnichefens besøg hos Eivin:

Överste Molanders ord til Løjtnant Bruun då han kom till sjukhuset var:

"Ni hat varit en man som jag kunnat litta på jag skalt ej gläme det vad ni gjort"

Underteknar

Felix Viberg

från Svenska Kåren,

Albertsgatan 22,

Helsingfors den 30/3 1919

trop A. 1.5.

Finland

Løjtnant Bruuns kläder och andra saker finnes antagligen hos Løjtnant Daner, Svenska Kåren i Revall.

Jag reser från Helsingfors den 5/4 1919 till Revall.

Også fra de tidligere kammerater ved 10. Fæstningskompagni i Eibylejren modtog L.E. Bruun tilkendegivelser i anledning af, at man der havde mistet en tidligere våbenfælle:

"Herr Grosserer L.E. Bruun.

Deres Søn, Sekondløjtnant Leofred Eivind Bauditz Bruuns Stamkompagni sender Dem herved Forsikringen om hjertelig Deltagelse i Sorgen over hans tidlige Død.

Han var en dristig og tapper ung Officer og en elskværdig og afholdt Kammerat som Medlem af Kompagniets Officerskorps. Han vovede Livet og ofrede det for en stor og god Sag.

Hans Kompagni faar vel ikke Lejlighed til at hædre ham med en sidste Soldaterhilsen, men alle, Befalingsmænd og Konstabler, forenes vi i et:

Ære være hans Minde"

Der blev her tale om en blanding af en soldaterbegravelse og en privat bisættelse fra Gentofte Kirke.

Via annoncering i dagspressen havde L.E. Bruun også sørget for, at mange kunne være orienteret. I Berlingske Tidende og Nationaltidende af 28. marts 1919 indrykkede han denne annoncering:

"Min kære Søn

Løjtnant Eivind Bruuns Begravelse finder Sted Mandag den 31. Marts Kl. 4 Eftm. fra Gentofte Kirke.

Tog afgaar fra Kbhvn.s Nordbanestation til Gentofte 3.21 Eftm.

Charlottenlund, d. 26. Marts 1919.

L.E. Bruun"

De lange lister over takkeskrivelser for deltagelse i begravelsen vidnede om et fyldt kirkerum.

Lokalpressen omtaler begravelsen således:

"Under meget stor Deltagelse blev Grosserer L.E. Bruuns Søn, Løjtnant Eivind Bruun, der faldt i Estland i Kampen mod Bolsjevikkerne i Mandags, begravet fra Gentofte Kirke.

I det store Følge saas Postmestrene [Einar] Hollbøll og [Christian] Bruun, Kommandør Bauditz, Amtsforvalter Bauditz, Direktørerne Owen og Hugo Carstensen.

Kisten var hyllet i Dannebrog og den estlandske Fane, over hvilke Løjtnantens Kaarde var anbragt.

Kirken var et Væld af Kranse, deriblandt mange, der var medbragt fra Højtiden i Estland, saaledes signerede Kranse fra Estere, Lettere og Danske i Revall "Til den danske Helt" og fra Personalet i L.E. Bruuns Forretning.

Pastor Hoffmeyer og Provst Munck talte og berømmede Løjtnant Bruuns Tapperhed.

Officerer og Underofficerer fra Løjtnantens gamle Kompagni bar Kisten til Graven. Provst Munck forrettede Jordpaakastelsen".

Der har været en del forvirring omkring navnet Eivins stavemåde. Selv skrev faderen altid navnet som Eivind, men af dåbsattest, kirkebog og soldaterpapirer fremgår det, at Eivin staves uden »d«. Der er således også fejl i stavemåden på gravstenen.

SVENSKA FRIKÅRENS
TILL ESTLAND
FRONTDETACHEMENT
I NARVA.

DIPLOM

TILL MINNE AV TILLSAMMANS GENOMKÄMPADE
ÄRO- OCH STRAPATSRIKA DAGAR FÖR **REPUB-
LIKEN ESTLANDS** BEFRIANDE FRÅN BOLSJE-
VISMEN UNDER VINTERN 1919 TILDELAR JAG DENNA DAG

Löjtnanten Svinnd Bruun

SVENSKA FRIKÅRENS

I ESTLAND

MINNESMEDALJ

ÖVER

FRONTDETACHEMENTET I NARVA.

DENNA MEDALJ SKALL BÄRAS SOM ETT
MINNE AV VAD TAPPERHET, ENIGHET OCH GOTT
KAMRATSKAP FÖRMÅTT UTRÄTTA I KAMP MOT
BARBARI OCH FÖRTRYCK.

NARVA DEN 1 NOVEMBER 1919.

E. von Halmberg
DETACHEMENTSCHEF

Major Viljencrantz
ADJUTANT

N.R. 30.

Eivin Bruun i dansk løjtnantsuniform, 1918.

T.v. Godt et år efter tabet af Eivin modtog L.E. Bruun en medalje og et diplom fra chefen for "Svenska Kåren". Desuden modtog Eivin Bruun post mortem Den bulgarske Krigserindringsmedalje 1912-13.

Den store møntsamler

Med den store udlandsaktivitet igennem sin smøreksporvirkosomhed fik Lars Emil Bruun mulighed for igen at interessere sig for sin ungdoms sysler som numismatiker.

Nu kan man jo samle på mange forskellige emner af mere eller mindre kuriøs karakter. Det var også en mani, der smittede L.E. Bruun, og da han samtidig var en sand samlernatur, måtte han naturligvis også have en samling aktuelle lotterisedler. I begyndelsen blot for at dyrke spillelidenskaben, uden at det dog kunne betegnes som ludomani, men lotterisedlerne var en god blanding af samlermani og en ærlig tanke om at støtte formålet bag lotterierne.

Hans efterladte samling af papirer viser således en del lotterisedler fra kollektioner, vi slet ikke kender i dag, hvor danskerens spillelyst og -glæde for det meste er underlagt en statslig styring.

Private indsamlinger og understøttende lotterier var meget udbredt i 1700-tallet, men langt op i 1800-tallet var der indsamlingslotterier til særlige formål i langt større omfang end i dag. En af de store indsamlinger var til fordel for opførelsen af en ny kirke på Christianshavn. Den tyske menighed her havde i lang tid følt sig hæmmet af kun at kunne benytte Vor Frelses Kirke, når den danske menigheds aktiviteter var overstået. Den tyske præst anmodede derfor Frederik V om tilladelse til ved arkitekten Nicolai Eigtveds hjælp at opføre en kirke til brug for den tyske menighed. Kongen stillede grunden til rådighed,

men pengene til opførelsen blev for en væsentlig del indtjent ved to lotterier, der i alt indbragte 41.600 rdl. "Friederichs deutsche Kirche" eller Christianskirken, som den hedder i dag, blev derfor i en lang årrække kaldt for "Lotterikirken", og nostalgiske københavnere anvender lidt spøgefuldt også i dag dette udtryk, når de omtaler kirken i Strandgade.

Lars Emil Bruun deltog af naturlige grunde ikke i dette lotteri, men samlingen af lotteribeviser ved hans død viser nogle af disse mere forskelligartede indsamlingsformål.

Et faktum er det dog, at L.E. Bruun senere blev en lidenskabelig spiller, og forlydender om, at han sprængte banken i kasinoet i Monte Carlo, hvor han elskede at komme, kan meget vel have noget på sig. Det fortælles, at en af grundene til at opføre villa "Eleanor" var, at den lå i passende gåafstand fra kasinoet. På sine store rejser til USA benyttede han også lejligheden til at frekventere spillekasinoer. Det er desuden tidligere omtalt, at han også var meget optaget af at spille l'hombre både på de store rejser og med familie og gode venner.

Det blev dog mønt- og medaljesamling eller numismatik, der blev hans store lidenskab. Numismatik er græsk og betyder læren om mønter og er at betragte som en historisk hjælpedisciplin, men hertil knytter sig ofte en betydelig samlerinteresse. Der er megen historisk dokumentation at hente via de gamle mønter, og uden at det

Et af de mere kuriøse eksemplarer i L.E. Bruuns samling er måske seldom til Idiot Helbredelses Anstaltens Industri-Lotteri.

På bagsiden af medaljen over sin højtelskede moder fik han indgraveret følgende vers:

*Hun boded Savn
med aaben Haand
hun lindred Sorg
med Mildheds Aand
en from retsindig Kvinde
til Varetægt i Efterslægt
befales hendes Minde*

Det vides ikke hvem, der har skrevet dette, men i familie-kredsen holder man til, at L.E. Bruuns svoger, Knud Bauditz, stod bag verset.

betragtes som danefæ, har mange møntsamlere således et historisk materiale, som selv vore egne nationale museer ikke er i besiddelse af.

Allerede under sin læretid i Holbæk grundlagde L.E. Bruun en pæn samling på 49 sølv-mønter og 87 kobberskillinger, som hurtigt voksede stærkt – ja, så stærkt, at han ikke kunne afse tid til en egentlig katalogisering. I familie-kredsen er det opfattelsen, at hans interesse for gamle mønter stammer fra hans tidlige barndom i Gentoft. Han havde ofte hørt historien om de to drenge, der i 1777 havde opdaget noget, der skinnede blankt under Kongehøjen i Sølystparken i Klampenborg. Da drengene gravede lidt i jorden, viste det sig, at det var en stor møntskat

Efter Dronning Margrethe I var død af pest på Flensborg fjord i 1412, overtog hendes fostersøn Erik af Pommern magten i den union mellem de skandinaviske lande, som Margrethe i 1397 havde etableret i Kalmar. Han formåede dog ikke at holde sammen på rigerne og efter en række militære nederlag og gentagne konfrontationer med rigsrådet, abdicerede den temperamentsfulde konge i utide og trak sig tilbage til Gotland, hvor han i realiteten ernærede sig som fribytter. På den her afbillede og forstørrede mønt, der er slået i Visby på Gotland, bærer aversen den meget sigende indskrift: "Eric gotor rex" eller Erik konge af Gotland. Mønten er således et vigtigt vidnesbyrd om den danske søverkonges dage på Gotland, hvor han døde i 1459. Mønten vises her dels i naturlig størrelse og dels forstørret ca. 300%.

Christian Jürgensen Thomsen (1788-1865) kaldes også Nationalmuseets grundlægger. Selv om han ikke havde en akademisk uddannelse, blev han en meget betydelig museumsmand, arkæolog og møntsamlere med mere end 27.000 stykker. Var fra 1842 Møntkabinettets direktør.

med over 1600 mønter tilbage fra Erik Klippings tid (1259–1286). Måske har også historien om en anden stor møntskat, der blev fundet i Gentoft, gjort sit til, at interessen blev endnu mere vakt hos den unge Lars Emil. Denne skat blev i 1783 også fundet i Gentoft Kommune på Bregnegaardens jorder og viste sig at indeholde 309 af Christian IV's dalere.

Da L.E. Bruun senere boede i København, blev han sammen med generalmajor C. T. Jørgensen en af stifterne af »Møntsamlereforeningen i København af 1885« og ydede i mange år økonomiske bidrag til udgivelsen af foreningens publikationer. Den skiftede i 1889 navn til »Den Numismatiske Forening i København«. Han var foreningens revisor i næsten 10 år og næstformand i perioden 1916 til 1920. Dette førte imidlertid mere og mere med sig. Han blev også medlem af såvel den ældste nordiske forening på dette felt – »Svenska Numismatiska Föreningen« – et højt estimeret medlem af »The Royal Numismatic Society« samt af »The American Numismatic

Society«. Lars Emil Bruun holdt i disse kredse gerne foredrag om mønter og fremviste dele af sine betydelige møntsamlinger.

På sine forretningsrejser i England etablerede han gode kontakter også til numismatiske kredse. De dansk-engelske mønter fra Knud den Stores (1018-1035) tid førte Lars Emil Bruun ind på også at samle engelske mønter, og han foretog ret betydelige indkøb af møntsamlinger både i Danmark og på de store auktioner i London. På en af disse over storsamlere *Hyman Montagus* samling i London erhvervede han således en mønt fra en af de gamle danske vikingekonger, hvor han i indskriften mente at kunne finde navnet på den danske vikingekonge *Bagseeg* (Berse), der faldt i det betydningsfulde slag ved Ashdown i år 871. Havde de danske vikinger vundet dette slag, var kristendommen sandsynligvis blevet undertrykt i England, mener historikeren Palle Lauring.

Allerede i L.E. Bruuns tidlige korrespondance kan man se, at han rettede henvendelse til mange

europæiske auktionshuse, efter han havde studeret disses møntkataloger med en dybdeborende akkuratelse og nøjagtighed, således at han kun bød på de eksemplarer, der virkelig havde hans bevågenhed og opfyldte hans ønske om at få dem indlemmet i sin samling.

Et eksempel:

*den 15. September 1891
Hr. H. Bukowski
Stockholm*

Takkende Dem for det sendte Catalog over Hammers Møntsamling fremkommer disse Linier, nærmest for at bede Dem godhedsfyldt købe for mig paa Auktionen de paa vedlagte Liste anførte Numre – ligesom forrige Gang har jeg ikke limiteret Prisen, men overlader til Dem at købe til mig, hvad som kan faaes til rimelige Priser. De erindrer jo nok, at jeg kun ønsker vel conserverede Exemplarer, da jeg ikke holder forslidte Stykker i min Samling.

Hvad de danske Mønter angaaer, da har jeg heller ikke anført Priser, men de med rødt skrevne Numre, ønsker jeg særlig gjerne, hvorfor De bedes købe dem til mig, selv om Prisen skulde blive noget høj.

De bedes ligeledes efter Auktionen sende mig et Exemplar af Cataloget med vedføjede Priser.

*Med særdeles Agtelse
L.E. Bruun*

Herefter følger en liste på 233 katalognumre, hvortil yderligere kommer de med rødt markerede danske mønter på 20 stykker.

Brevene til andre udenlandske møntauktionshuse er skrevet på et formfuldendt sprog til de respektive lande – det være sig på fransk, tysk, engelsk eller spansk.

Den righoldige korrespondance viser et meget bredt researchområde for hans møntinteresse. Han abonnerede fast på møntkataloger hos de store internationale mønthuse (se illustration side 113).

Ludvig Bramsen (1847-1914) i sin uniform som Danmarks indenrigsminister (1900-1901). Ludvig Bramsen var forsikringsmand og formand for Numismatisk Forening i perioden 1898-1914.

*16 July 1886
Messrs. W. S. Lincoln & Son
London*

Dear Sirs

Your favour of the 7 inst. came duly to hand and contents noted also the enclosed 4 coins. Today I received from post office your remittance 1 £ 5 sh. settling this affair. I have several times bought coins from Saint Canute 1080-1086 – in England and when I called on you in London 3 weeks ago, I bought one of you. If you have some more of these coins you can send me them, but I can not afford to pay more than about 10 sh. pr. piece for them. If you get some other Danish coins or such as you suppose to be Danish, it would be a good pace if you sent me a sketch of them and the price on a letter post card. It cost only a penny.

*Awaiting your further communication
I am
Yours truly
L.E. Bruun*

June the 20th 1895.Messrs W. P. Lincoln & Son
London

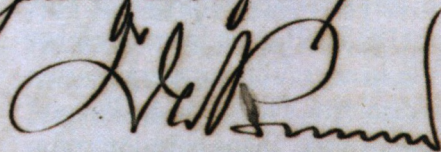
Dear Sirs

The catalogue of the Burgess Smith sale
came duly to hand. Please buy for me on the said
sale the following numbers if attainable at the
fixed maximum prices or less say

No 17 at 205/-
 . 18 . 130/-
 . 80 . 105/-
 . 82 . 180/-
 . 114 . 80/-
 232 . 40/-
 364 . 140/-
 488 . 80/-
 504 . 105/-

The number 504 is a Danish medal from
Christian the 4th but as I can't see from
the catalogue which medal it is I
have fixed 105 shillings but I really
expect to get it much cheaper
especially as it is not in a very
fine condition in the meantime
please do your best to get this medal
for me.

I am Dear Sirs
Yours faithfully

Professoren, zoologen, forfatteren og numismatikeren Vilhelm Bergsøe (1835-1911). (Foto: Numismatisk Forening).

Han korresponderede også med andre af de store mønthuse, hvis han ikke selv var i det pågældende land på tidspunktet for auktionerne. Han foretog store indkøb fra bl.a. Montagu's, Hilton-Price's, Roth's og Walter's samlinger, der blev solgt i London. Herhjemme købte han også betydeligt ind i de store samlinger, der på det tidspunkt kom under hammeren. Således købte han en del af Christian Jürgensen Thomsens samling af middelaldermønter og i 1892 også Ludvig Bramsens store samling af engelske mønter.

Som nævnt var han medstifter af »Møntsamlereforeningen i Kjøbenhavn af 1885«, hvor også et andet af tidens store navne inden for numismatikken, forfatteren og zoologen dr. phil. Vilhelm Bergsøe (1835-1911) var blandt de første medlemmer. Alle kender Vilhelm Bergsøe som forfatteren til romanerne "Fra Piazza del Popolo" og "Fra den gamle Fabrik" (hans barndomserindringer) og en lang række værker, men langt færre kender ham som numismatiker. Den sidstnævnte interesse førtes også over i de litterære værker med hans roman "Falskmøntneren". Handlingen

i denne blev baseret på en autentisk begivenhed i Danmark. En gravør var blevet fængslet for falskmøntneri, og efter at have udstået sin straf rejste han til Brasilien, hvor han genoptog sit fag som gravør og endte som hofmedaljør for Den kejserlige Mønt i Brasilien. Brasilien var kejserrige i perioden 1822-1891.

Vilhelm Bergsøe blev foreningens anden formand, og umiddelbart efter han var tiltrådt som sådan i 1889, udgav han sit meget betydningsfulde værk om "Danske Medailler og Jetons fra 1789-1891". I 1895 udgav han også bogen "Trankebar-mønter" op til 1845.

Bergsøe satte åbenbart ikke sit lys under en skæppe, idet han på et af foreningens møder foreslog, at der blev udført en medalje af ham selv, og han opfordrede direkte foreningens medlemmer til at købe et antal eksemplarer af denne. Opstod der en form for jalousi mellem medlemmerne efter dette usædvanlige initiativ?

Tonen blev i hvert fald lidt mindre hjertelig, da en kreds af medlemmerne ville fejre Frederikskirkens indvielse i 1894 og ikke mindst C.F. Tietgen og hans initiativer til kirkens endelige opførelse.

Frederikskirken, eller Marmorkirken, som den også kaldes, havde siden Frederik V's dage (1746-1766) ligget hen som en ruin eller rettere et ufærdigt bygningsværk. Men C.F. Tietgen (1829-1901) så det som en opgave for ham at fuldføre byggeriet som en passende afslutning på Frederiksstaden. Det skulle efter hans opfattelse ikke være forbundet med økonomisk gevinst for ham, men tværtimod med en personlig risiko, men også stor tilfredsstillelse, såfremt det lykkedes. Og det gjorde det.

»Møntsamlereforeningen i Kjøbenhavn af 1885« ønskede på denne baggrund at hylde C.F. Tietgen ved at udgive en medalje til hans ære. En del af de 24 medlemmer i foreningen havde tegnet sig som garanter for de dyre fremstillingsomkostninger til dels efter deres økonomiske formåen, og da afsætningen af medaljen, der var udført af Sofus Lindahl, ikke gik så godt som forventet, måtte medlemmernes garanti træde til.

Den omstridte medalje til ære for C.F. Tietgen og hans indsats for færdiggørelsen af Marmorkirken i København udførtes af Hans Peter Sophus Lindahl i 1894. Medaljens diameter er 56 mm.

Herved opstod der imidlertid alvorlige gnidninger mellem medlemmerne, da regningen for medaljens fremstilling skulle betales.

Der har uden tvivl været store forventninger til, at L.E. Bruun, som var en af byens mere betydningsfulde økonomiske figurer, ville træde til og hjælpe foreningen med dette problem, men han holdt sig til sin oprindelige garantis omfang. Følgen heraf blev et voldsomt sammenstød mellem ham og foreningens formand, professor Vilh. Bergsøe ved et møde i foreningen den 17. oktober 1896, og mindre velvalgte ord fløj gennem luften.

Sammenstødet skabte en del opmærksomhed. Af L.E. Bruuns egne papirer fremgår det, hvorledes han så på sagen. I en trykt skrivelse til medlemmerne fremstiller han bataljen således og her gengivet med hans egne ord og skrivemåde:

d. 19. Novbr. 1896

For at fastslaa hvad der foregik paa Mødet den 17. October i Numismatisk Forening skal jeg herved give følgende Fremstilling af, hvad der virkelig passede.

Ifølge med Herr Skibslæge Arntz traadte jeg bemeldte Aften ind i Lokalet, hvor d'Herrer Bergsøe og Mørck allerede befandt sig. Jeg, Bruun, sagde da God Aften og bukkede for de to tilstedeværende Herrer, Hr. Mørck gav mig Haanden, idet han ytrede sin Glæde over at se mig igjen efter min lange Sygdom.

Professor Bergsøe stod bag ved Herr Mørck, og da Herr. Mørck og jeg havde talt sammen, ytrede Prof. Bergsøe i en spodsk Tone: "vil De ikke give mig Haanden?", hvortil jeg svarede: "jo jeg vil, men for resten synes jeg, at det er Dem, der burde give mig Haanden først, da det var Dem, der har fornærmet mig". Hertil svarede professor Bergsøe: "Jeg give Dem Haanden, det kan aldrig falde mig ind, men for resten hvormed har jeg fornærmet Dem?" Jeg sagde da: "De har fornærmet mig dermed, at De har fortalt om mig, at jeg har kjøbt 10 Medailler,

som jeg bagefter ikke vilde modtage, og at jeg havde sendt baade Medaillerne og Regningen tilbage igjen; desuden har De gaaet omkring og fortalt Folk om Indholdet af et Brev, som De har skrevet eller agtede at skrive til mig, men som De dog ikke har turdet sende mig.”

Hertil svarede Professoren intet, men sagde: “Her vil jeg ikke være, Mørck, vil De lade Viceformanden lede Mødet”, hvorpaa han tog en medbragt Pakke, sagde Farvel til d’Herrer Arntz og Mørck, men da han kom hen i Nærheden af Døren, sagde han: “Kjære Bruun, De er en Bonde”, hvortil jeg svarede: “Det ved jeg ikke, men hvad jeg ved, er, at jeg i hvert Fald ikke er en Løgnhals”. Det gav et Sæt i Prof. Bergsøe, men han fortsatte sin Gang ud i Entreen, hvorfor han dog paa Herr. Mørcks Anmodning kom tilbage og spurgte, hvad jeg mente.

Jeg svarede, at jeg mente, hvad jeg sagde, men for øvrigt mente jeg ogsaa, at det var Løgn, hvad han havde fortalt om mig angaaende Kjøbet af de 10 Medailler. Professor B. bad da, om han maatte oplyse, hvorledes Sagen forholdt sig, hvortil jeg svarede “ja, gjerne, men paa den Betingelse, at jeg har Lov til at sige til, naar De fortæller noget, der ikke er sandt”. Herr Bergsøe begyndte da sin Forklaring paa følgende Maade: “Mine Herrer, Sagen er den, Grosserer Bruun købte for 50 Kroner Medaljer, og da de blev sendte, vilde han ikke modtage dem”. Hertil svarede jeg: “det er Løgn”; og da Herr. Bergsøe fremdeles vedblev med at fortælle videre paa denne aldeles usande Historie, sagde jeg: “De staar jo her og lyver mig lige op i Øjnene”. Dette bragte da Prof. B. til at høre op med sin Forklaring om Medaillerne. Han benægtede derpaa, at han kjendte det Mindste til Historien om Brevet og mente, at jeg maatte være gal, hvortil jeg svarede: “De kan nu gøre, hvad De vil, saa vil Enden dog blive den, at De kommer til at arrangere Dem med mig”. Efter at have erklæret, at det vilde han aldrig i Evighed gjøre, tog han igjen sin Pakke og forlod Lokalet.

Hele Sammenstødet varede kun nogle faa Minutter, og tilstede var foruden Professor Bergsøe og jeg – d’Herrer Arntz og Mørck.

I Anledning af ovenstaaende Fremstilling hvad der tildrog sig paa Mødet i Numismatisk Forening d. 17. Oktober d. A. skal jeg, som var til stede udtale: at Sammenstødet mellem D’hrr. Bruun og Bergsøe begyndte og udviklede sig som der er refereret, og at foranstaaende Fremstilling i Hovedtrækkene er korrekt og paalidelig.

Gl. Torv 18. e 19/11 96.

S. Arntz.

Formanden Vilh. Bergsøe anmodede sin næstformand om skriftligt at svare på denne fremstilling. Og så måtte L.E. Bruun igen til skrivetøjet for at svare næstformanden.

Herr. Generalmajor C. T. Jørgensen

R af D Dbmd. pp.

Viceformand i Numismatisk Forening
Kjøbenhavn

Jeg har modtaget Deres ærede Skrivelse af 21. d. Md. og skal som Svar tillade mig at bemærke følgende:

1. Jeg maa hævde, at Sagen om de 10 Medailler er Foreningen absolut vedkommende, da det drejer sig om et Tab, som Foreningen efter dens Formands Mening har lidt gennem min Uordholdenhed.

2. Professor Bergsøes Forklaring, om hvad der tildrog sig den 17. Oktober, er urigtig; det var ham og ikke mig, der begyndte Striden, hvilket Herr Arntz’ Erklæring bevidner.

3. Naar Herr Generalen mener, at det skulde være et fra min Side planlagt Overfald paa Herr Bergsøe, da er denne Opfattelse ganske fejlagtig – Den Mand, som d’Herrer Goldschmidt og Mørck mødte, var Guldsmed Dragsted; naar han spurgte, hvorledes det var gaaet i Numismatisk Forening, saa var Grunden efter hans egen Forklaring til mig den, at han tænkte sig Muligheden af en Disput mellem Herr Bergsøe og mig, fordi jeg kort forinden havde konfereret med ham – Dragsted – om, hvad der var passeret med hensyn til de 10 Medailler. Herr Dragsted havde slet ingen Grund til at formode, at noget lignende skulde ske paa Mødet, som det, der i virkeligheden fandt Sted.

4. Nogen yderligere Undskyldning end den jeg allerede har bragt i min trykte Forklaring anser jeg det ikke for nødvendigt at gøre Foreningen, da det jo er mig, der først er overfalden.

5. En Undskyldning til Hr. Bergsøe, hverken kan eller vil jeg give, da det er ham, som har forurettet mig, og naar han selv først benytter Skjældsord, maa han være forberedt paa at faa Svar paa samme Maade. Jeg har for øvrigt ikke kaldt ham en "Løgner", men kun sagt som Svar paa hans Udtalelse til mig – "at jeg var en Bonde" – at det vidste jeg ikke, men hvad jeg vidste, var – "at jeg i hvert Fald ikke var en Løgnhals". Jeg har derfor sagt, at det var Løgn, det Professoren havde fortalt om mig, og det som han gjentog samme Aften, men jeg har ikke erklæret ham for at være en Løgner.

Herr Generalen ønsker en ny Redegjørelse fra mig; jeg maa dertil svare, at jeg allerede i min trykte Fremstilling har udviklet Tvistpunkterne saa udførligt, at en ny Forklaring kun vilde blive en Gjentakelse. Jeg skal derfor henvise til min Piece af 11. d. Md. i Forbindelse med den indlagte Skriftlige Fremstilling af Enkelthederne ved hint Oprin den 17. Oktober. Denne sidste Forklaring, der er tiltraadt af Herr Skibslæge Arntz, anmoder jeg Dem om ogsaa at forelægge Foreningens Medlemmer paa det Møde, hvor den her omhandlede Sag skal behandles og efter Afbenyttelsen at sende den tilbage.

Med særdeles Agtelse
L.E. Bruun

Brevvekslingen herom fortsatte, og der udviklede sig et stigende ambivalent forhold mellem parterne. Som svar på generalmajorens brev af 30. november skriver L.E. Bruun den 5. december igen til viceformand C. T. Jørgensen – vi springer her de indledende falbelader over:

Naar jeg ikke har fremlagt Beviser for, at Professor Bergsøe løj, da han fortalte Historien om de 10 Medailler, er det fordi Bevisbyrden absolut paahviler Herr Bergsøe, han har fortalt Historien, og maa bevise den; jeg har kun benægtet, at den er sand.

For at slaa Krøniken ned om, at jeg havde lagt en Plan for at overfalde Professor Bergsøe, sender jeg indlagte Kopi af mit Brev til Dem, dateret 27. Novbr. med original Paategning fra d'Herre Dragsted, hvilket Brev De godhedsfuldt bedes fremlægge paa Mødet. Af d'Herre Dragsteds Erklæring vil tilstrækkelig tydeligt fremgaa, hvor løs Herr Bergsøes Paastand er om det planlagte Overfald.

Endvidere vedlægger jeg et Brev fra Herr Boghandler Lynges, der er syg og ikke selv kan møde; ogsaa dette Brev skal jeg anmode Dem om at fremlægge i Aften.

Professor Bergsøe har behaget at sende en trykt Piece i Aftes, saa sent, at det er mig umuligt at besvare den forinden Mødet i Aften; jeg skal derfor kun her bemærke, at den er i høj Grad usandfærdig og for mig kun beviser, hvor vanskeligt det er for Professor B at holde sig til Sandheden.

Med særdeles Agtelse
L.E. Bruun

– og her brevet fra boghandler Lynges:

Hr. Grosserer L.E. Bruun

Uagtet jeg ikke i Et og Alt kan samstemme i Deres Optræden over for vores ærede Formand, maa jeg i det Væsentligste træde paa Deres Parti og beder Dem godhedsfuldt, da jeg paa Grund af Sygdom er forhindret fra at give Møde, stemme paa mine Vegne i Overensstemmelse med den af Dem trykte Meddelelse, og at denne min Udtalelse, som her gives skriftlig, betragtes som afgivet af mig selv paa Mødet i aften.

Ærbødigst
Lynges
d 5/12 96.

Dette er en afskrift af L.E. Bruuns egenhændige nedskrivning af hændelsesforløbet i Den Numismatiske Forening i Kjøbenhavn den 17. oktober 1896.

Bataljen fik foreningsmæssige konsekvenser, idet Vilh. Bergsøe i en håndskreven, kort meddelelse af 20. december 1896 underrettede foreningen om, at han og den samlede bestyrelse havde nedlagt deres poster og udmeldt sig af foreningen, som derefter indtrådte i en dvaletilstand i et par år. Bergsøe blev aldrig forliget med Bruun eller foreningen, og han blev formentlig i numismatisk henseende en bitter mand til sin død den 26. juni 1911.

Bergsøes meddelelse om, at bestyrelsen nedlagde deres tilidshverv. (Kilde: Jørgen Steen Jensen: "Møntsamlere og Forskere 1985")

Senere kom der dog atter gang i mødeaktiviteterne, og L.E. Bruun, der fortsat var et betydningsfuldt medlem, fortalte blandt andet på et velbesøgt møde den 1. april 1905 om de ældste danske mønter, nemlig vikingemønterne fra England, af hvilke han selv havde en del vigtige eksemplarer.

Næsten sideløbende med stridighederne blev der stiftet en ny forening: »Møntsamlereforeningen af 1896«. Først i 1916 blev de to foreningers interessefællesskab beseglet i en ny forening: »Numismatisk Forening i København« – i dag »Dansk Numismatisk Forening«, der således daterer sig tilbage til 1885. I 1985 fejredes 100 års jubilæum, og overinspektøren ved »Den kgl. Mønt- og Medaillesamling« Jørgen Steen Jensen skrev foreningens historie i "Møntsamlere og Forskere 1985", hvorfra væsentlige oplysninger er anvendt her.

Den nye forenings næstformand blev L.E. Bruun i perioden 1916-1920.

For at afrunde historien om de famøse medaljer kan det siges, at også L.E. Bruun fik udført sin egen medalje i 1908 af Sophus Lindahl, men da var oprindelsen til misundelsen for længst glemt, og fremstillingen af L.E. Bruuns medaljer nødvendiggjorde heller ingen garanti fra andre.

Som møntsamlere koncentrerede han sig hovedsageligt om danske, svenske, norske og angelsaksiske mønter, og som nævnt omtalte han gerne med stolthed sine egne vikingeeksemplarer, når han i flere landes numismatiske foreninger holdt foredrag og fremviste mønterne. Hans købmandstalent viste sig såvel i salgs- som i købsituationerne, og han havde et særdeles godt øje for mønternes detaljer og vidste ret præcist, om han havde mønten derhjemme. Han var desuden udstyret med en fabelagtig god hukommelse, der gjorde, at han hurtigt kunne bedømme mønter og medaljer og disses værdi.

I modsætning til flere af de øvrige betydende medlemmer af foreningen ses det ikke, at L.E. Bruun blev forfatter til større skriftlige værker om mønter og medaljer, selv om han omgik med planer herom.

Ved Grundloven af 1849 blev der afgivet løfter om blandt andet afvikling af de grundbyrder, der i 1671 var pålagt ejere af større faste ejendomme – dengang især grevskaber og baronier. Ved grundlovsændringen i 1915 blev det indskrevet i loven, at grundbyrder, fideikommiser og len skulle afløses. Det blev de først ved egentlige love i 1918. Det indebar, at mange godser nu skulle fremskaffe likvid kapital for at betale afløsningssummen. Dette gav også grev Hendrik Bille-Brahe-Selby (1870-1938) – ejeren af stamhuset Hvedholm i grevskabet Brahesminde på Fyn – problemer i 1922. For at kunne købe sig fri af grundbyrden, måtte han afhænde sin store møntsamling, der var mere end hundrede år gammel og efter aftale fungerede som reservesamling for »Den kgl. Mønt- og Medaillesamling«. Bille-Brahes samling udgjorde naturligvis en stor værdi

i handel og vandel, og der har formentlig ikke været andre danske købere end L.E. Bruun, der kunne magte denne opgave. Ligesom den meget gamle Brahesminde-samling havde fungeret som en form for reservesamling for »Den kgl. Mønt- og Medaillesamling«, har L.E. Bruun antagelig ønsket det samme for sin egen samling, da han skrev sit testamente.

Ved afløsningen af grundbyrden måtte Hvedholm betale 1.850.000 kr., og ejendommen blev herefter fri ejendom.

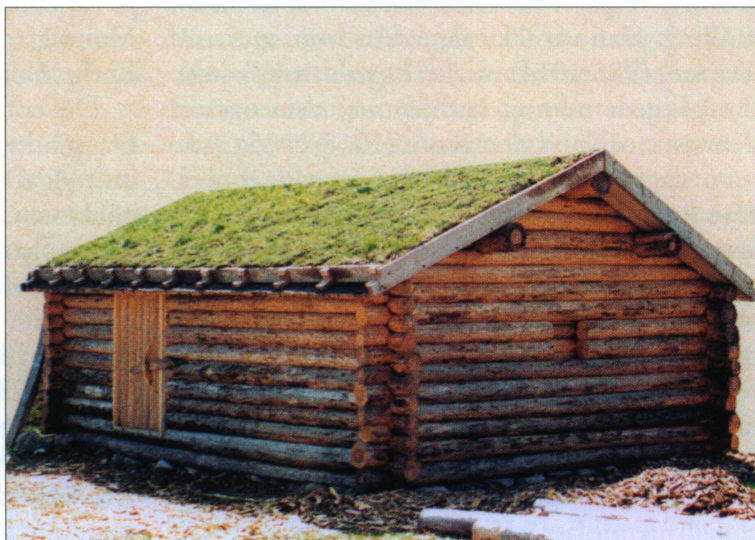
»Den kgl. Mønt- og Medaillesamling« er Danmarks officielle hovedsamling, hvis rødder går tilbage til Frederik III's kunstkammer. I denne samling indgår mønter, der må have hørt til kongefamiliens klenodier i 1500-tallet. En mere prominent og selvstændig tilværelse fik Møntkabinettet fra 1780, hvor samlingen blev opstillet på Rosenborg Slot i de endnu benyttede, smukke møntskabe, der er tegnet af billedhuggeren Johannes Wiedewelt (1731-1802). Under Enevælden (1660-1849) hørte Møntkabinettet ind under kronen, men overgik derefter til staten. I 1867 fik samlingen det nu officielle navn og overflyttedes til Prinsens Palæ i København. Her er den siden 1892 indgået som en del af Nationalmuseets arbejdsområde og udstillinger.

L.E. Bruun købte i kraft af sin kapitalstyrke

også andre komplette samlinger. En af foreningens stiftere og formand i perioden 1914-1916, Johan Samuel Goldschmidt Guildals samling af mønter købte han således i 1919. Efterhånden som hans egen samling voksede, fik han problemer med at sikre dens opbevaring, hvorfor en stor brandsikker boks blev bygget ind i ejendommen Havnegade 29.

Ud over sin store samling af nordiske og angelsaksiske mønter besad han også store samlinger af andre mønter og medaljer. En stor del af hans svenske mønter solgtes på en auktion hos Adolph Hess Nachfolger i Frankfurt am Main i 1914. Et bortsalg han senere bittert fortrød – ikke på grund af prisen på 69.000 Mark – men af ren sorg over at have haft en samling, der nu var blevet spredt for alle vinde. Den anden del af et forestående salg af den svenske samling blev på grund af verdenskrigen udsat, men solgt i 1918 i Sverige for 65.000 kroner. Denne del af samlingen solgtes senere til amerikanske samlere. Endelig blev også andre dele af hans store samling solgt på flere auktioner i London og København efter hans død.

L.E. Bruun korresponderede meget med flere mønthuse i Sverige for at få fat i eftertragtede eksemplarer og rejste desuden meget rundt i Sverige for selv at finde frem til dem. Han besøgte således også arnestedet for den ældste svenske

Billede af resterne af Oluf Skötkonungs møntslagningsværksted i Sigtuna. Postkortet er tilsendt Flemming Weye fra Sigtunas borgmester, Sonja Weidland, der er den eneste danske kvinde i Sverige, som er blevet valgt som borgmester. Den lille by er i dag et yndet turistmål.

møntslagning i Sigtuna. Byen – beliggende ved Mälaren lidt uden for Stockholm – er Sveriges ældste og det første sted, hvor mønter blev slået allerede under Oluf Skötkonungs tid (ca. 995-1022) fra 995 og frem til 1040. Byen fremviser i dag med stolthed stedet, hvor kongens mønthus lå. Det var i Sigtuna i kvarteret Urmakeren, at man i 1990 gjorde det sensationelle møntfund af Sveriges ældste mønt. På en del af mønten kan læses “Sidei”, som kan udlægges som “Situne Dei” eller “Guds Sigtuna”.

Med den store interesse for de gamle mønter måtte L.E. Bruun, som næsten alle møntsamlere, sætte sig grundigt ind i historien uden dog at have den videnskabelige baggrund. Ud over at besøge de numismatisk interessante steder i England under sine forretningsrejser, besøgte han også de steder, der i den dansk-norsk-holstenske stat allerede fra 1600-tallet var hjemsted for møntslagningen. Han besøgte således flere gange møntslagningsstederne i Kristiania (Oslo) – senere Kongsberg – og ikke mindst den også af Christian IV anlagte by, Glückstadt i Slesvig. Møntslagningen dér blev senere flyttet til Altona.

Når man studerer L.E. Bruuns hyppige brevveksling med mønthuse rundt omkring i Europa viser det sig hurtigt, at han kredsede meget om at erhverve nogle af de første danske mønter til sin samling. Han var ikke alene klar over, at Svend Tveskæg (986-1014) var den første danske konge, der prægede mønter herhjemme, men også at dennes søn Knud den Store (1018-1035) satte møntslagningen i system efter engelsk model. Han kom via sit 2. ægteskab med enkedronning Emma til at regere over store dele af England, hvorfra han hentede sin inspiration. L.E. Bruuns møntsamlingsiver koncentrerede sig derfor meget om denne konges møntslagning.

At en udenlandsk storsamler havde interesse i den engelske, tidlige middelalder, vakte en del undren hos Sothebys auktioner, da hans store samling kom under hammeren i 1925. Mange af de bydende her mindedes endnu tydeligt L.E.

Museumsinspektør Steffen Heiberg med en af samlingens portugalsere (Foto Flemming Weye).

Bruuns meget faglige kompetence, når han bød på de store engelske auktioner over samlinger fra Montagu, Murdoch, Hilton-Price, Rashleigh, Roth, Walter og Carlyon-Britton.

Det er flere steder omtalt, at hans samling var Danmarks største private samling. For at få et indtryk af omfanget og værdien af hans samling på næsten 20.000 eksemplarer skal det bemærkes, at alene ved auktionssalget af hans dubletter i dagene 12.-19. oktober 1925 i København, blev dette betegnet som århundredets største auktion. Blot for dubletterne lå de samlede bud på 109.197,50 kr.

Det omfangsrige katalog blev i 1928 endeligt udarbejdet af inspektør Georg Galster ved Den kgl. Mønt- og Medaillesamling. Galster fik også betydelig hjælp hertil af H.H. Schou samt

boghandler Herman Lynge – den sidstnævnte specielt hvad angik den numismatiske litteratur, som L.E. Bruun også ejede. Ud over de værdifulde mønter og medaljer, der blev ranet af tyvene på Frederiksborg Slot, men hvoraf nogle nu er tilbage i samlingen, omfatter denne stort set mønter fra alle danske konger fra Svend Tveskæg, over Knud den Store til Christian VIII. Specielt er der mange fra Christian IV's tid (1588-1648), og her udmærker især portugølserne sig.

Portugølser – eller oprindeligt portuguez – var en tung guldmønt på ca. 35 gram, der blev slået i perioden 1499-1557 i Portugal med inskriptioner, der var en hyldest til opdagelsesrejserne til det Indiske Ocean. Senere fik den efterligninger i flere lande og blev f. eks. slået i Hamburg og under Chr. IV i Haderslev i 1590'erne. I L.E. Bruuns samling findes den også i halve og kvarte portugølser.

Også den svenske del af møntsamlingen er omfangsrig og repræsenterer kongerne fra ca. 995 med Oluf Skötkonung i Sigtuna til Gustav V i 1920'erne. Den norske og den slesvig-holstenske samling tæller også fine og sjældne eksemplarer, dog ikke i så rigt et antal som den danske og svenske.

Ud over mønterne indeholder samlingen en lang række bemærkelsesværdige personmedaljer. Også disse medaljer er opdelt efter lande, og naturligvis er den danske samling rig på begivenheder i den danske historie og på fremtrædende personligheder.

I flæng kan nævnes medaljer over digteren Johannes Ewald, statsmanden Peter Griffenfeld, biskoppen N.F.S. Grundtvig, missionæren Hans Egede, statsministeren J.H.E. Bernstorff og ikke mindst den tidligere omtalte medalje af forfatteren Wilhelm Bergsøe.

L.E. Bruuns testaments opsætning har uden tvivl medført betydelige fordelingsmæssige og juridiske overvejelser for ham. Hans patriotiske sindelag over for lokalområdet og for Danmark, og alt hvad der var dansk, ønskede han blev markeret, selv om han via sit eksportorienterede virke

havde tjent en formue på andre landes indkøb af danske varer. Han havde selv gjort betydelige opkøb af mønter og medaljer på de fleste europæiske auktioner og hos mønthandlere. På den anden side ville han naturligvis også sikre sin familie på flere måder og desuden betænke en del af sine andre interesseområder. At visse af hans sidste ønsker og testamentariske dispositioner ikke blev gennemført efter hans ønske, skyldtes ikke ham, men mere gavemodtagernes reservationer. Det er f.eks. tidligere nævnt, at familien gerne havde set maleriet af ham hænge på Gentofte Rådhus, men dette blev afslået af kommunalbestyrelsen.

Desuden ønskede han at skænke hele sit omfangsrige bibliotek samt "Lindegården" som hjemsted for dette bibliotek til Gentofte Kommune, mod at der var offentlig adgang til biblioteket, og at ejendommen blev vedligeholdt af Gentofte Kommune. Også dette tilbud blev afslået af kommunen. Som følge heraf ændrede Tony og Lars Emil Bruun deres testamente af 17. september 1921 ved kodiciler af 20. og 21. oktober 1922.

Til gengæld kunne menighedsrådet ved Gentofte Kirke vise deres taknemmelighed over hans rundhændede gaver og dækning af udgifter ved kirkens vedligeholdelse og restaureringer. I 1884 opførtes ved korets østgavl en mindre tilbygning, der nu rummer et præsteværelse, og i 1890'erne foretoges også en del mindre forandringer. I 1895 blev således de gamle kakkelovne udskiftet med tre nye cirkulationsovne, og valmtaget på nordfløjen erstattedes af en kamgavl. Alt bekostet af L.E. Bruun.

Offentligheden blev takket være ovennævnte donationer opmærksom på ham som mæcen, men han glemte heller ikke i sit testamente at betænke organisationer og personer uden for familie kredsen. Således blev både "Hestens Værn", "Dyreværnsforeningen Svalen", "Kjædeordenen" samt hans forvalter betænkt med efter datidens forhold ikke ubetydelige beløb.

Som executores testamenti udmeldte Skifteretten

22. december 1923 den svenskfødte generalkonsul, grosserer Anton Karlson og overretssagfører Christian Hede. Sidstnævnte var en særdeles kyndig sagfører og selv en stor møntsamler. Det blev derfor ham, der konciperede testamentets afsnit om mønter og medaljer, og han har kunnet virke som en speciel kyndig vejleder over for L.E. Bruun i disse spørgsmål.

Anton Karlson var svensk generalkonsul for Danmark og Island og oprettede firmaet A.

Karlson, Jern-, Metal- og Maskinforretning i København i 1886. Han blev senere medlem af bestyrelsen i det af L.E. Bruun dominerede aktieselskab, The Copenhagen Export Company.

Testamentet, der i flere omgange har været gjort til genstand for fortolkninger for så vidt angår afsnittene om mønt- og medaljesamlingen, gengives nedenfor i sin fulde ordlyd med kommentarer.

TESTAMENTE

Undertegnede Grosserer Lars Emil Bruun og Hustru Pauline Antoinette Juliane [Tony], født Kiær, opretter herved hver for sig følgende testamentariske Dispositioner:

A

Naar vi afgaar ved Døden, skal vi begravnes i Familiegravstedet paa Gentofte Kirkegaard. Opsættelsen af passende Monumenter bekostes af vore Boer, ligesom der afsættes et Beløb til Vedligeholdelse af Gravstedet for det Tidsrum, for hvilket dette er indkøbt, hvorom bemærkes, at de respektive Boer skal forny Gravstedet for saa lang Tid, som det er muligt.

B

Jeg, L.E. Bruun, træffer for mit Vedkommende følgende Bestemmelser:

§ 1

Saaframt nedenstaaende Dispositioner ikke er fuldført før min Død, træffer mine Executorer Foranstaltning til deres Gennemførelse:

a. Aktierne i A/S L.E. Bruun skal af mit Bo udbringes til størst muligt Beløb, og det er mit Ønske, at Provenuet af disse Aktier i størst muligt

Omfang indgaar kontant i Boet, dog saaledes at det paases, at Realisationerne kun sker paa favorable Vilkaar.

Det samme skal gælde om Aktierne i The Copenhagen Export Company limited og "Northern Preserved Butter Company limited", dog at Aktierne i "The Copenhagen Export Company limited" skal kunne udlægges mine Arvinger, saafremt mine Executorer skønner, at dette vil være fordelagtigere end at realisere Aktierne.

Hvis min Ejendom Gothersgade 101, Matr. Nr. 262 og 241 i Rosenborg Kvarter og mine Interesser i Matr. Nr. 132 og 133 i samme Kvarter ikke indbefattes i et eventuelt Salg af A/S L.E. Bruun overlader jeg til mine Executorer at realisere dem paa bedste Maade, hvis ingen af mine Arvinger ønsker at faa dem udlagt som Arv.

b. A/S Maltegaardens Villakvarter, i hvilket Selskab mit Bo vil eje den overvejende Del af Aktierne skal overtage:

1. Alt hvad, der tilhører mig af Maltegaardens, Bregnegaardens og en Del af Lindegaardens Jorder Matr. Nr. 21a, 22a, 21a, 21ff, og 20t af Gentofte,

Matr. Nr. 2ee-2fu af Ordrup med flere, saavel den ubebyggede Del deraf som bebyggede Parceller, Vejinteresser, og Retten til Vejafgifter, Grundafgifter og Recognitioner [afgifter] ved Ejerskifte. Saafremt der maatte paahvile mit Bo nogen Forpligtelse vedrørende de nævnte Arealer eller hidrørende fra disse, skal disse Forpligtelser ogsaa ved Executorernes Foranstaltning overføres til A/S Maltegaardens Villakvarter.

2. Den faste Ejendom Matr. Nr. 11ag af Ordrup, beliggende ved Stationsvej i Charlottenlund.

3. Den mig tilhørende Grund ved Lindegaardsvej Matr. Nr. 19a af Ordrup.

4. De mig tilhørende Arealer ved Nykøbing Sjælland, dog med undtagelse af Matr. Nr. 29, 30, 1b og 1c sammen med eventuelle andre Dele af Lystskoven. Saafremt ingen af mine Arvinger ønsker at overtage denne Ejendom, hvorved bemærkes, at min Hustru Fru Tony Bruun skal have Fortrinsret til at udtage den og derefter min Søn, min ældste og min yngste Datter i den her nævnte Rækkefølge. Ønsker ingen af Arvingerne at overtage den nævnte Del af Arealerne, overtages de alle af A/S Maltegaardens Villakvarter. Alle disse Ejendomme overdrages til Selskabet til den Pris, hvortil de vurderes til Skifteefterretning, og Executorerne drager Omsorg for, at en saa stor Del af Købesummen som muligt udbetales Boet kontant. Executorerne drager Omsorg for, at Vedtægterne i A/S Maltegaardens Villakvarter ændres under behørigt Hensyntagen til, at Aktiemajoriteten i Fremtiden ikke vil ligge paa en enkelt Haand. Vedtægterne bør ogsaa indeholde nøjagtige Regler for indsættelsen af en kyndig Bestyrelse.

c. Min Villa paa Annettevej i Ordrup med tilhørende Grund derunder den gamle Gaard Lindegaarden ved Lindegaardsvej Matr. Nr. 2dl, dm, dn, do, 2ge og gd, 2r, 2g og 2gz af Ordrup samt de Matr. Nr. 2h knyttede Rettigheder til Oppebærelse af

visse Ydelser af Parceller i Ordrup betragtes som en Ejendom. Denne Ejendom vil Boet have at frigøre for alle private Prioriteter og Forhæftelser derunder ogsaa Forhæftelserne til Fru Ingeborg Bruun, født Bauditz. De nærmere Regler for, hvad der i Øvrigt foretages med denne Ejendom, findes nedenfor.

§ 2

Min Villaejendom, saaledes som den er beskrevet foran, skal min Hustru, Fru Tony Bruun, have Ret til at udtage som en Del af sin Arv for det Beløb, hvortil den er vurderet til Skifteefterretning. Da der til Matr. Nr. 2h er knyttet visse aarlige Indtægter, saasom Vejafgifter, Grundafgifter og Recognitioner ved Ejerskifte, vil min Hustru have at tilsvare Boet for Kapitalværdien af disse Ydelser. I saa Henseende bestemmes, at de Ydelser, der indgaa med et fast aarligt Beløb kapitaliseres efter tyve Gange den enkelte aarlige Ydelse, medens Recognitioner kapitaliseres med 1½ Gang den enkelte Ydelses Beløb.

Min Hustru er ikke berettiget til at sælge Ejendommen uden først at have tilbudt min Søn Hans denne tillige med fornævnte Ydelser knyttet til Matr. Nr. 2h for samme Sum, hvortil den i sin Tid er udlagt af mit Bo og med Tillæg af Bekostningen ved eventuelle Om- eller Tilbygninger.

Ønsker min Søn ikke at overtage Ejendommen m.v. skal den tilbydes mine Døtre først den Ældste, men hvis hun ikke vil overtage Ejendommen, da den Yngste. Vil ingen af mine Børn have Ejendommen, skal min Hustru have fri Raadighed over den.

Ved min Hustrus Død skal hendes Bo tilbyde mine Børn Ejendommen paa de anførte Vilkaar og i den anførte Orden.

Er nogen af mine Børn afgaaet ved Døden, naar Spørgsmaalet om Ejendommens Overtagelse kommer til at foreligge, skal Tilbuddet rettes til den næste i den foran opstillede Orden og enhver, der overtager Ejendommen, har i Øvrigt for sit og sit Bos vedkommende samme Pligt som nævnt til at gøre Tilbud. Først ved den længstlevendes Død bliver Ejendommen fri Ejendom.

For min Søn Hans' vedkommende gælder dog den Regel, at hvis han efterlader sig mandligt Afkom,

skal en af disse kunne overtage Ejendommen efter ham paa de anførte Vilkaar.

Som tidligere anført udlægges Ejendommen fri for anden Behæftelse end den nuværende Kreditforeningsgæld samt med de paahvilende servitutmæssige Byrder og Forpligtelser. Der vil derhos være at paalægge Hæftelser med Hensyn til Plads paa Lindegaarden for Bruuns Bibliothek i Ordrup, hvorom nærmere findes nedenfor, samt om at Ejendommen ikke maa udstykes eller behæftes. Min Hustru, Fru Tony Bruun, skal derhos have Ret til for Vurderingssummen at udtage som Arv den Del af Indboet i videste Forstand, som ved min Død maatte findes paa Ejendommen, men med Pligt til at lade dette følge med Ejendommen til Overtagelsesprisen, naar denne af hende eller hendes Bo tilbydes til et af mine Børn overensstemmende med foranførte.

L.E. Bruun var en meget patriotisk og fædrelandskærlig person. Han havde et stort ønske om, at der blev oprettet endnu et universitet i Danmark. Han nærrede store forhåbninger til, at

dette kunne komme til at ligge i Viborg, og en ny bygning til Nationalmuseet var også et af hans sværmerier. Denne kunne passende ligge i nærheden af Rosenborg Slot i København og udstyres med bombesikre, underjordiske rum, som vi i dag kender det fra opbevaringen af rigets kronjuveler. Det var livet igennem hans store frygt, at krigens ulykker skulle ramme København og dermed også Nationalmuseet i Prinsens Palæ med tab af Den kgl. Mønt- og Medaillesamling til følge. Han bestemte sig derfor for i sit testamente – stærkt tilskyndet af Chr. Hede – til at få indskrevet, at hans samling i 100 år efter hans død skulle henligge som reserve for Den kongelige Mønt- og Medaillesamling.

§ 3

Med min Mønt- og Medaillesamling forholdes saaledes:

Over Samlingen skal der straks efter min Død udarbejdes et Katalog med Tavler, der er Samlingen værdigt; og hvor der inden for rimelige Grænser med Hensyn til Bekostningen anvendes saa meget,

Hans Henrik Schou (1858-1932) påbegyndte registreringen af varianter af mønterne efter 1448. I 1926 udgav Numismatisk Forening hans værk: "Beskrivelse af Danske og Norske Mønter 1448-1814 og Danske Mønter 1815-1923".

at Kataloget kan være et historisk Vidnesbyrd om Samlingens Størrelse og Betydning og om Stykkernes Konservering. Kataloget over min svenske Samling skal tjene som Mønster for nærværende Katalog. De daværende Medlemmer af Numismatisk Forening skal have et Exemplar af Kataloget gratis, ligesom det skal tilsendes de mere betydelige Samlinger i Ind- og Udlandet.

Endvidere skal Samlingen vurderes, og det er mit Ønske, at mine Executorer lader dette foretage ved eller i Samraad med Ingeniør H.H. Schou.

Direktør, cand. polyt. Hans Henrik Schou (1858-1932) var – naturligvis – også en særlig sagkyndig numismatiker. Schou, som var uddannet ingeniør, blev medstifter af Atlas Køleteknik i 1897 og firmaets administrerende direktør i 1918. Han var en særdeles habil numismatiker, der i 1926 udgav en prisværdig, nøjagtig og omhyggelig beskrivelse af danske og norske mønter fra 1448-1814 og danske mønter 1815-1923. Han blev æresmedlem af Numismatisk Forening. Harald Salomon udførte i 1935 en medalje af H.H. Schou.

Schou forestod den meget store aftrykssamling af en række private og offentlige møntsamlinger – et materiale, der i dag blandt fagfolk kaldes “Schous aftrykssamling”, og som danner grundlaget for megen numismatisk forskning. Det blev også ham, der sørgede for udarbejdelsen af den store fortegnelse over L.E. Bruuns Mønt- og Medaillesamling af de danske og norske mønter fra 1448 til 1923. De øvrige perioder blev varetaget af museumsinspektør Georg Galster.

Auktionen over dubletterne fra L.E. Bruuns Mønt- og Medaillesamling blev afholdt i København i 1925 og ledet af Holger Hede.

Det blev i øvrigt til flere ret store og omfattende møntauktioner i begyndelsen af 1920'erne. Efter Landmandsbankens krak i 1922 blev bankens direktør Emil Glückstadt (1875-1923) fængslet og tiltalt for bedrageri, men i fængslet begik han selvmord, inden dommen blev afsagt. Hans meget betydelige og omfattende samling af

danske mønter, der egentlig var grundlagt af faderen Isak Moses Hartvig Glückstadt (1839-1910) overgik efter selvmordet til indfrielse af gælden til Landmandsbanken, som lod samlingen afhænde i 1924 ved to store møntauktioner.

Katalogiseringen af L.E. Bruuns store bogsamling af numismatisk litteratur, der også endte med at blive opbevaret på Frederiksborg Slot, stod hans nære ven boghandler Herman Lynge for.

I kataloget er alle mønter fra Brahesminde-samlingen mærket med “B=B”, og det er til disse mønter, at staten har forkøbsret. Da det formentlig ikke er sandsynligt, at Staten afsætter penge til at købe dem til markedsværdien, har Holger Hede stiftet Selskabet Den kgl. Mønt- og Medaillesamlings Venner, der har til formål at

L.E. Bruuns samling af numismatisk litteratur på Frederiksborg Slot (Foto Flemming Weye).

Holger Hede, der var søn af Christian Hede, overtog faderens opgaver som medlem af bestyrelsen for L.E. Bruuns Mønt- og Medaillesamling. Han blev æresmedlem i Dansk Numismatisk Forening i 1964. Senere i 1977 udførte Harald Salomon en medalje af Holger Hede. Inskriptionen: "Esse non videri", der også var Tycho Brahes (1546-1601) valgsprog, udlægges som: "Det betyder intet, hvad du synes at være, men hvad du er".

være støtteforening til »Den kgl. Mønt- og Medaillesamling« og desuden indsamle et beløb for at kunne købe mønter fra L.E. Bruuns Mønt- og Medaillesamling. Det har åbenbart været Holger Hedes opfattelse, at staten til sin tid ikke vil kunne foretage lovinitiativer til at forhindre det frie salg eller afsætte tilstrækkelige midler til at kunne gå ind og byde på auktionerne i 2023. »Selskabet Den kgl. Mønt- og Medaillesamlings Venner« anser det for ønskeligt, at der til den tid er indsamlet en betydelig kapital. Ved en beslutning, der kun kræver flertal inden for bestyrelsen, kan kapitalen helt eller delvis anvendes til erhvervelse af mønter og medaljer til »Den kgl. Mønt- og Medaillesamling«.

Det har fra flere sider været antydnet, at det var Chr. Hede, der overbeviste L.E. Bruun om det betimelige i, at hans samling skulle være reserve til Den kgl. Mønt- og Medaillesamling i Prinsens Palæ i København. Chr. Hede var koncipisten af L.E. Bruuns testamente og desuden en kyndig numismatiker, men var naturligvis også bekendt

med, hvad der rørte sig blandt datidens store samlere. Han var bekendt med den frygt, som Nationalmuseets egne folk nærede for, at nationalværdierne skulle gå til grunde. Man havde stadig i erindring, at det nærliggende Christiansborg Slot havde været udsat for altødelæggende storbrande i 1794 og i 1884, og at hovedstaden havde været udsat for terrorbombardementer af englænderne i 1807. Hertil kom, at krigsødelæggelserne under 1. verdenskrig endnu var dagsaktuelle, og luftskibe og flyvemaskiner i militært øjemed udviklede sig meget hurtigt. »Den kgl. Mønt- og Medaillesamling« opbevaredes indtil 1867 på Rosenborg.

Det var nok på denne baggrund, at Nationalmuseets ledende medarbejdere med glæde havde modtaget tilbuddet fra lensgreve Bille-Brahe på Hvedholm om, at hans righoldige samling kunne være reservesamling for Den kgl. Mønt- og Medaillesamling. Dette ønske blev indføjet i den købsaftale, der blev indgået i 1922 med L.E. Bruun som køber til Bille-Brahe-samlingen,

som således skulle være grundlaget for hans testamentariske bestemmelse om, at hans samling i hundrede år efter hans død skulle fungere som reservesamling for Den kgl. Mønt- og Medaillesamling.

Det var L.E. Bruuns udtrykkelige ønske, at såfremt staten skulle finde på at foretage ekspropriation eller formuebeskatning af sådanne effekter, som samlingen består af eller anden form for beskatning, som bestyrelsen sidestiller hermed, da skal samlingen straks sælges på offentlig auktion, og provenuet fordeles mellem arvingerne.

a) Alle de Mønter, der findes ved min Død, og som er slaaede i Northumberland eller i Østangel samt alle irske Mønter skal uden Vederlag overgives til Den kgl. Mønt- og Medaillesamling i København; dog først naar denne Samling bliver anbragt i en Bygning, der saa vidt muligt er sikret mod Ildebrand og Indbrudstyveri. Indtil da bevares Samlingen af den i Ltr. c. ommeldte Bestyrelse, der afgør hvornaar Den kgl. Mønt- og Medaillesamling maa anses for berettiget til at faa de ovennævnte Mønter og Medailler udleveret.

Den her skænkede Samling skal holdes samlet og betegnes som L.E. Bruuns Gave til Den kgl. Mønt- og Medaillesamling.

b) Min Samling af engelske, franske og spanske Mønter samt i øvrigt, hvad der ikke omfattes af Litr. a og c skal sælges ved offentlig Auktion formentlig bedst i England.

De under a) nævnte mønter blev katalogiseret i 1928 og siden optaget i Den kgl. Mønt- og Medaillesamlings sylloger (gennemillustrerede) kataloger over angelsaksiske og irske mønter. Også dette arbejde udførtes af Georg Galster, og de syv bind udkom i 1964 og 1975.

De under b) nævnte mønter bortsolgte ved to auktioner hos Sothesby and Co. Ltd. i London henholdsvis den 18. og 25.-27. maj 1925. De samlede bud androg i alt 243.353,25 kr. – et efter datidens forhold meget stort beløb. Provenuet indgik i bodelingen.

c) Mine danske, norske og slesvig-holstenske Mønter, mine danske, norske, slesvig-holstenske og svenske Medailler samt alle mine Personmedailler skal holdes samlede og betegnes som "L.E. Bruuns Mønt- og Medaillesamling".

Samlingen skal i et Tidsrum af 100 Aar efter min Død tjene som Reserve for Den kgl. Mønt- og Medaillesamling i København i den Forstand, at hvis denne skulde i det væsentlige ødelægges ved Brand eller bortkomme ved Tyveri eller anden saadan Begivenhed, skal min Samling tilbydes Staten som Gave. Samlingens nedennævnte Bestyrelse afgør uden Recurs til Domstolene, hvornaar denne Betingelse er indtraadt.

I det førnævnte Tidsrum, eventuelt indtil Samlingen bortgives som nysævnt, skal Raadigheden over og Ansvaret for Samlingen være hos en Bestyrelse paa 3 Medlemmer, hvortil jeg herved udnævner:

1. Ingeniør H.H. Schou
2. Overretssagfører Chr. Hede,
3. Murermester Fr. E. Jeppesen

samt som Suppleanter for disse, og saaledes at hver enkelt ved Vacance indtræder i Bestyrelsen i Stedet for den, for hvem han er Suppleant:

1. Grosserer M. Haunstrup
(for H. H. Schou),
2. Overretssagf. Holger Hede
(for Chr. Hede).
3. Cand. jur. Axel Ernst
(for Fr. E. Jeppesen).

I øvrigt udnævner hver Suppleant et Medlem, der ved Suppleantens Død eller Udtrædelse indtager hans Plads.

Er nogen af de udnævnte Bestyrelsesmedlemmer død før mig, skal en simpel Paategning herpaa om, hvem der skal træde i den afdødes Sted, have samme Retsgyldighed, som om det var notarialt bekræftet. Og skulde Retsgyldigheden heraf blive underkendt, bemyndiger jeg herved de Medlemmer, der overlever mig, til at supplere sig, saaledes at Bestyrelsen bliver fuldtallic. Det samme gælder, hvis senere af nogen

uforudset Aarsag Bestyrelsen ikke skulde være suppleret, som forudsat ovenfor.

Bestyrelsen skal give Møntinteresserede Adgang til at bese Samlingen under betryggende Former, og Samlingen kan som Helhed udlaanes, hvis der skønnes at være Sikkerhed for betryggende Opbevaring mod Ildebrand og Tyveri, og der skønnes at være et videnskabeligt Formaål, der begrundes Udlaanet – f. Eks., hvis der oprettes et Universitet i Jylland med et historisk Fakultet med tilhørende Samlinger.

Hvis Samlingen ikke 100 Aar efter min Død har faaet den forudsatte Anvendelse, skal den bortselges ved offentlig Auktion, og Provenuet tilfalde de Personer, der ere mine Efterkommere i lige Linie. Findes ingen saadan, skal Bestyrelsen overlevere Samlingen som Gave til den Institution, hvortil den maatte være udlaant eller, hvis det ikke er Tilfældet, til Den kgl. Mønt- og Medaillesamling. I alle Tilfælde sker Overgivelsen med Forpligtigelse til at holde Samlingen samlet og altid forsynet med et rigeligt Antal Kataloger, hvoraf flere Exemplarer skal ophænges til Publikums Afbenyttelse.

Skulde det Tilfælde indtræffe inden 100 Aar efter min Død, at Stat eller Kommune paalægger Formueskat ogsaa af saadanne Effekter, som dem, hvoraf Samlingen bestaar, og Skatten rammer Samlingen, eller skulde der blive foretaget en Formuekonfiskation eller anden Skat, som Bestyrelsen ligestiller hermed, da skal Samlingen snarest selges ved offentlig Auktion, og Provenuet fordeles mellem mine Arvinger efter de i § 8 ommeldte Forhold.

Undtagne fra de ovenfor under c) givne Regler er dog saadanne Doubletter af de her nævnte Mønter og Medailler, som ikke er fornødne som Supplementsdoubletter. Bestyrelsen for Samlingen skal her paase, at Samlingen faar de bedste Exemplarer og bestemme, hvilke Doubletter der skal tilfalde Samlingen. Overskydende Doubletter skal realiseres ved Auktion i eller udenfor Numismatisk Forening ved Boets Foranstaltning.

Min Samling af numismatisk Litteratur skal være undergivet den fornævnte Bestyrelses Raadighed og Tilsyn. Samlingen anbringes paa Lindegaarden

under L.E. Bruuns Bibliothek i Ordrup, og det skal herfra paases, at Numismatisk Forenings Medlemmer faar let og fortrinsvis Adgang til Samlingen og til at erholde Udlaan.

Hvis L.E. Bruuns Mønt og Medaillesamling udlaanes til en Institution eller et Fakultet, kan Bestyrelsen lade Samlingen af numismatisk Litteratur følge med Mønt- og Medaillesamlingen. Og skulde sidstnævnte Samling overgaa til Staten, er Bestyrelsen berettiget til at lade den numismatiske Litteratursamling følge med, hvis Bestyrelsen finder, at den Begivenhed, der motiverer Mønt- og Medaillesamlingens Overgang til Staten, ogsaa giver Anledning til at lade begge Dele følges ad.

Hvis Mønt- og Medaillesamlingen selges eller overgaaer til Staten, uden at Samlingen af numismatisk Litteratur følger med, overgaaer sidstnævnte Samling endelig og uigenkaldelig til L.E. Bruuns Bibliothek i Ordrup.

Udgifterne ved Mønt- og Medaillesamlingens Anbringelse i Boks, til Assurancer mod Tyveri og Ildebrand, skal udredes af A/S Maltegaardens Villakvarter. Dette Selskab kan dog til enhver Tid frigøre sig for denne mod Udbetaling af 10.000 Kroner, hvilket Beløb da frugtbares af Bestyrelsen for Samlingen, og hvoraf Udgifterne afholdes. Naar Bestyrelsens Hverv er endt, udbetales Beholdningen til mine da levende Livsarvinger efter samme Regel som et eventuelt Provenu ved Samlingens Realisation.

[Maltegaardens Villakvarter A/S var ikke sen til at udnytte denne bestemmelse og havde allerede primo 1926 indbetalt de 10.000,- kr. til bestyrelsen for L.E. Bruuns Mønt- og Medaillesamling og dermed frigjort sig for disse udgifter.]

§ 4

Min Bogsamling i Øvrigt dog undtaget skønlitterære Værker, der henregnes til Indbo, bliver ved Boets Foranstaltning at katalogisere og vurdere, og det er mit Ønske, at dette foretages af eller dog i Samraad med Boghandler Herman H.J. Lynges og Søn.

Samlingen skal vedblivende have Plads paa den

straatækte Villa paa Lindegaarden og skal staa til Afbenyttelse for Ordrup Bys Beboere paa Betingelse af, at Kommunen paatager sig at bestyre Samlingen ved Kommunens Bibliothek, at vedligeholde Samlingen med dens Inventar saavel som Bygningen indvendig samt at betale Opvarmning, Belysning og Renholdelse.

Skulde Kommunen ikke vilde paatage sig disse Pligter, beholder mit Bo Bogsamlingen til fri Raadighed.

Skulde det senere blive umuligt at bevare Samlingen paa dette Sted, maa den overføres til Kommunens Bibliotheks Bygning, dog saaledes at den opbevares samlet under Navn af L.E. Bruuns Bibliothek i Ordrup.

Mine Executorer vil have at lade tingløse servitutstiftende paa Matr. Nr. 2r af Ordrup en Deklaration om den nævnte Bygnings Bevarelse til det her angivne Formaal, saavel som om at Ejeren af bemeldte Matr. Nr. stedse er pligtig at holde Bygningen vedlig, og til at give Publikum let og fri Adgang til Bibliotheket.

§ 5

Jeg opretter følgende Legater:

a) Min Villaejendom, saaledes som den er beskrevet foran under § 1 c skal tilfalde min Søn Hans som Legat. Men hvis dette Legat ikke kan fuldbyrdes ved min Død paa Grund af den min Hustru, Fru Tony Bruun tillagte Beføjelse til at lade sig Ejendommen udlægge af mit Bo, skal der af Boet afsættes og paa en af mine Executorers betryggende Maade baandlægges en Sum saa stor, at den kan være tilstrækkelig til at erhverve Ejendommen, naar den kan erholdes enten ved min Hustrus Død, eller hvis hun forinden ønsker at afstaa den.

Indtil da nyder min Søn Hans Renterne af den baandlagte Kapital. Skulde han erklære, at han ikke ønsker at overtage Ejendommen, bliver Kapitalen altsaa hans frie Ejendom. Det samme gælder selvfølgelig i Forhold til hans Bo, hvis han dør, forinden Overtagelsen finder Sted.

Med Hensyn til min Søns Pligt til at tilbyde Vil-

laen til sine Søkende henvises til de foran i § 2 givne Regler, ligesom der af mine Executorer vil blive tingløst Deklaration om L.E. Bruuns Bibliotheks Plads i Ejendommen og dennes Vedligeholdelse med videre.

Tiltræder min Søn Ejendommen efter min Død uden mellemliggende Ejendomsforhold har han Ret til for Vurderingssummen at udtage som Del af sin Arv de Indbogenstande, han maatte ønske at have til Villaens Møblering. Endelig tilfalder min Søn Hans Bruun som Legat de gamle Møbler, som hidrørende fra den Bruunske Familie, og som beror paa Lindegaarden.

b) Der sikres paa nedenfor angivne Maade mine Søstre Frøknerne Annette og Sophie Bruun og Fru Johanne Gundersen, født Bruun hver en aarlig Indtægt paa 1.500 Kroner, saa længe de lever. [De tre søstre var ugifte på tidspunktet for testamentets oprettelse.]

c) Der sikres Overretssagfører Ewald Steinckes Hustru, Emilie en aarlig Indtægt paa 1.500 Kroner, saa længe hun lever. [Den gifte søster Emilie skulle naturligvis betænkes på samme måde som de andre søstre, medens hendes mand, overretssagføreren, der i en periode havde lånt en del penge af Lars Emil, fik denne gæld eftergivet.]

d) Der tillægges Fru Ingeborg Bruun, [L.E. Bruuns første kone] født Bauditz en kontant Kapital af 10.000 Kroner samt en aarlig Indtægt af 8.000 Kroner, saa længe hun lever paa Betingelse af, at hun opgiver sin nuværende Sikkerhed i Matr. Nr. 2h af Ordrup ligesom det hende tilhørende Underholdsbidrag er inkluderet i den fornævnte Aarsydelse.

e) Der tillægges Fru Louise Petersen, født Johansen, en aarlig Indtægt af 1.500 Kroner, saa længe hun lever. [L.E. Bruuns faders barn, født uden for ægteskabet.]

f) Der tillægges Cecilie Kiær, datter af Læge Rudolf Kiær, Vesterborg, en aarlig Indtægt af 2.000 Kroner,

hvilken Indtægt efter hendes Død tilfalder hendes eventuelle Børn til lige Deling og for deres Livstid.
[Niesen var L.E. Bruuns yndling, og motiveringen for at testamentere til hende, kunne være at give Cecilie en understøttelse til hendes fortsatte studier.]

g) Der tillægges Selskabet Kjædeordenen kontant 20.000 Kroner.

["Kjædeordenen" er næppe den mest velkendte blandt de loger og ordener, der eksisterer. Ordenen har gennem mere end 200 år udført et stort, filantropisk virke til fordel for Danmarks blinde. Det er blandt andet sket gennem oprettelse af det første blindeinstitut i Danmark i 1811 og senere i 1825 med det første hjem for blinde. Et specielt asyl for blinde børn oprettedes i 1861. Velgørenhedsselskabet "Kjæden" har stadig hjemme i Klerkegade i København og virker i udstrakt grad til gavn for blinde i Danmark med pengeunderstøttelser samt adgang til øjenoperationer.]

h) Der tillægges Foreningen Hestens Værn kontant 12.000 Kroner.

i) Der tillægges Dyreværnsforeningen Svalen kontant 10.000 Kroner.

j) Der tillægges Forvalter K. Hansen kontant 20.000 Kroner.

k) Min Samling af Fotografier skal overgives min Hustru Tony, som har lovet at bevare den og overgive den eventuelt ved testamentarisk Disposition til et Medlem af Familien Bruun. Denne Samling har formentlig ikke nogen effektiv Værdi, men kun Affektionsværdi.

[Det er i væsentlig grad fotos fra denne samling, der er anvendt i nærværende bog. L.E. Bruun var en stor fotoentusiast, og i hans dagbøger fra de store rejser i 1910 og 1920 til Amerika omtales ofte hans mange fotooptagelser og hans bekymringer over at have forlagt eller fået stjålet sit kamera.]

Med Hensyn til Sikring af de aarlige Udbetalinger skal det være overladt til Executorernes Skøn, hvorledes saadan Sikring kan finde Sted, og hvorvidt det vil være nødvendigt at baandlægge Kapital i den Anledning. Eventuel Baandlæggelse skal fortrinsvis ske i Boets ved min Død tilhørende Effekter saasom Panteobligationer og andre rentebærende Effekter, og Baandlæggelsen skal fortrinsvis ske i et privat Pengeinstitut saasom Bikuben, Sparekassen for København og Omegn eller Revisions- og Forvaltningsinstituttet. Muligvis vil det være hensigtsmæssigt at ordne Baandlæggelsen, saaledes at der baandlægges en vis Kapital tillige med en Forskrivning fra A/S Maltegaardens Villakvarter for det manglende Rentebeløb, idet der i et saadant Tilfælde ikke behøves fuld baandlagt Kapital. I det Hele bliver Ordningen at foretage saaledes som mine Executorer finder det betryggende over for Legatarerne og mindst byrdefuldt for Boet, men der skal fra Legatarernes Side ingen Sinde kunne gøres Indsigelse imod den af Executorerne truffne Ordning.

§ 6

Saafrømt Boet efter mig ikke maatte være tilstrækkeligt stort til at kunne udrede Tvangsarven efter mig paa de i §§ 5, 4 og 3 omhandlede Legater, bliver disse at oprette i det Omfang Boets Beholdning muliggør og i den Orden, hvori de foran er opstillede. Mønt- og Medaillesamlingen, som muligvis ikke betegner nogen Legatbestemmelse, men her henregnes mellem Legaterne paa Grund af den Anvendelse, der gøres af den, bliver der at realisere først derefter bortfalder om fornøden Bogsamlingslegatet og Samlingen realiseres, derefter Legatet til Forvalter K. Hansen, Dyreværnsforeningen Svalen og saaledes videre i det Omfang, som gøres nødvendig.

§ 7

Saafrømt min Broder Postinspektør Christian Bruun, Overretssagfører Ewald Steincke, min Neve Aage Bruun og Murermester J.J. Bruun i mine Bøger maatte være opført med nogen Debet, eller der i mit Bo skulde findes Dokumenter, hvorefter det kunne synes at skyldte mig noget Beløb, erklærer

jeg herved til Oplysning for mine Executorer, at jeg har eftergivet de nævnte fire Personer deres Skyld til mig, og at enhver Forstrækning, som jeg har givet dem, er ydet dem som Gave.

§ 8

Som Universalarvinger indsætter jeg:

- a) Min Hustru Fru Tony Bruun, født Kiær og mine tre Børn:
- b) Fru Inger Elisabeth Lindel, født Bruun
- c) Fru Eleanor Karoline Ingeborg Kirkebjerg, født Bruun
- d) Hans Emil Valdemar Bruun

Alt, hvad jeg efterlader mig, naar de foranstaaende Legater er udredet, skal deles lige mellem disse fire Arvinger.

Arven bliver saa vidt muligt at udlægge i de Værdier, der findes i mit Bo.

§ 9

Samtlige Arvebeløb, som maatte tilfalde mine Arvinger, skal være uden for Formuefællesskab med deres nuværende eller fremtidige Ægtefæller. For hvert af mine Børn og for min Hustru Tony Bruun skal baandlægges i Bikuben, Sparekassen for Kjøbenhavn og Omegn eller andet offentligt Pengeinstitut 100.000 Kroner. De nærmere Regler for Baandlæggelsen fastsætter mine Executorer.

Mine to Døtre Inger Elisabeth Lindel, født Bruun, og Fru Eleanor Karoline Ingeborg Kirkebjerg, født Bruun, skal der beskikkes Tilsynsværger, hvortil jeg ønsker beskikket Hr. Overretssagfører Emil Petersen.

Skulde de modsætte sig dette, og skulde kongelig Konfirmation paa denne Bestemmelse i saa Fald ikke kunne erholdes, bestemmer jeg, at der skal søges kongelig Konfirmation paa en Bestemmelse om, at hele Arven efter mig skal baandlægges i et offentligt Forvaltningsinstitut paa sædvanlige Betingelser og Vilkaar.

Hvis ingen af disse Bestemmelser kan gennemføres for Tvangsarvernes vedkommende, skal der i saa Fald for den Del af Arvens Vedkommende, der ikke er vedkommendes Tvangsarv, beskikkes en

Tilsynsværge. Til at forestaa dette Hverv skal Overretssagfører Emil Petersen udnævnes.

§ 10

Til ved min Død som Executores Testamenti at tage mit Bo under Behandling til Skifte og Deling indsætter jeg Generalkonsul Anton Karlson, Overretssagfører Emil Petersen og Overretssagfører Christian Hede.

Overretssagfører Emil Petersen varetager som Kurator Boets Forretninger. Skulde enten Overretssagfører Emil Petersen eller Overretssagfører Christian Hede afgaa ved Døden før mig eller under Behandlingen, skal den efterlevende forestaa Behandlingen sammen med Generalkonsul Karlson, eventuelt alene.

Skulde Generalkonsul Karlson være afgaaet ved Døden, uden at en anden Executor er indsat i hans Sted, bliver Boet at behandle af Overretssagfører Emil Petersen og Christian Hede som Executores.

Skulde der være nogen Hindring for, at Generalkonsul Karlson kan faa Executorbevilling, bliver Boet ligeledes at behandle af Overretssagførerne Emil Petersen og Christian Hede som Executores, men jeg henstiller da til dem at raadføre sig med Generalkonsul Karlson ganske som med en Medexecutor.

Der er Enighed mellem mine Executores Testamenti Overretssagførerne Emil Petersen og Christian Hede og mig om, at Executorsalæret for hver af dem fastsættes til 1% af Boets Masse.

Det er mit Ønske, at Regnskabsopgørelsen m.v. foretages af min mangeaarige Bogholder August Nielsen.

C

§ 1

Jeg, Pauline Antoinette [Tony] Juliane Bruun, født Kiær indsætter min Mand, Grosserer L.E. Bruun, som Universalarving, saaledes at han skal være berettiget til ved min Død at overtage Boet efter mig uden Skifterettens Mellemskomst.

Jeg henstiller til min Mand efter min Død at uddele de Mindegaver, hvorover jeg i lukket Konvolut til ham maatte have efterladt Fortegnelse.

§ 2

Saafrømt jeg skulde overleve min Mand, bestemmer jeg herved, at den mig ved min Mands Testamente tillagte Fotografisamling skal tilfalde Fru Inger Lindel efter min Død. I Øvrigt tilfalder Arven efter mig mine Arvinger efter Loven, saafrømt der ikke er truffet anden testamentarisk Bestemmelse.

§ 3

Saafrømt jeg maatte overleve min Mand, indsætter jeg Hr. Overretssagfører Christian Hede som Executor Testamenti efter min Død at tage Boet efter mig under Behandling og til Skifte og Deling.

D

Det er vort fælles Ønske, at der efter min L.E. Bruuns Død skal beskikkes mig Antoinette Bruun en fast Lavværge, og vi er enige i det Ønske, at Hr. Overretssagfører Christian Hede indsættes som saadan.

E

§ 1

Vore tidligere testamentariske Dispositioner, sidst 30. Januar 1920, skal herved være tilbagekaldte.

§ 2

Nærværende Testamente indføres i Notarialprotokollen med den Retsvirkning, at en Udskrift af denne i Tvivlstilfælde skal kunne træde i Originalens Sted.

København, den 17. September 1921

sign. L.E. Bruun.

sign. Tony Bruun.

Som Idenditetsvidner:

Christian Hede

Emil Petersen

Stempel 1 Krone

Notarialattest af 17. September 1921

P. Wedel

Efter nogle skuffende signaler fra den daværende kommunalbestyrelse for Gentofte, bl. a. omkring hans tilbud vedrørende bogsamlingen og dennes

husning på Lindegaarden, blev L.E. Bruun nok lidt såret – for at sige det mildt. Bogsamlingen var ellers en ret usædvanlig samling, der igen giver indtryk af hans samlerinteresse og omfattede 7.179 værker, som i dag ville interessere enhver bibliofil. Bibliografien omfattede så godt som alle grene af litteraturen og kunstneriske værdifulde og skønne bogbind var rigt repræsenteret i hans samling. Han ejede et betydeligt antal af de mest pragtfulde bogbind, der er fremstillet i dette land. Det står i dag helt klart, at L.E. Bruun umuligt kan have fordybet sig i dem alle, men har måske ligesom omkring mønt- og medaljesamlingen blot haft glæden ved at eje dem.

Af bogsamlingen kan sporadisk nævnes visse emnegrupper:

- Encyklopædier
- Litteraturhistorie
- Skønlitteratur – fra næsten alle Europas lande
- Sprogvidenskab
- Teologi og kirkehistorie
- Filosofi
- Frimureri, kunst og kunsthistorie samt en del billedværker

Bogsamlingen kom på auktion hos »Sagførernes Auktioner« den 25. november 1924 og blev i dagene fra 27. november til 3. december 1924 fulgt med stor interesse af Berlingske Tidende, som omtalte de meget høje priser opnået på auktionen. Berlingske skriver den 28. november blandt andet således:

»L.E. Bruun Auktionens Overraskelser

De besynderlige høje Priser bliver ved«

Vi omtalte i gaar Eftermiddags, hvorledes der paa L.E. Bruuns Bogauktion blev betalt Priser, som ikke stod i et rimeligt Forhold til noget som helst. Som et typisk Tilfælde fremhævede vi Emil Bønnelyckes "Asfaltens Sange" til 31 Kr. Den faas stadig i Boghandelen til 6½ Krone, og Indbindingen var højst til samme pris. Men denne Pris blev i gaar Eftermiddags

langt overgaaet: Det var nu navnlig Svend Fleuron, man kastede sig over. Og det var særlig én Mand, en Kommissionær, Hr. Thygesen, som fik sit Navn knyttet til de enorme Priser. "I Naturen med Bøsse og Stok" 52 Kr., "Jæger-Andagt" 25, "En Vinter i Jægergaarden", 3. Oplag, 30 Kr., "Den gamle i Skovene" 30, "Kalv og Dyrehaven" 50, Edith Rodes "Digte" i Helbind med Forfatterindens Autograf 50 Kr. o.s.v. Mange af disse i Forvejen ikke dyre Bøger var i 5.-6. Oplag. Man fik sig virkelig i Auktionslokalet en billig forfriskende Latter – dyr kun for Køberen!

Artiklerne fortsætter i de følgende dage med at udtrykke forundring over de opnåede høje priser

på bøgerne fra samlingen. Mange af disse gik til priser godt over 500 kr. som for eksempel C.V. Bruuns "Danske Uniformer" til 510 kr. og van der Meulens "Kobbere" til 610 kr. Ganske rigtigt mange penge – også dengang. I alt indbragte auktionen over 70.000 kr.

Da Gentofte Kommune ikke havde ønsket at overtage bogsamlingen, besluttede L.E. Bruun derfor – ud over en mindre ændring omkring bestyrelsen for L.E. Bruuns Mønt- og Medaille-samling – for at få foretaget nogle forandringer og tilføjelser i sit testamente.

CODICIL

Undertegnede Grosserer Lars Emil Bruun, gør herved følgende Forandringer og Tilføjelser til det af mig den 17^e September 1921 oprettede Testamente:

§ 1

Testamentets B §3 ændres og suppleres saaledes:

Det er min Vilje, at min Søn Hans Bruun skal indtræde i Bestyrelsen for »L.E. Bruuns Mønt- og Medaillesamling« og være Bestyrelsens Formand.

Efter hans Død skal hans Søn, hvis han er fuldmyndig, overtage Hvervet – af flere Sønner den ældste.

Findes ingen fuldmyndig Mand i min Søns nedstigende Linie, skal Bestyrelsen vælge en anden Mand af en af mine Døtres Linier til at overtage Hvervet, og det overlades altsaa i dette Tilfælde til Bestyrelsen at træffe Valget af den, som anses for bedst egnet til at overtage Hvervet. Skulde ingen findes, som efter foranstaaende har Ret til at blive udnævnt, vælger Bestyrelsen frit, hvem den anser for egnet til Hvervet.

I øvrigt skal Bestyrelsen bestaa af Overretssagfører Chr. Hede og Inspektør ved Den kgl. Mønt- og Medaillesamling Georg Galster.

Som Suppleant for Overretssagfører Chr. Hede udnævner jeg Overretssagfører Holger Hede, der endvidere efter hans Død skal indtræde i Bestyrelsen.

Inspektør Galster bemyndiges til selv senere at udnævne sin Suppleant og Efterfølger i Bestyrelsen.

Det har sit Forblivende herved, at disse Bestyrelsesmedlemmer og efter dem deres Efterfølgere i Bestyrelsen stedse selv udnævner deres resp. Efterfølgere i Bestyrelsen.

Skulde det Tilfælde indtræde, at et af disse Bestyrelsesmedlemmer udgaar af Bestyrelsen uden at have udnævnt nogen Efterfølger, vælges denne af de to andre Medlemmer af Bestyrelsen.

Hermed bortfalder altsaa de af mig tidligere foretagne Udnævnelser af Bestyrelsesmedlemmer.

Da jeg har tilbudt at købe Grevskabet Brahesmindes Møntsamling, bestemmer jeg for Tydeligheds Skyld, at hvis Købet gaar i Orden, skal denne Samling indgaa i »L.E. Bruuns Mønt- og Medaillesamling« og saaledes være underkastet Bestemmelserne i mit Testaments §3.

Selvfølgelig gælder Testamentets Regel om, at Doubletter skulde sælges til Fordel for Boet, da Hensigten med at erhverve den Bille-Braheske Samling ikke er at erhverve Doubletter, men kun at supplere min nuværende Samling i Kvantitet og Kvalitet.

For det Tilfælde, at førnævnte Køb gaar i Orden, bestemmes derhos, at ogsaa mine svenske Mønter skulde indgaa i »L.E. Bruuns Mønt- og Medaillesamling«.

Bestyrelsen for »L.E. Bruuns Mønt- og Medaillesamling« skal snarest muligt efter min Død udarbejde en Fundats for Samlingen overensstemmende med mine testamentariske Bestemmelser, hvorhos der skal deponeres et Duplicatexemplar hos Den kgl. Mønt- og Medaillesamling og et i Det kgl. Bibliothek.

§ 2

Testamentets B §4 ophæves herved, saaledes at Gentofte Kommune, hverken skal have nogen Rettighed over min efterladte Bogsamling eller nogen Raadighed over nogen del af min Ejendom paa Annettevej eller noget Areal af denne Ejendom specielt heller ikke over Lindegaarden eller nogen Del af dennes Areal.

Min Bogsamling tilhører herefter mit Bo til fri Raadighed.

Min Samling af numismatisk Litteratur skal herefter stedse følge »L.E. Bruuns Mønt- og Medaillesamling«.

§ 3

I øvrigt gælder mit Testamente af 17' September 1921 og Codicil af 20' ds. uforandret.

Denne Codicil indføres i Notarialprotokollen med den Retsvirkning, at en Udskrift heraf stedse skal gælde som en Original.

København, den 21' Oktober 1922

sign. L.E. Bruun.

Det er tidligere nævnt, at han ved selvsyn havde set følgerne af 1. verdenskrig og særlig havde bemærket sig de utrolige materielle og menneskelige konsekvenser, som krigsområderne i Alsace-Lor-

raine havde været udsat for. Efter krigen var han derfor ikke sen til igen at besøge området, og byen Pont-à-Mousson blev da også betænkt med en betydelig pengegave, der skulle anvendes til oprettelse af et børnehjem for de mange børn i byen, der var blevet forældreløse under verdenskrigen. Som tak herfor blev han ved en lille højtidelighed udnævnt til byens æresborger.

Under 2. verdenskrig blev denne landsdel udsat for ganske betydelige ødelæggelser, og byens historiske arkiver gik til grunde. På forespørgsel beklager den nuværende borgmester meget dybt, at der ikke længere findes oplysninger om L.E. Bruun hos dem.

De store rejser

Første rejse

L.E. Bruun foretog ofte udenlandsrejser dels for – som han nævner flere steder i sine dagbøger – at søge fornøden rekreation og dels for at orientere sig om markedet for sin fortsatte smørafsetning. Han havde ansat en række agenter over store dele af verden, og han foretog disse rejser for at orientere sig om deres samarbejdsvilkår samt for at være behjælpelig med deres salgsarbejde.

Hans såkaldte “store rejser” gik over Atlanten til Mellemamerika og USA, og selv om han hævdede, at disse rejser udelukkende skulle være forretningsrejser, deltog hans hustru, Tony, dog i dem begge. Blandt hans store konkurrenter på disse eksportmarkeder var både P. W. Heymann (1837-1893) via dennes eget eksportselskab, Otto Mønsted (1838-1916) via The Danish Preserved Butter Company, Gunni Busck jun. (1840-1920) via The Scandinavian Preserved Butter Company samt den århusianske storkøbmand Hans Broge (1822-1908), som alle havde begyndt deres virksomheder noget før L.E. Bruun. Han var imidlertid blevet konkurrencedygtig på det tidspunkt, hvor rejserne fandt sted. Dette skyldtes ikke mindst hans opkøb af de smørekporterende selskaber, som er omtalt tidligere.

Det ses, at han havde en skarp iagttagelsesevne og var uhyre omhyggelig med dagligt at notere sig sine oplevelser til den mindste detalje.

Med den tyske forfatter Mathias Claudius’ (1740-1815) ord: “Wenn jemand eine Reise tut,

so kann er was erzählen” dykker vi nu ned i hans meget omfattende dagbøger fra disse store rejser. Af hans nedenstående dagbogsoptegnelser, der her dog kun bringes brudstykkevis, ser vi nogle af hans store interessefelter afspejlet. Naturligvis kommer smørret i første række, men også hans store interesse for fugle, mennesker og politiske forhold viser sig i notaterne. Beskrivelserne giver et godt kulturhistorisk billede af datidens rejseform, men giver samtidig også et erhvervspolitisk indblik i, hvorledes han som storeksportør tog “førergreb” på sine agenter rundt i Mellemamerika og USA.

Den første store rejse blev foretaget i begyndelsen af 1910 og efterfølgende uddrag af hans dagbøger fra denne rejse bringes for at bevare den oprindelige atmosfære i den form og i det sprogbrug, der var hans. Indsatte ord, der ikke er L. E. Bruuns egne er skrevet med ordinær skrift og sat i [].

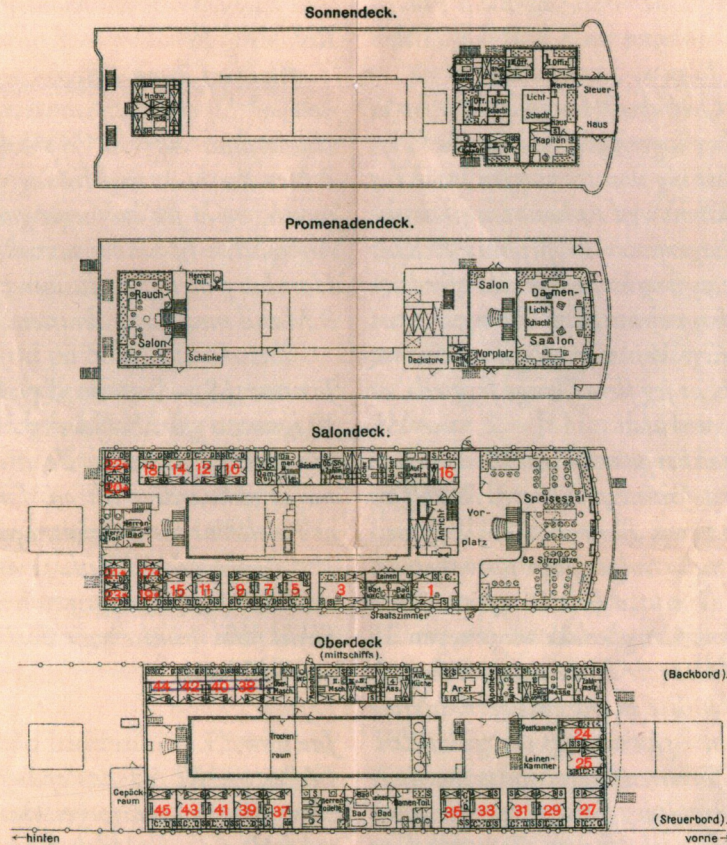
1910 Januar 11te – [på rejse med tog til Hamburg]

Tirsdagen den 11te Januar Kl. 11.⁵ Formiddag forlod Tony og jeg Kjøbenhavn for via Gjedser og

*Til højre:
Rederiet Hamburg-Amerika Linie udleverede ved afrejsen en orienteringsskitse over de to søsterskibe PRINZ ADALBERT og PRINZ OSKAR til passagererne.*

Hamburg - Amerika Linie.

Kajüte der Doppelschrauben-Postdampfer „Prinz Adalbert“ u. „Prinz Oskar“

Größen-Verhältnisse:

D. „Prinz Adalbert“.

6030 Brutto Reg.-Tons.
3250 Pferdekräfte.
122,50 m Länge.
15,00 „ Breite.
9,00 „ Tiefe.

D. „Prinz Oskar“.

6026 Brutto Reg.-Tons.
3250 Pferdekräfte.
122,50 m Länge.
15,00 „ Breite.
9,00 „ Tiefe.

Zeichen-Erklärungen:

A und Z sind freistehende Betten ohne Oberbett.

- A bedeutet: Unterbett.
- B „ : Oberbett.
- C „ : Sofabett, unteres.
- D „ : Sofabett, oberes.
- E „ : Unterbett.
- F „ : Oberbett.
- S „ : Schrank.

Die roten Zahlen sind Kajüten-Nummern.

Kajüten mit * sind einbettig.

Die Zimmer No. 5, 7 u. 9 und 11, 15 u. 19 und 10, 12, 14 u. 18 und 29 u. 31 und 39, 41, 43 u. 45, sowie 38, 40, 42 u. 44 sind durch Türen miteinander verbunden.

P. 18.

Janr. 08.

F. 1014.

Hamburg at begynde den store Rejse til Vestindien, som var bleven besluttet i Forretningen. Dagen i forvejen var Ejvind og Hans rejste tilbage til deres resp. Skoler i Birkerød og Holbæk, og vi bleve fulgte til Toget af Ansatte, min næstældste Søster [Johanne], der skal styre Huset, medens vi ere paa Rejse, og mine to Døtre, Inger og Eleanor; desuden var Frøken Charlotte Ringberg kommen ud paa Banegaarden for at sige Farvel til Tony.

Vi kom godt til Orehoved [færgeleje], hvor vi skiftede Tog, da Eksprestoget ikke standser ved Nykøbing Falster. I Nykøbing maatte vi igjen bytte Tog for at komme til Nakskov. Ved Ankomsten til denne sidste By var min Svigerfader Proprietair P. Kiær mødt med en Kalechevogn og hentede os til Østerskovgaard, hvortil vi ankom cirka Kl. 5 Efterm.

Det var et frygteligt Vejr med Regn og Storm. Blæsten var saa stærk, at jeg flere Gange frygtede, at Vognen skulde blæse omkuld.

Da vi kom til Østerskovgaard, bleve vi modtagne af min Svigermoder og mine to Svogre, Rudolf og Knud Kiær med deres resp. Hustruer. Vi fik en udmærket Middag, og min Svigerfader proponerede, at jeg skulde drikke Dus med hele Familien, hvad jeg saa gjorde, og hvad der glædede mig meget. Vi tilbragte Aftenen med at tale sammen; men for mit Vedkommende indfandt der sig en overvældende Træthed, saa jeg maatte gaa tilsens ved Tolvtiden. Denne Træthed var forresten meget naturlig, naar man betænker, hvor travlt jeg havde havt i de sidste Dage for at blive færdig til Afrejsen. Tony gik først i Seng noget senere.

Januar 13. – [ankommet til Hamburg]
Forinden havde jeg været paa Dampskibsselskabet [Hamburg-Amerika-Liniens] Kontor og faaet udleveret Rejsebilleten for Tony og for mig selv til Havana. Den kostede 1.320 Mark for os begge.

Da vi vare blevne af med vor Bagage, tog Tony og jeg og Werner Geisendorfer ud til SS PRINZ OSKAR, hvormed jeg og Tony skulle gjøre Rejsen. Vi besaa Skibet, der netop blev nymalet, efter at det havde ligget stille i 4 Maaneder og ikke havde været brugt til Passagerfart i 2 Aar.

Januar 14. – [om bord på SS PRINZ OSKAR]
[Skibet tilhørte Hamburg-Amerika-Linien, blev bygget 1902 og var paa 8000 bruttoregisteretons.]
Da Skibet først skulde gaa ved 6 Tiden, skulde vi ikke være ombord før Kl. 3½ om Eftermiddagen. Jeg fik da Tid til at købe mig en Del Ting, som jeg ikke fik med mig fra Kjøbenhavn, blandt andet en Browning Revolver med tilhørende 100 Patroner.

Klokken 7 om Aftenen sejlede vi fra Hamburg ned ad Elben. Det var usædvanligt mørkt, men Skibet fandt dog sin Vej med største Sikkerhed. Kl. 8 blev der blæst til Middag. Vi vare 15 Passagerer mødte, og vi fik en meget god Middag. Baade ved Ankomsten til Skibet saavel som ved Afgangen fra Hamburg blev der musiceret af et Musikkorps paa 8 Mand med nogle skrattende Musikinstrumenter.

Januar 18. – [om bord på SS PRINZ OSKAR]
Vi have nu gjort Bekjendtskab med næsten alle Tydskerne her ombord, og de viser sig gennemgaaende meget elskværdige tiltrods for, at de af og til røbe, at Følelserne for Danmark just ikke ere de blideste. Ved Middagsbordet idag var vi dog enige om, at det mest var løgnagtige Avisberetninger, der var Skyld i det mindre gode Forhold mellem Danmark og Tydskland.

Januar 23. – [om bord på SS PRINZ OSKAR]
I Aften ved Kl. 5 Tiden opdagede man mellem nogle Skyer, den nu saa meget omtalte Comet. Den stod med Hovedet nedad lige i Vest og viste som Følge heraf Halen op imod Himmelhvelvingen. Halen viser sig allerede temmelig stor, og det var et meget mærkeligt Syn. Saa stor en Comet har jeg ikke set, siden den store Comet, som viste sig i 1858. Alle ombord var meget optagede af dette Syn. [Det var Halleys komet, der først kunne ses igen i 1986.]

Efter Middagen sang den unge svenske Marine-secondlieutenant Sven Kleist sammen med en ung Tydsker nogle Sange, der lød meget godt. Noget efter indbød Fru Beick os til at komme over i Rygesalonen og drikke et Glas Øl. Vi modtog Indbydelsen, men gik først ned i vor Kahyt et Øjeblik og gjorde os istand.

Januar 25. – [om bord på SS PRINZ OSKAR]
Mr. T. Blackmoore fortalte mig, at han havde telegraferet hjem pr. traadløs Telegraf. Det kostede kun 1 Mark pr. Ord. Han er en meget alskværdig ældre Mand, og hans Hustru er ogsaa en meget venlig Dame. Dr. Dressler fortalte os, at imorgen skulle alle de 300 Spaniere [paa 2. klasse] vaccineres, og dem, der ikke ville, skulle sendes i Karantaine [ved ankomsten til] Mexico, til de lade sig vaccinere.

Det er meget interessant, at se de spanske Mellemdekspassagerer paa Dækket med deres Schawler paa Skulderen, og især er det interessant at se dem holde deres Maaltider paa Dækket. De spiser 2 Gange om Dagen og faaer hver Gang en Slags gul Suppe, der lugter afskyelig.

Januar 26. – [om bord på SS PRINZ OSKAR]
Efter Frokost gik vi til vor Kahyt, og jeg sov i 2 Timer efter, at jeg havde holdt et lille Foredrag for Tony om det urigtige i at tale saa meget med den Udhaler, Hr. W.W.

Imorgen er det Kejser Wilhelms [1859-1941] Fødselsdag, og allerede i Aften Kl. 9 blev Tappenstrengen spillet, og de fleste Passagerer fulgte efter, hvad jeg dog ikke gjorde. Vi Danske have dog ikke videre Grund til at følge efter Tydskerne og deres Kejser.

Januar 29. – [om bord på SS PRINZ OSKAR]
Kl. 11 $\frac{3}{4}$ kom første Maskinist, Hr. R. Kanitz, og tog mig med ned at se Maskinerne, hvad der var overmaade interessant. Naar man ikke har set dem, har man ikke noget Begreb om, hvor stort et Apparat, der skal til for at drive et Skib frem over Havet. Der var 2 Axler til de to Skruer, som vare blankt polerede og stedse løb i Olie. Desuden en Mængde Pumper til at pumpe Vand ind og ud af Skibet og til de forskjellige Steder, hvor det skal bruges. Til at condensere den brugte Damp til Vand igjen bruges en stor Mængde Havvand. Der var 5 Dampkjedler med Indfyring fra begge Ender og ved dem Rum til 1.100 Tons Kul foruden 800 Tons do, som laa forude.

Foruden disse Kjedler var der Kjedler til 4 dobb. Expansion, saaledes at Dampen benyttedes 4 Gange, inden den blev reduceret til Vand igjen.

Endvidere var der et helt electrisk Anlæg til at lave al den Electricitet, vi bruger til Belysning etc. Desuden et destilations Apparat til at destilere Havvand om til Ferskvand, hvis noget skulde ske med Beholdningen af Ferskvand; man kunde destillere 2.500 Liter om Dagen, men her bruges jo daglig ogsaa en Mængde Ferskvand. Til Dampmaskinerne kan kun bruges Ferskvand.

Jeg erfarede ogsaa, at alt Vand, som bruges til Drikkevand og til Køkkenet, først bliver ophedet til 100° og derpaa igjen afkølet.

Der herskede i hele Maskinrummet en stærk Varme, 42° Celcius, og Hr. Kanitz fortalte, at den ville stige til 54°, inden vi naaede Havana. Alt var naturligvis indgnedet stærkt med Olie, og jeg maatte være meget forsigtig med at gaa op og ned ad Trapperne for ikke at tilsøle mine Klæder.

Februar 5. – [i Havanas havn. Havana – egl. San Christóbal de la Habana – er hovedstad og millionby på Cuba. Byen blev grundlagt af spanierne i 1519. Den gamle by er stadig præget af spansk byggestil, men efter at de gamle bymure er næsten forsvundet, er der anlagt brede gader og boulevarder.]
Vi ankrede op ikke langt fra Resterne af det ulykkelige amerikanske Krigsskib MAINE, som sprang i Luften her i Havnen for 12 Aar siden [15. februar 1898], og som gav Anledning til Americanernes Krigserklæring imod Spanien. Det er kun ubetydeligt rustne Rester, som rage op af Vandet. Americanerne ville ikke have dem optagne, fordi saa vil det sikkert komme frem, at de selv havde sprængt Skibet i Luften for at faa en Anledning til Krigen. Det troer i det Mindste Alle her og de fleste Folk uden for Europa og America eller vel rettere de fleste Mennesker, som netop ikke ere Americanere.

Man kan imidlertid se, at det er en By i Fremgang. Grundene ere ogsaa stegne kolosalt, siden Spanierne bleve fordrevne, men her hersker stærke Sympatier for Spanierne. Americanerne ere selvfølgelig stærkt hadede over Alt. Men de opfører sig nok ogsaa, som om de var Landets Herre. Mellem Sorte og Hvide hersker her det bedste Forhold, og det Hele spænder meget fredeligt af.

Parti fra en af de brede boulevarder i Havana, Calla de Banos. (Postkort).

Det synes, som om man regner sig til én og samme Familie. De fleste Folk her have nok ogsaa mere eller mindre Mængde sort Blod i Aarerne.

Februar 7. – [i Havana by]

Han [den lokale agent, Elizalt] sad og ventede paa os, men havde tilsyneladende ikke noget at bestille. Han gik med os ud i Byen, og vi købte 2 Par Slør til Tony og nogle Sikkerheds Naale. Desuden gik vi ind hos forskellige Urtekræmmere for at købe Heymann og Petersens Blikdaaser. Vi fik en af Heymanns gule Imitationer af L.E. Bruuns Daaser samt en ½ ♂ Daase af Petersens. Følgelig kunde jeg ikke controlere Vægten, da jeg ikke har nogen Daase af L.E. Bruuns.

Senere besøgte vi Ramon Torragosa, der har bygget sig et nyt, meget smukt Hus og derved tillige faaet den smukkeste Butik i Havana. Han er en ældre Mand og minder meget om Hattemager Petitgas [på Købmagergade] fra Kjøbenhavn. Han synes at have meget at bestille, og da jeg ønskede to Daaser af W. Baggers oliemalede, gav han mig dem, men vilde ingen Penge have for dem.

Februar 8. – [i Havana by]

Efter at have skrevet noget i Dagbogen spiste vi Frokost med Hr. Elizalt og tog Kl. 1½ med den elektriske Jernbane en god Times Kørsel ud paa Landet og besaa en Sukkerfabrik.

Det var en meget interessant Kjøretour ind i Landet. Desværre fik jeg kun taget faa Fotografier, da Toget løb med saa stærk Fart og rystede derfor meget.

Vi smagte paa Sukkerrørene. De var saa søde, at man skulde tro, de var bestaaende af det rene Sukker. De blive huggede af med lange Knive, et Slags Sværd, blive afbladede og huggede igjen til en længde af 1 a 1½ Alen, [0,6-1m] transporteres saa paa mindre Jernbanevogne, der trækkes af et Damplokomotiv til Fabrikken, hvor hver Vogns Indhold hejses op og styrtes ned i en Maskine, hvor de ved Hjælp af et Hjul med krumme Tænder bringes til at ligge paa langs ad et Lad, som lig et rullende Fortov bringer dem ind i selve Fabrikken. Her føres de opad for igjen at gaa lidt ned ad Bakke til et Par store Valser, som knuser dem flade, og presser Saften ud af dem.

7 Governor's Palace, Matanzas, Cuba

Guvernørens Palads i provinshovedstaden Matanzas på Cubas nordkyst ca. 70 km. øst for Havana. Provinzen er hjemsted for Cubas store sukkerrørsproduktion. (Postkort).

Efter at Rørene have passeret et Par andre Valser, er de gaaede i ganske smaa 3 a 4" [8-11 cm.] lange Stykker, og Al Saften er taget ud af dem. Til Saften sættes nogen Kalk. Den koges derefter flere Gange, dampes ind, og det færdige raa Sukker falder da gennem en Bræddetragt ned i nogle Sække for derefter igjen at koges og gaa igjennem en Slags Centrifuge og bliver paa den Maade raffineret renere.

Februar 9. – [i Havana by]

Jeg blev kaldt paa Kl. 6 $\frac{3}{4}$, da jeg Kl. 8 skulde være paa Elizalts Kontor for med ham at bese den nye Børs for Levnedsmidler, La Lonja. Det var en Pragtbygning, som har kostet 4 Millioner Pesetas at opføre. Trappen er af hvidt Marmor indvendig, og Loftet i Forhallen bæres af røde polerede Marmorsøjler; paa første Sal er der rundt om to Rækker Udstillings-skabe, hvor Købmændene have udstillet deres Varer. Nogle have et helt Skab eller Kiosk med Udstilling til alle fire Sider, Andre have kun en enkelt Side og delte altsaa Kiosken med Flere. De ere af brunt poleret Træ og ser meget godt ud. Her kommer hver Dag fra

Kl. 8 til Kl. 10 Morgen Alle Importhusenes Chefer og sælge Varer til dem, som have Butik. Hvad der er meget bekvemt for begge Parter, men som vel ogsaa giver Anledning til noget stærkere Concurrence. Jeg har ikke noget Steds før set en lignende Indretning. Den var ganske imponerende. Til trods for, at der var ret mange Folk, saa var der dog ikke overmaade megen Støj, som f. Expl. paa Hamburger Børsen.

Havana er en gammel By, og dens Gader er for en stor Del anlagte, da Færdslen for Aarhundreder siden var meget forskjellig fra Nutiden. Men her ere mange moderne Indretninger, som vi aldeles mangle i Kjøbenhavn.

De electricke Jernbaner er jo ganske anderledes besparende og lettere at drive end vores Jernbaner i Kjøbenhavns Omegn og paa Sjælland og i Provindserne. Her er ganske sikkert en gennemgaaende Velstand. Landet, vi kjørte igjennem igaar, saa langt fra fattigt ud. Der var meget deraf under Kultur [opdyrket], og her holdes circa 2 Millioner Kjøer; før Krigen var Bestanden circa 10 Millioner af disse Dyr, og trods dette maa saa godt som Alt

Cubansk Pack-train, 1909. Der manglede stadig en del for, at infrastrukturen var godt udbygget i visse områder på Cuba i begyndelsen af det 20. århundrede. (Postkort)

Smør og en Mængde Mælk indføres fra Udlandet.

Elizalt og jeg gik saa rundt og besøgte Kunderne. Det var ganske interessant at se og tale med disse Folk, med hvem jeg har gjort store Forretninger i flere Aar, ja nogle af dem i over 15 Aar. De var meget venlige, og jeg haaber nok, jeg faaer en hel Del Ordre med hjem herfra, inden vi rejse hjemad.

Jeg havde det Held at finde ud af, hvem Kjøberen er til et meget stort Kvantum Smør, hvorom der blev talt en Del i Kjøbenhavn. Det er én af mine Kunder, og jeg fik aftalt et Møde med ham for at se, om jeg ikke kan faa den Ordre paa en eller anden Maade bragt over til mig.

Det tog en Del Tid at tale med alle disse Cubanere, og Tony sad alene paa vort Værelse. Da jeg kom tilbage lidt efter Kl. 7, blev hun meget glad ved at se mig. Hun havde i de sidste to Timer levet i den største Angst for, at Elizalt skulde have taget mig med et eller andet Sted hen, hvor saa de Sorte havde slaaet mig ihjel. Da jeg saa kom hjem, var den Sorg forbi. Det er naturligvis ikke morsomt at skulle sidde ene paa Værelset i halve Dage ad Gangen, medens det udenfor er det dejligste

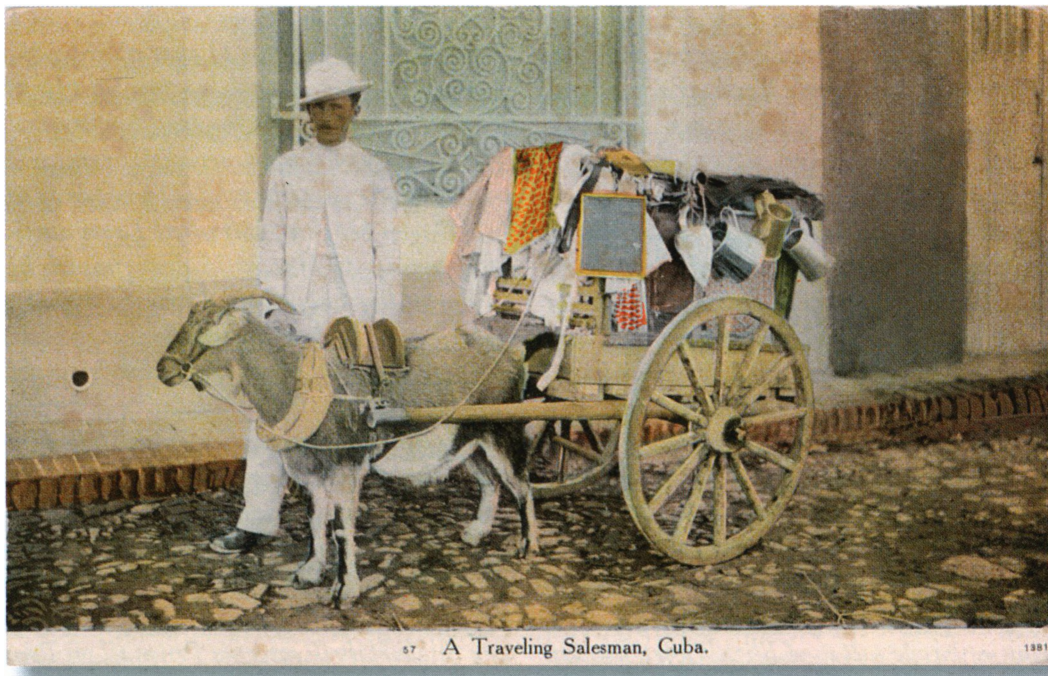
Vejr, man kan ønske sig. Men derved er der nu intet at gjøre. Rejsen er jo ikke nogen Fornøjelsesrejse, men er jo først og fremmest en Forretningsrejse; men Tony faaer jo dog alligevel set og oplevet saa meget paa denne Rejse, at der neppe hjemme eller maaske i hele Scandinavien findes nogen Dame, der har rejst og set saa meget, som hun faaer set, hvis vi kommer godt hjem igjen.

Februar 10. – [i Havana by]

Kl. 2 skal jeg og Elizalt til den store Kjøber, som jeg har opdaget her, og saa kommer det jo an paa, om jeg kan faa ham til at gaa ind paa mine Ideer.

Vi besøgte den store Kjøber, som meddelte mig meget interessante Ting, der fuldt ud bekræftede min Mening om de store Bedragerier, nogle Firmaer laver med sibirisk Smør i Kjøbenhavn. Efter en lang Forhandling saa gav jeg nævnte Firma et Tilbud paa W. Bagger & Co., som jeg skal have Svar paa i Løbet af nogle Dage.

Vi besøgte derefter nogle andre Kunder, som jeg ikke havde besøgt før, og kom ved Kl. 6 Tiden tilbage til Hotel Sevilla. Vi afhentede Tony og gik saa til

En omrejsende sælger i en af Havanas gader, 1909. (Postkort)

Middag i en Restaurant, som tilhører nogle af mine Kunder, Negra og Gallareta. Det var af Høflighed, vi gik derhen, og nærmest for at smage paa mit Smør, efter at det var blevet udvadsket i Mælk og behandlet paa en af disse Folk særlig opfundne Maade. Smørret var blevet omtrent farveløst og just ikke forbedret.

Februar 15. – [i Havana by]

Efter at have taget Afsked med Bestyreren, tog vi til et Ølbryggeri, La Tropical, som laa temmelig langt fra Flaskefabrikken i eller ved en lille Flod. Dér besaa vi deres Isfabrik og de store Kobberbeholdere, hvori man koger Øllet, samt forskjellige andre Afdelinger blandt andet en stor Maskinhalle. Alt var ikke saa flot bygget som Ny Carlsbergbryggeriet. Man opgav imidlertid, at man tappede circa 120.000 Flasker hver Dag, og der var ogsaa en hel mængde Mennesker beskæftigede med at afskaffe, proppe og sætte Etiketter paa. Det sidste skeer ved Hjælp af en Maskine, og den arbejdede meget let. Jeg talte med Fabrikkens Bestyrer derom, og han lovede at konstruere en Maskine til at sætte Etiketter paa Blikdaaserne med.

Februar 16. – [i Havana by]

Kl. 4 skulde jeg igjen til Conference med den store Kjøber her i Byen, hvis Ordre jeg meget gjerne vilde have. Jeg var der inclusive nogen Ventetid i circa 2 Timer, men de vilde trykke Prisen saa langt, at jeg ikke kunde gaa med dertil; saa de fik Udsættelse til Lørdag. Imidlertid saa har jeg en Følelse af, at Heymann gjorde Alt for at erobre dem, men skal Heymann gaa væsentlig under, hvad jeg har tilbudt, saa vil han neppe faa nogen Glæde deraf.

Jeg gik fra Kjøberne til Elizalts Kontor, som er tæt ved og talte med ham om Sagerne. Mit Humeur var just ikke det Bedste.

Februar 18. – [i Havana by]

Igaar fik vi en Analyse, vi havde bestilt fra de første Kemikere her, angaaende Smørfedtindholdet af Mrk. L.E. Bruun. Jeg lod dem indkjøbe nogle Prøver rundt om i Byen og konstaterede derved, at mit var det Bedste, 85,02% Smørfedt. Denne Analyse bliver nu sendt rundt til Alle Lægerne her paa Øen, og disse skulle herefter helst bruges til at

anbefale Mærket L.E. Bruun som det bedste og sundeste Smør. Havana som alle Byer her er aldeles oversvømmet med forfalskede Varer af alle Slags.

Februar 19. – [i Havana by]

Vi stod tidligt op, og jeg gik en Tour med Tony til Obispo og derfra til Elizalt, med hvem jeg gik en Tour rundt, og ved 1 Tiden besøgte jeg igjen det store Firma G & Co. for at forsøge at faa dem til at købe enten W. Bagger & Co. eller L.E. Bruuns Smør, men uden Resultat. De venter paa en Meddelelse fra en eller anden af Concurrerterne i Kjøbenhavn; men hvis disse ville gaa lavere, end jeg har givet mit Tilbud paa, saa maa de gjerne have Forretningen, thi saa maa de give Penge til for at faa den; men det er jo netop, hvad de kjære Landsmænd helst ville, for saa ved de dog, at de have concurreret, og det er jo deres Liv og Lyst.

Efter at jeg havde talt med Elizalt igjen om den mislykkede Handel med G & Co., gik jeg til vort Hotel Sevilla, hvor man havde gjort vor Regning op ganske summarisk og sendt mig alle de af mig og Tony underskrevne Requisitioner, som ved samtelling fandtes at udgjøre \$ 17 amerik. Guld mindre end Regningen. Jeg gik saa ned og gjorde Indsigelse derimod. Man svarede mig, at det skulde nok blive ordnet. Vi spiste saa til Middag paa Hotellet og betalte contant.

Efter Middagen vilde jeg saa betale Regningen, men saa var Kassereren der ikke, han var gaaet til Middag. Jeg ventede saa, og da han saa endelig kom, var han 1 Time om at regulere Regnskabet med det Resultat, at der maatte være nogle Requisitioner, som manglede, men hans Regnskab var rigtigt. Jeg trak dog en Regning fra, som var underskrevet af en hel Anden end mig og ligeledes et contant Laan af \$ 2. Alligevel troer jeg nok, de snød mig for henved \$ 13.

Februar 21. – [i havnebyen Cienfuegos ca. 200 km øst for Havana]

Næste Dag stod jeg op Kl. 8 og gik Kl. 9 ud med Elizalt for at se til Kunderne. Først gik vi til Nicolas Castaño, som har sit Forretningslokale nede ved

Havnen. Vi fik set og sagt Goddag til denne mærkelige Mand, som fra Intet i Løbet af et Halvthundrede Aar har tjent her i Cienfuegos henved 130 Millioner Kroner. Han er en lille, bredskuldret, temmelig mørk Mand, meget ligefrem, temmelig tavs, trækker sig temmelig ofte i det lille tynde Overskjæg og tilbringer hele Dagen her midt i sit uhyre Lager alene optaget af Forretninger. Han er 75 Aar gammel, har ingen og har aldrig haft nogen Procurist og har omtrent hele sin umaadelige Forretning i sit Hoved, hvorfor der ogsaa almindeligvis frygtes for, hvad der skulde ske, hvis han pludselig døde.

Næsten alle de store Forretningsfolk i Byen have tjent i hans Forretning og lært hos ham, og han har Penge i de Flestes Forretninger. Han lever og aander kun i Penge og Forretning, forøvrigt skal han være meget hjælpsom over for Folk, han kjender. Han begyndte i de gode gamle Dage, da han kunne laane Sukkerfabrikanternes Penge til en Rentefod af 3% pro Maaned [36% pro anno] samtidig med, at de saa maatte sælge ham Halvdelen af deres Production. Han synes at have opdraget en hel Skole af Kjøbmænd i Cienfuegos, og disse ere alle blevne meget rige, vistnok nærmest derved, at da det er ham, som har hjulpet dem med at etablere sig og derved, at han har Penge omtrent i alle disse Forretninger, saa har man baade kunnet holde de fremmede ude og kunnet holde Concurrencen inden for rimelige Grændser, hvorved de alle tjene Penge.

Naar man sammenligner disse Forhold med de Forhold, som hersker i vort selvgede og saa moralsk fordærvede Folk hjemme i Danmark, hvor snart ingen ejer noget, fordi den Ene ikke kan taale, at den Anden tjener noget, saa falder der en meget ubehagelig Skamfølelse over En.

Her i dette Land, som dog nyder stor Ringeagt hjemme i Danmark, og hvis Befolkning tildels fuldstændig er farvet, hersker der en stor Velstand og Tilfredshed, som vi hjemme i Danmark aldeles ikke kjender til. Ganske vist saa er der kun gjort overmaade lidt for at forskjønne Byen Cienfuegos fraset Parque Central med dets Palmer og dets Mormonoment af den faldne Frihedshelt Marti, en Copi af samme Monument i Havana, men jeg an-

tager, det er fordi Nicolas Castaños praktiske Aand blottet for al Skjønhedssans hviler over Byen. Dog var alle Gaderne opbrudte, fordi man var i færd med at anlægge Kloaker og Sporveje, og man har jo ogsaa begyndt en ny Vej langs Stranden "Malecón", som vil blive en smuk Avenue en Gang i Tiden.

Februar 23. – [i havnebyen Cienfuegos ca. 200 km øst for Havana]

Jeg var rede til at gaa ud Kl. 8re, men maatte tilbringe Tiden til Kl. 9 med at læse en local spansk Avis. Da Elizalt først kom ned lidt efter Kl. 9, fordi Hr. Elizalts Uhr gik 5/4 Time for sagte. Imidlertid kom vi dog ud og besøgte flere af Kunderne og fik de sidste Ordre. Jeg solgte her i Aar 30% mere, end jeg solgte i fjor [1909].

Februar 24. – [i havnebyen Cienfuegos ca. 200 km øst for Havana]

Efter at have drukket 1 Kop Caffé, tog vi en Vogn og kjørte ud til det lille Circus, hvor der hver Søndag holdes Hanekamp. Der fik vi den Skuffelse, at Tony ikke maatte komme med ind, da man, som en ældre velklædt Herre senere sagde til mig, ikke tog Damer med hertillands til den slags Forestillinger. Hun følte sig meget skuffet over ikke at maatte komme med til den Forestilling. Vi lod derfor Kudskene kjøre hende en Tour paa en halv Time til Kl. 4½, medens Elizalt og jeg gik ind og se paa Forestillingen.

Forestillingen blev fulgt med den største Opmærksomhed af den forsamlede Mængde, som vistnok udelukkende tilhørte Arbejderstanden. Først blev Hanerne vejede, og Folk gik, medens dette stod paa, inde i den med Rødsand bestrøede Rundkreds. Naar Vejningen var besørget, blev der ringet med en Klokke, og man fik lidt efter lidt de ivrige Tilskuere uden for Rundkredsen igjen, medens Ejerne gik rundt med deres respective Haner paa Armen og viste dem frem for det væddende Publikum.

Endelig blev de to Haner, som vare kortklippede paa Ryggen og pillede aldeles skaldede paa Maven, presenterede for hinanden og derpaa straks efter slupne løs ligeover for hinanden. De gik saa ogsaa straks løs paa hinanden og huggede løs med Næb og

Sporer det Bedste, de kunde. I den første Omgang dræbte en rødbrun Hane, som fra Begyndelsen øjensynlig viste stor Ulyst til at slaas, sin mere lyse og grønne Modstander. I anden Omgang var det to mørkegrønne Haner, der kjæmpede, men den Ene gav straks den Anden et saadant Hug med Sporen, at den begyndte at løbe sidelængs og tabte Humeuret. Efter faa Øjeblikkes Forløb havde den saa faaet saa mange Hug, at den uagtet den endnu ikke var død dog aldeles afgjort var ude af Stand til at fortsætte Kampen, hvorfor den blev taget op af sin Ejer og baaret bort. Hvad der blev gjort ved den senere hen, saa jeg ikke. Vi blev jo kun ½ Time i dette blodige Circus, da Tony skulde komme tilbage i Løbet af en halv Time.

Februar 25. – [på vej til Manzanillo med skibet SS ANTIGONES MENENDEZ. Skibet tilhørte Carlos Trojilla i Cienfuegos og var på 1700 bruttoregistertons. Bygget 1892.]

Da jeg gik ind i vor Kahyt for at hente min Kikkert for at se paa Maanen, opdagede jeg til min store Sorg, at mit Fotografiapparat var stjaalet. Jeg tilbød forgjæves 20\$ for at faa det tilbage, men det var og blev borte. Det er saa meget ærgerligere, som jeg jo nu netop paa denne Tour er begyndt at komme bort fra den internationale Verden og skulde have taget nogle gode og interessante Fotografier. Nu har jeg 78 Ruller Films til ingen Nytte at slæbe paa. Hvem af de sorte Djævole, der har gjort det, er jo ikke godt at sige.

Februar 26. – [i Manzanillo ca. 600 km sydøst for Havana]

Omtrent ved 4 Tiden kom vi til Manzanillo, en lille Havneby paa Cuba med 2000 Indbyggere. Den saa meget forfalden ud. Bygget efter det sædvanlige System her med en Parque Central, hvor om hele Byen er bygget; indtil nu har de ingen Jernbaneforbindelse havt med det øvrige Land, og bag den ligger store Bjerge. Her ligger Skove til højre for Byen, og til venstre findes 8 store Sukkerfabrikker, saa Byens Handel bestaaer af fine Træsorter og Sukker.

Der findes 3 store Importfirmaer, og det var vor Opgave her at sælge dem noget Smør. I mange Aar

har jeg intet Smør solgt her, da The United Preserved Butter Co. sælger Alt, hvad man bruger her. Vi gik derfor straks rundt til de tre store Huse, som findes her, og jeg fik solgt til dem Alle tre, ialt 160 Kasser, som jeg er meget glad ved, da jeg saa, hvis Smørret ikke kommer smeltet frem til næste Aar, nok kan faa Alle Ordrene herfra, mellem 4 & 500 Kg Smør. Tony fulgte med paa Touren og sad og ventede paa os, medens vi var beskæftigede med at sælge Smør.

Februar 27. – [i Manzanillos havn]

Elizalt bad Capitainen om at give mig en Attest for, at mit Fotografiapparat var bleven stjaalen i vor Kahyt. Dette vægrede han sig bestemt ved, da det ikke var Skik og Brug her tillands. I gaar lovede han at lade alle 2^{den} Classes Passagerene undersøge, naar de gik iland, men han foretog sig aldeles ikke noget i den Retning, og hans hele Opførsel sammenlagt med det øvrige Personales Opførsel taler særdeles meget for, at baade Capitainen og Personalet hører til en og samme Tyvebande. Alene det, at der ikke findes en eneste Nøgle til nogen Kahyt ombord med undtagelse til Closetterne og Capitainens egen Kahyt, som tilmed har Jernstænger uden for Vinduerne, gjør det sandsynlig, at det hører med til Forretnings Tricks at stjæle gode Sager fra Passagererne.

Elizalt har disponeret meget slet ved at faa os paa denne Route. Hvis det ikke var, fordi jeg nu har Haab om at erobre Manzanillo næste Aar, saa vilde jeg være meget misfornøjet med hans Dispositioner.

Februar 28. – [i havnebyen Santiago de Cuba ca. 150 km sydøst for Manzanillo]

Kl. 8½ gik Elizalt og jeg ud at besøge Kjøberne. De vare langt fra begejstrede for at kjøbe Smør mærket LEB. Her i denne By har The UPB Co. [United Preserved Butter] sin faste Borg, og det vil holde meget haardt at fordrive dem herfra.

Vi besøgte straks den danske Viceconsul, Hr. Isidoro Agortini, som har en eller anden Ansættelse i det tyske Consulat her i San Jago [Santiago de Cuba]. Han havde et Udseende og Skikkelse, der noget mindede om afdøde Kong Victor Emanuel I

[Vittorio Emanuele, 1820-1878] af Italien. Dog var han næsten sort. Han viste sig meget forekommende og lovede at gjøre, hvad han kunde for at tvinge Capitainen paa SS ANTIGONES MENENDEZ til at give en Erklæring fra sig. Han mente det samme som jeg, at det var Camareroen eller Camareraen [kahytsjomfruen] ombord, som havde stjaalet mit Fotografiapparat. Jeg faaer det naturligvis aldrig igjen fra det Tyvepak.

Tony befandt sig mindre vel og gik tilbage efter Frokosten, mens jeg stod op igjen Kl. 3 og gik med Elizalt ud at sælge Smør. Hvilken Forskjæl paa Folks Lyst til at kjøbe mit Smør her og paa dem i Cienfuegos. Jeg besøgte ogsaa det Firma her I.R., som gjennem A.R. & Søn i London kjøber Alexandra Butter med den røde Ko.

Det var et stort Held, at jeg kom hertil, thi paa Grund af, at der var kommet en Del smeltet Smør [af vort] hertil, saa var de ganske sikkert løbne fra os muligen til Heymann. Jeg lovede at godtgjøre dem Tabet paa det smeltede Smør, naar det blev gjort op, og at ville garantere [erstatning] for smeltet Smør i Fremtiden i Maanederne October-April, men ikke om Sommeren.

Indehaveren er nylig død, men den nuværende Indehaver, en ung meget venlig og fornuftig Mand, lovede mig saa at sende os en Ordre paa 600 à 1000 Kg en Gang hen i Marts Maaned igjennem A.R. & S. London. Efter at dette var ordnet, gik vi atter løs paa Kjøberne og fik et Par Løfter om Ordre i Morgen.

Marts 1. – [i Manzanillo]

Det var meget varmt, og da vi opholdt os hos en af Kunderne for at vente paa ham, gav det sig pludselig til at regne og det ganske voldsomt. Det varede kun ½ Time, men Gader og Kroge fik en gavnlige Afvaskning. Saa snart som Regnen var forbi, gik vi hen til et andet Firma, som kun modtager Varer i Consignation [kommission til videresalg]. Her erfarede vi, at "The United" ved Siden af deres Mærke "Dos manos" tillige consignerer store Masser af Smør hertil i Daaser med Neutral Etiket, 2 Køer og 3 Stjerner.

Jeg saa paa Smørret og troer nok, det var dansk. [Firmaet P. F.] Esbensen var dog allerede for flere Aar siden bleven kjede af at consignere til dette Hus og denne Plads; hvad jeg troer nok, jeg ogsaa vilde være bleven, men "The United" har jo af og til noget rigeligt Lager, som de skulde have solgt. Jeg blev lovet en Proforma Salgsregning til imorgen.

Derfra gik vi tilbage til den Kjøber, som vi ikke traf første Gang, vi var hos ham. Vi traf ham, og han lovede os en Ordre til imorgen, inden vi rejser herfra.

Marts 2. – [i Guantanamo på Cubas sydøst-pynt]

Endelig kjørte vi til Jernbanestationen for at kjøre til Guantanamo. Vi kjørte fra San Jago de Cuba Kl. 3 Eftermd. og vare i Guantanamo lidt over 8 Aften. Der tog vi ogsaa ind i Hotel Venus, som er en Filial af Hotel Venus i San Jago.

Da det jo var Eivinds 17 Aars Fødselsdag, saa drak vi en Flaske "Vinda" Champagne til hans Velgaaende. Det er løjerligt at vide, at vi ere saa langt fra hinanden.

Marts 3. – [i Guantanamo]

Hotellet brændte da heldigvis ikke denne Nat, og vi stod op circa Kl. 7. Jeg blev barberet og gik ned omtrent Kl. 8, men saa mødte vi Elizalt, som vilde ud at se Kjøberne. Tony gik med, og vi gik saa rundt. I den første Forretning, vi kom ind i, traf vi Ejerne, men disse erklærede, at de for flere Aar siden havde hørt op med at sælge dansk Smør og nu kun solgte fransk og hjemmelavet, cubansk Smør i nogle spraglede Blikdaaser.

Efter at have sagt Farvel til den iøvrigt meget elskværdige Mand og hans Partner gik vi over paa den anden Side af Gaden og traf en Mand, som talte engelsk, uagtet han vistnok er Mulat. Han skal være meget rig. Han tog meget venlig imod os og lovede at give mig en Ordre om Eftermiddagen, hvad han ogsaa holdt, idet han gav mig en Ordre paa 30 Kg Smør.

Vi fik ogsaa besøgt et Par andre Firmaer, som ogsaa lovede os Ordre, og som vi ogsaa erholdt ved Besøg igjen om Eftermiddagen.

Marts 4de – [tilbage i Santiago de Cuba]

Vi kom noget efter Kl. 1 til San Jago og blev igjen indlogerede i Hotel Venus, San Jago de Cuba. Det er et meget svinsk Hotel og fyldt op med Væggetøj. Værten har det mest udprægede Tyvefysiognomi, som jeg længe har set. Han lever ogsaa mest af at sælge Alle mulige falske Vine og Liquerer etc.

Vi fik et Værelse ovenpaa. Lille og varmt med et Badekar og Kloset. Hvorfor der ogsaa regnes os en meget høj Pris for Værelset.

Marts 6te – [tilbage i hovedstaden Havana]

Hr. J. M. Gomez' Regering er meget slet, og da han har lovet Embeder rundt til højre og venstre iblandt sit Parti, saa har han lovet 10 Gange saa mange Folk Embeder, som der findes Embeder. Følgen er, at han for at hjælpe paa denne sin Rundhaandethed har maattet oprette en Mængde nye Embeder til sine Partifæller uden dog at kunde skaffe Alle Embede, men med det Resultat, at Statskassens Indtægter opluges aldeles af alle disse unyttige Embedsmænd.

Alt dette har skabt en hel Del Uro imellem Forretningsfolk, da ingen ved, hvad Enden skal blive, og mulig kommer der en Revolution i Gang imod ham alligevel til trods for Frygten for U.S.A. Americanerne, Befrierne, ere her paa Cuba almindeligt hadede.

Marts 9. – [i Havana by]

Vi besøgte om Eftermiddagen flere af Kunderne, men de synes Alle at være meget mere tilbageholdne end før vor Rejse til Provinsbyerne. Heymanns Agent har vist arbejdet tappert for ham, medens vi vare borte fra Byen. Her synes absolut ingen Lyst at være for at købe LEB Smør i denne By.

Traf om Eftermiddagen I.A.R., som fortalte os, at han vilde købe Heymanns Smør iaar, og at vi skulde passe meget godt paa, thi ellers vilde Heymann tage Alle Kunderne iaar. Det var jo en sørgelig Meddelelse, og jeg gik tilbage til Hotel Sevilla og talte med Tony, og vi gik en Tour ud og købte en lilla Kjole til hende, som hun trængte til.

På kortet kan ses de byer, som L. E. Bruun og hustruen Tony besøgte på deres rundrejse.

Marts 10. – [i Havana by]

Stod op Kl. 8 og gik Kl. 11 ned til G, som ikke var hjemme; traf ham Kl. 5. Han viste mig en Daase og sagde, at han vilde gjøre en stor Kontrakt for denne Slags Daaser iaar, men ikke for andre. Jeg kunde se, at Daasen tiltrods for, at den bar et anonymt Navn, var fra Heymann, og jeg gav ham da et meget billigt Tilbud, men saa vilde G have, at jeg skulde komme igjen den næste Dag, da han ikke kunde acceptere mit Tilbud straks. Jeg gik fra ham over til Elizalt og fortalte ham, at jeg troede, at G var løbet bort fra os.

Kom temmelig sent hjem til Tony i ret slet Humeur, da det gik saa daarligt med Forretningerne.

Marts 11. – [i Havana by]

Gik Kl. 2 til Elizalt, og gik med ham rundt til Kunderne, men ingen vilde kjøbe. Skulde træffe G Kl. 4 om Eftermiddagen; traf hos en Kjøber, Fonseca, The United PB Co Agent, som lo af dette nye Export Comp. og mente ikke, at han kunde sælge noget af de forskjellige Artikler, som disse havde givet ham som Opgave at sælge. Han er en ung, meget fed, men ganske kjøb Mand. Han lo af Lembrecht og Hr. Lundbeck. Denne sidste havde gjort sin Rejse til Cuba sidste Sommer bag Ryggen af Fonseca, hvad han fandt meget mærkeligt.

Da Kl. var 4, gik jeg til G, som nu fortalte

mig, at man havde givet et københavnsk Firma en fast Offerte [tilbud] for det store Quantum, som de vilde købe. Han maatte indrømme, at det var Heymann. Jeg tog saa mit Tilbud tilbage, men Aftalen blev dog, at hvis Heymann ikke accepterede hans Tilbud, saa vilde han tage mit Smør. Nu ere vi altsaa saa vidt.

Fra Kjøbenhavn var der Telegram om, at Noteringen igaar er forhøjet til 115 Kroner, som giver mig stort Tab paa, hvad vi der pakker for Tiden, og jeg er ganske glad ved, at det nok bliver Heymann, som tager den store Ordre, da den kun vil bringe mig Tab. Jeg gik til Elizalts Kontor for at fortælle ham Udfaldet. Maatte vente paa ham i halvanden Time. Imidlertid gik hans Broder paa Posthuset og bragte mig Aviser op til 23. Februar, men ingen Brev.

Da han fik den Meddelelse, at G endelig var løbne deres Vej, saa gik han hjem til sit, medens Tony og jeg gik at spise Middag paa Hotel Miramar, hvor jeg i Anledning af, at det gik saa slet med Forretningerne spenderede ½ Fl. Champagne og ½ Fl. Rødvin. Det hjalp lidt paa vort triste Humeur, og efter at vi havde siddet og set paa Lysbilleder og levende Billeder til Kl. 10½, gik vi Hjem og i Seng.

Marts 18. – [i Havana by]

Vi tog derpaa en Baad og roede en lang Tour rundt i Havnen ved Havana og tog Fotografier af blandt andet det sunkne amerikanske Krigsskib MAINES Vrag, som endnu ligger i Havnen og venter paa at blive optaget. Et Vidne om megen Synd og Ondskab. Americanerne begyndte Krigen med Spanien, fordi de beskyldte dem for at have sprængt MAINE i Luften med en Torpedo. Spanierne paastaaer imidlertid, at det var Americanerne selv, som gjorde det for at faa en Grund til at erklære Spanien Krig, og der er desværre mange Ting, som tyder paa, at det sidste er det rigtige.

Onsdag den 23/3 – [på vej til Kingston, Jamaica, om bord i SS OTERI. Skibet var bygget i 1896 og var på 5600 bruttoregister tons.]

Den Skurk af en Vært i Hotel Venus [i Santiago] havde kun ladet tage Billetter til os hos Damp-

skibsselskabet for at forhindre, at vi fik den rigtige Afgangstid at vide. Vare vi saa komne for sent til Skibet, saa vare vi blevne tvungne til at blive 8de Dage i San Jago, til der igjen gik Dampskib, og det kunde maaske endda have varet 14 Dage, da det ikke er aldeles sikkert, at der gaaer Dampskib til Kingston hver Uge fra San Jago.

OTERI er et lille, gammelt, uhyre svinsk Dampskib, som løber med spanske Arbejdere og aldrig burde tage 1ste Classes Passagerer med, da der ingen 1ste Classes Kahytter findes, men kun nogle smaa snavsede Huller.

Da jeg kom ombord, kunde jeg i Hastværket ikke lige straks finde vore Billetter. Capitainen var da saa elskværdig at vilde nægte os at komme ombord, naar vi ikke straks kunde vise Billetten. Jeg maatte staa der i Solen og parlamentere med denne halvsorte Slyngel. Tilsidst gik jeg til trods for hans Vrøvl ind i Kahytten og lukkede mine Tegnebøger op og fandt Billetterne. Det viste sig, at vi havde faaet den allerdaarligste Kahyt inderst inde agterude lige op af Klosettet, som gratis gav os en hel Del Stank.

Der var meget uhyggeligt ombord paa SS OTERI, og Passagererne var nogle meget tarvelige Spaniere. Dog var der en Undtagelse. Vi gjorde om Eftermiddagen Bekjendtskab med en gl. fransk Herre og hans Kone, som rejste rundt for Det geografiske Selskab i Paris og vistnok holder Foredrag. De var overmaade elskværdige.

Skærtorsdag den 24/3 – [i byen Kingston på Jamaica]

Efter Frokosten tog jeg tilbage til Colonial Bank for at tale med Bestyrelsen. Han var meget venlig og opgav mig en to 3 Adresser paa Importeurer af dansk Smør. Det største Hus havde lige faaet Agenturet for P.F. Esbensens Smør, saa med dem var der intet at gjøre. Den danske Konsul, Soutar & Co., er Agent for T. & S. Plum, og da vi én Gang har havt med den Herre at bestille og havt Besværighed med at faa vore Penge, saa besøgte jeg dem slet ikke. Jeg fandt derimod et andet Hus og fik en Aftale med dem. Dog beroer det paa, om Hovedfirmaet vil acceptere den. Disse sælger nemlig Plums Smør i det Indre af

Jamaica. Jeg gjorde mig megen Umage og haaber, at vi kunde faa en god Forbindelse med dette Hus.

Derpaa gik jeg paa Jagt efter Daaser af det Smør, som sælges mest her og fik ogsaa nogle indkjøbt. Gunni Busck jun. & Co. er det bedst ansete.

Kingston er en smuk By, og det var en hel Hvile at komme tilbage til civiliserede Mennesker igjen. Desværre gjør Byen i det Indre et højt uhyggeligt Indtryk, da den for mere end Halvdelens Vedkommende ligger i Ruiner efter det frygtelige Jordskjælv, som i 1907 omtrent ødelagde hele Byen. Navnlig gik det ud over Gaderne nede ved Havnen, hvoraf de fleste endnu ligger hen som store Bunker af Mursten med Flader af Bølgeblik stikkende op imellem Murstenene. Det var Tagene. Alt Træværket brændte i Ildebranden, der opstod bagefter, at Husene var styrtede sammen. Der omkom 2500 Mennesker i dette frygtelige Jordskjælv, som kun varede i 35 Sekunder, og som kastede alle Bygninger omkuld, som ikke var byggede af Træ.

Langfredag den 25/3 1910 – [på vej til Colón, Panama om bord på SS ORUBA. Skibet tilhørte Royal Mail i Liverpool og var på 8.000 bruttoregistertons. Bygget 1889.]

Vi var tilbage til Hotellet Kl. 7½ og tog i stort Hastværk derfra til SS ORUBA, hvormed vi skulle sejle til Colón.

SS ORUBA er et temmelig gammelt Skib, vistnok 25 Aar gl., men et stærkt Skib, og det gik meget støt i Søen. Vi havde en ganske god Kahyt, men Tony blev omtrent straks søsyg og maatte gaa til Køjs. Næsten Alle Passagererne vare Englændere, og det gik ret stivt til. Man var i Dress til Maaltiderne, og Maden var god, men vi fik kun lidt af hver Ret.

Marts 27. – [i havnebyen Colón. Byen er den næststørste by i Panama, beliggende ved indsejlingen til Panamakanalen fra Det caribiske Hav. Ikke at forveksle med Colón på Cuba. Havnebyen Colón Christobal bærer det spanske navn for Christoffer Culombus.]

Der gik et Tog til [hovedstaden] Panama på [Stillehavskysten] Kl. 10,30 om Formiddagen. Da jeg

imidlertid havde Lyst til straks at tale med H.M. Bruun, tog vi en Vogn og kjørte hen til hans Butik. Han var ikke hjemme, da vi kom, men saa underholdt vi os med hans Bogholder, som var fra Peru, og som havde nogle fælles Bekjendte med Tony, medens hans anden Mand, en Tydsker ved navn Schulz, førte mig om og viste mig Lokalerne.

Da vi havde ventet en Timestid, gik vi ud for at se lidt af Byen til trods for Regnen. Vi havde kun gaaet kort, da vi mødte en Mand, som jeg syntes saa ud, som om han var dansk, og da vi saa, han gik ind i Bruuns Store [butik], gik vi tilbage. Det var ganske rigtigt ham. Vi fik talt en hel Del med ham. Han gik med over paa Kajen og hjalp os med at faa toldklareret vor Bagage, hvorpaa en Neger i hans Tjeneste hjalp os med at faa Tøjet bragt til H.M. Bruuns Store, hvor vor store Kuffert og et Par Hatteasker blev staaende, medens vi senere tog Resten med os, da vi Kl. 4 rejste til [byen] Panama.

Hr. Bruun gav os Frokost paa Canalselskabets Restaurant "Washington House", som er en temperance [afholds-] Restaurant, hvorfor Bruun tog 2 Fl. Rødvin med fra sit Lager. Det var jo Paaskedag, og vi spiste os en længere Frokost og fik det første gode Glas Rødvin, vi havde faaet, siden vi forlod Kjøbenhavn.

Det regnede stadigt utroligt voldsomt, og vi kjørte derfra op til det Hus, Hr. Bruun har bygget af Bølgeblik til sit Brænderi i en Vogn, som var knappet til paa alle Sider. Vi kom ogsaa derop saa nogenlunde tørre. Vi besaa Huset, og jeg smagte paa noget Rom, som han havde lavet paa et Apparat, som CEC [Copenhagen Export Company] har kjøbt til ham i Paris. Den var vistnok meget god. I det mindste havde den en ganske ren Smag.

Mange Steder løber Jernbanen langs Canalen [Panamakanalen] eller paa tverds af den, saa man faaer set en Del af Arbejderne, som er blevne udførte der af Amerikanerne. Nogle Steder ser man lange Rækker af smaa firkantede Lokomotiver og alle Slags Maskiner, som ligger og ruster op. Det er Minderne fra den franske Periode [1881-1889]. Der er ikke saa lidt endnu tilbage af den Slags, uagtet Amerikanerne have bragt store Masser bort.

Kort over Panama med kanalzonen. Selve Panamakanalen er godt 65 km lang og blev bygget for amerikanske penge. Kanalzonen er amerikansk med undtagelse af enklaverne Panama by og Colón by

Af Alt det Materiel, som disse overtog fra det franske [de Lesseps] Compagni, har de kun brugt en Ubetrydelighed, maaske 10% i Alt. Selv har de indført deres egne Maskiner og Locomotiver. Disse sidste ere meget store og kraftige, og der er beskæftiget over 500 af dem ved Canalen.

Vi kjørte over flere Floder og kom tilsidst ind i et temmelig bjergfuldt Terrain. Da vi nærmede os Panama, hørte Regnen op. Vi kom dertil Kl. 6,¹⁵ om Aftenen, medens det endnu var lyst, og tog en Vogn og kjørte op til Canalcompagniets Hotel "Tivoli", som ligger 5 Minutters Kjørsel fra Jernbanestationen uden for det egentlige Panama. Det er et meget stort Hotel bygget af Træ paa en Høj med en pragtfuld Udsigt over Bugten ved Panama.

For at forhindre Insekterne fra at komme ind i Husene, findes der uden for Glasvinduerne paa alle de amerikanske Huse et Metalnet, saaledes at alle Husene ligner store, sorte Fuglebure. Jeg troer, det er meget praktisk. Jo mere man ser af Americanernes Arbejde dernede, desto mere Agtelse faar man for

dem. I saadanne Pesthuller, som Colón og Panama før vare, træffer man nu særdeles sjælden en Moskitto, og de have anlagt udmærkede Hospitaller.

Thorsdag den 31/3. – [i Panama by]

Jeg fik talt med Bestyreren af Panama Banking Co.'s Filial i Colón, en Sr. Perer, en meget flink og elskværdig Mand. Senere gik Hr. Henriquez med mig ud til Commissariatet, som det kaldes, eller Hovedkontoret for Kanalen og Jernbanen. Her blev jeg forestillet for en af Bestyrerne, som tog os med hen og viste os deres Kjølehus, som er meget storartet. Store Masser af frosset Kjød, Æg og Smør fandtes her. Smørret blev pakket i 1 lbs. Pakker og holdt i 22° Fahrenheit [minus 5½° Celsius]. Det var derfor ogsaa saa haardt, som det kunde blive. Hvor de opbevarede Æggene, saa jeg dog ikke, men det lader sig dog neppe gjøre ogsaa at fryse dem.

Da der fra denne Bygning bliver forsynet heni- mod 50.000 Mennesker med al den Føde, de bruger, saa var der naturligvis Masser af Alt muligt.

Jeg besaa ogsaa Brødfabrikken og Vadskeriet, som er i samme Bygningskomplex. Alt gik meget renligt til og med største Orden. Linnedet blev strøget med elektriske Strygejern, og der var en stor rund Maskine lig en Tromle med et Par Valser til at stryge Flipper paa. Der blev vadsket 300.000 Stykker Tøj om Ugen, men det skal vel være om Maaneden, thi jeg synes, det vilde være temmelig meget om Ugen.

Hele Kjølehuset og de dertil hørende andre Anlæg havde kostet \$ 600.000 at bygge.

Jeg takkede den elskværdige Amerikaner for hans Ulejlighed, og vi gik saa ud til den udenfor ventende Vogn. Da jeg traadte ud af Døren fra Kjølehuset og kom ud i den friske Luft igjen, var det, som naar man træder ind i det varmeste Rum i et romersk Bad.

April 1ste – [i Panama by].

Vi tog som sagt Kl. 1 fra Panama til en Station ved Navn Corozal, hvor den Ingenieur boede, vi havde anbefalingskrivelsen til. Efter at have ventet lidt paa ham, han hed Williamson, kom han. Han viste sig at være en mageløs, flink og elskværdig Mand og tog selv med et Motorkjøretøj os op til

den næste Station, Miraflores, hvor han viste os de store Arbeider.

Derfra kjørte vi imellem Masser af Tog og Maskiner etc. til Stationen Pedro Miguel, hvor de store Sluser bygges, som skulde forhindre Vandet fra det stille Hav [Stillehavet] i at trænge ind i Kanalen og ødelægge den. Forskjellen mellem højeste og laveste Vandstand, Flod og Ebbe, ved Panama, er 20 Fod [6 m]. Ved disse Sluser, tre i Tallet, som ved Pedro Miguel bygges saaledes, at først kommer en Sluse og i nogen Afstand fra den igjen 2 andre, som ligger op ad hinanden eller rettere ved Enden af hinanden, hæves Skibene 85 Fod [26 m] op i den indre Kanal altsaa ved Ebbe 95 Fod [29 m].

Det er uhyre store Sluser, som kunde tage de største Krigsskibe og samtidig et i hver Retning og af mindre Skibe flere ad Gangen. Der var bygget 3 færdige og en 4de i Arbeide værende Kraner, som havde Arme over hele Slusens Bredde. Her blev hejset Skjærver, Sand og Cement op, og der oppe i Luften blev Mørtelen blandet og igjen hejset ned i store Jernkasser, som saa bleve grebne af nogle Jernkraner, som var anbragte paa Locomotiver, der saa kjørte Mørtelen hen til de Steder, hvor den skulde bruges. Det hele var meget snildt udtænkt, og Alt blev gjort med det mindst mulige Arbeide.

En uhyre mængde Tog slæbte den udgravede Jord eller rettere udsprængte og udhuggede bløde Sandsten, hvoraf Grunden tildels bestaaer, til de Steder, hvor den kunde anvendes eller henlægges. Den bløde Jord skaffede man sig for største Delen af med paa den Maade, at man opblødte den og saa pumpede den vaade Masse om paa den anden Side af Dæmningen langs Kanalens Side, hvor saa Vandet løb fra, dannede der sig fast Land.

Ved Pedro Miguel var Bunden til den ene Sluse for største Delen støbt færdig, og man maatte passe paa ikke at falde i de store runde Huller, som findes støbt over Alt i Bunden, og hvorigjennem Vandet skal ledes op i Sluserne eller bort fra dem igjen igjennem store Ledninger under Bunden. Her var en meget stor Arbejdsstyrke i Gang. Skjærverne faaes fra et Stenbrud uden for Panama ved Indløbet til Kanalen.

Paa Grund af at det jo er en Forretningsrejse og ikke nogen Fornøjelsesrejse, er der en Mængde Ting, vi ikke have faaet set i de forskjellige Byer, vi have besøgt.

April 2. – [i byen Colón]

Vi lod vort Tøj bringe ombord paa Dampskibet LA NORMANDIE. Det er et stort Skib paa Netto 6.000 Tons, og da det har løbet som Passager Skib mellem Frankrig og New York, saa løb det en Fart af 19 Miles [knob] i Timen. Ombord traf vi straks Hr. og Fru Porquir.

Efter at have ordnet vort Rejsegods tog jeg ind til Fidanque & Co. og talte med hans Bestyrer Hr. Henriquez, der fortalte mig en Hel Del om Concurrancen med Heymanns Smør. Jeg spurgte Hr. Bruun, men fik intet Resultat deraf, talte senere med Directeuren for Panama Banking Co. og spiste Frokost med Tony paa "Washington House" Restauranten. Senere tog vi en Vogn og kjørte ad en nyanlagt Vej ud til Gabun. Det kostede mig 25 halve Balboas [møntenhed] at kjøre den Tour frem og tilbage, men det var en dejlig Kjøretour inde imellem Skoven, og paa en Vogn trukken af Heste ser man jo ganske anderledes godt Tingene og de smukke Udsigter, end man gjør fra en Jernbane Coupé, naar Toget løber med fuld Fart.

Kl. 4 kom vi til Gabun, og jeg gik straks op til Ingenieur Contoret og afleverede mit Brev fra Bestyrelsen til Ingenieuren Lieut. Col. W.L. Sibert. Denne Herre var ikke straks tilstede, men hans Assistent fulgte os ned til Canalen, og lidt efter kom Oberstleutenanten selv tilstede. Vi bleve modtagne med den største Venlighed, og vi fik beset de store Slusearbejder, som her bygges.

Man er her væsentlig videre fremme end ved Pedro Miguel. Hele Bunden af den inderste Sluse er færdig, og foruden den tykke Midtermur, der deler Slusen i to Afdelinger, er ogsaa større Partier af Siderne færdige. Alt dette har man udført paa 4½ Maaned, og Oberstleutenant Sibert fortalte mig, at han ventede at blive færdig med Sluserne paa 2½ Aar.

Ved Gatun bliver der som ved Pedro Miguel 3

Sluser, men her lægges den ene ved Enden af den anden. Hver bliver 1.000 Fod [305 m] lang og saa bred, at den kan tage de største Skibe, et i hver Retning samtidig, og af mindre Skibe kan en saadan Sluse tage 3 a 4 paa en Gang. Hver Sluse hæver eller sænker Skibene 28½ Fod [8,5 m], saaledes at de ialt blive hævede eller sænkede 85 Fod [26 m].

Fra Atlanterhavet løber Canalen i lige Linie ind til Sluserne ved Gatun. Jeg tog nogle Billeder af Sluserne, deraf ét hvor Tony og Ingeniørens Assistent staar i den store Tunnel, som Vandet ledes til og ud af Sluserne.

Jeg fik foræret Beretningen om Canalarbejderne fra 1909 af Oberstleutenant Sibert, og jeg er meget glad ved at have haft Lejlighed til at see disse Kjempearbejder, som sikkert kun Americanerne ville kunne have ført igjennem, og jeg tvivler ikke om, at de holder Ord, naar de siger, at om 5 Aar, er Canalen færdig og maaske allerede om 4½ Aar. [Panamakanalen åbnede som planlagt i 1914].

Hvorledes det vil forandre hele Landet omkring Canalen, naar den uhyre Indsø, som man agter at danne, først er fyldt med Vand, gad jeg nok se, men formodentlig kommer jeg vel aldrig mere til disse egne af Jorden.

April 5. – [om bord på LA NORMANDIE på vej til Venezuela. Skibet tilhørte rederiet General Trans-Atlantique i Le Havre. Var bygget i 1882 og var på 8.000 bruttoregister tons.]

Vi laa stille til henad Kl. 8 Aften [antagelig i havnebyen Cartagena i Columbia]. Der kom en Del Sorte handlende ud til Skibet, og jeg købte mig en Panama Hat for \$ 3,50. Disse Hatte kaldes vel Panama Hatte, men laves Alle i Columbia og Vestkysten af Sydamerika. Det er en meget pæn Hat, og jeg skal have sat Rem i den og Baand om den, saa snart som jeg kan. Foruden Hatte faldbyder man ogsaa her Papegøjer, Abekatte og lignende.

Jeg købte for 10 Shillings en smuk tam Papegøje. Grøn med rød Stribe over Næbet og blaa Tverbaand paa Halsen. Den er meget tam og vistnok et ganske ungt Dyr. Da jeg havde købt den, blev de høflige Franskmand mindre høflige og fortalte mig, at det

var en stor Naade, at den maatte blive nede hos Slagteren, da den kunde være tuberkuløs og syg, og man vilde ikke have noget med den at gøre. Saa fik jeg da Slagteren til at tage sig af den, og til vi naaede Puerto Cabello [havneby ca. 120 km vest for Carácas], sad den i en tom Kasse. Den første Dag dog i et mørkt Rum, hvor man opbevarede Kartofler etc.

Denne Opførsel var meget mærkelig, thi Mandskabet havde Hundrede Fugle og Dyr ombord, som fyldte det meste af det nederste Dæk op, altsaa under Promenadedækket, og Kokken købte en Abekat med Unge, som han ugenert indkvarterede i Kjøkkenet, hvor disse Dyr løb løse omkring og ikke hjalp til at gøre det der herskende Svineri mindre.

Slagteren sørgede dog for Papegøjen, til vi kom til Puerto Cabello, og jeg gav ham \$ 1 i Drikkepenge, hvad han vist ikke havde ventet efter den Glæde, han viste ved at modtage samme. Vi havde det i det Hele taget godt ombord paa det 6.000 tons netto store Skib, LA NORMANDIE. Kassereren syntes jeg mindst om. Han gjorde Indtryk af at være en stor Slyngel. Imidlertid beregnede han mig dog ikke den Dollar for Fragt af Papegøjen, som han ifølge et opslag paa Skibet var berettiget til.

April 8de – [i havnebyen Puerto Cabello]

Vi fik Erstatning for vore Lidelser i Hotel Baños i Puerto Cabello [Venezuela]. Oppe i Bjergene var det vel varmt, men langtfra trykkende varmt, og alle Jernbanestationerne vare omgivne af Træer, som bar de smukkeste røde, blaa og gule Blomster, som man kan tænke sig. Af Fugle var der i Tusindvis, den ene smukkere end den anden.

Hele Landet synes som et Paradis, og det kunde dette dejlige, rige Land med det henrivende Clima ogsaa være, hvis det uheldigvis ikke var faldet i Hænderne paa den værste Bande Tyveknægte, som findes i Verden, og dets Regjering er kun en Bande af Skurke, saa Plyndrerier af den værste Art hører til Dagens Orden. Der er hverken Sikkerhed for Liv eller Ejendom.

Vi kom godt til [Venezuelas hovedstad] Carácas, og et Compagni besørgede vore Kufferter bragte til

Postkort fra Caracas, 1910. Den spanske stilart ses tydeligt i kirken Iglesia de Candelario.

Hotel Klindt, som er Byens bedste Hotel og ligger ved Plaza Bolivar. Denne er en stor firkantet Plads midt i Byen bevokset med Træer, og i dens Midte staaer en pragtfuld Rytterstatue af Simon Bolivar [frihedshelt, 1783-1830] paa et poleret Fodstykke af sort Marmor. Denne Rytterstatue har en slaaende Lighed med den af Absalon, som staaer paa Højbroplads i Kjøbenhavn.

April 9. – [i Carácas by]

Om Eftermiddagen gik jeg hen til et Firma, som vilde være Agenter for W. Bagger & Co, og der blev jeg sat ind i Forholdene i Carácas, hvad Smør angaaer. Her som i Havana er vi ligeved at blive sat ud af Spillet af Hr. Heymann og de andre Concurrerter, men med Guds Hjælp gaaer det neppesaaledes, som disse Herrer haaber det.

Carácas ligger i en smuk Dal omgivet af meget smukke høje Bjerge, og Omegnen er meget vel dyrket. Befolkningen holder af Blomster, og det er en umaadelig Forskjæl, der findes mellem denne By og Havana, hvor Ingen bryder sig om Blomster. Her

i Carácas, hvor der hersker et evigt Foraar, bliver man stadig overrasket med at støde paa det ene blomstrende Træ større og smukkere end det andet.

Naar man om Aftenen kører ud, sidder alle Byens unge Damer i Vinduerne inden for deres Jerngitter og ser paa dem, som kører eller gaaer forbi. Der er mange, meget smukke Damer mellem dem; men de ser med stor Dristighed paa Herrerne og disse igjen paa Damerne. Heldigvis sidder de sidste jo gjemte godt bag deres Jerngitter.

Herrerne her omgaaes hinanden med mange Kjærtegn og kører som oftest 3 sammen i en Vogn, saaledes at den ene sidder oven paa de andre 2. Damerne kører næsten altid ud alene eller med deres Børn. Mændene kører kun sjældent med deres bedre Halvdel. Efter hvad der blev fortalt mig, skal Moralens mellem de to Kjøen være sunken dybt i de senere Aar. Hvad der igjen bevirker, at Tugthusene fyldes med Folk, som have dræbt andre af Skinsyge.

Fallit gaaer Folk aldrig her; naar de ikke kan betale, saa betaler de blot ikke, og saa lever de videre som før. Dog hersker der sikkert megen Fattigdom i

Carácas, især mellem Folk, som have kjendt bedre Dage.

April 11. – [i Carácas by]

Mandag Morgen stod jeg tidlig op og gik først til et amerikansk Agentur, som giver sig af med at fremkalde Films, og fik dem til at fremkalde en Rulle, for at jeg kunde se, hvorledes den blev. Derpaa gik jeg til den danske Generalkonsul, som tog meget venligt imod mig. Han gav mig en hel Del Oplysninger og læste nogle lange Skrivelser op for mig, som han havde sendt til Udenrigsministeriet i Kjøbenhavn. Blandt Andet foreslog han et Salgskontor for danske Varer, som skulde sendes ham i Consignation. Alt var temmelig upraktisk. Imidlertid fortalte han mig, at Heymann havde faaet Afslag paa Registreringen af hans imiterede Bruunske Etikette. Desuden fortalte han mig om de mange andre Efterligninger af mine Etiketter, der af og til var fremkomne.

Samme Generalkonsul havde en Gang været Kjøbmand, hvor han satte 4 Millioner Frc. overstyr. Nu er han Bestyrer af Museet i Carácas. Han skal være en meget begavet Mand. Imidlertid maatte han lade sig skille fra sin Hustru for hendes store Utroskabs Skyld, og nu skal han af og til drikke, saaledes at han har sat største Delen af sin Anseelse til derved. Hjemme har han indrettet sig et helt lille Museum af Porcelain, gl. Bøger, Vaaben etc. Jeg var nær aldrig kommen fra ham, da han havde saa mange Ting at vise mig. Heriblandt en hel Del Stenoldsager fra Indianergrave. Gl. Mønter havde han nogle faa af, men ingen som jeg kunde bruge.

April 12. – [i Carácas by]

Stod op Kl. 9 og gik ud til en af Kunderne Kl. 10. Fik set og vejete nogle af Heymanns Smørdaaser, som her, ligesom i Panama, vejer skandaløst slet.

April 15. – [i Carácas by]

Efter Frokosten gik jeg til Kunden, som lovede at sende mig en stor Ordre igennem Hamburg. Derpaa fik jeg fat i en Mand, som skal være mig behjælpelig med at købe nogle Fugle, som jeg vil tage med hjem til Danmark. Hver Søndag Morgen holdes

der i Markedet for Levnedsmidler i Carácas stort Marked over Fugle og levende Dyr. For at kunne købe dem maa jeg imidlertid i Forvejen anskaffe mig Bure til at holde Fuglene i, og vi gik derfor rundt og forhørte os om Fuglebure, hvoraf der vel fandtes en hel Del paa de forskjellige Lagre, men alle af den sletteste Konstruktion. Endelig traf vi paa en Mand, som har en stor Butik, og han lovede mig at sende mig en Snedker, som kunne lave et Par til mig efter Bestilling.

April 16de – [i Carácas by]

Venezuela er jo et Paradis for Fugle. Her findes en utrolig Mængde, og selv midt inde i Carácas kommer de. Vi havde stadig en lille Fugl siddende paa Telefontraadene uden for vore Vinduer, som sang overordentlig smukt, og desuden kom der en Mængde andre i Træerne paa Pladsen uden for. Her i Landet myrder man øjensynlig ikke enhver levende Fugl, man kan overkomme, saaledes som man gjør det i Italien og Spanien samt Sydfrankrig. Hvad der jo har til Følge, at Fuglene til sidst blive aldeles udryddede.

Vi have mere og mere Fornøjelse af den Papegøje, som jeg købte i Puerto de Colombia. Den har fuldstændig sluttet sig til os og er meget tam, navnlig elsker den Tony, hvorfor den vistnok er en han. Den siger "Oiga Leora", naar den er sulten og forstaar paa den Maade at gjøre sig forstaaelig. "Oiga Leora" er spansk og betyder paa dansk "Hør dog", eller "Vil De høre paa Leora".

April 17. – [i Carácas by]

Søndagen den 17. stod jeg op Kl. 6. Det var dejligt klart Solskin og ret varmt. Kl. 7 kom den Mand, man havde anbefalet mig, og tog mig med op til Fuglemarkedet, som holdtes paa Pladsen uden for den store Markedshalle. Straks vi kom derhen, var der kun faa Fugle, men lidt efter lidt kom der flere og flere. Jeg købte først nogle grønne Frugtædere saa store som grønne Irisker. De havde en smuk grøn Farve og lignede Siskner. Brystet var hvidt med graa Pletter, af dem fik jeg 6 Stk.

Derpaa købte jeg nogle andre, som vare mør-

keblaa paa Ryg og Vinger med lyseblaa Kalot paa Hovedet og smørgule paa Bryst og Bug. Nogle ganske store Fugle af Størrelse som en lille Solsort, men graa paa Hoved, Hals, Bryst og Bug; ellers af en dejlig blaa Farve, købte jeg to af, desuden flere andre Frugtædere af forskjellig Størrelse, og endelig købte jeg saa nogle smaa Fugle med røde Ben og et langt tyndt buet Næb ellers purpurblaa med noget lysere Farve paa Skuldrene og en grøn Kalot paa Hovedet, som glimrede lig en Ædelsten.

Jeg tror, jeg har set den Slags Fugle en Gang i Nice hos en Fuglehandler samt en Gang i et Bur, der blev baaret forbi mig paa en af Gaderne i Kjøbenhavn. Hunnerne er grønne. Der var oprindeligt 6 Hanner og 3 Hunner af disse deilige Fugle, men den ene Han døde straks, da den var kommen i Bur hos mig.

Jeg gav 28 Bolivar for de 8^e Fugle, og jeg vil nu haabe, at i det mindste nogle af dem maa naa levende til Kjøbenhavn. Af frøedende Fugle købte jeg ogsaa nogle, deriblandt nogle smaa brunrøde med sort Hoved, som kunde synge meget smukt, ligeledes nogle smaa, der var sorte paa Hoved og Ryg og graa paa Brystet, som ligeledes synger godt og flittigt. Jeg have nu travlt med at fodre og passe alle disse smaa Fanger, som jo om nogle Dage skulle paa Langfart.

April 20. – [antagelig i havnebyen Port of Spain på øen Trinidad]

Kl. 12 kom Hr. Raven tilbage og hentede os. Vi fik saa talt noget om Forretninger, og navnlig fik jeg vejet Heymanns Daaser og konstaterede for ham, hvilken stor Forskjel, der var i Vægten mellem Heymanns og L.E. Bruuns Daaser.

April 26. – [på vej til St. Thomas, Dansk Vestindien (i dag Virgin Islands, USA) – med Hamburg-Amerika Liniens skib SS GRAECIA]

Vi stod temmelig tidlig op, og efter at have gjort i Stand hos Fuglene, saa sad vi og taledede om, naar vi kunde være i St. Thomas. Capitainen vilde helst komme dertil lidt efter Kl. 3 Eftermd., fordi saa kunde Skibet ligge der den næste Dag og tage sine Kul ind.

Kl. lidt efter 10 om Formd. fik vi [øen] St. Croix i Sigte, og vi kom denne Ø saa nær, at man kunde se Husene i Frederiksted. Vi spiste Frokost Kl. 12 og ved Et Tiden fik vi St. Thomas i Sigte. Det varede en Times Tid, inden vi kom ind i Havnen [i byen Charlotte Amalie], og Dr. Mortensen kom straks ombord. Han viste sig at være en rigtig rar og elskværdig gl. Mand, og vi fik Lov til at lande mod at stille hos ham hver Morgen Kl. 8^e til Visitation.

Endelig var alle Formaliteter overstaaede, og vi kunde lade os sætte i Land. De tydske Dampskibe lægger til ved Hamburg-America Liniens egen Kulplads. CECs bogholder, Aage Bruun, var taget ud i en Baad for at bringe os i Land. Fra Port of Spain [paa Trinidad] havde jeg ladet telegrafere til St. Thomas, at vi vare med SS GRAECIA. Vi tog saa i Land, saa hurtig vi kunde, og fik vor Bagage ind senere.

Aage Bruun førte os til en Mrs. Taylors Pensionat, hvor vi skulde bo, og hvor han selv boede. St. Thomas har et smukt, stort og nyt Hotel, men for Tiden drives det nok af en Spanier og er vist meget slet drevet. Disse Spaniere have ikke Begreb om at drive Hotel-ler. Mrs. Taylor er en tyk Dame. Værelserne, vi fik, vare fyldte op med Billeder og Nipsgjenstande, saa det var vanskeligt at lægge noget fra sig.

Da Hr. Aggerholm var ovre paa St. Croix, telegraferede Aage Bruun efter ham, og han vilde kunde komme til St. Thomas i Løbet af Natten. Naar man kommer til St. Thomas fra Søsiden, og det er jo den eneste Vej, at man kan komme dertil paa, bliver man slaaet af Byens Skjønhed. Den ligger paa 3 Høje, og Husene ere hvidmalede og velholdte. Næst efter Carácas er det den smukkeste By, vi have truffen paa vor Rejse, og den tager sig i Grunden bedre ud end Carácas, som jo ligger i en Dal og derfor frembyder et vidt forskjelligt Skue.

April 27. – [i byen Charlotte Amalie på øen St. Thomas]

Kl. lidt over 7. blev jeg saa roet ud til SS GRAECIA, som nu havde lagt sig midt i Havnen. Her leverede jeg de forskjellige Sager til Fuglene til Olsen, saa dem endnu en Gang og tog saa ind til Charlotte Amalie

igjen. Her drak jeg The sammen med Tony og gik saa til Dr. Mortensen, som var meget elskværdig imod mig og forærede mig nogle gl Bits (vestindiske mønter) fra Tortola [britisk nabø til St. Thomas] samt nogle nye 2½ Bit fra Christian den 9te, hvilke Mønter ikke bruges, da Negerne ikke ville have ½ Cents.

Han havde sendt Bud til Tony, men faaet at vide, at hun laa til Sengs, hvorfor han fulgte med med hen og besaa hende, medens hun laa tilsengs. Medens jeg var oppe hos ham, kom der et Document fra Gouvernementet, som paalagde 14 [Dage] Karrantaine for Alle, som kom fra Trinidad. Ligegyldig om de havde været i Land eller ej. Det var blevet konstateret, at der var flere Pesttilfælde foruden gul Feber i [byen] Port of Spain. Vi vare derfor meget heldige, idet vi kom igaar og derved slap i Land.

Den danske Damper ST. CROIX [ØK] var anmeldt til at sejle fra St. Thomas til Kjøbenhavn den 30te April, men blev forsinket en Dag, og da jeg spurgte om Plads for Tony og mig hos Agenten for Østasiasisk Co., Consul Hasager, saa kunde han ikke bestemt love mig Plads. Derfor maatte jeg lade de smaa Fugle gaa med den tydske Damper GRAECLA, thi jeg vidste ikke, hvorvidt jeg kunde komme direkte til Kjøbenhavn. Forhindringen bestod nærmest i, at der i den store Kabyt kun var en Seng, og vi skulde jo helst have to.

Varmen var temmelig stærk i St. Thomas, dog langt fra uudholdelig. Vi havde 22° R [27½° Celsius] i vore Værelser. Tony og jeg spiste Middagen paa vort Værelse sammen med Papegøjen Peter, som spiser med os og er meget glad ved vort Selskab. Det værste er, at han ikke vil være i sit Bur, men altid vil være uden for Buret, og der just ikke opfører sig videre renligt, ligesom han har spist og ødelagt nogle Blomster, som tilhørte Fru Taylor.

Da jeg var træt, gik jeg tidlig tilsengs og sov tilrods for, at vi vare rigelig forsynede med Moskittoer. Ganske vist havde vi Moskittonet over vore Senge, men da der var temmelig store Huller i dem, saa nyttede de ikke ret meget. Moskittoerne ere vel nok Grunden til, at man i St. Thomas er saa bange for gul Feber, og det kan der vist ogsaa være Grund til,

thi kun faa Steder har jeg set saa mange af disse Menneskenes Plageaander som netop her paa St. Thomas. Der er nogle med nogle brogede Been, som ere dem, der giver gul Feber, og andre mindre, som giver Malaria. Medens de, som have de brogede Been, kun kunde give gul Feber, naar de i forvejen have stukket et Menneske, der har gul Feber og derfor ere ufarlige saa længe, man kan holde Sygdommen borte fra Byen, saa er den Art, der giver Malaria næsten altid befængt med Smitten, men da de heldigvis sjældent flyver langt fra den Lagune, hvor de er fødte i, saa ere de ikke saa ødelæggende for Folk, blot man holder sig borte fra Sumpen ved Aftenstid, naar disse Myg sværmer.

Naar man har set, hvorledes Americanerne har kunnet ødelægge Moskittoerne i Havana, Colón og Panama, saaledes at disse førhen berygtede Byer nu maa regnes mellem de forholdsvis sunde Byer, saa maa man meget beklage, at vor Regjering hidtil Intet har gjort for at rense vore Øer for Moskittoer og derved nødvendiggjør den strænge Karrantaine, som til sidst maaske aldeles fordriver de Fremmede fra St. Thomas' Havne.

Der hersker over Alt stor Misforhøjelse med Regjeringen paa Øerne, og det var Alle Partier enige om, maaske med Undtagelse af Gouvernøren og Gourvernementssecretairen. Man anførte en Mængde Kineserier, som ogsaa syntes meget latterlige og smaalige til det Yderste. Saaledes fortaltes der mig blandet Andet om en Mand, som anmeldte til Toldvæsenet, at han sendte sit Uhr hjem til Danmark for at blive repareret. Da Uhret saa kom tilbage, tog man Told af, hvad Reparationen havde kostet. Den Slags Smaalighed vækker kun ondt Blod i en Befolkning, som gjentagne Gange har staaet for Tur til at sælges.

St. Thomas er en saa smuk og værdifuld Ø, at det vilde være den største Skam for Danmark, om vi solgte den. Men om 5 Aar bliver efter al Beregning Panama Kanalen aabnet, og hvis vi ville gøre os Haab om at vinde nogle af de Fordele, som denne Begivenhed vil bringe for St. Thomas, saa maa der gjøres meget fra Regjeringens Side for at gjøre Øen og Havnen tiltrækkende for de fremmede Skibe og

deriblandt først og fremmest ingen Karrantaine for Skibe, som ingen Syge have ombord. Og bort med Moskittoerne fra Øerne. De maa overlades til Venezuela og de andre Republikker.

Om vor Regjering har Øje herfor er jo et stort Spørgsmaal. Den daarlige økonomiske Stilling hjemme giver jo neppe Regjeringen nogen særlig Lyst til at spendere Penge paa de danske Øer i Vestindien. Desuden synes det meget at mangle paa dygtige Folk herude. Flere Foretagender, som man havde sat i Gang herude, vare mislykkede, og for saa vidt jeg kunde se kun paa Grund af Uduelighed og mangel paa Omtanke fra de Ledendes Side.

Et mærkeligt Udslag af Mangel paa Opfindsomhed fra Dansk Vestindisk Plantageselskabs Side forekommer det mig at være, at man forsøger paa at lave Smør i St. Thomas. Jeg synes, man skulle lade dem derhjemme i Danmark lave Smørret og ikke lave dem mere Concurrence i den Retning, end de har i Forvejen, og saa se at finde paa noget i Vestindien, som kan gaa og give et godt Udbytte samtidig med, at det passer til Forholdene og Klimaet. Smørret var der delte Meninger om, og for at kunne lave Smør havde Plantageselskabet maatte standse Salget af Mælk, som der nok saa meget var brug for som for Smør, der jo let kan faaes i Blikdaaser fra Danmark og det af meget god Kvalitet.

April 28. – [i byen Charlotte Amalie på øen St. Thomas]

Jeg fulgte Aggerholm op i hans Lejlighed. Han boer hos sin Svigermoder og har to mindre Værelser. Kl. 12 $\frac{3}{4}$ kom jeg op til Pensionatet og spiste Frokost med Tony. Kl. 2 $\frac{1}{2}$ var jeg igjen paa Kontoret og gik derpaa ud med Aggerholm for at besøge nogle af Kunderne. De ere næsten Alle Sorte af forskjellige Grader. Forresten saa gik det meget godt. Heymann var man hurtig bleven kjed af, og dem af Kunderne, som endnu havde noget af Heymanns Smør tilbage, kunde kun med stor Vanskelighed blive af med det til Indkjøbsprisen. Hos en af Kunderne, Vald. A. Møller, saa jeg nogle af Heymanns Daaser i Butikken, og da jeg bad ham veje én af Heymanns 5 lbs. Daaser sammen med én af mine, viste det sig, at

den vejede 8 $\frac{1}{2}$ uncer [240 gram] mindre end min eller mere end et halvt Pund shortweight paa 5 lbs., altsaa over 10% mindre i Vægt end mine Daaser. Heymann havde solgt sit Smør 2 $\frac{1}{2}$ % billigere, end jeg faaer for mit, til trods herfor tjener han circa 9% mere end jeg gennem sit systematisk drevne Snyderi paa Vægten.

Mai 2. – [om bord på SS ST. CROIX på vej til London]

SS ST. CROIX [bygget på B&W i 1907] er kun et lille Dampskib. Det blev i 1909 ombygget for at faa bedre Kahytsforhold, da det var udset til at bringe Prins Valdemar [1858-1939] og 3 af hans Sønner [Aage, Axel og Erik] til Bangkok i Siam, hvilken Rejse jo blev afbrudt derved, at Prinsesse Marie [af Orléans, 44 år] døde, medens de var paa Vejen derud. Vi fik hans Modtagelsesværelse til Kahyt paa Touren hjemad. Skibet er jo kun lille, men det gaaer godt i Søen og løber en nogenlunde Fart af en saa lille Fragtdamper at være.

I Anledning af, at Saisonen i London nu forestaaer, havde det saa mange Passagerer ombord, som det var muligt at tage. Skibets Capitain hedder Carl Julius Jensen, 1st Styrmand Einar Kall, 2^{den} Styrmand Julius Petersen, Doctoren Overlæge Mørch, en Fætter til Overpostmesteren, Maskinmesteren Henricke, Hovmester Thuesen. Besætningen udgjør 36 Mand. Passagererne var 28 Voksne og 12 Børn.

Capitain Jensen er en overmaade rar og elskværdig Mand, som gjør Alt, hvad han kan, for at gjøre os Tilværelsen saa behagelig som mulig. Her er jo Damer nok. Nu vil jeg haabe, at vi maa kunne forliges, til vi kommer til Europa. Det var stor Skade, at jeg ikke tog de smaa Fugle med selv, thi vi kunne meget vel have havt dem med her.

Mai 3. – [om bord på SS ST. CROIX på vej til London]

Vejret er ganske godt, og det stormer ikke. Vor grønne Papegoje fryser, og den maatte inat ligge hos mig i min Seng for at holde Varmen.

Her spilles nu Kort. Premierleutenant Pade, Dr. Mørck, jeg selv og Kapitainen spille L'hombre fra

Morgen til sent om Aftenen, dog spiller vi ikke højt Spil, og da Kapitain Jensen jo tidt har noget andet at bestille, saa maa vi som oftest spille trekantet; men det hjælper jo dog til at slaa Tiden ihjel, thi hvad skal jeg ellers foretage mig midt i Vandørkenen. Tony har gjort Bekjendtskab med Fru Pade, og de ere nu omtrent altid sammen, og vi ere nu ogsaa begyndt at gjøre Bekjendtskab med Folkene fra Demerara. Disse er ganske elskværdige. Strymand Kall gjør megen Kur til en ung Dame fra London, Miss Schap, saa paa den Maade faar de to nu Tiden til at gaa.

Maj 16. – [i London]

Her bliver mere og mere taaget, men vi er nu snart inde ved Dover, hvor vi skulde have Lods ombord til at føre os ind til London. Nu da vi kom nærmere Land, saa vi, at der overalt var hejst Flag paa halv Stang. Da Lods'en nu kom ombord, spurgte jeg ham om, hvorfor man flagede paa halv Stang, hvortil han svarede: "The King of England is dead", hvad der bedrøvede os meget at høre. Han var nok død temmelig pludselig. Edward den 7de [1841-1910, gift med Prinsesse Alexandra af Danmark], var vistnok en Ven af Danmark, i hvert Fald var han sikkert ingen Ven af Tydskland.

Maj 20. – [Fra London via Vlissingen i Holland gik turen til Hamburg og videre til København med tog]

Vi kom Hjem imorges efter at have kjørt hele Natten. Der var meget koldt, og jeg frygtede for, at vor grønne Papegøje var frosset ihjel paa Touren, da den maatte staa ude i Gangen, fordi Kupéen, som vi havde til at sove i, var saa lille. Vi kom ind uden nogen Forsinkelse og kjørt straks til Havnegade Nr. 29, hvor vi traf Alt vel.

Vejret er meget smukt idag, og efter at have drukket The sammen med Tony, gik jeg paa Kontoret for at se, hvorledes det stod til der. Siden gik jeg ud i Tivoli og stemte paa Højre, da det var Valgdag, hvorpaa jeg gik hjem til Frokost. [Det blev dog en Venstre-regering.]

Saaledes blev denne lange og meget interessante Rejse afsluttet uden Uheld eller nogen Art af Sygdom, hvorfor vi jo maa være Vor Herre meget taknemmelige.

Kjøbenhavn, den 20/5-1910.

L.E. Bruun

De store rejser

Anden rejse

Ca. 10 år senere foretog L. E. Bruun og hans hustru Tony atter en længere udenlandsrejse, der også denne gang primært havde forretningsmæssige motiver. Han havde imidlertid også intentioner om at komme i kontakt med numismatikere og familiemedlemmer, der på det tidspunkt var emigreret til USA. Også på denne rejse førte han omhyggeligt dagbog, der i meget detaljeret grad beskriver hans oplevelser samt giver et godt indtryk af den tids rejsevilkår. Fra disse dagbøger medtages atter kun udvalgte afsnit for at afrunde billedet af hans store interesse for eksportvirksomheden, numismatikken og familien. Sproget og stavemåden er søgt bevaret; dog er teksten visse steder tilrettet af hensyn til læsevenligheden. Kommentarer, der ikke er L. E. Bruuns egne, er indsat i [].

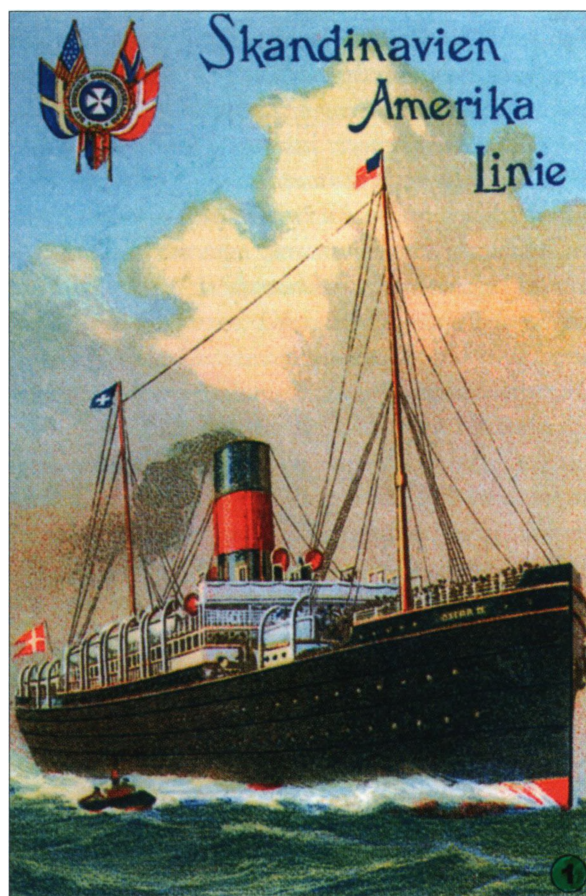
1919 December 31. – [i København]

Efter megen Overlæg besluttede jeg mig i Dag til at foretage den saa meget ønskede Rejse til Californien og tog derfor en interim's Billet for mig og Tony til at rejse til New York den 31. Januar med [Skandinavien-Amerika-Linien/DFDS-baaden] SS OSKAR DEN 2^{DEN}. Vi have jo nu 1 Maaned's Tid til Forberedelserne til denne lange Rejse. Jeg fik reserveret os Kahyt No. 12, vistnok den Bedste paa Skibet. Billetten koster for os begge 2.150 Kr. for alt Kost etc. dog exclusive Vin og Spiritus samt Drikkepenge.

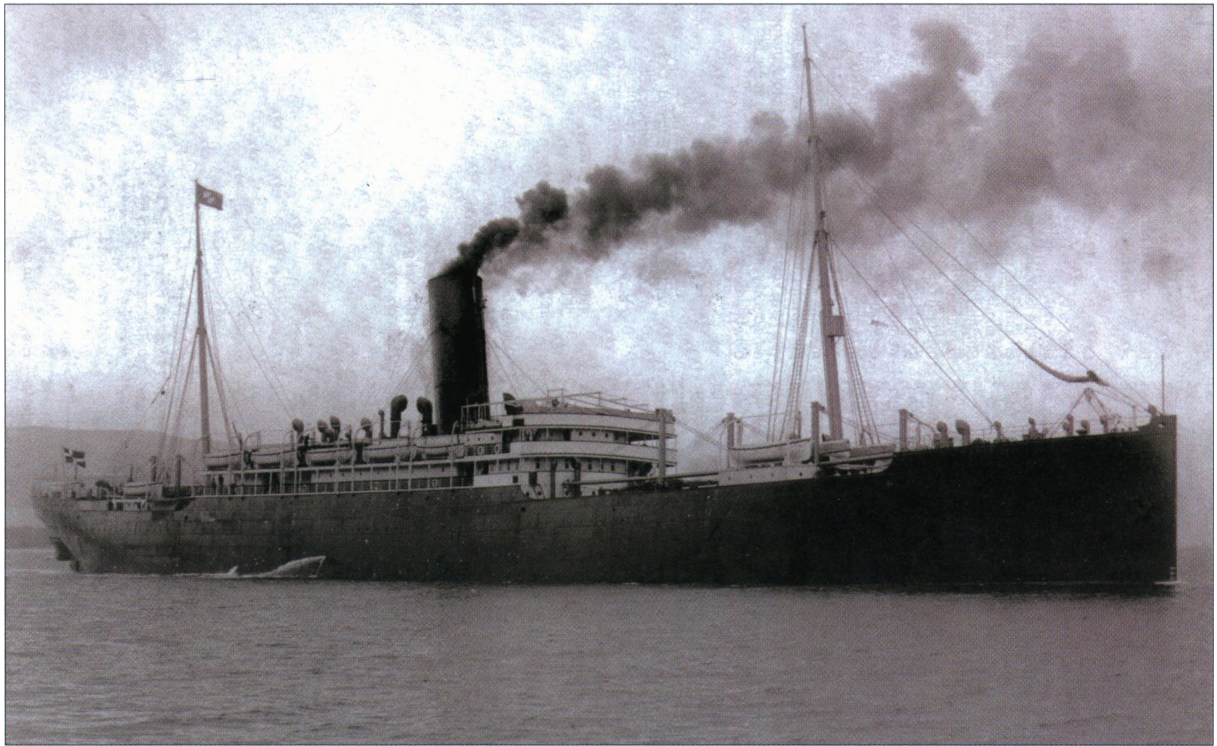
1920 Januar 31st – [om bord på OSCAR II]

Efter en kjedelig Vinter hele Maaneden med Blæst og

fra 1 til 5 á 6° R Frost [fra minus 6-7½° Celsius] blev det i Slutningen af denne Uge en skrækkelig Snestorm med 4-6° R Frost, som standsede de fleste

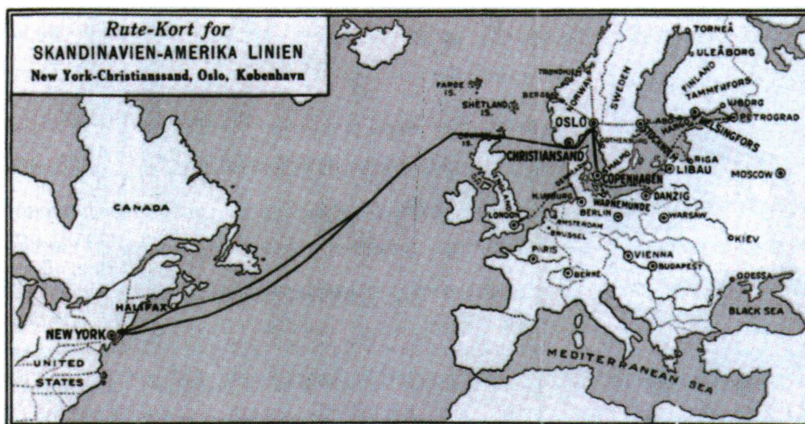
OSCAR II, Skandinavien-Amerika Linie tilhørende DFDS – Det Forenede Dampskibs-Selskab.

OSCAR II blev overtaget fra skibsværftet i Glasgow af DFDS den 3.marts 1902 og var blevet navngivet efter kongen af Norge og Sverige. Indsattes i ordinær rutefart mellem København, Christiania (Oslo), Kristiansand og New York den 12. marts 1902.

Jernbaner og var saa haard, at jeg troer ikke, vi have havt noget lignende i de sidste 25 Aar. Vi vare derfor ængstelige for, hvorledes Rejsen vil spænde af. Imidlertid bleve vi imorges behageligt overraskede ved at finde Vejret med deiligt Solskin uden Blæst.

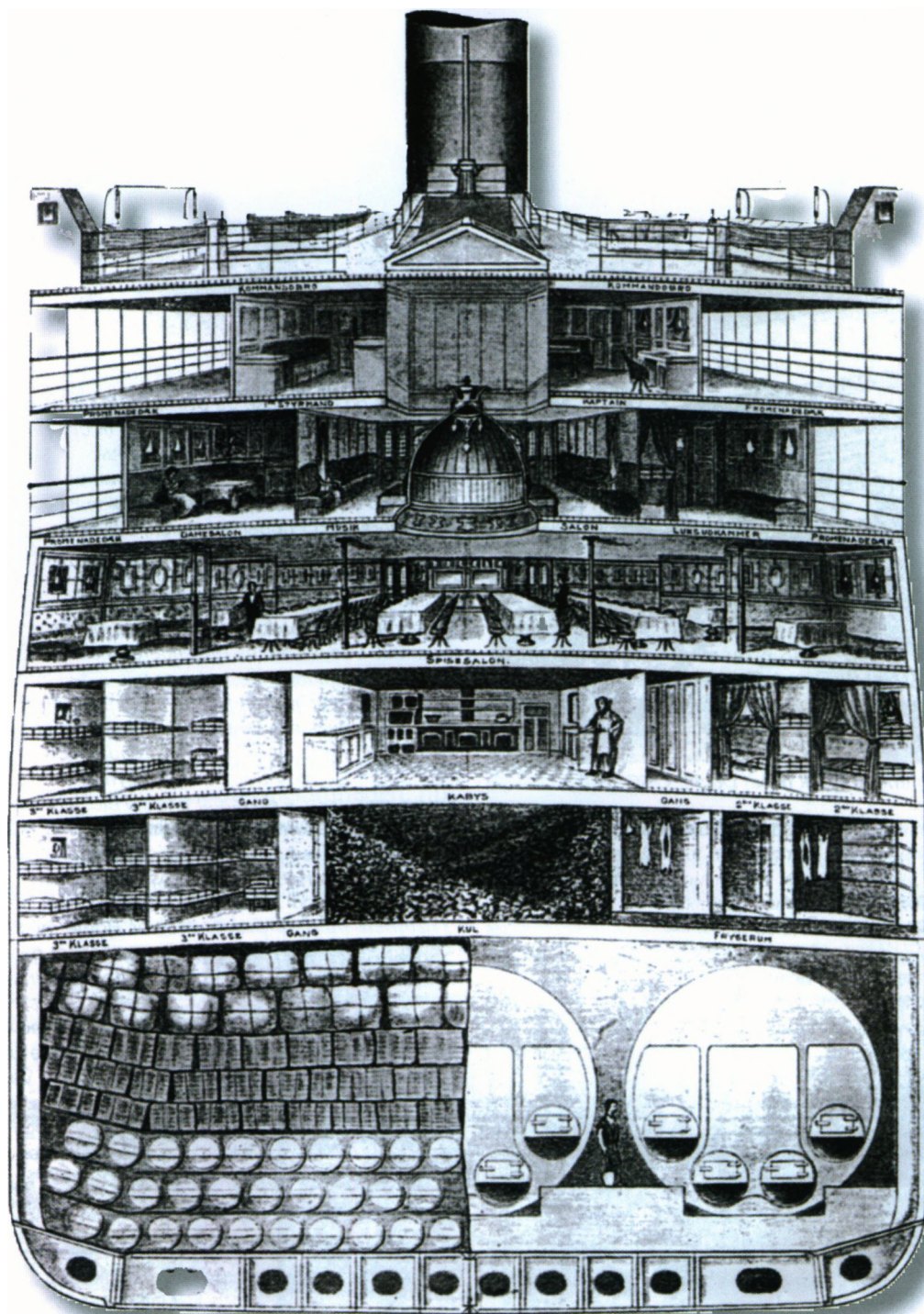
Sidste Aften hjemme arbejdede vi til Klokken 4 Morgen, og Aftenen og Natten forinden, kom vi slet ikke i Seng og fik ingen Søvn. Alt sammen af Travlhed med at pakke vor Baggage og ordne vore Sager. Naar man skal rejse bort i 4 Maaneder fra

Distances in Nautical Miles

from		Ambrose Channel Lightship
To Sandy Hook	- - -	8
" New York	- - -	26
" Fire Island	- - -	29
" Nantucket Lightship	- - -	194
" Cape Race, northern route	- - -	366
" " southern route	- - -	1030
" Butt of Lewis, northern route	- - -	2913
" " southern route	- - -	3104
To Dunnet Head, northern route	- - -	3005
" " southern route	- - -	3196
" Christiansand, northern route	- - -	3361
" " southern route	- - -	3547
" Christiania, northern route	- - -	3526
" " southern route	- - -	3713
" Copenhagen, northern route	- - -	3801
" " southern route	- - -	3987

Kort over Skandinavien-Amerika Liniens rejseruter fra New York til København

Den dobbeltskruede OSCAR II havde 6 dæk.

Interiør fra en 1. classes kahyt ombord på OSCAR II. Til højre ses kahyttens vaskeservante med spejl.

sin Forretning og sit Hjem, er der en stor Mængde Ting at ordne forinden.

Vi ankom til OSKAR DEN II's Venteværelse Kl. 10, og da vi havde faaet vor Baggage indskreven, saa maatte Tony og Fuldmægtig Jørgensen sidde der, mens jeg kjørte ind til Forretningen og fik ordnet forskellige Ting og sagde Farvel til Personalet.

Vi gik ombord efter en hel Del Omstændigheder med Politi og Toldvæsen Kl. 11½. Oscar Heide, Christian og Marie, Sophie og Eleanor og Kirkebjerg vare mødte. Senere kom Lindel og Inger for at sige Farvel til os. Først forbød man os at gaa tilbage til Ventesalen, senere fik vi Tilladelse dertil, og jeg kom da ned og fik sagt Farvel til Sofie og Kirkebjergs Svigermoder og Frøken Ringberg og Kiær. Medens vi laa der i Frihavnen og ventede, indtraf en meget stærk Taage, der gjorde, at vi ikke kunde afsejle, og Kl. 1½ blev der da serveret en meget god Frokost

for os. Ombord var en Kommission af Arbejdsgiverforeningens Bestyrelse med Fabrikant Hauberg i Spidsen. De skulde rejse en Fornøjelsesrejse til Christiania [Oslo] inviterede af en Secretair Petersen ved det forenede Dampskibsselskab. Han var selv med, og Kommitéen bestod af 7 Mand plus Hr. Petersen. Jeg troer imidlertid, at den egentlige Opgave er at faa et Samarbejde igang med en lignende norsk Institution.

I Morgen den 1re Februar saa udløber jo alle Overenskomsterne med de forskellige Arbejderforeninger, med Undtagelse af nogle som først udløber den 1re Marts, og der hersker betydelig Uro i Kjøbenhavn i Anledning af, at alle Overenskomster saaledes udløber omtrent samtidig, ligesom Syndikalisterne [yderliggående socialister] blive mere og mere hovne og fordringsfulde. Disse Syndikalister ere jo de samme som de russiske Bolshjevikker = Anarkister. De

1. klasses spisesalon på "Oscar II". Spisesalonen strakte sig i hele skibets bredde. Panelerne i denne salon var af blankpoleret og udskåret egetræ og mahogni.

hader Førerne for vore gamle Socialister, Stauning [1873-1942] og Jeppesen Borgbjerg [1866-1936], og hvis de sejrer, saa vil det sikkert gaa disse to Herre samt vore øvrige Ministre af det radikale Parti [C.Th. Zahle 1866-1946] meget ilde.

Hen ad Kl. 4 á 5 lettede Taagen, saa vort Skib kunde forlade Frihavnen, og Kl. 6 spiste vi saa til Aften. Tony og jeg fik Plads ved Kapitainens Bord. Jeg op til en Delegeret for Malermestrenes Delegation ved Navn Olsen, der var meget elskværdig. Vi talte lidt sammen om Arbejderforholdene, men naar han nu faar talt med sin Formand Hr. Hauberg, saa bliver han sikkert ikke nær saa elskværdig imorgen.

Februar 2. – [om bord på OSCAR II i Christianias havn]

Jeg fik afsendt endnu et Brev Hjem til Kontoret og

ét til den stakkels Martin Dyrby, som har mistet sin Kone, som vistnok skal begraves imorgen, Tirsdag. Vistnok et stort Tab for ham og hans 2 Dreng. Ellers er Alt gaaet ganske godt og fredeligt i Dag. Kl. 2½ var der Uddeling af de faste Pladser ved Bordet for Resten af Rejsen til New York. Jeg og Tony fik særdeles gode Pladser ved Captainens Bord; mellem ham og mig er der placeret en amerikansk Dame, Fru Ravn, som efter 4½ Aars Fraværelse nu rejser Hjem for at besøge sit Fædreland.

Februar 3. – [om bord på OSCAR II på vej til New York]

Under Middagen kom Telegram fra Kontoret. Mark var gaaet i 7, Sterling i 2230, \$ 648, Finske Mark 2775. Saa til trods for Valutaraadet stiger Courserne stadig. Det Eneste, som kan faa dem til at falde er,

naar Priserne bliver saa høje, at Folk maa holde op med at købe de importerede Varer, fordi de ere blevne for dyre, samtidig med at Exporten stiger; men med de Arbejderforhold, som hersker hjemme, har det vistnok lange Udsigter dermed. Det radikale Friheds" Tyranni" vil kun forvirre Forholdene endnu mere, end de ere nu.

Kl. 8½ sendte jeg et langt Telegram til Kontoret nærmest for at belære dem om, ikke at bruge alt for mange unødvendige Ord i deres Telegrammer, samt for at give dem Anvisning paa de Router, som deres Telegrammer skulle sendes ad, for at naa os.

Februar 4 – [om bord på OSCAR II på vej til New York]

Jeg sov et Par Timer og stod op igen Kl. 3½, drak Kaffe og fik ombyttet min Billet med en Landgangsbillet samt fik udleveret Formularen til en Tolddeclaration til det amerikanske Toldvæsen. Blot vi nu ikke faar alt formeget Vrøvl med disse amerikanske Toldere, der ere berygtede i hele Verden.

Februar 5^e – [om bord på OSCAR II på vej til New York]

Af Stewardessen fik vi at vide, at den mest betroede Mand blandt Fyrbøderne var død af spansk Syge. Han var set paa Dækket endnu om Formiddagen, og Kl. 3 døde han af Lungebetændelse; foruden ham ligger der 12 andre Fyrbødere med spansk Syge. [Der var 30 fyrbødere ombord på OSCAR II.]

Februar 10 – [om bord på OSCAR II på vej til New York]

I Dag er det jo, at det store Valg i Nordslesvig finder Sted; der kan vel ikke være nogen Tvivl om Udfaldet af dette Valg, men alligevel vil det jo ikke kunne undgaas, at man deraf vil kunne se i hvilken Retning Valget i 2^{den} Zone vil gaa. Jeg troer nu, at Resultatet i 2^{den} Zone trods alle Regjeringens Skurkestreger vil falde ud til Fordel for Danmark, og man vil i Danmark for sent indse, hvilken uhyre Dumbhed, der er bleven begaaet ved ikke at tage hele Sønderjylland ned til vor gamle Grændsevold Dannevirke; men Danmark har altid været Vrøvlets Hjemland, og nu faar vi herefter Vrøvlet

om Resten af Slesvig! Thi de gode Anglere [tyske sønderjyder], som efter Norges Tab i 1814 og Danmarks Ruin i finansiel Henseende ved Napoleons Fald, saa frejdig gik over til at ville være Tydskere, har jo nu set, hvad det at fornægte deres Fædreland har ført til, og de har sikkert nok faaet tilstrækkeligt af at være Tydskere, og hvis det ikke endnu er gaaet fuldt op for dem, saa ville de nok hurtigt faa Øjnene op, naar de ser Forskjellen imellem det at være dansk og tydsk og saa begynder naturligvis Arbejdet for at komme tilbage til Danmark ogsaa for deres Vedkommende, og derved bliver vi igjen for lange Tider ikke færdige med Striden om Slesvig. [Udenrigsminister] Scavenius og Co. burde om ikke for Andet saa for deres Behandling af den slesvigske Sag drages for Rigsretten og haardt straffes for, hvad de har gjort. Stakkels Fædreland.

Februar 11 – [om bord på OSCAR II på vej til New York]

Der kom endelig Telegram fra Kontoret. Mark var igaar noterede til 690 paa Københavns Børs, Sterling 2235, \$ 677, Finske Mark 26,75. Ellers indeholdt Telegrammet intet undtagen en lang Forspørgsel, om Larsen skal have 80 Kr. om Ugen, hvad jeg allerede før vi rejste havde fortalt Thomassen. Jeg tror derfor, at Thomassen ikke har affattet Telegrammet, men at han er syg, da han umuligt kunde have affattet dette taabelige Telegram, som var undertegnet Noxg [navnet ulæseligt].

Fredag 13 – [om bord på OSCAR II på vej til New York]

Da vi kom til Stegen skyndte jeg mig at spise min Portion, hvorefter jeg forlod min Plads og gik op for Bordenden ved Capitainens Side, hvor jeg efter først at have udbedt mig Damernes og Herrernes Opmærksomhed oplæste følgende Adresse:

»Vi undertegnede Passagerer paa OSCAR II ønsker i Anledning af, at De Captain Schmidt for første Gang gør denne Rejse over Atlanterhavet som Fører, at udtrykke vor Tak til Dem for den Maade, De har forstaaet at fuldføre denne, Deres ansvarsfulde Gjerning paa. Vi forstaa, at det for enhver Fører gælder om saavel for Rederiet som

for Passagerernes Skyld at gennemføre sin Rejse saa hurtigt som muligt, og det er derfor saa meget destomere paaskønnelsesværdigt, at De, Kaptain Schmidt tiltrods for, at De naturligvis paa denne Deres første Rejse kunde have følt Dem fristet til at forsøge at forcere denne for om muligt at sætte en Record, der er enhver ærgærrig Mands Ønske, har tilsidesat dette og først og fremmest tænkt paa Deres Skibs og Passagerers Sikkerhed. Fra første Begyndelse har Rejsen været besværlig dels paa Grund af Taage og Minefare og dels paa Grund af den ret haarde Modvind med svær Søe, som har forsinket os en Del, men det er os en Glæde overfor Dem, Kaptain Schmidt at kunde udtale, at vi har den sikre Følelse af, at vi er blevne betroet til en Officer, der er sig sin ansvarsfulde Gerning fuld bevisst og som ikke skyer nogen personlig Anstrængelse, naar det gælder Passagerernes Sikkerhed eller Velbefindende, men altid er parat til at møde disse med et venligt Ord og Smil. Vi ønsker Dem, Kaptain Schmidt Held og Lykke til Deres fremtidige Gerning, og idet vi takker Dem for Dagene her ombord, beder vi Dem modtage denne Adresse, som et synligt Bevis for, at vi ere glade over, at det netop blev os, der var med paa Deres første Rejse.

Atlantehavet 13 Februar 1920«

herunder følger Underskrifterne saa godt som Alle 1te Klases Passagerer med Undtagelse af nogle misundelige Svenskere og Americanere ligesom en Mængde af Passagererne paa 2^{den} Klasse havde underskrevet.

Februar 15de – [ud for New Yorks havn]

Vejret er godt, men Søen er mere urolig end igaar; medens jeg sad og drak The, standsede Skibet for at vente paa Lods; han kom lidt før Kl. 10 og saa gik vi videre. Kl. cirka. 1 skal vi være i New York. Af Aviser som Lodsens medbragte, ser vi, at Byen er fuld af Snee, og man anmoder de gamle Veteraner fra Krigen mod Tydskland om at melde sig frivilligt for at faa Sneen skovlet bort.

Jeg har betalt vore Regninger ved Capitainens Bord Kr. 249,50, ved Baren ud for Rygesalonen var den lige Kr. 150,-; desuden var vor Andel ved

Capitainsmiddagen Kr. 77,-. Drikkepenge gav jeg til Stewarden ved vort Bord Kr. 30,-. En ditto som egentlig kun har serveret os en Gang imellem gav jeg 13 Kroner. En ditto ved Baren ud for Rygesalonen fik 13 Kroner. Cabinejomfru Nielsen fik 30 Kroner, og Badejomfruen fik 5 Kroner.

Som jeg var i Færd med disse Udbetalinger, gik Skibet istaa. Den amerikanske Lods har sat os paa Grund paa en Sandbanke 2 Timers Seilads uden for New York; muligvis slipper vi af Grunden henad Kl. 1, men muligvis kommer vi til at sidde meget længere; det beror ganske af naar Højvandet vil være inde ved Totiden. Resultatet bliver meget let, at vi maa blive ombord til imorgentidlig, hvad der jo kan blive kjedeligt nok. Jeg vil nu holde op med at skrive og gaa op paa det øverste Dæk for at faa fat paa Telegrafisterne og høre om der dog ikke skulde være et Telegram til mig fra Thomassen. Vi staar temmelig fast og det blæser stærkere og stærkere op. Gud maa vide, hvad der kan komme ud af dette.

Februar 16de – [i New York]

Vi stod op, eller rettere jeg stod op ved 9 Tiden. Det er jo Tonys Fødselsdag, og jeg var meget glad ved, at vi da endelig var komne i Land igen. Kl. 10 gik jeg for at besøge Hr. Engelsted, Löweners Mand; her paa Jernbanestationen blev jeg antastet af en ung Mand, der viste sig at være Eivinds forrige ven, Lehman en Søn af forhenværende Borgmester Lehman. Han var meget venlig og hjalp mig med at finde Löweners Contor, men desværre var Hr. Engelsted bortrejst for en Uge, og Næstkommanderende var ogsaa borte, men jeg lagde mit Kort og traf Lehman, hvem jeg saa inviterede til Frokost sammen med Tony og mig selv paa vort Hotel.

Vejret var bitterlig koldt. Lehman kom 7¼ og hentede Tony og mig til en Forlystelsesindretning ved Navn Hippodromen, som nok skal have den største Scene i hele Verden. Vi havde ikke spist til Middag, hvorfor vi efter Forestillingen gik hen for at spise en god Aften paa et Sted, hvor der var Dands. Her saa vi først en Del af Publikum dandse, deriblandt Fru Niels Bentzen, født Ebert. Hun dandsede noget med en Doktor Blom, som vistnok kom herover efter at

have gjort en respectabel stor Gjæld i Kjøbenhavn. Senere kom der en Mængde professionelle Dandsere og Dandserinder, som dandsede paa en saa fri Maade, at Tony følte sig ret generet deraf. Vi gik, da vi havde spist vor Aftensmad og vare hjemme ved Kl. 1 Tiden, meget trætte, og Tony befandt sig ikke rigtig vel.

Om Eftermiddagen havde vi været i et stort Magasin Altman, hvor vi købte en meget fin Skindkaabe til Tony, som hun fik af mig i Fødselsdagsgave; den kostede \$ 290 = 2.030 Kroner efter Dagskours, men hun var meget glad for den.

Februar 18de Onsdag – [i New York]

Jeg er tilsagt til Møde igjen imorgen Thorsdag for at faa nærmere Besked [fra Banken]. Jeg bad de Herrer om at skaffe mig 2 Agenter, 1 for L.E. Bruun, altsaa for Smør, og en for Copenhagen Export Co. for andre Varer. Jeg blev saa henvist til noget, som maa være en Slags Vareafdeling, som Banken har. Her regierer en Mr. Miller, hvis Navn er Lucius Hopkins Miller og har Titel af Assistant Cashier. Han blev hentet ned, og med ham gik jeg op til hans Contor paa 6te Etage, hvor han havde en 5-6 Mand siddende ved forskjellige Borde, deriblandt en Hr. Olsen, hvis Fader er eller var ansat paa Hotel d'Angleterre i Kjøbenhavn; han [Olsen] syntes at have en høit betroet Stilling paa Contoret og var baade en venlig og fornuftig Mand, som jeg saa sammen med Mr. Miller diskuterede Planen om, hvorledes man skulde finde de 2 Agenter. De vilde sætte et Avertissement i deres egen Avis, som trykkes for deres Afdelinger i USA, og saa lade deres Bestyrere se at finde én eller to passende Agenter.

Derpaa gik jeg Hjem, hvor jeg spiste Frokost med Tony. Efter Frokost gik vi saa til det Danske Consulat, hvor vi ankom lidt efter Kl. 3, da det bliver lukket. Vi fik dog fat i en ung Pige, som meddelte os, at der var et Brev, som viste sig at være fra Eleanor med Gratulation til Tony i Anledning af hendes Fødselsdag, ligesom der laa et Telegram til mig paa den nærliggende Telegrafstation, hvor hen vi saa gik og fik det. Det var fra Hans, som telegraferede, at Consulatet i San Francisco havde meddelt ham, at

der laa 2 Telegrammer der til mig, som de vilde sende ham, og han forstod ikke et Muk af det Hele, hvorfor han bad om Underretning om, hvornaar han kunde vente os. Hvorledes man hjemme har kunnet faa den Idé at sende Telegrammerne [som skulle] til New York til San Francisco, begriber jeg ikke. Jeg sendte straks Telegram til Kjøbenhavn og meddelte vor Ankomst og de taabelige Mennesker kunde da nok vide, at California ligger et godt Stykke Vej herfra. Jeg sendte straks et Telegram til Contoret og udtalte min Forbauselse om dette.

Februar 19 Thorsdag – [i New York]

Om Eftermiddagen blev jeg ringet op af en Mand, jeg ikke kjendte, og som fik fastslaaet et Møde til imorgen til Kl. 10.

Tony er meget syg, og jeg er meget urolig for hende. Hun har store Lændesmerter og har ikke sovet i Nat, er meget gnaven og pirrelig, men jeg vil nu haabe, at hun ikke er farlig syg, saa vi maa blive her i Maaneder. Hun har sikkert faaet sin Sygdom i det forbandede kolde Toldhus i Søndags Aftes og Kjøretouren fra Hoboken til Hotel Antonia. Jeg blev færdig med at skrive til Contoret lige Kl. 12 og gik derpaa op i Seng.

Februar 20 Fredag – [i New York]

Jeg stod op og barberede mig og var færdig Kl. 10, da en fremmed Herre meldte sig. Før jeg tog ned fra Soveværelset kom der følgende Telegram fra Contoret, som glædede os begge meget. Hilsen fra Brudeparret Kirkebjerg. Nu er altsaa Eleanor bleven gift med Kirkebjerg, og saa er hun jo fuldstændig fri for Capitain Johannes Ussing [forrige ægtemand]. Gud give, at det maa blive et lykkeligt Ægteskab.

Jeg havde dog ret i at bedømme Privatbanken, som jeg gjorde igaar. I Dag gik altsaa \$ igjen op; i mit Brev af i Aftes til Thomassen skrev jeg, at de muligvis ville gaa i 1000. Hvad jeg nu ikke troer, men jeg troer, at de ville gaa meget højt, inden de brækker Halsen.

Februar 22 Søndag – [i New York]

I Morgen er det atter Helligdag, [George] Washing-

tons Fødselsdag, og den bliver vel nok Anledning til en hel Del Lystighed, som det jo kan være interessant at se. Forøvrigt saa ser Folk over Alt her saa sure og gnavne ud, at man skulde tro, at her var forefaldet en stor Ulykke. Jeg troer, at det Hele stikker i Isvandet. Unægtelig ogsaa en sur Drik i 10°R Kulde [minus 13° Celsius]. Alt er her yderst koldt og afkølet, og det maa sikkert give en uhyre Mængde daarlige Maver og Blærer. Hele Afholdshistorien er som ogsaa hjemme en politisk Manøvre, men Dr. Hansen mente, at denne Indretning neppe holdt mere end 3-4 Aar, saa vil Befolkningen være bleven kureret for Alt dette Hyklery, men Gud bevare os hjemme for at faa dette her indført hos os. Det vil blive gruligt, og Opfinderne af hele dette Tyrannie burde straffes for Massebord. Luk alle Brændevins Kneiperne og straf Folk meget alvorligt for at vise sig drukne; ligesom klaps Verterne grundigt af, naar Deres Gæster viser sig drukne. Byen her er egentlig grim, selv Fifth Avenue ser grim ud, men mellem de meget høje Huse, som findes her rundt om i Staden, findes mange meget smukke, selv Hotel Antonia, som er ganske højt, er et ret smukt Hus.

Februar 24 Tirsdag – [i New York]

Jeg blev ikke vækket i rette Tid og havde derfor ikke saa lidt Besvær med at komme ned til de ny Agenter i rette Tid. Alt gaar her saa langsomt, dog naaede jeg ned til dem i nogenlunde rette Tid. Gik med dem ud og besaa et Smørlager, hvor vi saa noget Smør fra Olsen i Aalborg, som havde Lurmærket Nr. 2123 og var ganske godt og færsk af den sædvanlige straagule Farve. Ejeren af Forretningen fortalte, at han fik Smør fra 7 forskellige Firmaer i Danmark, blandt andre E.F. Esmann A/S [formand for bestyrelsen var H.P. Hjerl Hansen (1870-1946)], C.V. Olsen, Aalborg og saa et Firma, som var meget stort, vel sagtens Espanc. Efter denne Smørundersøgelse gik vi per overjordisk Sporvogn til et meget stort Firma for at se paa Blikplader. Jeg saa her nogle meget pæne Blikplader, som efter Opgave 8 ^ω Tin per dobbelt Kasse. Her maa være noget at gøre i næsten Alt muligt.

Februar 25 Onsdag – [i New York]

Vi tog med Subway til 156 Street og besøgte det Numismatiske Selskabs Museum og talte med Curator Mr. Howland Wood, en overmaade elskværdig Mand, som viste mig Alt, hvad Museet havde af danske og norske Sager, ligesom af svenske do. Af disse sidste ejede Museet intet, som var videre sjældent; af danske og norske fandtes der dog en Del meget sjældne Ting, saasom Chr. 4, den saakaldte Prindsens Daler fra 1590, en Dansk Specie fra 1656, som er meget sjælden, og et Par Norske Specier fra 1657 og 1658. Af Danske Medailler fandtes der flere meget sjældne, hvoraf de sjældneste var en Mindemedaille over [byen] Ratzeburgs Belejring med Chr. 5 Hoved paa Aversen. Den mangler i Den kgl. Samling og hos mig, men saa vidt jeg husker har jeg en Gang set en lignende i Museet i Amsterdam. Reversen har jeg slaaet sammen med et andet Reversstempel, hvorpaa staar en Elephant. Mr. Howland Wood var saa elskværdig at lave et Gipsaftryk af denne Medaille til mig. Ved samme Lejlighed lærte jeg en ny Methode at tage Aftryk paa, som synes meget lettere, end den vi har hos os hjemme; desuden fandtes et ganske godt Exemplar af den Medaille, som i sin Tid blev slaaet for det ridderlige Academie under Christian den 5te. En overordentlig sjælden Medaille. Af svenske fandtes en 8 Daler Plåte fra Carl Gustav, lig den jeg har liggende hjemme på mit Bord. Jeg lovede dem at sende dem 2^{den} Del af mit svenske Catalog, som de manglede. I Overmorgen skal jeg derop igjen for at bese deres "Engelske Mønter".

Marts 1ste – [i New York]

Jeg spiste Frokost med Hr. Engelstedt i Maskinfolkernes Klub, her spiste vi godt. Naturligvis gør dette evige Vanddrikkeri, at Maden alle Vegne smager daarligere end den burde. Da jeg kom Hjem var Tony gaaet ud at spadserere, jeg hvilede mig lidt og kjørte derpaa til en Mønthandler. Han havde en meget smuk IIII Solidi fra Chr. d. 4, som han kun vilde have \$ 20 for, og en 8 Skilling fra 1683 med Chr. d. 5's Navnetræk og en Elephant bag paa. Den vilde han have en meget høj Pris for, saa den fik han ogsaa Lov at beholde. Jeg kjøbte en engelsk 6^d [penny] fra Charles I [1600-

Spisesalen på det fine hotel i Los Angeles, hvor Hans Bruun måtte konstatere, at hans kufferter var stjålet.

1649] in mintstate [som nyslået] for \$ 2,50; først forlangte han \$ 3 for den. Da den er saa smuk, troer jeg ikke, jeg kan tabe Penge paa den.

Marts 4 Thorsdag – [i Chicago]

Efter den [frokosten] tog jeg en Motordroske og kjørte trods Kulden og Snestormen ud til Mr. Brandt med Mønterne, som jeg nu endelig blev af med. Det var en meget lang Tour. Jeg havde ringet Mr. Brandt op i forvejen og sikret mig, at han var hjemme. Han var meget venlig, boer paa sit Bryggeri, der jo nu ligger aldeles stille [på grund af spiritusforbudet] det gjorde et meget nedtrykkende Indtryk at se alle disse tomme og øde Kontorer, hvor der, saa vidt jeg kunde se, kun var to Mand tilbage. Hr. Brandt er tydsker; han fortalte, at hans Forfædre havde været her i Landet i Hundrede Aar, men da han helst talte tydsk tror jeg, at hvis han ikke selv er født i Tydskland, saa ere hans Forældre det sikkert. Han fortalte mig, at han havde 300.000 Mønter, deraf 50.000 Guldmønter dog var det maaske kun 30.000 Guldmønter.

Mange Mønter maa han have, siden Mr. Wood af Det numismatiske Selskabs Museum i New York

fortalte mig, at han havde for over 4 Millioner Dollars Mønter. Han havde kun meget faa Medailler, da det herværende Toldvæsen lægger store Hindringer i vejen for Indførelse af Medailler.

Alle disse Skatte ligger altid i Jernkasser i Banken af Frygt for Indbrudstyve eller Røvere, hvoraf her skal findes mange. Mr. Brandt viste mig nogle faa store engelske Guldmønter, 5 Guineas-stykker fra James II [1633-1701], 2 do Georg II [1683-1760], begge med Stempelglands lige som en stor Jernkasse pakfuld af Cigarkasser med Mønter; han fortalte mig, at han havde 16 saadanne i sine Boxe i Banken, og nu da denne [kasse] var fuld skulde den ogsaa derhen. Paa denne Maade saa har Manden jo ikke Spor Glæde eller Udbytte af sine Samlinger. Mr. Brandt er ugift, og hans Soveværelse var ved siden af hans Kontor. Det var mere end spartansk, ja noget af det uhyggeligste jeg har set, uagtet Værelset langt fra var lille; selve Kontoret var fyldt op af alle Slags Kunst-sager, mest Skrammel og belagt med Støv over Alt. Manden lignede en lille tydsk Værtshusholder, og i aandelig Henseende troer jeg, at hans indre svarer til det ydre.

Han har nu Contanterne, og da han er Ungkarl og sikkert ingen andre Interesser har end at skrabe Mønter sammnen, saa har han faaet samlet denne uhyre Samling af alle Slags Mønter. Han mente, at han vilde komme til Europa i Løbet af et Par Aar. Bare han nu ikke falder paa at samle paa danske Mønter. Saa ville de blive pebrede herefter. Saaledes forløb mit Besøg hos vistnok Verdens største private Møntsamlere. Han kjender slet ikke, hvad han har, men fører nøjagtig nogenlunde Beskrivelse over, hvad han kjøber i en Protokol, som han viste mig, og efter den at dømme, maa han sikkert have kjøbt mange Doubletter. Noget hyggeligt Indtryk gjorde Manden sandelig ikke med hele sin Menage. Fra Mr. Brandt kjørte jeg tilbage til Hotel Blackstone.

[Inspektør Jørgen Steen Jensen fra Den kgl. Mønt- og Medaljesamling oplyser i dag, at Virgil Brandts efterladte samling blev solgt i flere omgange, senest i 1990'erne, Et af katalogerne [Bank Leu, 1997] har ogsaa en ret udførlig skildring af den ejendommelige mand.]

Marts 8 Mandag – [med tog på vej fra Chicago til USA's vestkyst]

Naar man tager Tidsforskjellen i Betragtning, saa er det jo i Dag stakkels Eivinds Dødsdag; jeg har siddet og tænkt meget over, hvor meget her i Verden, der er aldeles uforstaaeligt for os Mennesker. Gud være hans Sjæl naadig.

I Morgen tidlig skulle vi med Guds Hjælp se Hans. Ham har jeg jo heller ikke set, siden hin forfærdelige Ulykke ramte mig. Jeg vil nu haabe, at dette sidste Aars staaen paa egne Been maa have havt en heldig Indvirkning paa ham, og at han nu er bleven mere stadig og fornuftig.

Marts 10 Onsdag – [i Los Angeles]

Kl. 5.30 kom vi rettidig til Los Angeles. Hans skaffede en Taxicab og saa kjørte vi til Hotel Alexandria, hvor jeg havde bestilt Værelser. Hans gik ud for at faa sin Baggage fra det lille Hotel, hvor han havde boet i en Maanedstid, og hvor man havde lovet ham at passe paa hans to Kufferter til han kom tilbage fra Grand Canyon, ligesom han skulle hente nogle Klæder han havde sendt til Reparation hos en Skrædder. Vi ventede paa hans Tilbagekomst for at gaa ned og spise Middag, da han telefonerede til mig, at jeg maatte komme ned i Forhallen, da han havde opdaget, at alle hans Klæder vare blevne stjaalne. Den mindste af hans Kufferter, en ny Læderkuffert var ombyttet med en Straakuffert, der var bleven indpakket i Betrækket til hans egen Læderkuffert. Jeg gik ned til ham, og vi kjørte saa ned til South Coast Banegaarden og fik hans store Cabinekuffert aabnet, men den var tom, naar undtages en gl. Frakke og en Badekappe, der vare værdiløse. Da Klæder ere meget kostbare, saa blev Værdien af det stjaalne opgivet til \$ 800 = 5200 Kroner, da vi kom til Politistationen, hvor der blev optaget Rapport, og hvor vi maatte vente paa 2 Opdagere i nogen Tid. Vi talte med en Polisiinspektør, der fortalte os, at for Tiden var Los Angeles et af de værste Steder paa Jorden med Hensyn til Tyve og Røvere. Da Tony sad allene paa Hotellet og ingen Middagsmad havde faaet, saa kjørte jeg tilbage til Hotellet til hende. Vi ventede i nogen Tid paa Hans, men da han ikke kom, saa gik Tony og jeg ned i Spisesalen, hvor vi Kl. 10 Aften fik en meget

god Aftensmad, hvoriblandt kogt Hummer for første gang, siden vi forlod Kjøbenhavn. Til at drikke var der naturligvis kun det forbandede, evige Isvand.

Vi vare naturligvis en Del trykkede af Hanses store Tab, selv om vi dog havde et lille Haab om, at Hans muligvis kunde faa sit Tøj tilbage. Da vi næsten vare færdige med vort Maaltid, kom Hans. Han havde været med to Opdagere ude at lede efter Tøjet uden Resultat, men i Morgen Kl. 8 netop som vi skulle kjøre herfra til San Fransisco, skulle han igjen møde paa Politistationen for igjen at tage ud og mulig fange Tyvene. Vi bestilte saa samme Aftensmad til Hans, som vi selv spiste. Tiden forsløg vi saa med at se paa Dandsen, der fandt Sted i Spisesalen, hvor vi sad. Hans kjendte adskillige af de dandsende, mest Filmsskuespillere og ditto Skuespillerinder. Det var ganske interessant at se paa Dandsen.

Marts 14de – [i Los Angeles]

Der var mange Mennesker [til middag]. Vi blev budt søde Smaakager af en ung kinesisk Skjønhed, medens en anden dito, lidt ældre gik rundt med en anden Slags søde Sager. Det er første Gang jeg har set kinesiske Kvinder. De gjorde begge et meget takkeligt Indtryk. Navnlig havde de begge et meget stort kulsort Haar. Jeg lagde Mærke til deres Fødder. De vare ikke vanskabte, saa de vare vel fra Barndommen af bestemte til at arbejde eller mulig ere de fødte herovre, eller man har maaske opgivet den taabelige Skik i China at lade Kvindernes Fødder sammenpresse. [Hår]Pidske har jeg endnu ingen set af her. Her boer nogle Japanere paa Hotellet, hvorfor de maa være her i en officiel Sendelse. Da de ellers aldrig ville være blevne optagne paa noget fint Hotel i USA. Denne Nation er her lige saa forhadet, som den er frygtet.

Marts den 21 Søndag – [i Los Angeles]

Man begriber ikke i Danmark, hvorledes der i dette Land ødsles med Varme og elektrisk Lys, ja omtrent med Alt muligt. Betjeningen her paa Hotellet bestaar af 540 Personer, men det er næsten umuligt for de gode Americanere at udføre noget uden at lave saa megen Støj som muligt.

Marts 28 Søndag – [i Los Angeles]

Jeg gik ved 2½ Tiden en Tour ud til Wilhelm og Helga [Dahl]. De var overmaade venlige mod mig og gav mig en Guldpatch [medaljon] med Haar af Johanne Andersdatter Bruun og hendes Søn Lars Bruun, min Bedstefader. Desuden fik jeg noget af hans og Bedstemoder Karen Bruuns Haar. Ydermere fik jeg den Guld- og Skildpaddedaase som ovennævnte Johanne Andersdatter Bruun fik til sit Bryllup fyldt med Ducater af en forsmaaet Bejler. Man siger, at han fik Afslag, fordi han ikke var rig nok, men dette kan jo være Sladder som saa meget Andet, der siges. Daasen er meget smuk og vidner ligesom ovennævnte store Guldpatch om, at der maa have hersket en vis Velstand i Familien omkring Anno 1800. Begge disse Familieklenodier blev efter Tante Maries Død bragte til California af Tante Johanne Dahl, hvorhen de aldrig burde være bragte, da de jo absolut tilhører Familien Bruun. Jeg skal derfor altid være Wilhelm og Helga Dahl meget taknemmelige for det Højsind, hvormed de har udleveret disse Gjenstande til vor Familie. Blot jeg nu faar bragt dem tilbage til Danmark.

Jeg fik Lov at tage nogle gl. Fotografier ud af Wilhelms og Helgas Album. Et af mig selv og flere andre interessante, heraf 2 af Christian, det ene som Underkorporal og ét af Sofie, som hun en Gang havde taget mit Exemplar fra mig og revet itu. Endvidere et gl. Billede af det første Overstalden i Charlottenlund, der brændte 1876, og som vistnok er et overmaade sjældent Billede.

Jeg kom netop tidsnok tilbage fra Wilhelm og Helga til at faa mig klædt om til at modtage Consul Lunn og hans Familie; vi fik et godt Bord, som var smykket med nogle henrivende røde og hvide Nelliker. Efter Middagen tog vi hjem til Consul Lunns, som gav os Cognac og noget hvid, californisk Chablis, der smagte meget godt, og som jo var noget uvant for os, som har været paa Vand og Brød siden den 15 Februar.

Marts 29 Mandag – [i Los Angeles]

I Dag er det jo min 68-aarige Fødselsdag; jeg stod temmelig tidlig op og tog ned i Byen med Sporvog-

nen for at faa en Del Stereoskop Billeder, som jeg havde ladet Kahn & Co. fremkalde; de vare meget gode; ligeledes gik jeg op til Fotografen Bouson og hentede de 6 Fotografier, som jeg havde ladet tage af min Fætter Lars Bruun Bagge, hvoraf jeg har givet ham de 3, medens jeg tager de andre 3 med Hjem til Danmark. Ved samme Leilighed lod jeg mig selv fotografere. Jeg blev sidst fotograferet i December 1910, saa der bliver jo nok en stor Forskjel paa de to Billeder, men 10 Aar i min Alder gjør jo meget.

Jeg spiste Frokost med Hans og gik derpaa ud og købte en lukket Automobil af Mærket Buick Sedan Model 1919, 50 Hestes Kraft for \$ 2000, som jeg med det samme betalte. Jeg vil nu haabe, at den vil svare til Forventningerne. Hans er meget begejstret for den og vil nu begynde at lære at kjøre med den straks.

Hen paa Eftermiddagen havde vi set i Aviserne, at Kong Chr. 10 havde afskediget [regeringen] Zahle med sit hele Slæng paa graat Papir og taget sig et andet Ministerium [Påskekrisen 1920]. Gud give, at han havde gjort det noget før. Ligeledes erfarede vi nu, at de Radikale og Socialisterne ville have Republikken indført. Nu vil jeg haabe, at der bliver taget fat med en kraftig Haand hjemme, thi ellers gaar det meget galt.

April 3 Lørdag – [i Los Angeles]

Jeg stod tidlig op og gik med Hans ned paa Consulatscontoret, hvor vi fik hele 3 Telegrammer og 2 Breve fra Thomassen, hvoraf det ene meddelte, at vi nu havde faaet solgt alle vore \$ til en gennemsnits Pris af 581, der jo nok var 1 Kr. pr \$ forliddt, hvad vi jo kunne takke Privatbanken for, der smølede alt for meget med at bestemme sig til at garantere for de \$ 200.000. Den Bank har kostet mig Alt for meget i Tidens Løb, og vi bliver vistnok nødsaget til at skifte Bank, naar jeg kommer Hjem. Imidlertid er 5 kr. 81 Øre pr \$ jo en meget god Pris, og hvis jeg tjener godt i 1920/21, saa at det ogsaa kan dække Skatterne for 1919/20, saa vil jeg jo alligevel komme i en Situation, saa jeg faar betalt al min Gjæld og desuden faa saa mange Penge tilovers, at jeg derfor

kan drive Forretningen. Saa maa jeg jo takke Gud af mit hele Hjerte, at han har været saa Naadig, at jeg faar betalt min store Gjæld og endda faar saa meget tilbage til mig selv. Men det Hele beror jo paa, hvorledes Saisonen 1920/21 spender af.

Et af Telegrammerne meddelte, at H.P. Hjerl Hansen var en af de nye Ministre [finansminister] hvoraf jeg slutter, at det nærmest er Storbankerne, som har tvungen Kongen til at afskedige Hr. Zahle og Consorter. [Kongens personlige, juridiske rådgiver højesteretssagfører Otto] Liebe [1860-1929] repræsenterer, hvis dette er rigtigt, da Privatbanken, medens H.P. Hjerl Hansen [1870-1946] saa repræsenterer Handelsbanken. Bare disse Folk ere tilstrækkelig haardhændede til at kunne tumle Socialisterne, som jo nu ville gjøre deres yderste for igjen at komme til Magten og derfor nu truer med gjøre Generalstrejke paa Tirsdag den 7 ds. Hvis Kongen og Ministeriet Liebe slutter Forlig med Socialisterne, er Danmark jo uigjenkaldelig fortabt. Mærkeligt er det jo, at i det Øjeblik, da jeg for første Gang i mit

Liv bliver økonomisk uafhængig, saa kommer straks den Slags Sager.

[Under trussel om generalstrejke i Danmark udløstes den såkaldte påskekrise i 1920, som her berøres lidt på afstand af L.E. Bruun. Krisen medførte, at Kong Chr. d. X (1870-1947) den 30. marts 1920 afskedigede ministeriet C.Th. Zahle og af egen drift indsatte ministeriet Liebe, der dog kun "sad" til 4. april. Under de lange natlige forhandlinger på Amalienborg med partilederne lykkedes det at nå til enighed om både at aflyse generallockouten og generalstrejken. Der indsatte nu et midlertidigt forretningsministerium under ledelse af overformynder M.P. Friis (1857-1944), der "sad" i én måned fra 5. april-5. maj 1920. Friis gennemførte – mod Venstres stemmer – en ny valglov med forholdstalsvalgmetoden og suppleringsmandater til udligning af skævheder i forholdet mellem tæt og tyndt befolkede egne af landet. Valgloven bragtes første gang i anvendelse ved valget den 26. april samme år. Efter

Lars Emil Bruun var en ivrig fotoamatør og samler af billeder. Med sig på rejsen til USA havde han et stereokamera, men han benyttede også lejligheden til at købe stereobilleder som ovenstående, der viser den danske pavillion på verdensudstillingen i San Francisco i 1915.

folketingsvalget tiltrådte det andet ministerium Niels Neergaard (1854-1936).]

April 6 Tirsdag – [i San Fransisco]

Mr. Poehlman kjørte mig ned til den herværende Mønt, som vi besaa mellem Kl. 11 og 11.20 Formiddag. Det var i Grunden ikke videre interessant, da vi kun fik nogle Arbejdsrum at se, hvor der blev møntet franske og kinesiske 10 Cents Stykker, hvori Sølvindholdet var sat ned fra 90 procent til 40 procent, medens Udseendet og Størrelsen ellers var den samme som forhen. Dette sagdes at være, for at forhindre Indsmeltning af Sølv mønten. Den uhyre høje Sølvpris foraarsager alle Vegne, at Sølv mønterne forsvinder af Cirkulationen, og Fremtidens Mønthistoriskrivere ville faa en stor Opgave med at rede de forskjellige Møntværdier ud. Det maa blive noget lignende, som i Tiden 1616-25 hjemme.

April 12^e Mandag – [i Los Angeles]

Det er mærkeligt, at der hersker saa stor Lovløshed i dette smukke Land med den faste Regjering. Man siger, at det kommer af, at mange Forbrydere fra det østlige af USA, naar Jorden bliver dem for varm, drager vester paa og bliver her standsede af det store Ocean. Imidlertid maa man dog ikke forglemme, at Aviserne jo her overdrive Alt med undtagelse af al den Sensationsløgn, som de ligefrem selv fabrikerer; i denne Retning kunne de præstere det Utrolige.

Kl. 10 kjørte vi en Tour, som kaldes 17 Miles Touren, for Halvdelens Vedkommende løb Vejen langs Havet, og det var en overordentlig smuk Tour; meget smuk ja kjønnere end Touren med Sporvogn fra Monte Carlo til Nice. Da vi kørte langs Stranden, passerede vi et lille Bjerg eller Klippeparti, der laa ude i Vandet og bestod vistnok af Kalksten. Denne Klippe var tæt besat med sorte Skarver og nogle lysegraa Pelikaner. Jeg tog et Billede af dem. Nogle Hundrede Alen fra dem laa der nogle lavere Klipper heller ikke langt fra Land; paa disse laa en hel Del store, lyse Sæler og solede sig. De vare ligesaa lidt bange for mig, som Skarverne vare. Lidt længere borte derfra traf jeg paa en stor And af en Slags, som jeg ikke før har set. Denne var heller ikke bange, og

da den gik i Strandkanten og fangede Sandorme, kunde jeg komme den nær paa ca. 10 Fod [3 m], uden at den viste Spor til Frygt. Den blev ligesom Skarverne og Sælerne ogsaa fotograferet, endda flere Gange.

April 19 Mandag – [i Los Angeles]

I Formiddags kom der et Telegram fra Thomassen, som meldte, at der var Havnestrejke i Kjøbenhavn, og at han for at faa Smørret ud maatte sende det pr. Bane til Hamborg. Ligeledes meddelede samme Telegram, at Dresler forlader Forretningen den 1te Maj; men det siger intet, om Grunden til, at han rejser. Det er mig en meget ubehagelig Historie, dette at Dresler rejser, da han var en dygtig Arbejder, men han var en Socialist for ikke at sige en Bolschewik af rene Vand.

[De københavnske havnearbejdere stod uden for De samvirkende Fagforbund og var derfor ikke bundet af forliget om at aflyse generalstrejken. De strejkede derfor af egen drift til stor skade for eksporten. Senere fulgte dog andre faggrupper op med bagerstrejke, musikerstrejke og tjenerstrejke.]

Onsdag eller Thorsdag Morgen rejser vi saa til Coronado [forstad til San Diego, 20 km. nord for grænsen til Mexico] eller til den yderste Grændse for vor Rejse. Selv om vi maaske nok tager et lille Svip over den mexicanske Grændse for at forsøge Rouletten der og faa os et Glas Vin i Tilgift. Hvad vi jo ikke har faaet i over 2 Maanedere.

April 23 Fredag – [i San Diego]

Efter en Kjøretur paa næsten 1 Times Tid naaede vi den mexicanske Grændse, der nærmest bestaar af en stejl Bjergkjæde med en smal Strimmel Lavland foran. Her i dette Øde har en Jøde fra Los Angeles anlagt en Væddeløbsbane og en Spilleanstalt, hvor der spilles alle Slags Spil, vistnok mest Roulette, hvor der findes to Zeroer, én bestaaende af et Nul og i den modsatte Side af Tallene, en anden bestaaende af to Zeroer ved Siden af hinanden. Her var stor Trængsel af alle Slags Mennesker. Jeg forsøgte paa at spille Roulette, men jeg havde et mærkeligt Uheld, og de

2 første Timer jeg spillede, vandt jeg ikke et eneste Nummer. Jeg gik derfor derfra med et Tab paa \$ 55 -, som jeg anser for at være meget billigt sluppet, naar man tager Hensyn til Stedet og Omgivelserne. Noget Snyderi greb jeg dem ikke i.

Hans havde faaet Aftenposten, som bestod af Berlingske Tidende samt Kjøbenhavn af 30 og 31 Marts, og disse Aviser vare jo yderst interessante, da de bragte Underretning om Begivenhederne ved og i Anledning af Hr. Zahle og Consortens Afsættelse og Ministeriet Liebes Indsættelse, længere gik de ikke; man kan jo ikke undlade at blive urolig over disse Begivenheder hjemme, og man kan jo baade være glad og bedrøvet over, at man ikke er hjemme i Danmark.

April 24 Lørdag – [i San Diego]

Da jeg jo aldeles ikke hører noget Nyt fra Danmark, her hvor vi nu ere, saa ringede jeg i Dag Consul Lunn i San Fransisco op og spurgte ham. Han fortalte da, at Valgene var blevne udsatte til den 26. ds. altsaa til paa Mandag. Gud give, at det danske Folk dog maa blive fornuftigt. Ellers gaar det vor Nation ilde, og vi ville blive til Spot og Foragt for hele Verden, men nu faar vi jo se.

April 27 Tirsdag – [i San Francisco]

Da vi kom Hjem, købte jeg en Avis for idag Aften af en lille Avisdreng. Heri saa vi, at Valget i Danmark var gaaet særdeles godt, og at de Radikale har tabt 15 [andre kilder siger 16] Pladser i Folketinget, og det i øvrigt saa elendigt ledede Højreparti inclusive det erhvervsdrivende Højre er gaaet saa langt frem, at de nu mindst er 32 Mand, hvad der jo har særdeles meget at sige. Socialisterne ere 42 Mand + 17 Radikale imod 32 Højremænd og 48 forenede Venstremænd, saaledes at der dog nu er et anstændigt Flertal i Folketinget, og de Herrer Socialister kunne jo nu ikke slaa i Bordet og bilde Folk ind, at de og de Radikale ere hele det danske Folk. Forhaabentlig bliver vi nu fri for dette Tyranni i mange Aar.

Mai 6 Thorsdag – [i San Francisco]

Jeg tog saa med Sporvognen ad California Street til

Hotel Fairmont for at træffe Kjøbereren af vor Vogn og modtage Pengene. Han kom paa Klokkeslaget og betalte mig de 1750 Dollars. Da jeg helst vilde have contante Penge, kørte han mig ned til sin Bank, hvor vi maatte vente lidt, fordi Banken første aabnede Kl. 10. Jeg fik her Pengene. Kjøbereren kørte mig derefter til Mill House, hvor jeg gik op i Consulatet, hvor der netop kom et Telegram til mig fra Thomassen, om at vi ikke havde mere end \$ 80.000 af de 200.000, som forfalder den 26. Mai; en Følge af Havnestrejken [i København]. Jeg telegraferer til ham imorgen tidlig.

Mai 19 Onsdag – [i New York]

Stod tidlig op, og da jeg var bleven barberet, tog jeg en Taxicab og kørte ud til et Udsalg for Max Ams Machine Co. og talte med dem om en ny Loddemaskine. Vi havde corresponderet med Fabrikken om en saadan Maskine i November Maaned forrige Aar, men da vi fandt Coursen for høj og mente, at den dog maaske kunne undværes, saa købte vi den ikke. Nu koster den 400 Dollars mere, og Coursen på \$ er mindst 1 Krone højere pr Dollar. Dertil kommer, at Fabrikken først kan levere Maskinen om 60 á 90 Dage; det vil sige, at vi kunne først faa den, naar Saisonen er forbi, og saa har vi foreløbig ingen Brug for den. Efter Besøget hos Max Ams Machine Co. havde jeg været i National City Bank og underskrevet en Vexel paa Beløbet \$ 50.000, som vi mangler at have tilbagebetalt af de 200.000 Dollars Forskud, som jeg fik i Slutningen af Februar. Denne sidste Vexel er ogsaa paa 3 Mdr, men jeg faar Renten godtgjort fra den Dag, den bliver betalt, hvad jeg haaber ikke vil vare mange Dage efter den første Vexels Forfaldsdag den 26. Mai. Dette kunne vi jo takke de kjøbenhavnske Havnesjoveres lange Havnestrejke for. SS FREDERIK DEN 8DE. har nu ligget ladet i Kjøbenhavn siden 1st April. Den har for \$ 54.000 af vort Smør i Lasten. Det kommer alt for silde frem til Kjøberne.

Jeg kørte med en Taxicab ud i Park Avenue Nr. 510 til en Mand ved Navn Halpern og købte 10 lbs af et gult Stof, som man her i USA bruger til at trykke Mønter ned i, naar man vil lave Aftryk i Gips

af den. Stoffet bliver svagt bestrøet med Talkum, før man lægger Mønten paa det, for at den kan slippe af igjen. Det kostede 5 Dollars for de 10 lbs; nu skulde jeg gjerne kunde sende det Hele som en 10 lbs Pakke med Posten til Kjøbenhavn.

Mai 21 Fredag – [i New York]

Jeg skulde være hos W. Löwener Kl. 10. Jeg blev klædt paa og vasket i en Fart, lod min Morgenkaffe i Stikken, var saa heldig at træffe et Exprestog straks og kom til Liberty Street 114, 10. Etage kun 10 Minutter senere end lovet. Hans kom et lille Øjeblik senere, og vi tog saa med Hr. Engelsted ud til en stor Maskinfabrik "Adriance Machine Works Inc., Brooklyn, New York". Her fik vi jo set en Del Maskiner, hvoraf den interessanteste var en automatisk Presse, som kan presse 50.000 Laag i [løbet af] 8 Timer, hvorved man altsaa med kun 2 Presser kan presse Bunde og Laag til 50.000 Daaser om Dagen. Hvis vi saa tog de forskjellige andre Maskiner fra Bliss & Co., saa kunde vi med disse forskjellige Maskiner reducere Arbeidernes Antal meget betydeligt og lave dobbelt saa mange Daaser, som vi nu kunne. Det vil sige det samme som, at vi ville kunne spare mange Penge paa vor Blikdaasefabrik med disse Maskiner, men de koster jo ogsaa mange Penge at anskaffe. Vi saa ogsaa en ny Lukkemaskine, som jeg for resten har set før; saa vidt jeg husker en Gang i Turin [Italien]. Den Gang havde jeg ingen rigtig Tillid til den. Her saa jeg den ikke i Arbejde og kunde derfor ikke bedømme den. Efter at vi havde beset Fabrikken tog Engelsted mig og Hans op i sin Klub, hvor vi spiste Lunch. Da Localerne ligger i 22. og 23. Etage, saa har man derfra en dejlig Udsigt over Havnen og Floden samt en Del af Byen.

Mai 25 Tirsdag – [i New York]

Tog ned til Hr. Engelsted og gik med ham og besøgte 2 forskjellige Fabrikker, hvor der blev lavet Maskiner til at paasætte Etiketter med. Desværre vare de begge indrettede til at paasætte Sideetiketter med. Hos den første vi besøgte, havde Carlsberg Bryggerierne bestilt en hel Del Maskiner til at paasætte Etiketter paa Ølflasker med, og Manden, som viste os om, mente,

at én af disse Maskiner let vilde kunde forandres om, saa at den kunne sætte Etiketter paa Laag og Bund. Noget, som jeg efter det, som jeg saa, ikke er utilbøjelig til ogsaa at tro paa. Jeg lovede at sende Prøvedaaser, for at Fabrikken kan gjøre Forsøg med dem. Den anden Fabrik, som vi derefter besøgte, var tilsyneladende mindre, og uagtet man lovede mig at lave en Maskine, som den jeg ønsker, er jeg dog langt fra sikker paa, at de vil kunne lave en slig Maskine.

[Fra 29. maj til 6. juni rejser L.E. Bruun, Tony og Hans fra New York til Montreal og derfra med SS MEGANTIC til Liverpool. Fra Liverpool til London foregik rejsen med tog.]

Juni 10 Thorsdag – [i London]

Stod tidlig op og tog ind til City, hvor vi besøgte W. Bagger & Co's Agenter, Watson & Johnson (Watson eksisterer ikke mere). Denne Agent havde jeg heller aldrig set før. Han viste sig at være en ganske elskværdig Mand og har, før han etablerede sig, været ansat hos Gillespie & Co., hvorfor han ogsaa sælger mindre Partier til dette Firma; ellers sælger han kun yderst lidt. Fra ham gik vi til Mr. Flindt og tog Afsked med ham. Touren gik derpaa til de forskjellige Mønthatlere for at hente de hos dem købte Mønter, ligesom jeg købte nogle Mønter hos W. S. Lincoln & Son i New Oxford Street 69.

[Hjemrejsen til Danmark blev foretaget med rederiet Svenska Lloyds skib SS SAGA (bygget 1902) fra Newcastle on Tyne til Göteborg og derfra med tog via Helsingborg-Helsingør til København. Ægteparret var hjemme på landstedet Annettevej 19 i Charlottenlund om aftenen den 13. juni 1920.]

L.E. Bruuns Mønt- og Medaillesamling

I de foregående kapitler er forsøgt en beskrivelse af baggrunden for L.E. Bruuns virke og dermed fundamentet for den samlerglæde, der gjorde, at han omtales af alle numismatikere med den respekt, der tilkommer en så betydelig samler af mønter og medaljer. Drivkraften i hans samlervirksomhed var kærligheden til sit land og de gamle slægtled, der gik mange hundrede år tilbage i den danske historie. Men det fremgår også af hans testamentariske dispositioner, at familien såvel den efterlevende ved hans død som kommende generationer – om end ad åre – skulle tilgodeses.

Dette kunne i sig selv give anledning til overvejelser og spekulationer om hans primære hensigt med de testamentariske dispositioner. Det fremgår da også af diverse avisartikler, der igennem årene har omtalt L.E. Bruuns Mønt- og Medaillesamling, at der har været flere meninger om, hvilke hensigter han egentlig havde med samlingen.

Bestyrelsen for L.E. Bruuns Mønt- og Medaillesamling formulerede kort tid efter hans død i 1923 den fundats, som han ønskede skulle danne rammen for møntsamlingens fortsatte eksistens, og hvorledes eftertiden skulle håndtere hans enestående samling af danske, norske, svenske og slesvig-holstenske mønter og medaljer, herunder personmedaljer, såvel som hans store numismatiske bibliotek. Dette arbejde blev afsluttet i 1925 og er i nøje overensstemmelse med hans tidligere beskrevne testamente.

Det store numismatiske bibliotek opbevares sammen med mønt- og medaljesamlingen på Frederiksborg Slot og er en integreret del af L.E. Bruuns samling. (Foto: Flemming Weye)

FUNDATS

for

L.E. Bruuns Mønt- og Medaillesamling

For Samlingens Anvendelse og Bestyrelse gælder følgende Regler:

1.

Samlingen skal i 100 Aar efter Testators Død – altsaa til den 21. November 2023 – tjene som Reserve for Den kgl. Mønt- og Medaillesamling i København i den Forstand, at hvis denne i det væsentlige skulle ødelægges ved Brand eller bortkomme ved Tyveri eller anden saadan Begivenhed, skal Samlingen tilbydes Staten som Gave. Samlingens nedennævnte Bestyrelse afgør uden Recurs til Domstolene, hvornaar saadan Betingelse er indtraadt.

2.

Hvis Samlingen ikke 100 Aar efter Testators Død har faaet den i § 1 forudsatte Anvendelse, skal den bortsælges ved offentlig Auktion, og Provenuet tilfalde de Personer, der er Testators Efterkommere i lige Linie.

Findes ingen saadan, skal Bestyrelsen overlevere Samlingen som Gave til den Institution, hvortil den med Bestyrelsens givne Hjemmel (se § 4) maatte være udlaant, eller, hvis saadant Udlaan ikke har fundet Sted, til Den kgl. Mønt- og Medaillesamling.

I alle Tilfælde sker Overgivelsen med Forpligtelse til at holde Samlingen samlet og altid forsynet med et rigeligt Antal Kataloger, hvoraf Exemplarer skal ophænges til Publikums Afbenyttelse.

3.

Bestyrelsen skal give møntinteresserede Adgang til at bese Samlingen under betryggende Former.

4.

Samlingen kan som Helhed udlaanes, hvis der skønnes at være Sikkerhed for betryggende Opbevaring mod Ildebrand og Tyveri, og der skønnes at være et videnskabeligt Formaal, der begrunder Udlaanet – f. Eks., hvis der oprettes et Universitet i Jylland med et historisk Fakultet med tilhørende Samlinger.

5.

For at efterkomme de i § 3 og § 4 nævnte Bestemmelser har Bestyrelsen truffet Aftale med Bestyrelsen for Det Nationalhistoriske Museum paa Frederiksborg Slot om, at Samlingen, indtil anden Anvendelse overensstemmende med § 4 finder Sted, opbevares dér, saaledes at Museumsbestyrelsen paatager sig at give den fornødne Adgang til Samlingen.

6.

Samlingens Bestyrelse bestaar af tre Medlemmer:

A. Testators søn: Godsejer Hans Bruun, er Medlem af Bestyrelsen for Livstid og Bestyrelsens Formand.

Efter hans Død skal hans Søn, naar han er fuldmyndig, overtage Hvervet – af flere Sønner den ældste.

Saa længe der ingen fuldmyndig Mand findes i Herr Hans Bruuns nedstigende Linie, skal Bestyrel-

sen vælge en anden Mand af en af Testators Døtres Linier til at overtage Hvervet. Det overlades i dette Tilfælde til Bestyrelsen at træffe Valget af den, som den anser for bedst egnet til at overtage Hvervet.

Skulle ingen findes, som efter foranstaaende har Ret til at blive udnævnt, vælger Bestyrelsen frit, hvem den anser for egnet til Hvervet.

B. I øvrigt bestaar Bestyrelsen af Overretssagfører Chr. Hede, og Inspektør ved Den kgl. Mønt- og Medaillesamling Georg Galster.

Som Suppleant for Overretssagfører Chr. Hede er af Testator udnævnt Overretssagfører Holger Hede, der endvidere efter hans Død skal indtræde i Bestyrelsen.

Inspektør Galster og Overretssagfører Hede er hver bemyndiget til at udnævne sin Suppleant og Efterfølger i Bestyrelsen. De saaledes udvalgte har ligeledes denne Ret.

Skulle det Tilfælde indtræde, at en af de under B nævnte Bestyrelsesmedlemmer udgaar af Bestyrelsen uden at have udnævnt nogen Efterfølger, vælges denne af de to andre Medlemmer af Bestyrelsen.

7.

Skulle det Tilfælde indtræffe inden 100 aar efter Testators Død, at Stat eller Kommune paalægger Formueskat ogsaa af saadanne Effekter som dem, hvoraf Samlingen bestaar, og Skatten rammer Samlingen, eller skulle der blive foretaget en Formuekonfiskation eller paalagt anden Skat, som Bestyrelsen ligestiller hermed, da skal Samlingen snarest sælges ved offentlig Auktion, og Provenuet fordeles mellem Testators Arvinger efter de i § 8 i Testators Testamente ommeldte Forhold.

8.

Overensstemmende med Testators Testamente udredes Udgifterne ved Samlingens anbringelse i Box, til Assurance mod Tyveri og Ildebrand etc. af A/S Maltegaardens Villakvarter. Dette Selskab kan dog til enhver Tid frigøre sig fra denne Forpligtelse mod Udbetaling af 10.000 kr., hvilket Beløb da frugtbargøres af Bestyrelsen, og hvoraf Udgifterne afholdes.

Naar Bestyrelsens Hverv er endt, udbetales Beholdningen til Testators da levende Livsarvinger efter samme Regler som et eventuelt Provenu ved Samlingens Realisation.

9.

I Tilfælde af Samlingens Salg bemærkes følgende:

Ved Købekontrakt af 21. Oktober 1922 købte afdøde Grosserer L.E. Bruun den Grevske Brahesminde tilhørende Samling af Mønter. I Kontraktens § 3 bestemmes følgende:

“Køberen paatager sig herved den Forpligtelse, at de danske og norske Mønter, der findes i Brahesmindes Samling, men som ikke findes i Den kgl. Mønt- og Medaillesamling i Type eller Hovedvariant, ikke maa afhændes eller bortsælges af ham uden først at være tilbuddt Den kgl. Mønt- og Medaillesamling til Køb. Samme Forpligtelse gælder for de øvrige Landes Mønter, der maatte findes i Brahesmindes Samling, dog at Staten for disses Vedkommende kun har Forkøbsret, hvis den paagældende Type Mønter ikke findes i Den kgl. Mønt- og Medaillesamling.

Naar Køberen afgaar ved Døden, har Den kgl. Mønt- og Medaillesamling Ret til at købe de af Forkøbsretten omfattede Mønter, dog at Retten, – saa længe Samlingen i henhold til de derom trufne Bestemmelser i Købers Testamente af 17. September 1921 med Codicil af 21. Oktober 1922 bevares samlet, – først skal kunne benyttes for de Mønters Vedkommende, der omfattes af de nævnte testamentariske Bestemmelser, naar Samlingen i Henhold til disse Bestemmelser skal opløses for at bortsælges.

Den Pris, hvortil Den kgl. Mønt- og Medaillesamling er berettiget til at erhverve Mønterne, fastsættes ved Vurdering af Værdien paa den Dag, Staten overtager Strykkerne, foretaget af tre Vurderingsmænd, hvoraf Den kgl. Mønt- og Medaillesamling vælger den ene og Køberen – eller hvem der repræsenterer de Interesser, der knytter sig til hans Samling – den anden Vurderingsmand; disse vælger i Forening en Opmand. Kan de ikke enes herom, foreslaar hver en

upartisk Sagkyndig, hvorefter det ved Lodtrækning afgøres, hvem af de foreslaede, der skal fungere som Opmand. Samme tre Voldgiftsmænd afgør ligeledes, hvilke Mønter der omfattes af Købsretten.”

Ved Grosserer L.E. Bruuns Død har Den kgl. Mønt- og Medaillesamling frafaldet Udtagningsretten med Hensyn til Doubletsamlingen, mod at der i Stedet indrømmes Den kgl. Mønt- og Medaillesamling Forkøbsret til Eksemplarer i Hovedsamlingen, som svarer til de Doubleteksemplarer, der forefandtes.

Som følge heraf angaar Forkøbsretten, naar Samlingen en Gang bortsælges, dels de Mønter, der direkte stammer fra Grevs-kabet Brahesmindes Samling, og dels de Mønter, der svarer til de bortsolgte Doubletter, hidrørende fra Grevs-kabet Brahesmindes Samling

Ved Den kgl. Mønt- og Medaillesamlings Overtagelse af Mønterne sker Vurderingen i Overensstemmelse med de ovenfor citerede Bestemmelser i Købekontraktens § 3.

10.

Ved denne Fundats hæftes en Fortegnelse over Samlingen saavel af Mønter og Medaljer som af numismatisk Litteratur, og der vil være at deponere et Duplikateksemplar af Fundatsen og Fortegnelsen i Den kgl. Mønt- og Medaillesamling og et i Det kgl. Bibliothek.

København, den 25. maj 1925

Hans Bruun Chr. Hede Georg Galster

[I henhold til de i fundatsen nævnte bestemmelser er L.E. Bruuns Mønt- og Medaillesamling nu indtil videre deponeret i Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg Slot, og i overensstemmelse med fundatsens regler og testamentet har bestyrelsen selvsuppleret sig over årene.]

Bestyrelsesmedlemmer i L.E. Bruuns Mønt- og Medaillesamling:

[I sit testamente af 17. september 1921 bestemte

L.E. Bruun, at bestyrelsen for L.E. Bruuns Mønt- og Medaillesamling skulle navngives og personerne blev:]

1. *Ingeniør H. H. Schou*
2. *Overretssagfører Chr. Hede*
3. *Murermester Fr. C. Jeppesen*

og som Suppleanter for disse og saaledes, at hver enkelt ved Vacance indtræder i Bestyrelsen i Stedet for den, for hvem han er Suppleant;

1. *Grosserer M. Haunstrup*
2. *Overretssagfører Holger Hede*
3. *Cand. jur. Axel Ernst*

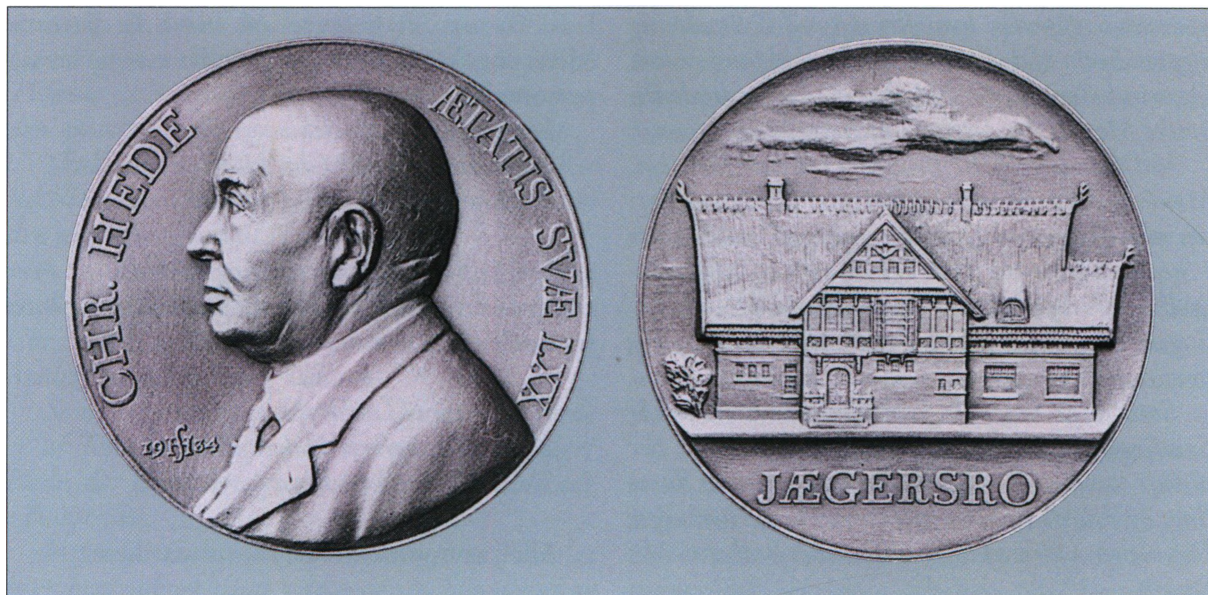
Alle var fremtrædende numismatikere.

Grosserer Marius Haunstrup var en numismatisk ven af L.E. Bruun gennem mange år, og de kendte hinanden fra Grosserersocietetet. Også Haunstrup efterlod sig en betydelig mønt- og medaljesamling, som bortsolgtes på auktioner i Numismatisk Forening efter hans død i 1947.

Såvel Christian Hede som hans søn Holger Hede var ligeledes meget anerkendte mønt-samlere. Begge var gode venner af L.E. Bruun. Christian Hede var forsikringsmand og overretssagfører. I anledning af hans 70-års dag i 1934 bestilte hans børn en medalje af ham hos skulptøren Harald Salomon.

Det kan muligvis undre nutidens kyndige numismatikere, at Axel Ernst i første omgang kun blev indsat som suppleant til bestyrelsen i L.E. Bruuns Mønt- og Medaillesamling, men dette skyldes antagelig, at han først efter L.E. Bruuns død udfoldede sine numismatiske talenter.

Axel Ernst var født i Odense i 1891, blev jurist og var medlem af Odense Byråd og Magistrat i perioden 1933-46. Han etablerede et af århundredets største private samlinger med ca. 24.000 emner og udførte meget grundige studier, der som oftest blev publiceret i nordiske numismatiske fagtidsskrifter. Han vandt stor international anerkendelse på trods af, at han selv hævdede kun at være amatør.

På medaljen af Christian Hede viser reversen Hedes bopæl i Vedbæk. Hede købte stedet i 1924 og boede der til sin død i 1950. Huset bærer navnet "Jægersro" efter den tidligere ejer, som var ivrig jæger.

Axel Ernst skænkede en stor del af sin norske samling til Universitetets Myntkabinet i Oslo og tillod desuden Den kgl. Mønt- og Medaillesamling at udtage mønter, som manglede i samlingen. Det blev til over 10.000 emner. Desuden udtog Fyns Stiftmuseum også en række nyere medaljer. Nogle år efter hans og søsterens død oprettedes "Advokat Axel Ernsts og frøken Alfrida Ernsts Legat til Fremme af Numismatisk Forskning i Danmark" (1970).

Imidlertid ændrede L.E. Bruun i sin kodicil af 21. oktober 1922 bestyrelsens sammensætning således:

1. *Grosserer Hans Bruun som Formand*
Efter hans Død skal hans Søn, hvis han er fuldmægtig, overtage Hvervet – af flere Sønner den ældste.
2. *Overretssagfører Chr. Hede og som Suppleant for denne udnævnes Overretssagfører Holger Hede, der endvidere efter hans Død skal indtræde i Bestyrelsen.*
3. *I øvrigt skal Bestyrelsen ud over ovennævnte*

bestaa af Inspektør ved Den kgl. Mønt- og Medaillesamling G. Galster. Inspektør Galster bemyndiges til selv senere at udnævne sin Suppleant og efterfølger i Bestyrelsen.

Det har sit forblivende herved, at disse Bestyrelsesmedlemmer og efter dem deres Efterfølgere i Bestyrelsen stedse selv udnævner deres Stedfortrædere resp. Efterfølgere i Bestyrelsen.

Skulle det Tilfælde indtræde, at et af disse Bestyrelsesmedlemmer udgaar af Bestyrelsen uden at have udnævnt nogen Efterfølger, vælges denne af de to andre Medlemmer af Bestyrelsen.

Hermed bortfalder altsaa de af mig tidligere foretagne Udnævnelser til Bestyrelsesmedlemmer.

Jørgen Georg Castonier Galster (1889-1983) var cand. mag i historie, dansk og latin (1913) og numismatiker. Han blev i 1920 som den første historiker museumsinspektør ved Den kgl. Mønt- og Medaillesamling og var leder af afdelingen fra 1946 og helt frem til 1959, hvor han fyldte 70 år og derfor officielt forlod tjenesten. Han deltog dog også i arbejdet efter sin afgang og modtog så

Museumsinspektør Georg Galster valgte i h. t. fondatsens § 6 den administrerende inspektør, der til sin tid måtte blive hans efterfølger ved Den kgl. Mønt- og Medaillesamling, som afløser i bestyrelsen for L.E. Bruuns Mønt- og Medaillesamling.

sent som i 1974 Det Kongelige Videnskabernes Selskabs medalje. Galster var en fremragende forsker og en flittig skribent med populære artikler, oversigter og katalogværker både herhjemme og i udenlandske numismatiske skrifter. Han skrev blandt andet i det meget ansete amerikanske "The Numismatist" om vikingemønter, hvorfra en del oplysninger er anvendt her. Han var medstifter af Nordisk Numismatisk Union og blev æresmedlem af Dansk Numismatisk Forening i 1960, fik tildelt Holger Hede-medaljen i 1978 og blev udnævnt til æresdoktor (doctor honoris causa) ved Lunds Universitet i 1979. Arno Malinowski (1899-1976) udførte en medalje af ham i 1945.

Et par år efter L.E. Bruuns død traf Georg Galster den daværende leder af British Museums møntsamling, som var vant til at tage imod L.E. Bruun ved hans besøg i London. Under Galsters samtale med den engelske museumsinspektør berørtes da også den store danske møntsamler. Englænderen kunne tydeligt erindre L.E. Bruuns sidste besøg på museet, idet han på det tidspunkt

havde set lidt ynkelig ud iført kludesko, som han nok brugte på grund af smerter som følge af sin mangeårige sukkersyge.

Et par af mønterne fra L.E. Bruuns Mønt- og Medaillesamling set i historisk belysning og først vikingemønten slået af den norske kong Olav.

Det er uhyre få gange, kongetitlen i middelalderen er gengivet på et nordisk sprog. Ellers var det altid det latinske "REX", der figurerede på mønterne.

Man kan opfatte aversens fugl som en (hellig)due, men Georg Galster indrømmede senere, at det var af veneration for afdøde L.E. Bruuns opfattelse, at han i forbindelse med udarbejdelsen af tillægget til kataloget over L.E. Bruuns gave til Den kgl. Mønt- og Medaillesamling, "Mønter fra Northumberland, Østangel og Irland" i 1928 kaldte fuglen en ravn og ikke en due.

I en artikel i "The Numismatist" i 1930 skriver Galster, at en visning på mønten af en ravn

kunne være sandsynligt i de mønter, som Regnar Lodbrogs sønner lod slå, hvorimod det er mindre sandsynligt, at en kristen konge som Olav – der lod sig døbe i 941 – ca. 70 år efter stadig ville lade slå mønter med et billede af en ravn. Det er derfor mere sandsynligt, at fuglen på Olav-mønten er en helligåndsdue. Duen er nemlig ofte anvendt af senere danske konger, såsom Knud den Store og hans efterfølgere, men det er rigtigt, at helligåndsduen mangler stråleglansen omkring hovedet. Det er også tilfældet med mange danske mønter fra det 11. århundrede. Når dertil kommer, at disse mønter desuden har afbildet et Guds lam, er teorien om duen den mest sandsynlige.

Men hvorfor mente L.E. Bruun – og til dels også Galster – at det kunne være en ravn, der var afbildet. Det er naturligvis Odins ravn, der hentydes til, og Regnar Lodbrog var den første danske konge, der i sit banner førte en ravn – Ravnebanneret. Det fortælles, at Regnar Lodbrog tog varsler af dette banner, inden han drog ud til slagmarken. Blafrede banneret, hang det slapt ned, slog raven med vingerne, og i hvilken retning pegede banneret. Disse varsler kunne da udlægges som tegn på sejr, nederlag eller flugt. Det gamle ord for klæde er netop *brog* – som i for eksempel i Dannebrog – og ordet *lod* har intet med lodden at gøre, men i betydningen skæbne i f.eks. et menneskes skæbne eller et menneskes *lod*. Da denne konge som nævnt tog varsler efter ravnebannerets tegn, fik han derfor tilnavnet *Lodbrog*. Mønterne blev dog først slået mange år efter Regnar Lodbrogs død i England.

Den norske kong Olav Quaran (941-44, 949-952) lod i byen York slå mønter. Aversen har et billede af en fugl og indskriften: "ANLAF CVNUNC". Reversen er et lille kors.

Erik Blodøkse var også norsk konge i York, og hans anden, men korte regeringsperiode var fra (952-954). Aversen har her et sværd med "ERIK REX" (cfr. ovenfor) og reversen har et lille kors samt navnet på møntmesteren Ingelgar. L.E. Bruun købte denne mønt på Rashleigh's auktion i 1909. Den er optaget i gavekataloget som nr. 215.

Uddrag af bestyrelsesprotokollen for *L.E. Bruuns Mønt- og Medaillesamling:*

1930: I anledning af, at sønnen, grosserer Hans Bruun, havde meddelt bestyrelsen, at han ville være bortrejst på ubestemt tid uden at kunne opgive nogen bestemt adresse, valgte bestyrelsen på Hans Bruuns forslag overretssagfører Rudolf Sand som suppleant for Bruun, idet der ikke var noget medlem af den Bruun'ske familie, der i henhold til fundatsens bestemmelser var berettiget til at overtage hvervet. Samtidig blev Chr. Hede konstitueret som midlertidig formand.

6. januar 1933: Idet Hans Bruun var hjemkommet fra rejse og genindtrådt i bestyrelsen, konstituerede denne sig atter med Hans Bruun som formand.

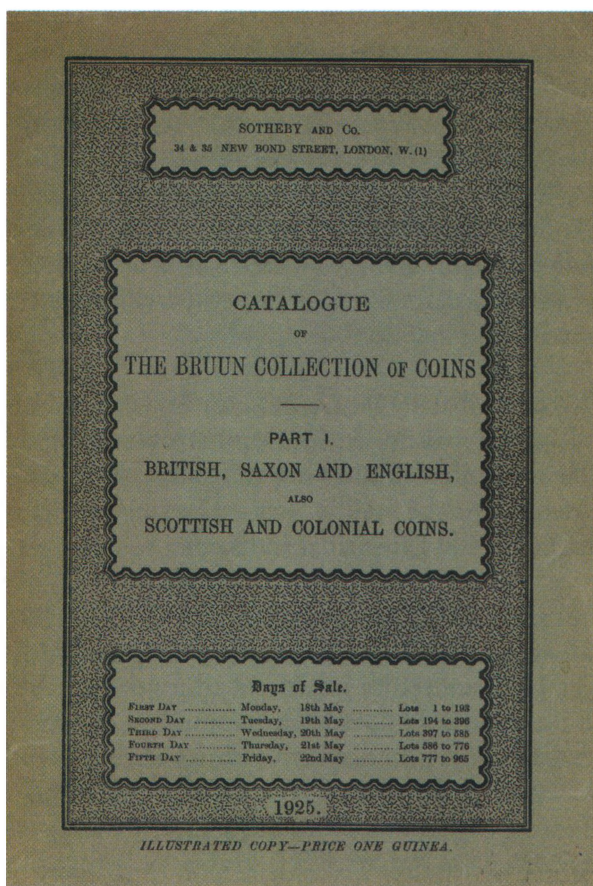
6. februar 1933: Da Hans Bruun var afgået ved døden, og da der ingen fuldmyndig person var i den Bruun'ske familie, valgte bestyrelsen formanden for Dansk Numismatisk Forening, direktør Fr. Christensen, til medlem af bestyrelsen. Valget skulle gælde, indtil et medlem af L.E. Bruuns familie igen måtte blive berettiget til at indtræde i bestyrelsen. Bestyrelsen konstituerede sig atter med Chr. Hede som formand.

20. december 1935: Da direktør Fr. Christensen var afgået ved døden i november måned, og da der stadig ikke fandtes nogen fuldmyndig mand i den Bruun'ske familie, valgte bestyrelsen derfor sagfører Axel Ernst til at indtræde i bestyrelsen.

18. maj 1948: Overretssagfører Chr. Hede trådte tilbage på grund af alder, og overretssagfører Holger Hede indtrådte i henhold til fundatsens § 6 B i hans sted. Holger Hede var juridisk direktør i det af faderen grundlagte forsikringsselskab "Hånd i Hånd" – det senere "Hafnia-Hånd i Hånd". Samme dag indtrådte nu det ældste myndige familiemedlem af slægten Bruun i bestyrelsen, Ioann Bruun (22 år) og konstitueredes som formand.

Direktør Frederik Christensen var Dansk Numismatisk Forenings formand i perioden 1924-35. Han døde få dage før foreningen i 1935 kunne fejre 50 års jubilæum, men nåede dog at opleve, at foreningen udgav en medalje af ham udført af Harald Salomon. (Dansk Numismatisk Forening)

Forsiden til det omfattende auktionskatalog fra Sotheby, 1925. Første del indeholder en oversigt over den britiske del af samlingen.

Inspektør ved Den kgl. Mønt- og Medaillesamling, cand. mag. i historie og polsk Jørgen Steen Jensen, har udgivet en række meget anerkendte opslagsværker og er også forfatter til Dansk Numismatisk Forenings 100 års jubilæumsskrift: "Møntsamlere og Forskere 1885-1985". Desuden er han forfatter til adskillige bøger og artikler om numismatik. Jørgen Steen Jensen blev æresmedlem af foreningen i 1985 samt medlem af bestyrelsen for Selskabet Den kongelige Mønt- og Medaillesamlings Venner. I anledning af hans 60 års dag udførte Trine Maria Høy medaljen af ham i 1998. (Dansk Numismatisk Forening)

29. oktober 1953: Da Ioann Bruun var i udlandet, indtrådte hans tvillingebroder Wladimir Bruun i bestyrelsen.

På grund af en konkret sag om inhabilitet udtrådte Holger Hede midlertidigt af bestyrelsen, men genindtrådte den 12. januar 1954. I hans fraværperiode indtrådte højesteretssagfører C. L. David.

15. marts 1979: Georg Galster og Holger Hede udtrådte begge af bestyrelsen og indsatte i stedet overinspektør dr. phil. Otto Mørkholm og formanden for Dansk Numismatisk Forening, civilingeniør Leo Hansen på deres respektive bestyrelsesposter.

Numismatikeren dr. phil. Otto Mørkholm blev i 1960 overinspektør ved Den kgl. Mønt- og Medaillesamling og koncentrerede det meste af sin litterære produktion om oldtidens hellenistiske mønter. Han var en af sin tids mest berømte, in-

ternationale forskere og sekretær for Den internationale numismatiske Kommission (1965-1979).

Civilingeniør Leo Hansen var Dansk Numismatisk Forenings formand fra 1967-1975 og var med sin bog "Lær at samle på mønter" inspiration for mange nybegyndere på dette felt. Numismatikken blev en ret sen interesse hos ham, men hans karakteristiske egenskaber, grundighed og flid, fornægtede sig ikke. Da Poul M. Proschowskys lange formandsperiode måtte sluttes, blev Leo Hansen det naturlige valg til formandsposten.

Ved Leo Hansens afgang fra formandsposten i 1975 i foreningen hædredes han med en medalje udført af nordmanden Halfdan Rui, og i 1978 modtog han Holger Hede-medaljen. Efter Leo Hansens død i 1983 blev hans værk "Danmarks officielle Pengesedler 1713-1980" udgivet. Ud over at være medlem af bestyrelsen i L.E. Bruuns Mønt- og Medaillesamling var han også medlem

Uden år. Dobbelt speciedaler, Bred-daler. Fleming. Fra Bille-Brahe-samlingen. Kvalitet 1. Auktionspris i 1925: 250 kroner.

Uden år. Dobbelt speciedaler, Bred-daler. Fleming. Fra Bille-Brahe-samlingen. Kvalitet 1. Auktionspris i 1925: 250 kroner.

af bestyrelsen for Selskabet Den kgl. Mønt- og Medaillesamlings Venner.

16. august 1983: Museumsinspektør Jørgen Steen Jensen og landsretssagfører Jørgen Hede indtrådte i bestyrelsen efter Otto Mørkholms og Leo Hansens død.

1. juni 1994: Ioann Bruun meddelte, at han pr. 31. december 1995 ønskede at trække sig som formand, hvorefter han fra 1. januar 1995 efterfulgtes af sin søn Hans Henrik Bruun.

L.E. Bruuns Mønt- og Medaillesamlings bestyrelse har siden 1995 bestået af Hans Henrik Bruun, Jørgen Steen Jensen og Jørgen Hede. Den Bruun'ske familie er således – bortset fra et kort interregnum – atter at finde i bestyrelsen.

Familien Hede har været repræsenteret i bestyrelsen siden 1925. Jørgen Hede blev i 2001 æresmedlem af Dansk Numismatisk Forening. Den 12. oktober 1925 blev "Grosserer L.E. Bruuns Doubletsamling af Mønter og Medaljer" sat på auktion i København.

Mønter fra dubletauktionen kommer stadig under hammeren på møntauktioner landet over. Senest har en del mønter fra Erik Menved (1286-1319), der hidrørte fra auktionen over L.E. Bruuns Doubletsamling i 1925 i originale poser været udbudt fra Bruun Rasmussens Møntauktion 752, den 1. december 2005.

Men, hvad sker der nu og frem til det for alle numismatikere i Danmark – og for den sags skyld numismatikere i hele Norden, ja måske over den ganske verden – med spænding imødesete tids-

*Firedobbelt speciedaler. År 1624.
Kvalitet 1. Auktionspris i 1925:
1.025 kroner.*

*Uden år. Portugaløser. Præget af
Schwabe. Fra Bille-Brahe-sam-
lingen. Kvalitet 1. Auktionspris i
1925: 3.000 kroner.-*

punkt i året 2023, når L.E. Bruuns testamentariske dispositioner skal realiseres?

“L.E. Bruuns skat”, som den ofte kaldes, når den gennem årene dukker avisartikler op om klenodiet på Frederiksborg Slot, giver læseren det indtryk, at der her ligger millionværdier, der måske ikke helt opbevares i overensstemmelse med det ønske, han selv havde om, hvorledes L.E. Bruuns Mønt- og Medaillesamling skulle opbevares.

L.E. Bruuns nationale sindelag, som gennemsyrede hans dispositioner, er og bliver respekteret, eftersom hans samling fortsat ligger på Frederiksborg Slot som reserve for Den kgl. Mønt- og Medaillesamling på Nationalmuseet i København. Hans tanker om et universitet i Jylland er nok realiseret, men ikke i Viborg, så på trods af hans givne retningslinier om samlingen er denne forblevet på Frederiksborg Slot og er

således aldrig udlånt samlet eller delt til andre institutioner. De store sikkerhedsmæssige foranstaltninger, der i den anledning skal og må træffes, er i dag så bekostelige, at hverken udlåner eller låner vil kunne acceptere disse omkostninger. Da mønterne og medaljerne på Frederiksborg Slot til gengæld stilles til rådighed for forskere fra hele Norden – under strenge sikkerhedsforanstaltninger – må dette være et rimeligt alternativ til Bruuns tanker om udlån.

Det kan diskuteres, om de motiver, der dengang var inspirationen for L.E. Bruun til at få indskrevet sikringsforanstaltningerne i testamentet, stadig har relevans. Er det i dag sandsynligt, at Den kgl. Mønt- og Medaillesamling skulle blive udsat for de samme risici, som eksisterede på det tidspunkt, hvor bestemmelserne blev fastsat? Såfremt dette ikke er tilfældet, kan de testamen-

tariske bestemmelser da ophæves, begrænses eller ændres?

Nej, med Den kgl. Mønt- og Medaillesamling liggende i Nationalmuseet, Prinsens Gård, knap hundrede meter fra "magtens centrum", Christiansborg, må man nok have lov at mene, at den geografiske risiko fortsat er til stede.

Man kan aldrig sikre sig tilstrækkelig mod fanatiske eller tåbelige personers utilregnelige handlinger.

Juridiske overvejelser i form af ny eller ændret lovgivning omkring nationalskatte eller omkring testamenter kan komme under overvejelse inden 2023. Ændring af lovgivningen omkring testamenteriske dispositioner truffet tilbage i 1921 vil imidlertid have den juridiske sandsynlighed imod sig – der kan ikke lovgives med tilbagevirkende kraft.

Skulle formuebeskatning eller konfiskation komme på tale, såvel konkret rettet mod møntsamlingen som generelt, træder testamentets og fundatsens bestemmelse om bestyrelsens handlepligt straks i kraft.

Dertil kommer, at der fortsat vil eksistere et retskrav fra Den kgl. Mønt- og Medaillesamlings

side, således at denne samling vil have den ekstra sikkerhed frem til 2023, som testamentets bestemmelser foreskriver. Derved har Selskabet Den kgl. Mønt- og Medaillesamlings Venner også den yderligere respekt til at samle flere penge sammen og derved forhåbentlig kunne gå ind på de kommende auktioner og byde på de eksemplarer, der kunne sikre, at Den kgl. Mønt- og Medaillesamling kan få i hvert fald nogle af de mønter eller medaljer, den måtte ønske sig til den tid.

Endelig er der arvingernes synspunkt. Måske ikke så meget de nulevende, men mere det retskrav, som en nasciturus måtte have efter 21. november 2023. Dette ufødte individ – eller individer – har naturligvis til den tid også et retskrav, der ikke kan udsættes for ekstinktion. Det betyder også, at når tidens fylde kommer, må boets skiftesamlinger formentlig genoptages.

Indtil da er der næppe nogen tvivl om, at alle, der gennem tiderne har været beskæftiget med samlingen, og de, der fremover bliver sat til at vogte den, vil udføre det betroede hverv med stor nidkærhed og professionalisme.

Efterskrift

Mange har været os behjælpelige med at realisere denne bog. Til dem vil vi sige tak af et oprigtigt hjerte for deres hjælp med at skabe en bedre bog, end vi ellers ville have været i stand til.

Flemming Weye forfattede bogen med støtte fra Ioann Bruuns righoldige materiale, og foretog mange uddybende undersøgelser og megen research på mange biblioteker, museer samt rigs- og landsarkiv. I flere afsnit bringes omtale af originale dokumenter og breve, og vi understreger, at vi har bibeholdt den stavemåde og retskrivning, der er i disse.

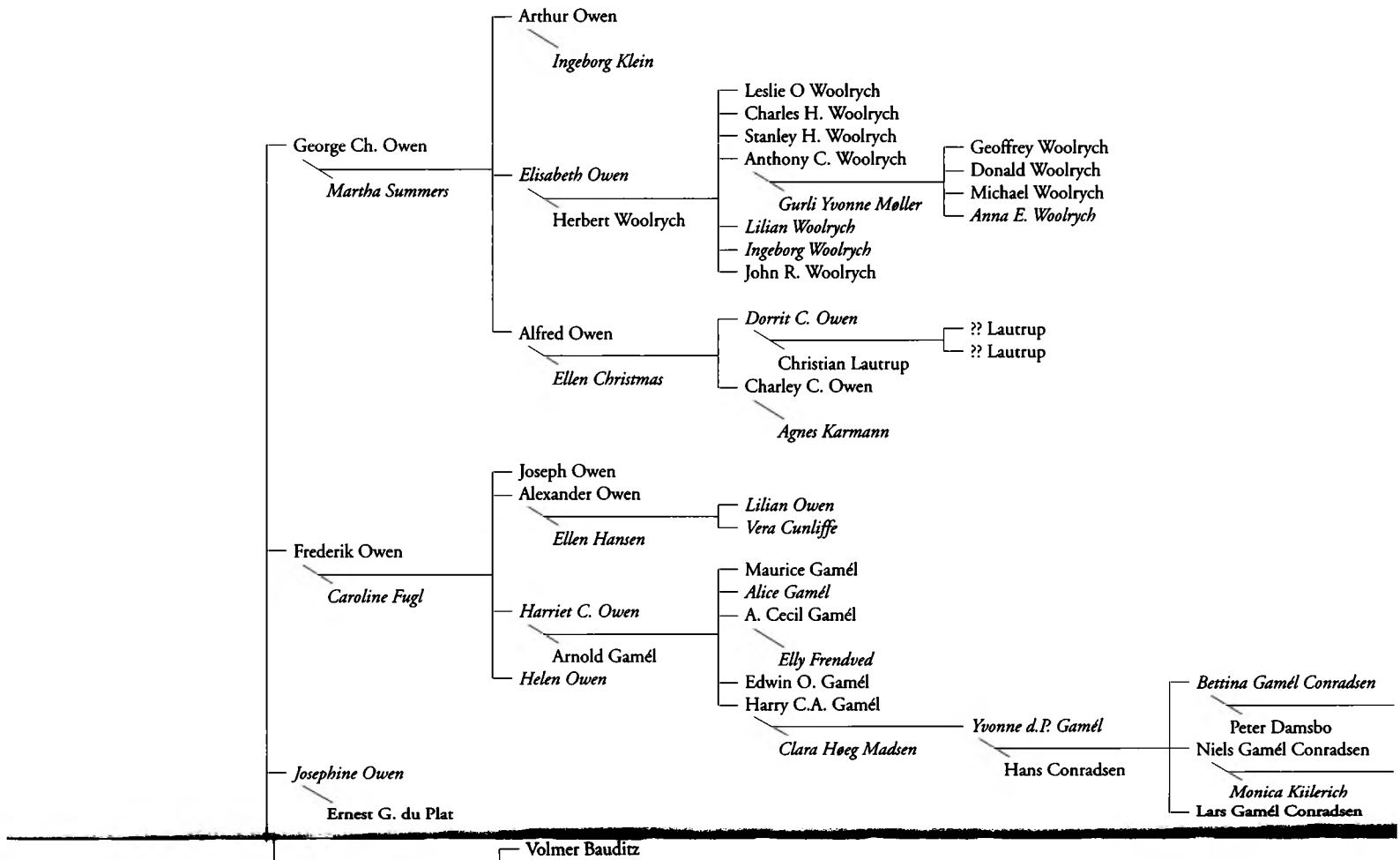
Tak til den grønlandskyndige flyveleder Ove Hermansen, som har været en superb vejleder og korrekturlæser i afsnittet om Hans Bruun i Grønland, og til Anders Odsbjerg for oplysningerne om Hans Bruun som fangstmand. Til Ingrid Helene Bruun skal der rettes en tak for grundige sproglige rettelser og korrektioner. I denne forbindelse skal det også nævnes, at korrekturlæserne Birgitte Glerup og Ellen Nielsen ved grundig gennemlæsning af bogen fandt væsentlige ting i teksten, som skulle rettes. Desuden takker vi inspektør ved Den kgl. Mønt- og Medaillesamling, Jørgen Steen Jensen, for kyndig assistance i de numismatiske krinkelkroge og udtryk samt Birthe Lassen for den ihærdige, men desværre forgæves søgning efter L.E Bruuns originale exlibris. Fra Yvonne de Pasqualin Conradsen har vi med stor tak fået stillet en omfattende slægtstavle til rådighed. Glemmes skal heller ikke chefredaktør for "Villabyerne", Mikael Østergaard, som med personlig ildhu og læsernes hjælp fandt frem til en rimelig forklaring på navngivningen af Emmasvej i Gentofte.

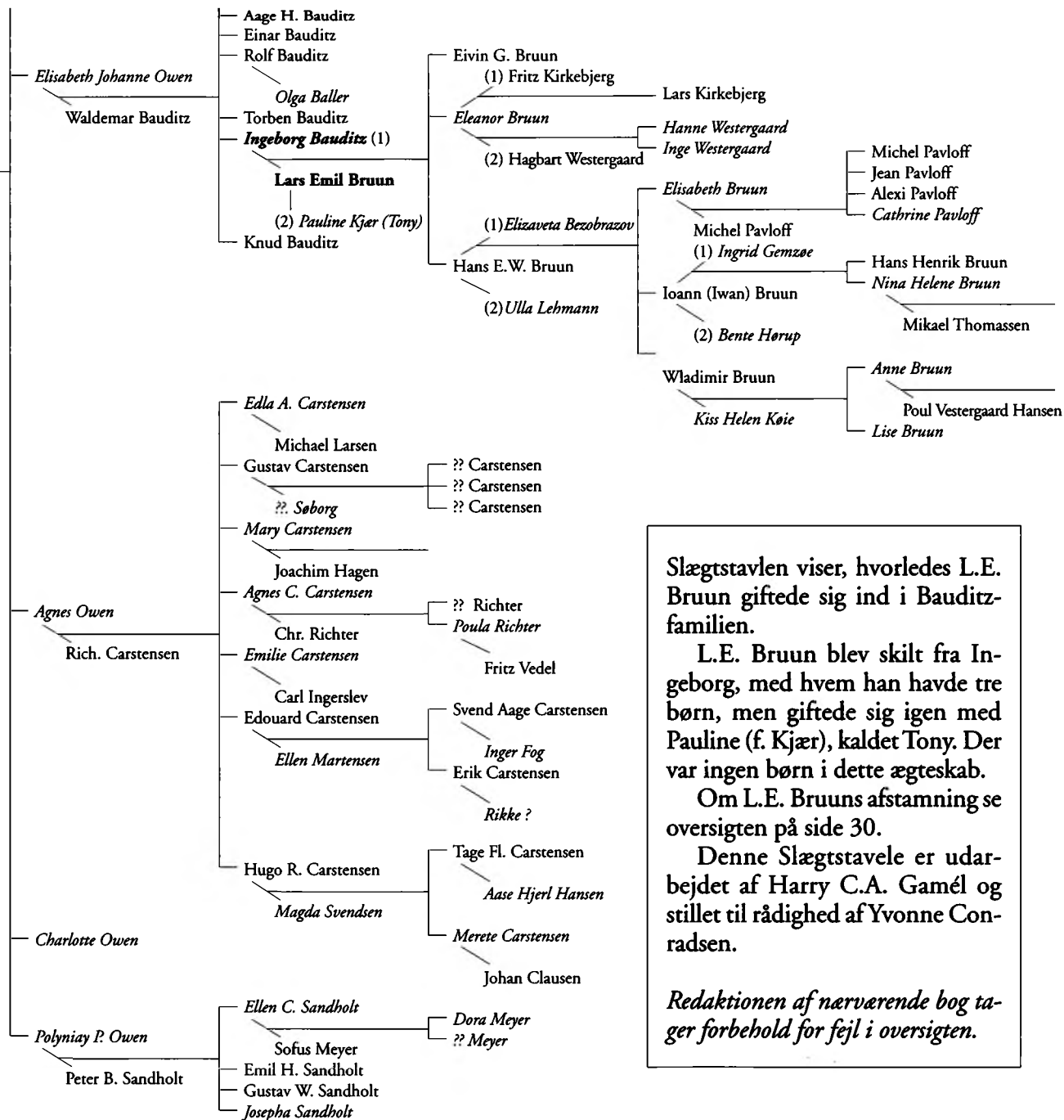
En væsentlig del af arbejdet med bogen har naturligvis været at finde det rette billedmateriale frem og få gjort det seværdigt. Hans Engelund Kristiansen har med ualmindelig stor dygtighed fået noget godt ud af de gamle billeder, og det skylder vi ham en varm tak for. Hans har desuden stået for bogens layout.

Vi takker alle, der har vist os velvillighed, tålmodighed og forståelse for vort engagement i arbejdet med bogen.

Ioann Bruun og Flemming Weye

Slægtstavle

Slægtstavlen viser, hvorledes L.E. Bruun giftede sig ind i Bauditz-familien.

L.E. Bruun blev skilt fra Ingeborg, med hvem han havde tre børn, men giftede sig igen med Pauline (f. Kjør), kaldet Tony. Der var ingen børn i dette ægteskab.

Om L.E. Bruuns afstamning se oversigten på side 30.

Denne Slægtstavele er udarbejdet af Harry C.A. Gamél og stillet til rådighed af Yvonne Conradsen.

Redaktionen af nærværende bog tager forbehold for fejl i oversigten.

Litteraturliste

- Benzon, Gorm og Anders Nielsen:** Danske bygningsudtryk. Kreditforeningen Danmark 1983
- Bruun Rasmussen:** Katalog fra møntauktioner 752. 2005
- Clauson Kaas, Knud:** Et liv i luften, 1940
- Clauson Kaas, Knud:** Med Benene paa Jorden, 1941
- Elmer, Carl:** En gammel mejeribestyrers erindringer. 1948
- Good, Estrid Bannister:** Smørrebrød og Cherry-Blossom. Selvbiografi. 1990
- Gotfredsen, L.:** Gjentofte – fra Tuborg til Bellevue. 1952
- Meddelelser fra Historisk topografisk selskab for Gjentofte Kommune.** 1954 Rids af Gjentofte kommunes historie. 1934
- Jensen, Jørgen Steen:** Dansk Numismatisk Forening 1885 – 1985. Nationalmuseet 2002
Numismatisk opslagsbog: Mønter fra vikingetid til vor tid. 1974
Numismatisk opslagsbog. 1974
- Jensen, Niels:** For Dannebrog's ære - danske frivillige i Estlands og Letlands Frihedskamp 1919. 1988
- Lange, Ole:** Logbog for Lauritzen 1884 -1995. 1995
- Larsen, Christian:** Til gavn for Menneskeheden og Fædrelandet. Kjædeordenen og dens Blindeforsorg gennem 225 år. 2005
- Lauring, Palle:** Vikingerne. 1980
- Mikkelsen, Peter Schmidt:** Nordøstgrønland 1906-60 – Fangstmandsperioden. 2001
- Moesgaard, Jens Christian og Preben Nielsen:** Ord med mening. Festskrift til Jørgen Steen Jensen 1. november 1998
- Palmgren, Valfrid, Munch-Petersen og Ellen Hartmann:** Svensk–dansk ordbog. 2004
- Pedersen, Halvor:** Der var engang et sommerland. 1985
Fra de gode gamle dage i Gjentofte Kommune. 1963
- Rasmussen, Else:** Harald Salomon, en dansk medaljør og billedhugger. 2002

- Rasmussen, Peter:** Estlandskorpset – en analyse af Estlandskorpset – Dansk Baltisk Auxaliere Corps 1919. AUC. juni 1993
- Ree, Edouard:** Fra det nu forsvundne Charlottenlund. 1995
- Svenska Numismatiska Föreningen:** Myntningen i Sverige 995 -1995. Numismatiska Medelanden XL Møntsamlere og Forskere. 1995
- Thaning, C. E. og F. Bierlich:** Glimt fra 800 år omkring Gentofte Kirke. 1976
- Thestrup, Knud:** Alberti. 1979
- Thomsen, Albert:** Holbæk Købstads Historie, bind 2. 1942
- Thorsøe, Søren, Peter Simonsen, Søren Krogh-Andersen, Frederik Frederichsen:** Skandnavien-Amerika Linien. 2001
- Vestergaard, Hagbard:** Fodboldbogen
-
- Auktionskatalog over Grosserer L.E. Bruuns Doubletsamling af Mønter og Medailler i København den 12.-19. oktober 1925**
- Danske Billeder – Gentofte gamle Rådhus. 2006**
- Erhvervshistorisk Årbog 1964**
- Kataloger over L.E. Bruuns Mønt og Medaillesamling og L.E. Bruuns Gave til Den kgl. Mønt- og Medaillesamling. København 1928**
- Særtryk af De danske Byerhverv. 1922**

Stikordsregister

- A**
Adventurers' Club 89
A. N. Hansens Allé 23
A/S L.E. Bruun Eksport 59f
A/S Nordisk Oversøisk Handelselskab 58
Agerholm, Sofus, direktør 28
Aggerholm 158, 160
Agortini, Isodoro, vicekonsul 148
Alberti, Carl Christian 54
Alberti, Peter Adler, justitsminister 54ff
Alexandra, butter 148
Alexandra, prinsesse 161
Alezander Newsky Kirke 86
Alsace-Lorraine 9, 96f, 137
Altona 122
American Numismatic Society 113
Amerika 56, 104, 132, 138, 140, 158, 162ff, 193
Ammassalik 88
Amsterdam 48, 170
Andersdatter, Johanne 14, 30, 173
Andersen, A.P., grosserer 43f
Andersson, Bo-Göran 6, 8
Anna Cathrine 7
Anne-Sofie 16f
Annettevej 22f, 39f, 47, 58, 73, 83, 90, 94, 97, 125, 136, 177
Arda 99
Arntz, S., skibslæge 117ff
Ashdown 113
Asmann, Kaptain 106
Assistens Kirkegaard 57
Assistenshuset 102
Atlanterhavet 155, 167f
Atlas Køleteknik 127
Augusta 98
Australien 49
- B**
Bagge, Carl F. A. 17, 32
Bagge, Lars Bruun 173
Bagger, Wilhelm 40, 42f, 49, 142, 145f, 156, 177
Bagseeg (Berse) 113
Balkan 99
Balthazar-Christensen, Sejr H. 98f
Baltikum 99
Baltonia, dampskib 106
Bank Leu 171
Bannister, Don 89
Barbara, (se Estrid Bannister Good) 89
Bartlett, Bob 87
Bauditz, amtsforvalter 107
Bauditz, Ingeborg (gift Bruun) 31, 68ff, 76, 96, 101, 125, 131
Bauditz, Knud 112
Bauditz, kommandør 107
Bauditz, Waldemar Gustav Otto, officer 68
Beick, fru 140
Bekker, Knud Ahasverus, godsejer 81
Bellevue 17
Bentzen, Niels 168

- Bergsøe, Vilhelm, forfatter 116ff, 123
 Berlingske Tidende 107, 134, 176
 Bernstorff Gods 17, 41
 Bernstorff Slot 12
 Bernstorff, Johan Hartvig Ernst, statsminister 123
 Bernstorffrenden 26
 Bernstorffvej 20, 25f, 41
 Bezobrazov, Elizaveta Wladirmirovna Nostitz 31, 81, 84, 86
 Bezobrazov, Wladimir, general 84f
 Bibliothek, Det kgl. 136, 181
 Bikuben 78, 132f
 Bille 40
 Bille-Brahe-Selby, Hendrik, greve 120, 128, 136, 188f
 Billund Lufthavn 8
 Birkegaard, H. 19
 Birkerød Kostskole 96, 140
 Bissen, Vilhelm 23
 Bjørnstrup, sproglærer 21
 Blackmoore 141
 Bogota 6
 Bolivar, Simon, frihedshelt 156
 Bondetoget 105
 Borch, købmand 37
 Borgbjerg, Jeppesen, Frederik, folketingsmand 57, 166
 Borgelin, Richard Gustav, kaptajn 103
 Borre-Larsen, pastor 105
 Brahesminde 180f
 Bramsen, Ludwig, indenrigsminister 114, 116
 Brandt, fru 85
 Brandt, Virgil, møntsamlers 171
 Brasilien 116
 Bredgade 86
 Bregnegaarden 25, 113, 124
 Bremen 68
 Bremerholm 68, 83
 British Museum 183
 Broge, Hans, forretningsmand 42, 138
 Bruun, Annette Caroline 21, 20, 131
 Bruun, C.V., forfatter 135
 Bruun, Eleanor Caroline Ingeborg, (gift Kirkebjerg) 27, 31, 68, 101, 125, 131, 133, 140, 165, 169
 Bruun, Emilie Nielsine 21, 30, 131
 Bruun, F., muremester 20
 Bruun, Hans Emil Valdemar, godsejer 31, 68, 81, 83ff, 86ff, 90, 94, 125, 131, 133, 136, 138, 171, 179, 181f, 185
 Bruun, Hans Henrik 188
 Bruun, Inger Elisabeth, (gift Lindel) 31, 70, 133f, 140, 165
 Bruun, Ingrid Helene 191
 Bruun, Ioann 85, 185, 187ff, 191
 Bruun, Jens (Larsen) 12
 Bruun, Jens Christian, postinspektør 21, 32, 41, 51, 107, 132, 165
 Bruun, Jeppe Jensen 14
 Bruun, Johanne 14, 16, 140
 Bruun, Johanne Marie 16, 21
 Bruun, Lars Jensen 14, 30
 Bruun, Lars Larsen 16f, 30
 Bruun, Leofred Eivin Bauditz 31, 68, 96ff, 101ff, 105ff, 140, 149, 168, 172
 Bruun, Ole 10, 18f, 21f, 28, 30, 33, 39, 41f, 51, 78
 Bruun, Sofie Frederikke 21, 30, 41, 131, 165, 173
 Bruun, Wladimir 86, 187
 Bruun, Aage 132, 158
 Bruuns, L. E. Mønt- og Medaillesamling 7ff, 126ff, 130, 132, 135f, 178, 181, 183, 185, 187, 189
 Brømsebro 7
 Budapest 98
 Buick 173
 Bukowski, H. 114
 Bulgarien 96f, 99
 Busck, Gunni 42, 49, 138, 152
 Bækkeskov 81ff, 86, 94
 Børsen 69
- C
 Cadovius, Karen 16, 18f, 30
 Californien (California) 162, 169, 173, 176
 Callisensvej 84f

- Calmar 112
 Caracas 155ff
 Caribiske Hav 152
 Carl Baggers Allé 17, 19
 Carlsbergbryggerierne 145, 177
 Carlsbergfonden 9, 10
 Carlson, Anton, generalkonsul 124, 133
 Carlyon-Britton 122
 Carstensen, Hugo 107
 Cartagena 155
 Castano, Nicolas 146f
 Charlotte Amalie 158ff
 Charlottenlund 12, 14, 21ff, 23ff, 32, 40, 93f,
 107, 125, 173, 177, 193
 Charlottenlundsvej 24
 Chicago 171f
 China 172
 Christensen, Frederik, direktør 185f
 Christensen, I. C. 56f
 Christensen, møller 19
 Christian I 7
 Christian IV 7, 10, 113, 122f, 170
 Christian IX 10
 Christian V 7, 73, 83, 170
 Christian VII 12
 Christian VIII 123
 Christian X 173f
 Christiania (Oslo) 21, 163, 165f
 Christiansborg 7, 57, 128, 190
 Christianshavn 23, 38, 57, 110
 Christianshvidevej 94
 Christianskirken (se Lotterikirken) 110 110
 Christiansvej 22
 Cibauer, A. 48
 Claudius, Mathias, forfatter 138
 Clauson Kaas, Knud von 103ff,
 Colon 152ff, 159
 Colonial Bank 151
 Columbia 6, 8, 155
 Conradsen, Yvonne 191, 194
 Copenhagen Export Company (CEC) 57, 124,
 152, 158, 169
 Copenhagen Preserved Butter Company 43,
 54, 57
 Coronado 175
 Corozal 154
 Cuba 141, 143f, 147ff, 151f

D
 Dagmar-teater 43
 Dahl, Christian 16
 Dahl, Helga 173
 Dahl, Johanne 173
 Dahl, Vilhelm 173
 Danish Islands Preserved Butter Company 47,
 138
 Danish Preserved Butter Company 43
 Danmark 5, 9, 13, 15, 21, 31, 37, 41, 54, 68,
 83, 85, 87f, 90, 96, 99, 101, 105f, 113f,
 116, 121ff, 126, 132, 140, 146f, 157, 159ff,
 167, 170, 172ff, 176f, 182, 187f
 Dannebrog 99, 107, 184,
 Dannebrogsmændenes Hæderstegn 74
 Dannebrogordenen 73f
 Dannevirke 96, 167
 Dansk Baltisk Auxiliare Corps (D.B.A.C.) 101,
 103
 Dansk Numismatisk Forening 120, 128, 183,
 185ff
 Dansk Vestindisk Plantageselskab 158, 160
 Danske Handelskammer 68
 Danske Spritfabrikker, A/S 59
 David, C.L., højesteretsadvokat 187
 Dockum, van, admiral 101
 Dragsted, A, guldsmed 118f
 Dressler, dr. 141
 Drucker, H.I. 68
 Drucker, Robert, grosserer 68
 D/S Stauning 88
 Dutch India 48
 Dyrby, Martin 166
 Dyrenes Beskyttelse 90
 Dyreværnsforeningen 123, 132
 Dønnergaard, Hans 54ff

E
 East Anglia (se Østangel) 75
 Edward d. 7de 161

- Efterskrift 191
 Egede, Hans, missionær 123
 Egedegaard 40
 Eigtved, Nicolai, arkitekt 110
 Eigaard 14f
 Eisenhardt, Ib, fotograf 7, 11, 17, 26, 73
 Eivindsvej 27, 94
 Ejbylejren 99, 106
 Ejderen 96
 Elizalt, agent 142ff
 Ellinorsvej 27, 69, 73
 Emanuele, Vittorio, konge 148
 Emilie 77
 Emilievej 22
 Emma, enkedronning 122
 Emmasvej 27
 Engelhardt, Knud V., arkitekt 28
 Engelsted 168, 170, 177
 England 83, 90
 Enna, Fini 98
 Erik af Pommern 112
 Erik Blodøkse 185
 Erik Klipping 113
 Erik Menved 188
 Ernst, Axel, landsretssagfører 129, 181f, 185
 Erslev, Caspar 32
 Esbensen, P.F. 38ff, 42f, 47ff, 149, 152
 Esbjerg 47
 Esmann, E.F. A/S 170
 Esplanaden 90
 Estland 74, 96, 99, 101ff, 106f
 Europa 96, 98f, 122, 134, 141, 160, 171
 Eventyrernes Klub 89
 Ewald, Johannes, digter 123
- F**
- Farmers of Denmark's Butter Export Association
 54
 Fidanque & Co 154
 Finland 96
 Finsen, Niels, læge 31
 Flensborg 112
 Fleuron, Svend, forfatter 135
 Flindt 177
- Flyvesandslodder 92
 Folkekirken 77
 Fonseca 151
 Forenede Dampskibs Selskab, (DFDS) 162f
 Frankfurt am Main 121
 Frankrig 9, 76, 96, 154, 157
 Fredensborg 74
 Frederik II 10
 Frederik III 121
 Frederik IV 83
 Frederik V 7, 110, 116
 Frederik VI 74
 Frederik VIII 73
 Frederiks Hospital 77
 Frederiksberg 51, 68
 Frederiksborg 6ff, 14, 18, 123, 127, 178, 181,
 189
 Frederikskirken 116
 Frederiksstad 116
 Frederikssted 158
 Freuchen, Peter, polarforsker 89
 Friis, M.P. overformynder 174
- G**
- Gallareta 145
 Galster, Georg Jørgen Gastonier, inspektør 73,
 122, 127, 129, 136, 180ff, 187
 Gammelholm 57, 59, 68
 Gatun 154f
 Geisendörfer, Werner 140
 Gentoft 12, 16ff, 20f, 23ff, 26ff, 69f, 73, 78,
 89f, 91ff, 101, 107, 112f, 123f, 124ff,
 Georg II 171
 Germaniahavn 87
 Giljam, Gustav Fredrik 73
 Gjedser 138
 Glasgow 163
 Glerup, Birgitte 191
 Glückstadt 122
 Glückstadt, Emil, bankdirektør 127
 Glückstadt, Isak Moses Hartvig, bankdirektør
 47, 127
 Godthåbsvej 24
 Golden Gate 175

- Goldschmidt, Johan Samuel 118, 121
 Good, Estrid Bannister, journalist (se Barbara) 89
 Gotfredsen, L. 14, 21
 Gothersgade 57, 65, 68f, 72, 83, 92, 96, 124
 Gotland 112
 Griffenfeld, Peter, statsmand 123
 Grosserer-Societetet 41, 52, 68
 Grundtvig, Niels Frederik Severin, biskop 123
 Grüners Handelsakademi 38
 Grækenland 97
 Grønland 87ff
 Guantanamo 149
 Gudme, Ivar, forlagskonsulent 105
 Gudme, Peter, redaktør 105
 Gundersen, Anders, ingeniør 21
 Gunnarsen, Johanne (født Bruun) 131
 Gustaf III 73
 Gustaf Vasa 73
 Gustav V 123
 Gutmann, løjtnant 106
 Gøteborg 83, 177
 Gøye, Birgitte 10
- H**
 Haderslev 123
 Hagström, Hilda 81
 Halley's komet 140
 Halmtorvet 43f, 52
 Hamburg 123, 138, 140, 143, 157f, 161, 175
 Handelsbanken 174
 Hans Bruuns Vej 27
 Hansen, A., gartner
 Hansen, Constantin 10
 Hansen, Dagmar Julie Augusta 23
 Hansen, K., forvalter 132
 Hansen, Leo, civilingeniør 187f
 Hansen, P., tømrermester 92
 Hansen, Sophus "Krølben", fodboldspiller 31
 Hansen, Vilhelm 12
 Hansen'ske palæ 15
 Haparanda 102
 Hartlamb 48
 Hauberg, fabrikant 165f
- Hauen, James van 88
 Haunstrup, Marius, grosserer 129, 181
 Havana 140ff, 149ff, 156, 159
 Havdrup 19, 21
 Havdrup Mølle 19, 21
 Havdrup Ulvemose 19, 32f
 Havegaarden 89
 Havnegade 38, 57ff, 68ff, 73, 75f, 96, 121, 161
 Havsgaard 17
 Hede, Christian 91, 118, 126, 128f, 133f, 136, 180ff, 185
 Hede, Holger 127ff, 136, 180ff, 185ff
 Hede, Jørgen 186, 188
 Heiberg, Steffen, museumsinspektør 8, 122
 Heide, Oscar 165
 Heinemann 23
 Hellerup 23, 84f
 Hellerup Vælgerforening 23
 Helsingborg 177
 Helsingfors 101
 Helsingør 15, 177
 Henricke, maskinmester 160
 Henriquez, bestyrer 153f
 Hermannsen, Ove, flyveleder 191
 Herregaardens Adesseavis 78
 Hess, Adolph 121
 Hestens Værn 90, 123
 Heymann, P.W. 42, 47f, 138, 142, 145, 148ff, 154, 156ff, 160
 Hillerød 8ff
 Hillerødsholm 10
 Hilton-Price 116, 122
 Hippodromen 168
 Hjalmsvej 28
 Hjedding 40
 Hjempløsetoget 105
 Hjerl Hansen, H.P. politiker 170, 174
 Hoboken 169
 Hoffmeyer, pastor 107
 Holberg, Ludvig, professor og forfatter 7, 12, 83
 Holbergsgade 38
 Holbæk 33ff, 37f, 83, 112, 140, 193

- Holland 48, 52
Hollbøll, Einar, postmester 107
Holm, maler 37
Holmens Kanal 68
Holmer, Emma 38
Hong Kong 48
Horsens 8
Hovmarksgaard 42
Hvedholm 120f, 128
Høeghsminde 24
Højbroplads 156
Højesteret 56
Højsgaard 17
Hørup, Viggo 55f
Høst, E.C. 46, 52
Høy, Trine Maria 187
Hånd i Hånd 185
- I**
Idrætsparken 31
Indiske Ocean 123
Ingeborgvej 27
Ingelgar 185
Ingersvej 27
Internationale Numismatisk Kommission, Den 187
Irland 75, 90, 183
Italien 76, 148, 157, 177
- J**
Jacobsdatter, Kirsten 13f, 30
Jacobsen, Ellegaard, slagtermester 25
Jacobsen, I. C. 10
Jacobsen, J., direktør 93
Jacobsen, Jørgen-Frantz, forfatter 89
Jamaica 151f
James II 171
Jammersminde 10
Java 48
Jefsen, Aage, murermeister 92
Jennow, J.G. 87f
Jensdatter, Ane Margrethe 14
Jensen, Carl Julius, capitain 160
Jensen, Caroline Frederikke 18f, 21, 30
Jensen, Frederik 54
Jensen, Hans 14
Jensen, Jacob 14
Jensen, Jørgen Steen, overinspektør 120, 171, 187f, 191f
Jeppe 12
Jeppesen, Frederik E., murermeister 129, 181
Jernbanegade 43, 93
Johanne 16
Johannevej 22
Johansen, J.C., generalkonsul 106
Johansen, Louise (gift Petersen) 21, 30, 78, 131
Jomfruens Egede 40f
Juliusvej 27
Jylland 40f, 130, 167, 179
Jægersborg 19f, 32
Jægersro 182
Jørgensen, C.T., generalmajor 113, 118f
Jørgensen, fuldmægtig 165
Jørgensen, Sofie 92
- K**
Kalko 17
Kall, Einar, 1. styrmand 160f
Kanitz, R. maskinist 141
Kap Buchenau 87
Karl XII 7
Katolicismen 77
Kingston 151f
Kirkebjerg, Frode 31, 165, 169
Kirk-Kilens 98
Kiær, Knud 140
Kiær, P., proprietær 140
Kjædeordenen 123, 132
Kjær, Cecilie 131f
Kjær, Julius Ferdinand 27, 76
Kjær, Pauline Antoinette Juliane (gift Bruun, se Tony) 31, 76, 124, 133f
Kjær, Rudolf 131, 140
Kjøbenhavn 23, 138, 140, 142ff, 151f, 156ff, 161, 165, 167, 169, 172, 175ff, 194
Kjøbenhavnske Skydebroderselskab, Det kgl. 58f

- Klampenborg 112
 Klampenborg Galopbane 90
 Klampenborgbanen 21
 Kleist, Svend, marinesecondlieutenant 140
 Klerkegade 132
 Knud den Store 113, 122f, 184
 Knudsen, Hans, smørgrosserer 52, 56
 Koch, Lauge, geolog 88
 Kong Hans 68
 Kongehøjen 112
 Kongens Have 9
 Kongsberg 122
 Kornerup, købmand 37
 Kramer, C.E.W. 42f
 Kristiansand 163
 Kristiansen, Hans Engelund 10, 191
 Kroghen 78
 Krohns Skole 96
 Kronborg 99
 Krøyer, Peter Severin 78, 80f
 København 7, 9, 12, 15, 18, 21, 23, 31, 161ff,
 176f, 179, 181, 188f, 193
 Københavns Amts Sygehus 89
 Københavns Bymuseum 96
 Københavns Domhus 57
 Københavns Kommune 68
 Københavns Mælke Forsyning 49
 Københavns Svineslagteri 49
 Køge 7, 9, 55
- L
- L. E. Bruuns Vej 22ff, 27
 La Normandie 154f
 La Tropical, ølbryggeri 145
 Lagoni, P.F. kgl. agent 83
 Lamberth, Flemming 91
 Lancia 95
 Landmandsbank, Danske 37, 43, 47
 Landmandsbanken 37, 47, 127
 Larsen, medarbejder 167
 Lassen Birthe 191
 Lauring, Palle, forfatter 113
 Lautrup, D., fru 92
 Le Havre 155
- Lehman 168
 Lehmann, Ulla 31, 87
 Lemberg, Frederik, muremester 27
 Lembrecht 151
 Lemche, Joh. 14
 Leonora Christine 10
 Lesseps de, Ferdinand, ingeniør 153
 Letland 96
 Levin, Martin, grosserer 59
 Liberty Street 177
 Liebe, Otto, statsminister 174
 Lilieørn, Ingeborg 99
 Lillebælt 59
 Lincoln, W.S. 114, 177
 Lindahl, Sofus, medaljør 116f, 120
 Lindegaarden 14ff, 19ff, 31, 123ff, 130f, 134,
 136
 Lindegårdsvej 94, 125
 Lindel, Cecilie Emilie 76
 Lindel, Christian Rudolf, fuldmægtig 31, 72,
 165
 Litteraturliste 194
 Liverpool 83
 Lolland 76
 London 83, 96, 113f, 116, 121, 129, 148, 160f,
 177, 183
 Los Angeles 84
 Lotterikirken (se Christianskirken) 110
 Lund 7, 183
 Lund, H.P. 41
 Lundbeck 151
 Lyndanisse 99
 Lyngbyvej 41
 Lyng, Herman J., boghandler 119, 123, 127,
 130
- M
- M/S New Foundland 87
 Maglegård 92
 Maine, krigsskib 141, 151
 Malinowski, Arno, medaljør 183
 Malmø 6, 8
 Malmö Tingsrätt 6
 Maltegaarden 25ff, 124

- Maltegaardens Villakvarter A/S 25f, 92ff, 124f,
 130, 132, 180
 Maltegårdsvej 92
 Mannerheim, G., generalfeltmarschal 104
 Mantanzas 142
 Manzanillo 147f
 Margrethe I, dronning 112
 Marie (gift Bruun) 165
 Marsk Due 81
 Marti, frihedshelt 147
 Mascarade 83
 Mathiassen, Therkel, dr. 88
 Mattzon 89
 Max Ams Machine Co. 176
 Meldahl, Ferdinand, arkitekt 68
 Meulen, van der 135
 Mexico 104, 141, 175
 Meyer, Th, bogbinder 41f, 46
 Mohr & Kjær 47
 Monaco 90
 Montagu, Hyman, storsamler 113, 116, 122
 Monte Carlo 81, 84, 90, 94, 110
 Montenegro 97
 Montreal 83
 Morris 95
 Morrissey, Effie M. 87
 Motander, svensk oberstløjtnant 102f
 Munck, provst 107
 Møller, Albin, landmand 43ff
 Mønsted, Otto, grosserer 42, 138
 Mønt- og Medaillesamling, Den kgl. 7, 9, 72,
 75, 120ff, 126ff, 136, 179ff, 187ff
 Møntsamlereforeningen af 1896 120
 Møntsamlereforeningen i København 113,
 116
 Mørck 117f
 Mørck, overlæge 160
 Mørkholm, Otto, Dr. phil. 187f
 Mørkhøj 16
- N**
- Nakskov 76, 140
 Nanok 87
 Narva 103f
- National City Bank 176
 Nationalhistoriske Museum, Det 7, 9, 179,
 181
 Nationalliberale 55
 Nationalmuseet (se Prinsens Palæ) 9
 Nationaltidende 105, 107
 Neergaard, Niels, statsminister 174
 Negra 145
 Nestlé Nordisk Aktieselskab 60
 New Oxford Street 177
 New York 83, 154, 162f, 166ff, 176f
 New Zealand 49
 Newcastle on Tyne 177
 Nice 86
 Nielsen, Ellen 191
 Nielsen, Fritz Fogh 92
 Nielsen, Marie 31, 72
 Nille 12
 Nissen, C.E. 33ff, 37f
 Norden 188f
 Nordisk Numismatisk Union 7, 183
 Nordisk Oversøisk Handelsselskab, A/S 58
 Nordsjælland 8
 Norge 88, 163, 167
 Northern Preserved Butter Company 43, 57,
 124
 Northumberland 75, 129, 183
 Numismatiske Forening i København 113, 119
 Numismatist 183
 Nyborg 21
 Nygaard, pastor 78
 Nyhavn 89
 Nykøbing Falster 140
 Nykøbing Sjælland 125
- O**
- Odense 181
 Odsbjerg, Anders 191
 Oehlenschläger, Adam, digter 7
 Off-Fellow 85
 Olav Quaran 184
 Ole Bruuns Vej 22
 Olsen, Anders 14f
 Olsen, C.V. smørgrosserer 170

- Olsen, Flemming John, filmproducent 23
 Olsen, O. P. 19
 Oluf Skötkonung 121ff
 Ordenskapitlet 75
 Ordrup 12, 14ff, 17, 19, 21, 32, 38f, 41f, 46f, 92ff, 96f, 125f, 130f
 Ordrupgaard 12
 Orehoved 140
 Owen, Elisabeth Johanne Henriette, (gift Bauditz) 68
- P**
 Paludan, løjtnant 106
 Panama 152ff, 157, 159f
 Paris 49f
 Park Avenue 176
 Paulsen, Julius 23
 Pedro Miguel, 154f
 Petersen, Emil, overretssagfører 133f
 Petersen, Julius, 2. styrmand 160
 Petersen, P. 19
 Petitgas, Francois, hattemager 142, 194
 Plum, Harald, smørgrosserer 45, 59
 Plum, T. & S. 42, 45, 152
 Poehlman 174
 Polen 99
 Politiken 56
 Pont à Mousson 9, 96f, 137
 Pontoppidan, landsretssagfører 105
 Port of Spain 158f
 Portugal 122f, 189
 Preussen 32
 Prins Valdemar 160
 Prinsens Palæ (se Nationalmuseet) 121, 126, 128
 Prinsesse Marie (af Orleans) 160
 Privatbanken 46f, 60, 169, 173f
 Prolingas 48
 Proschowsky, Poul M. 187
 Puerto Cabello 155
- R**
 Radikale 77, 166f, 173, 176
 Ramell, Joseph 50
- Rasch, Jørgen Friis 15
 Rashleigh 122, 185
 Rasmussen, Bruun 188,
 Rasmussen, Knud, polarforsker 87ff
 Ratzeburg 170
 Ravnebanneret 184
 Regnar Lodbrog 184
 Reval 101
 Reventlow, Anne Sofie 83
 Revisions- og Forvaltningsinstituttet 132
 Ringberg, Charlotte 140, 165
 Rode, Edith, forfatter 135
 Rode, Ove, indenrigsminister 56f
 Rosen, Carl von 21
 Rosenborg 9, 92, 121, 124, 126, 128
 Rosenstandsvej 22
 Roth 116, 122
 Rothmann, Thor 98
 Royal Numismatic Society 113
 Rubin & Bing, vekselerer 46
 Rudkøbing 21
 Rui, Halfdan 187
 Rumænien 99
 Rusland 99, 101ff
 Rødovre 99
 Rådhuspladsen 43
 Rådhusvej 24f
- S**
 Sabine Ø 87
 Sabroe, Peter, folketingsmand 8
 Saga Studio 23
 Sagaparken 23
 Sagførernes Auktioner 134
 Salomon, Harald, medaljør 127f, 181, 186
 Samvirkende Fagforbund 175
 San Christobal 141
 San Diego 175f
 San Francisco 169, 172, 174ff
 Sand, Rudolf, overretssagfører 95, 185
 Santiago de Cuba 148f, 151
 Scandinavian Preserved Butter Company 49, 138
 Scavenius, Erik, politiker 167

- Schiøffe, C. F., officer 101
 Schou, Hans Henrik, ingeniør 122, 126f, 129, 181
 Schultz 54
 Schwarck, Arne 87
 Schweiz 76
 Scoresbysund 88
 Sejr, Valdemar 73, 99, 101
 Selby, Charles Aug. 83
 Selskabet Den kgl. Mønt- og Medaljesamlings Venner 127f, 188, 190
 Serbien 97
 Serverus, Cornelius, romersk digter 91
 Sibert, W.L., ingeniør 154
 Sigtuna 121ff
 Sjællandske Bondestands Sparekasse, Den 54ff
 Skomager, Jacob 12
 Skt. Joseph Hospital 97
 Skt. Petersborg 84
 Skydebroderselskab, kgl. Kjøbenhavnske 58f, 96
 Slagelse 49
 Slesvig 33, 37, 75, 96, 122f, 129, 167, 178
 Slots- og Ejendomsstyrelsen 6
 Slægtstavle 192f
 Smøreksporforeningen 54ff
 Småland 40
 Socialdemokraten 57
 Socralaya 48
 Sofia 99
 Sofievej 22
 Solbjerg Mejeri 49
 Sothesby 122
 Soutar & Co, dansk konsul 152
 South Africa 48
 Spain 48, 50
 Spanien (se Spain) 141, 151, 157
 Sparekassen for Kjøbenhavn og Omegn 132f
 Spindehuset 83
 S/S Antigonos Menendez 147f
 S/S Frederik VIII 176
 S/S Graecia 158f
 S/S Megantic 83, 177
 S/S Orteri 151
 S/S Oruba 152
 S/S Oskar II (Oscar) 162ff, 166f
 S/S Prinz Oskar 138, 140f
 S/S Saga 177
 S/S St. Croix 160f
 St. Croix 158ff
 St. Thomas 158ff
 Stationsvej 93, 125
 Stauning, Thorvald, statsminister 166
 Steincke, Evald, overretssagfører 21, 131f
 Stenhus Kostskole 83
 Stockholm 8
 Storbritannien 49
 Strandgade 110
 Strøget 68
 Strøm, R., højesteretssagfører 45
 Ström, Rolf, dommer 6
 Sundby, Thor, professor 38
 Sundbye, N. dommer 13
 Svalen, dyreværnsforening 58
 Svend Tveskæg 122f
 Svenska Kåren 96, 101ff, 1105, 107f
 Svenska Numismatiska Föreningen 113, 193
 Sverige 41, 76, 84, 99, 102, 121f, 163, 193
 Sølystparken 112
 Sønderbro, J.F., fotograf 94
- T**
 Taffelbay 17
 Tallinn 101, 103, 105f
 Tchoubingsky, Nathalie 94
 Teglgård 14, 17
 Terkelsen, Poul Dige 6
 Terkildsen, frøkner 32f
 Thejll, A., bygningsinspektør 24f
 Thomassen, medarbejder 167f, 169, 173, 175f
 Thomsen, Christian Jürgensen, direktør 113, 116
 Thorsminde 78
 Thrakien 98
 Thuesen, hovmester 160
 Thule-ekspedition 89
 Tietgen, C.F. 46, 116f
 Tillitse 76
 Tonkin 48

Tony (se Kjær, Pauline Antoinette Juliane) 76,
83, 90, 123ff, 131ff, 138, 140ff, 144ff, 154f,
157, 159ff, 165f, 168ff, 170, 172, 177

Topp, jomfru 32

Tordenskjoldsgade 38, 59, 68

Torragosa, Ramon 142, 194

Torø 59

Trinidad 158f

Trolle, Herluf 10

Tuborg Bryggerierne 49

Turin 177

Ty(d)skland 76, 81, 140, 168, 171

Tyrkiet 97

U

Ulfeldt, Corfitz 167

Ulrich, Martin 13

Undervisningsministeriet 75

United Preserved Butter Company 148f, 151

USA 83, 87, 98, 110, 138, 158, 162, 169, 172,
174, 176

Ussing, Johannes, captain 31, 169

V

Vallø 83

Vasaorden 73

Vedbæk 182

Venezuela 155ff, 160

Venstre 55f

Vesterborg 131

Vesterbrogade 96

Vestergaard, Hagbard, læge og fodbolddommer
28, 31

Vestindien 138

Veta, se Bezobrazov, Elizaveta Wladirmirovna
Nostitz

Viborg 104, 126, 189

Videnskabernes Selskab, Det kgl. 183

Vienna, Co. 50

Villegas, Poul Dige Betancourt 6

Vind, Carl Rudolf Emil, godsejer 82f

Vind, Ove, hofjærgemester 83

Visby 112

Vladimirrovna, Olga 99

Vlissingen 161

Vor Frelser Kirke 110

W

Wainemoinen, isbryder 106

Walter 116, 122

Washington, George 169

Watkins, Gino, polarforsker 87

Watson & Johnson 177

Watterstradt, Emma Sofie Meta 28

Weber, E. H., malermester 20

Wedel, P., notar 134

West Indies, The 48

Weye, Flemming, 23, 27, 69, 122, 127, 178,
191, 207

Wiedewelt, Johannes, billedhugger 121

Wildenau, adjutant 106

Wilhelm II, kejser 141

Williamson 154

Wood, Howland 170f

Worsøe, pastor 32

Y

York 184f

Z

Zahle, Carl Theodor, regeringschef 106, 166,
173f, 176

Ø

Ølsted 78

Ørsted, H. C., professor 7

Østangel (se East Anglia) 129, 183

Østergaard, Mikael 191

Østasiatisk Kompagni 159

Øster Lyng 92

Østerskovgaard 76, 140

Østre Egede 40

Østrig 10, 99

Å

Åbenrå 57, 68f,

Under sin første store rejse skriver L.E. Bruun i sin dagbog for 7. februar 1910 om sit møde med Ramon Torragosa (side 142), at "... han er en ældre Mand og minder meget om Hattemager Petitgas fra Kjøbenhavn..."

Francois Petitgas' gamle hatteforretning fra 1857 eksisterer stadig på Købmagergade 5 i København, nu under navnet Petitgas' Eftf.

Af dagbogen fornemmer man, at L.E. Bruun personligt har kendt Francois Petitgas. Den smukke gamle forretning er på grund af såvel sit ydre som sit bevarede interiør nu fredet, og navnet Petitgas er velkendt af mange københavnere og turister foruden de personer, der opnår donation fra "Hattemager Petitgas Legat".
(Foto: Flemming Weye)

»Smør og Mønter« er fortællingen om drengen, der gennem flid og godt købmandskab blev én af sin tids store mænd. En mand, der for alvor medvirkede til Danmarks voksende industrialisering og eksport. Slægtshistorie såvel som lokal- og erhvervshistorie udgør en ikke uvæsentlig del af bogen.

På grund af sin store interesse for numismatik skabte Lars Emil Bruun sig i begyndelsen af det tyvende århundrede et stort navn, ikke alene på de udenlandske numismatiske markeder, men også her hjemme. Med hans meget store, endnu eksisterende møntsamling og den forestående spændende auktion over den i 2023, vil Lars Emil Bruuns navn utvivlsomt igen komme på manges læber.

IOANN BRUUN er barnebarn af L.E. Bruun. Han fratrådte Den kongelige Livgarde som løjtnant den 15. november 1948 og tiltrådte samme dag Østasiatisk Kompagni i dets storhedstid. Senere flere års filialtjeneste i Malaysia og Sydafrika. Han fratrådte Dumex, København, som produktchef. Har gennem sit righoldige materiale om den Bruun'ske familie og ikke mindst sin berømte farfar nu ønsket at få dette samlet og bragt til omverdenens kendskab.

FLEMMING WEYE var i en årrække tower- og approachflyveleder i Københavns Lufthavn i Kastrup, inden han blev cand. jur. og i 26 år direktør for Arbejdernes Andels-Boligforening i København. Den historiske interesse har han dyrket sideløbende med arbejdet ved byvandring og ikke mindst gennem sin store interesse for det gamle København. Denne interesse udmøntede sig senere i bogen »Villaen på Gammelholm«.